

Nederlandse Mededingingsautoriteit

CONCEPTBESLUIT

Besluit van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit als bedoeld in artikel 12b, eerste lid van de Gaswet.

Nummer 102669 /

Betreft zaak: Codewijziging in het kader van de Wet versterking gasmarkt

I. Inleiding

1. De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) stelt op grond van het bepaalde in artikel 12f van de Gaswet, op voorstel van de gezamenlijke netbeheerders, de voorwaarden vast die netbeheerders hanteren jegens netgebruikers. Ook de uitvoering van de wettelijke taken van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zijn in deze voorwaarden geregeld. In het onderhavige besluit zijn de voorwaarden vastgesteld met betrekking tot de wettelijke taak van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om het door hem beheerde net in evenwicht te houden, ofwel te balanceren.
2. Voorafgaand aan dit besluit gold een ander in 2006 door de Raad vastgesteld balanceringsregime. De gasmarkt heeft zich sindsdien verder ontwikkeld en de Europese Unie en Nederland hebben daarom nadere eisen gesteld aan de werking van een balanceringsregime. Een balanceringsregime moet marktgericht zijn. Tevens moeten partijen die van het net gebruik maken in staat worden gesteld om hun gasinvoeding en gasafname in evenwicht te houden. Zij krijgen daartoe de benodigde informatie over hun eigen onbalanspositie en die van het systeem. Daarnaast krijgen afnemers meer mogelijkheden om zelf gas in te kopen en te verkopen. De grondslagen van dit systeem zijn opgenomen in de Verordening¹ en de recente wijziging van de Gaswet.² Welke wijzigingen in de Gaswet zijn opgenomen wordt in dit besluit in onderdeel B beschreven.
3. De wijzigingen in de Gaswet zijn door de gezamenlijke netbeheerders in wijzigingsvoorstellen van de gasvoorwaarden uitgewerkt. Op 2 oktober 2009 is een voorstel, met kenmerk 2009-303 (hierna ook aangeduid als: het inleidende voorstel),

---

¹ Verordening (EG) nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de voorwaarden voor de toegang tot aardgastransmissienetten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1775/2005.

² Stb. 2010, P.M.

ontvangen tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in de artikelen 12b, eerste lid van de Gaswet. Dit voorstel omvat wijzigingen van alle gasvoorwaarden behalve de Tarievencode Gas. Op 10 november 2009 heeft de Raad het verslag van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, ex artikel 12d van de Gaswet, van 15 september 2009 ontvangen.

4. De Raad heeft op 25 januari 2010 namens de gezamenlijke netbeheerders een voorstel met kenmerk 2010-350 (hierna ook aangeduid als: het errata-voorstel), ontvangen met aanvullingen en errata op het inleidende voorstel. Het gaat om een voorstel tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b, eerste lid, van de Gaswet en betreft wijzigingen in de Transportvoorwaarden Gas- LNB, de Wettelijke Taken LNB van Algemeen Belang, de Allocatievoorwaarden en de Begrippenlijst Gas. Op 24 februari 2010 heeft de Raad het verslag van het Gebruikersplatform elektriciteits- en gasnetten, ex artikel 12d van de Gaswet, van 15 september 2009 ontvangen.
5. Naar aanleiding van een tweetal wijzigingsopdrachten hebben de gezamenlijke netbeheerders bij brieven van 24 september 2010 en 23 november 2010 het codewijzigingsvoorstel nader gewijzigd en aangevuld (hierna ook aangeduid als: het eerste gewijzigde voorstel en het tweede gewijzigde voorstel).

II. Wettelijk kader en procedure

6. De Raad stelt de voorwaarden niet eerder vast dan nadat hij zich ervan heeft vergewist dat de voorwaarden niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet.
7. Met het oog op een zorgvuldige besluitvorming raadpleegt de Raad marktpartijen en marktorganisaties, door terinzagelegging van het voorstel, publicatie daarvan in de Staatscourant en op de website van de Energiekamer (www.energiekamer.nl) en het bieden van de gelegenheid tot het indienen van zienswijzen. De Raad wijst erop dat deze terinzagelegging geen uniforme openbare voorbereidingsprocedure is als bedoeld in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Belanghebbenden kunnen derhalve desgewenst bezwaar aantekenen tegen dit besluit.
8. Het inleidende voorstel van gezamenlijke netbeheerders heeft van 1 december 2009 tot en met 19 januari 2010 ter inzage gelegen. Het errata-voorstel van gezamenlijke netbeheerders heeft van 4 februari 2010 tot en met 4 maart 2010 ter inzage gelegen. Beide voorstellen hebben ter inzage gelegen ten kantore van de Energiekamer en op de website van de Energiekamer en eenieder is in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze tijdens de termijn van terinzagelegging kenbaar te maken. Van de terinzagelegging is

Concept

kennis gegeven in de Staatscourant van 1 december 2009 respectievelijk 4 februari 2010 en op de website van de Energiekamer.

9. Eenieder is vervolgens in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Voor het inleidende voorstel is hiervan gebruik gemaakt in de hoorzitting op 28 januari 2010. Met betrekking tot het errata-voorstel is geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid te worden gehoord.
10. De gezamenlijke netbeheerders hebben in de begeleidende brief bij het errata-voorstel aangegeven dat het gezien de onderlinge samenhang van de voorstellen wenselijk is deze voorwaarden gelijktijdig met die van het inleidende voorstel in werking te laten treden. De Raad stemt hiermee in. De voorwaarden uit beide voorstellen, tezamen met die van het eerste en tweede gewijzigde voorstel, worden gezamenlijk met het onderhavige besluit vastgesteld.
11. Mede aan de hand van de zienswijzen van Centrica, EON Energy Trading (EON), European Federation of Energy Traders (EFET), Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW), EnergieNed, LTO Noord Glaskracht, Nederlandse Olie en Gas Exploratie Organisatie (NOGEPa), Vrijhandelsorganisatie voor Energie en Gas (VOEG), Nederlandse Vereniging voor Marktwerking in Energie (VME), APX-ENDEX en GasTerra B.V. (GasTerra), de uitkomsten van het overleg tussen de representatieve organisaties en de gezamenlijke netbeheerders en de resultaten van de hoorzitting, heeft de Raad de voorstellen van de gezamenlijke netbeheerders getoetst aan de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet. Op sommige punten bleken de voorstellen onvoldoende informatie te bevatten om deze toetsing uit te kunnen voeren. De Raad heeft de gezamenlijke netbeheerders daarom per brief van 12 maart 2010 (met kenmerk 102669_1/15.B1416, hierna: het informatieverzoek) gevraagd om de ontbrekende informatie te verschaffen. De Raad heeft deze informatie van de gezamenlijke netbeheerders ontvangen op 19 mei 2010 en 30 juli 2010. Op 30 juli 2010 heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders een vervolginformatieverzoek gedaan (eveneens ter zake van stuurinformatie, kenmerk: 102669_1/32.B1090). Die informatie heeft de Raad van de gezamenlijke netbeheerders per brief van 16 augustus 2010 ontvangen.
12. Bij de toetsing van de voorstellen met kenmerk 2009-303 en 2010-350 aan artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet heeft de Raad vastgesteld dat de voorstellen op enkele punten in strijd zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet. Derhalve heeft de Raad ex artikel 12f, derde lid Gaswet een wijzigingsopdracht aan de gezamenlijke netbeheerders gegeven. De wijzigingsopdracht is op 22 juli 2010 aan de gezamenlijke netbeheerders verstuurd. Per brief van 26 juli 2010 hebben de gezamenlijke netbeheerders met het oog op de

complexiteit van de op te stellen reactie op de wijzigingsopdracht, de Raad verzocht om uitstel voor het indienen van het gewijzigde voorstel te verlenen tot 8 september 2010. De Raad heeft dit verzoek gehonoreerd per brief van 4 augustus 2010.. Op 24 september 2010 hebben de gezamenlijke netbeheerders een reactie op de wijzigingsopdracht ingestuurd. Op 18 november 2010 heeft de Raad naar aanleiding van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 10 november 2010 een tweede wijzigingsopdracht aan de gezamenlijke netbeheerders gezonden. De gezamenlijke netbeheerders hebben hierop bij brief van 23 november 2010 gereageerd. Op 18 november 2010 heeft de Raad naar aanleiding van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 10 november 2010 een tweede wijzigingsopdracht aan de gezamenlijke netbeheerders gezonden. De gezamenlijke netbeheerders hebben hierop bij brief van 23 november 2010 gereageerd.

13. Op grond van artikel 12f, tweede lid, van de Gaswet dient de Raad, voordat de voorwaarden kunnen worden vastgesteld, deze ter notificatie aan te bieden aan de Europese Commissie, indien de voorwaarden zogenaamde 'technische voorschriften' bevatten. Deze verplichting is gebaseerd op de Europese richtlijnen 98/34/EG en 98/48/EG.
14. Onder 'technische voorschriften' vallen onder meer – kort gezegd – voorschriften die direct of indirect aan een product worden gesteld (bijvoorbeeld technische eisen aan een meetinrichting), maar ook eisen aan 'diensten van de informatiemaatschappij'. Bij dit laatste gaat het om diensten die gewoonlijk tegen vergoeding, langs elektronische weg, op afstand (dus zonder dat partijen fysiek en gelijktijdig aanwezig zijn) en op individueel verzoek van een afnemer worden verricht (bijvoorbeeld een verplichting om meetgegevens op elektronische wijze te verzamelen).
15. De voorstellen die met dit besluit worden vastgesteld, bevatten voorwaarden die technische voorschriften als hiervoor bedoeld inhouden.
16. De Raad heeft de genoemde voorstellen ter notificatie aangeboden aan de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft de voorstellen ter beoordeling doorgezonden aan de andere EU-lidstaten. Daarmee zijn andere EU-lidstaten in de gelegenheid gesteld 'technische voorschriften' te beoordelen die na vaststelling mogelijk het vrije verkeer van goederen, diensten mensen en kapitaal binnen de EU ernstig beperken of onmogelijk maken.
17. Voor de Raad trad met de toezending van de te notificeren voorstellen een zogenaamde stand still-periode in: de te notificeren voorstellen mogen pas worden vastgesteld en

bekendgemaakt nadat de notificatieprocedure is afgerond, al dan niet met opdracht van de Europese Commissie aan de Raad om de te notificeren voorwaarden aan te passen.

18. Van de zijde van de Europese Commissie zijn geen opmerkingen gemaakt / zijn de volgende opmerking gemaakt. **P.M.**
19. De opmerkingen van de Europese Commissie zijn als volgt verwerkt. **P.M.**

III. Beoordeling door de Raad van de voorstellen

20. In de voorstellen van de gezamenlijke netbeheerders wordt een aantal wijzigingen voorgesteld, die per onderdeel zijn gegroepeerd en door de Raad in dit besluit worden beoordeeld. Een overzicht van deze wijzigingen is hieronder weergegeven. De onderdelen met voorstellen uit de Transportvoorwaarden Gas – LNB worden als eerst behandeld, vervolgens de onderdelen van de Allocatievoorwaarden Gas en daarna de onderdelen met voorstellen uit de overige voorwaarden. Allereerst wordt een aantal procedurele aspecten behandeld.

I.	Inleiding.....	1
II.	Wettelijk kader en procedure	2
III.	Beoordeling door de Raad van de voorstellen	5
A	Procedurele aspecten	6
B	Overzicht nieuw balanceringsregime en marktmodel	14
C	Werking balanceringsregime	20
D	Programmaverantwoordelijkheid	24
E	Gevolgen faillissement leverancier grootverbruiker voor programmaverantwoordelijke.....	26
F	Overgangsregeling programmaverantwoordelijkheid	26
G	Plaatsing van de demping.....	28
H	Verdeling van de buffer over de groene zone en de bèta.....	34
I	Biedladder, onderdeel prikkelcomponent	37
J	Biedladder, onderdeel reserveringsvergoeding.....	42
K	Verrekening reserveringsvergoeding en prikkelcomponent	47
L	Biedladder, onderdeel wijziging prijs en volume biedladdergas	50
M	Biedladder, onderdeel prijs van biedladdergas	51
N	Biedladder, minimum grootte biedladder bieding.....	53
O	Biedladder, eisen aan fysieke levering biedladdergas	54
P	Biedladder, overslaan biedingen.....	55
Q	(Her) Nominatietijden	57
R	Assistentiegas	60

Concept

S	Noodmaatregelen	64
T	Kredietwaardigheid.....	69
U	Overige zienswijzen over kredietwaardigheid	72
V	Wijziging flexibiliteitsdienst combiflex / Aanpassen van de termijn waarop volumeverrekening van de flexibiliteitsdienst plaatsvindt	73
W	Diverse wijzigingen in de voorwaarden.....	75
X	Intrekking van de erkenning van een erkende programmaverantwoordelijke in geval van faillissement of surseance van betaling	76
Y	Het uitoefenen van programmaverantwoordelijkheid	78
Z	Shorthaul	79
AA	Call Correction Factor	79
BB	Annulering gecontracteerde entrycapaciteit.....	81
CC	Allocatierollen op entrypunten bij productienetten	81
DD	Allocatierollen voor direct aangeslotenen	83
EE	Definitie GOS	85
FF	Guidelines for good practices for gas balancing.....	86
GG	Complexiteit balanceringsregime	87
HH	Stuurinformatie	88
II	Volumemeting gasuitwisseling tussen regionale gastransportnetten ten behoeve van het stuursignaal gas	100
JJ	Storingen in gastransport of invoeding.....	102
KK	Voorstellen tot wijzigingen balanceringsregime	103
LL	Diverse vragen over het balanceringsregime	105
MM	Integratie codes landelijk en regionaal net.....	109
NN	Diverse artikelen.....	113
OO	Gebruik dempingsformule.....	113
PP	Balansrelatie	115
QQ	Matchingproces	117
RR	Informatieverstrekking	118
IV.	Besluit.....	118

A Procedurele aspecten

Zienswijze VEMW

21. Alvorens het voorstel inhoudelijk te bespreken gaat de Raad eerst in op een opmerking van VEMW van procedurele aard. VEMW maakt in zijn zienswijze bezwaar tegen de

keuze van de gezamenlijke netbeheerders om bij het opstellen van het inleidende voorstel voort te bouwen op een codetekst waarin alle bij de Raad voorliggende wijzigingsvoorstellen als geaccepteerd zijn opgenomen. De Raad merkt op dat de gezamenlijke netbeheerders hebben aangegeven dat de basis voor de voorstellen de tekst is zoals deze ontstaat indien alle tot nog toe ingediende wijzigingsvoorstellen ongewijzigd worden geaccepteerd door de Raad. Om een duidelijk onderscheid te maken tussen de voorliggende voorstellen, eerdere voorstellen die nog in behandeling zijn en de door de geen enkel voorstel geraakte tekst hebben gezamenlijke netbeheerders alle in de onderhavige voorstellen genoemde teksten met een verschillende kleur gemarkeerd. De Raad acht de door gezamenlijke netbeheerders gekozen werkwijze niet in strijd met enig in de Gaswet of de Regeling inzake tariefstructuren en voorwaarden gas opgenomen voorschrift en derhalve acceptabel. De Raad stelt de met dit besluit te wijzigen codetekst vast aan de hand van de onderhavige voorstellen en de vigerende codetekst. Voor zover met betrekking tot een bepaald artikel tegelijkertijd wordt besloten op een ander codewijzigingsvoorstel wordt dit uitdrukkelijk aangegeven.

Verhouding van de onderhavige voorstellen tot het codewijzigingsvoorstel Grenswijziging kleinverbruik / grootverbruik gas

22. De gezamenlijke netbeheerders hebben op 20 oktober 2008 een codewijzigingsvoorstel (kenmerk N 2008-149) inzake de grenswijziging kleinverbruik/grootverbruik gas (bij de Raad bekend onder zaaknummer: 103092) ingediend bij de Raad. Genoemde wijziging van de voorwaarden heeft betrekking op de artikelen 2.1.1, 2.1.3, 2.2.1, 2.2.3, 4.3.1.1, 4.3.1.2, 4.3.1.3, 4.3.1.4, 4.3.1.5, 4.3.1.5a, 4.3.1.6, 4.8.4, 5.1.2, B1.1.1, B1.1.2, B1.2.3, B1.2.4, B1.2.5, B1.3, B1.3.4, B1.4.1, B1.4.2, B1.4.3, B1.4.5, B1.5, B1.5.1.3, B1.5.1.6, B1.5.2.1, B1.5.2.3, B2.1, B2.2, B2.3, B2.4, B5.2.2, B5.3.1, B5.4.1, B5.5.1, B5.6.3, B5.6.5, B6.2, B6.2.1, B6.2.1.1, B6.2.2, B6.2.2.1, B6.2.3.1, B6.2.3.2, B6.2.4.1, B6.2.5.1, B6.2.5.2, B6.3, B6.3.1, B6.3.2, B6.4.1 en B6.4.2.1 van de Allocatievoorwaarden Gas, artikel 3.1.2 van de Aansluit- en Transportvoorwaarden Gas RNB, de artikelen 2.1.4, 2.7.4.2 en 2.8.4.2 van de Informatiecode voor Elektriciteit en Gas en de artikelen 5.2.1 en 5.2.2 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB.
23. Aanleiding voor voornoemde codewijziging vormt het voorstel tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet ter verbetering van de werking van de elektriciteits- en gasmarkt (hierna: wetsvoorstel 31 374).³ Een onderdeel van dit wetsvoorstel betreft de wijziging van artikel 43, eerste lid, van de Gaswet. Hierin wordt de grens waarbij een leverancier over een vergunning dient te beschikken gewijzigd, van een verbruik van 170.000 m³ per jaar naar een doorlaatwaarde van 40 m³ per uur. Deze grenswaarde komt

---

³ Kamerstukken I & II, 31 374.

overeen met de grens tussen grootverbruikers en kleinverbruikers. Om de voorwaarden in overeenstemming te brengen met genoemde grenswijziging worden in de in het vorige randnummer genoemde artikelen wijzigingen voorgesteld waarbij na het begrip “kleinverbruiker” de toevoeging “en profielgrootverbruiker” wordt doorgevoerd. Tevens zijn in het voorstel op diverse plaatsen wijzigingen aangebracht die te maken hebben met de indeling van grootverbruikers in afnamecategorieën.

24. De codewijziging inzake de grenswijziging kleinverbruik/grootverbruik gas kan naar het oordeel van de Raad eerst worden vastgesteld nadat het wetsvoorstel 31 374 in werking is getreden. De voorgestelde wijzigingen zijn echter in onderhavig voorstel wel reeds geïntegreerd. Dit komt tot uitdrukking doordat in onderhavig voorstel voor de artikelen 2.1.3, 2.2.1, 2.2.3, 4.3.1.1, 4.3.1.2, 4.8.4, 5.1.2, B1.1.1, B1.1.2, B1.2.3, B1.2.4, B1.2.5, B1.3, B1.3.4, B1.4.1, B1.4.2, B1.4.3, B1.4.5, B1.5, B1.5.1.3, B1.5.1.6, B1.5.2.1, B1.5.2.3, B2.1, B2.2, B2.4, B5.2.2, B5.3.1, B5.4.1, B5.5.1, B6.2, B6.2.1, B6.2.1.1, B6.2.2, B6.2.2.1, B6.2.3.1, B6.2.3.2, B6.2.4.1, B6.2.5.1, B6.2.5.2, B6.3, B6.3.1, B6.3.2, B6.4.1 en B6.4.2.1 van de Allocatievoorwaarden Gas, de artikelen 2.1.4, 2.7.4.2 en 2.8.4.2 van de Informatiecode voor Elektriciteit en Gas en voor artikel 5.2.1 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB wordt voortgebouwd op de voorstellen van zaaknummer 103092.
25. De Raad heeft geconstateerd dat, in tegenstelling tot de verwachting, het voorstel tot wijziging van de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998, tot versterking van de werking van de gasmarkt, verbetering van de voorzieningszekerheid en houdende regels met betrekking tot de voorrang voor duurzame elektriciteit, alsmede enkele andere wijzigingen van deze wetten (hierna: wetsvoorstel 31 904)⁴ waarop onderhavig voorstel is gebaseerd eerder van kracht zal zijn dan wetsvoorstel 31 374. Dit alles zou naar het oordeel van de Raad betekenen dat onderhavige wijziging van de balanceringsvoorwaarden pas kan worden vastgesteld nadat beide wetsvoorstellen in werking zijn getreden. Deze vertraging verhoudt zich slecht met het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel c van de Gaswet, nu het voorstel immers tot doel heeft het handelsverkeer te bevorderen.
26. Om vertraging te voorkomen heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders derhalve opgedragen om het voorstel zodanig te wijzigen dat er geen bepalingen meer in staan die zonder een bekrachtigd wetsvoorstel 31 374 strijdig zijn met de Gaswet.
27. In het eerste gewijzigde voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders aanpassingen voorgesteld van de artikelen 2.1.3, 2.2.3, 4.3.1.1, 5.1.2, B1, B1.1.1, B1.1.2, B1.2.3, B1.2.4,

---

⁴ Kamerstukken I & II, 31 904.

Concept

- B1.2.5, B1.3.4, B1.4.1, B1.4.2, B1.4.3, B1.4.5, B1.5.1.3, B1.5.1.6, B1.5.2.1, B1.5.2.3, B2.4, B5.4.1, B6.2, B6.2.1, B6.2.1.1, B6.2.2, B6.2.2.1, B6.2.3.1, B6.2.3.2, B6.2.4.1, B6.2.5.1, B6.2.5.2 en B6.4.2.1 van de Allocatievoorwaarden Gas, de artikelen 2.1.2, 3.1.2, 2.1.4, 2.7.4.2 en 2.8.4.2 van de Informatiecode voor Elektriciteit en Gas, de artikelen 5.2.1 en 5.2.2 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB en van artikel 2.1.2b van de Transportvoorwaarden Gas LNB.
28. De gezamenlijke netbeheerders hebben daarbij aangegeven de mogelijkheden te zijn nagegaan om onderhavig besluit onafhankelijk te maken van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel 31 374. De gezamenlijke netbeheerders geven aan dat in de voorwaarden er vaak sprake is van onderscheid tussen afnemers waarvan de afname per uur met behulp van een profiel of met behulp van telemetrie bepaald wordt. Daarom hebben de gezamenlijke netbeheerders een nieuw begrip geïntroduceerd, namelijk “profielafnemer”, en voorgesteld dat te gebruiken op die plaatsen waar sprake is van “een kleinverbruiker en/of een profielgrootverbruiker”. De gezamenlijke netbeheerders stellen daarbij voor het begrip “profielgrootverbruiker” te laten vervallen.
29. De gezamenlijke netbeheerders hebben aangegeven dat het codewijzigingsvoorstel van 17 oktober 2008 (kenmerk N 2008-149) met betrekking tot de grenswijziging klein- en grootverbruik gas kan vervallen voor zover de wijzigingen betrekking hebben op het begrip “kleinverbruik” of “kleinverbruiker” en “profielgrootverbruiker”. De overige wijzigingen uit het voorstel van 17 oktober 2008 betreffen de begrippen “grootverbruiker” en “telemetriegrootverbruiker” en dienen gehandhaafd te blijven. Deze wijzigingen zijn allen onafhankelijk van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel 31 374. Vanwege de onderlinge samenhang achten de gezamenlijke netbeheerders het wenselijk dat een besluit over de resterende wijzigingen uit het voorstel van 17 oktober 2008 wel gelijktijdig genomen wordt en tegelijk in werking treedt met het besluit over de thans voorliggende voorstellen tot wijziging van de balanceringsvoorwaarden.
30. Hierna wordt aangegeven welke aanpassingen de gezamenlijke netbeheerders hebben gedaan om het voorstel tot wijziging van de balanceringsvoorwaarden los te koppelen van het voorstel tot wijziging van de voorwaarden met betrekking tot de grenswijziging kleinverbruik / grootverbruik gas.
31. De gezamenlijke netbeheerders stellen verder voor in de artikelen 2.1.2.4 en 3.1.2 van de Aansluit- en Transportvoorwaarden Gas - RNB en in artikel 5.2.1 van de Meetvoorwaarden Gas - RNB de term “kleinverbruiker” te vervangen door de term “profielafnemer” en in artikel 2.1.2b van de Transportvoorwaarden Gas - LNB de woorden “kleinverbruikers en profielgrootverbruikers” te vervangen door de woorden “profielafnemers”.

32. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor de tekst van de Allocatievoorwaarden Gas als volgt aan te passen:
- overal waar staat “kleinverbruiker of profielgrootverbruiker” dient dit vervangen te worden door “profielafnemer”;
  - overal waar staat “kleinverbruikers of profielgrootverbruikers” dient dit vervangen te worden door “profielafnemers”;
  - overal waar staat “kleinverbruiker en profielgrootverbruiker” dient dit vervangen te worden door “profielafnemer”;
  - overal waar staat “kleinverbruikers en profielgrootverbruikers” dient dit vervangen te worden door “profielafnemers”;
  - overal waar staat “kleinverbruiker” dient dit vervangen te worden door “profielafnemer”, behalve in artikel B5.7.1 van bijlage B5.7;
  - in artikel B1.3.4 van bijlage 1 dient de omschrijving van de profielcategorie G2C te worden gewijzigd in: overige profielafnemers.
33. In de Begrippenlijst Gas vervalt het begrip “profielgrootverbruiker” en wordt het begrip “profielafnemer” toegevoegd. De definitie van het begrip “profielafnemer” in de Begrippenlijst zal luiden:
- Profielafnemer : Een kleinverbruiker of een afnemer met een aansluitcapaciteit groter dan 40 m³(n)/uur die niet beschikt over een dagelijkse of uurlijkse afstanduitlezing van de meetinrichting op zijn aansluiting, en op grond van de Meetvoorwaarden Gas - RNB daar ook niet over hoeft te beschikken.*
34. De gezamenlijke netbeheerders stellen tot slot voor de tekst van de Informatiecode Elektriciteit en Gas als volgt aan te passen:
- in de artikelen 2.1.2c achter “kleinverbruikers” toevoegen “of profielafnemers”;
  - in de artikelen 2.1.4k “kleinverbruikers” vervangen door “profielafnemers”;
  - in de artikelen 2.1.4i en 2.1.4j “grootverbruikers” vervangen door “telemetriegrootverbruikers” en “kleinverbruikers” vervangen door “profielafnemers”;
  - in de artikelen 2.7.4.2 en 2.8.4.2 achter “kleinverbruiker” toevoegen “of profielafnemer”.
35. De Raad is van oordeel dat ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen, waarbij het begrip ‘profielafnemer(s)’ de begrippen ‘kleinverbruiker(s)’ en ‘profielgrootverbruiker(s)’ in de technische voorwaarden zal vervangen, door de gezamenlijke netbeheerders is voldaan aan de wijzigingsopdracht. De Raad neemt de voorgestelde wijzigingen uit het

eerste gewijzigde voorstel op dit punt over. De gewijzigd vastgestelde artikelen zijn opgenomen in het dictum van onderhavig besluit.

36. Ten aanzien van de in het eerste gewijzigde voorstel voorgestelde oplossing van de gezamenlijke netbeheerders waarin de definitie van het begrip ‘profielgrootverbruiker’ in de Begrippenlijst Gas wordt geschrapt oordeelt de Raad als volgt. Hoewel het begrip ‘profielgrootverbruiker’ dan niet meer in de technische voorwaarden en in de informatiecode zal voorkomen, zal het begrip nog wel in de Tarieencode Gas voorkomen. Het laten vervallen ervan zou betekenen dat er geen definitie voor ‘profielgrootverbruiker’ in de Tarieencode Gas zal zijn, hetgeen zich slecht verhoudt met het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel e Gaswet. Daar het handhaven van het begrip ‘profielgrootverbruiker’ in de Tarieencode Gas geen gevolgen heeft voor het vaststellen van het besluit neemt de Raad het eerste gewijzigde voorstel met betrekking tot dit onderdeel niet over en handhaaft de Raad de begripsomschrijving van ‘profielgrootverbruiker’ in de Begrippenlijst.
37. Ten aanzien van de onderdelen van het voorstel van 17 oktober 2008 die los staan van het wetsvoorstel 31 374, zal de Raad afzonderlijk besluiten. Het betreffen hier wijzigingen ten aanzien van de begrippen “grootverbruiker” en “telemetriegrootverbruiker”. Deze wijziging hebben betrekking op de artikelen 2.1.1, 2.2.1, 4.3.1.2, 4.3.1.3, 4.3.1.4, 4.3.1.5, 4.3.1.5a, 4.3.1.6, 4.8.4, B2.1, B2.2, B2.3, B5.5.1, B5.6.3 en B5.6.5 van de Allocatievoorwaarden Gas, alsmede artikel 5.2.2 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB.

Verhouding van de onderhavige voorstellen tot het codewijzigingsvoorstel Openbaarheid profielen

38. Gezamenlijke netbeheerders hebben op 3 juli 2008 een codewijzigingsvoorstel (kenmerk N 208-104) inzake de openbaarheid van profielen bij de Raad bekend onder zaaknummer: 103021) ingediend bij de Raad. Hierin worden wijzigingen voorgesteld ten aanzien van onder meer de artikelen B1.6.1, B1.6.4, B1.6.5 en B1.6.6 van de Allocatievoorwaarden Gas.
39. Genoemd voorstel heeft betrekking op de openbaarheid van profielen zoals die in de Allocatievoorwaarden Gas worden gebruikt. In het voorstel wordt hiervoor een organisatie benoemd die verantwoordelijk is voor de distributie van de profielen aan de verschillende partijen. Tevens wordt voorgesteld hoe de financiering ten aanzien van de profielen dient te worden uitgevoerd.

40. De Raad heeft geconstateerd dat het voorstel op enkele onderdelen in strijd is met de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet, in het bijzonder met een of meerdere belangen genoemd in artikel 36, eerste en tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet.
41. Ten aanzien van de bepalingen die betrekking hebben op de gasvoorwaarden heeft de Raad op 15 oktober 2010 op grond van het bepaalde in artikel 12f, derde lid, van de Gaswet de gezamenlijke netbeheerders een opdracht tot wijziging gegeven.
42. De Raad constateert dat in de thans voorliggende voorstellen dezelfde wijzigingen ten aanzien van de openbaarheid van profielen, zoals opgenomen in de artikelen B1.6.1, B1.6.4, B1.6.5 en B1.6.6 van de Allocatievoorwaarden Gas, zijn opgenomen als in het voornoemde wijzigingsvoorstel van 3 juli 2008.
43. De Raad heeft besloten om de in de thans voorliggende voorstellen opgenomen wijzigingen met betrekking tot de artikelen B1.6.1, B1.6.4, B1.6.5 en B1.6.6 van de Allocatievoorwaarden Gas niet te behandelen in dit besluit maar deze mee te nemen in de besluitvorming met betrekking tot het voornoemde wijzigingsvoorstel van 3 juli 2008.

Verhouding van onderhavig voorstel tot het voorstel Contractering direct aangeslotenen

44. In de onderhavige voorstellen zijn ook de teksten gemarkeerd die onderwerp zijn van het wijzigingsvoorstel van 5 juni 2009 inzake capaciteit direct aangeslotenen (kenmerk N 2009-276). Gezamenlijke netbeheerders hebben dit voorstel naar aanleiding van een wijzigingsopdracht van de Raad bij brief van 20 oktober 2010 (kenmerk N 2010-453) ingetrokken. Gelet op de gewenste inwerkingtreding van het onderhavige besluit per 1 april 2011 is de Raad niet meer in de gelegenheid – anders dan bij de verwevenheid van de onderhavige voorstellen met het wijzigingsvoorstel inzake de grenswijziging kleinverbruik/grootverbruik – om aan gezamenlijke netbeheerders de opdracht te geven de onderhavige voorstellen te ontdoen van alle voorgestelde wijzigingen zoals opgenomen in het wijzigingsvoorstel van 5 juni 2009. De Raad stelt de thans voorliggende wijzigingen derhalve vast zonder de in de vorige volzin bedoelde wijzigingen mee te nemen. Dit betekent dat het begrip ‘direct aangeslotene’ niet in de Begrippenlijst Gas wordt opgenomen en dat de voorgestelde (wijzigingen in de) artikelen 2.1.2, 2.1.2c, 3, 3.4, 3.4.1, 3.4.2, 4.1.4.1, 4.4.1, 4.4.2, 4.4.3, 5.1.1, B1.1, B1.2, B1.4, B1.5, B1.6, B1.7 en B1.8 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB en de artikelen 2.1.2 en 2.2.2 van de Allocatievoorwaarden Gas niet worden overgenomen. Waar nodig heeft de Raad bovendien ambtshalve de term ‘direct aangeslotene’ geschrapt en vervangen door de term ‘aangeslotene met exitcapaciteit’. Dit begrip was al gedefinieerd in de Begrippenlijst en wordt onder meer in de Transportvoorwaarden Gas – LNB gehanteerd.

Uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven van 10 november 2010

45. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft op 10 november 2010 uitspraak (AWB 07/965 en 07/966) gedaan in een beroep van GTS en VEMW tegen het besluit van de Raad van 29 oktober 2007 (kenmerk 102379). Wegens strijd met artikel 12b, lid 2a van de Gaswet heeft het College onder meer het besluit van 29 oktober 2007 vernietigd voor zover artikel 2.1.1 en paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB in stand zijn gehouden en heeft het College het besluit van 27 juni 2006 (kenmerk 101929-49) herroepen voor zover daarbij artikel 2.1.1, paragraaf 3.1 en artikel 7.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB zijn vastgesteld. Dit betekent dat genoemde bepalingen zijn komen te vervallen. Gezamenlijke netbeheerders zullen derhalve een nieuw wijzigingsvoorstel moeten indienen teneinde artikel 12b lid 2a van de Gaswet alsnog in de voorwaarden te implementeren. De Raad zal de gezamenlijke netbeheerders hiertoe bij separate brief opdracht geven.
46. Gelet op het feit dat de Transportvoorwaarden Gas – LNB als gevolg van deze uitspraak geen onderling samenhangende bepalingen meer bevatten terzake van de vraag onder welke voorwaarden de transportdienst kan worden gecontracteerd en gezien de breed gedragen wens om het nieuwe balanceringsregime per 1 april 2011 in werking te laten treden, heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders op 18 november 2010 een tweede wijzigingsopdracht verstrekt. De strekking van deze wijzigingsopdracht is dat het wegvallen van artikel 2.1.1 en paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB waar nodig voorlopig wordt gerepareerd, in afwachting van het in het vorige randnummer genoemde nog in te dienen wijzigingsvoorstel. De Raad benadrukt dat de tijdspanne waarvoor de hier bedoelde reparatie zal gelden zo kort mogelijk dient te zijn.
47. Gezamenlijke netbeheerders hebben bij brief van 23 november 2010 op de tweede wijzigingsopdracht gereageerd en hebben wijzigingen voorgesteld van de artikelen 2.1.1, 3.2.1, 3.3.1, 3.3.2, 3.4.1 en 3.4.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Daarnaast hebben gezamenlijke netbeheerders voorgesteld een nieuw artikel 3.2.0 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB te introduceren. Tenslotte zijn de eerder voorgestelde wijzigingen met betrekking tot paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB komen te vervallen.
48. De Raad kan zich verenigen met de door de gezamenlijke netbeheerders voorgestelde wijzigingen, met uitzondering van de slotzin van artikel 2.1.1. Deze zin luidt: “Om gebruik te maken van de gecontracteerde diensten dient een partij te beschikken over een erkenning als bedoeld in artikel 3.2.0.”. De Raad acht deze zin strijdig met de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven en daarmee eveneens strijdig

met het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch verantwoord functioneren van de gasvoorziening als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel b van de Gaswet. Immers, het College heeft in zijn uitspraak geoordeeld dat uit artikel 2.1.1 en paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voortvloeit dat uitsluitend door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet erkende shippers kunnen contracteren met betrekking tot het transport van gas, hetgeen het College niet verenigbaar acht met het bepaalde in artikel 12b, lid 2a, onder a van de Gaswet. Het in de voorwaarden opnemen van de door gezamenlijke netbeheerders voorgestelde slotzin zou bewerkstelligen dat in de Transportvoorwaarden opnieuw – met voorbijgaan aan de uitspraak van het College – zou worden vastgelegd dat uitsluitend erkende shippers (thans: programmaverantwoordelijken) met de netbeheerder van het landelijk gastransportnet kunnen contracteren. De vraag wie en onder welke voorwaarden de transportdienst bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet kunnen afnemen dient echter naar het oordeel van de Raad onderwerp te zijn van een overleg als bedoeld in artikel 12d, eerste lid Gaswet en een nieuw wijzigingsvoorstel.

49. Gelet op het voorgaande stelt de Raad de in het tweede gewijzigde voorstel opgenomen wijzigingen overeenkomstig dat voorstel vast, met uitzondering van de slotzin van artikel 2.1.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB.

B Overzicht nieuw balanceringsregime en marktmodel

50. Dit onderdeel beschrijft de basis van de onderhavige wijzigingsvoorstellen: het nieuwe balanceringsregime en het marktmodel, en legt uit wat de redenen zijn voor de invoering ervan. Het nieuwe balanceringsregime en het marktmodel zijn nauw met elkaar verweven, maar zullen hieronder voor de duidelijkheid toch separaat worden beschreven.

Inleiding

51. In de brief van 18 februari 2008⁵ aan de Tweede Kamer heeft de Minister van Economische zaken, mede op advies⁶ van de Raad, aangegeven dat verbeteringen in het huidige balanceringsregime en marktmodel noodzakelijk zijn om de Nederlandse gasmarkt een extra impuls te geven. Hieraan is uitvoering gegeven in het wetsvoorstel 31 904.

---

⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 29 023, nr. 48.

⁶ Versnelling van de ontwikkeling van TTF en de groothandelsmarkt voor gas, NMa/DTe september 2007.

52. Het balanceringsregime bevat regels die er toe strekken dat shippers hun invoeding en onttrekking van gas zodanig afstemmen dat het gastransportnet in balans blijft en blijft functioneren. In het huidige regime ontbreekt het de shippers aan voldoende informatie om zelf te balanceren en zijn de onbalansboetes niet marktgebaseerd. Dit probleem wordt in het nieuwe balanceringsregime opgelost.
53. Het marktmodel bevat regels over de aan- en verkoop van gas. In het huidige marktmodel kunnen de meeste afnemers het gas dat zij afnemen niet doorverkopen. Voor hen is het moeilijk om op de TTF (gasmarkt) actief te zijn, omdat ze dan zelf shipper dienen te worden met alle bijkomende verplichtingen (waaronder de verantwoordelijkheid voor onbalans).
54. De gezamenlijke netbeheerders hebben in overleg met marktpartijen een nieuw balanceringsregime en marktmodel ontworpen dat bovengenoemde problemen aanpakt. Het nieuwe balanceringsregime voorziet shippers van informatie over zowel hun eigen onbalanspositie als de onbalanspositie van het systeem. Met behulp van deze informatie kunnen ze zelf in balans blijven en ook het systeem helpen in balans te blijven. Het nieuwe marktmodel geeft afnemers het recht om zelf te bepalen wat zij met hun geleverde gas doen: gebruiken of doorverkopen. Tevens biedt het de afnemers de mogelijkheid om hun verantwoordelijkheid voor onbalans over te dragen aan een andere (commerciële) partij en toch zelf actief te zijn op de TTF.

Het nieuwe balanceringsregime

55. Het nieuwe balanceringsregime beoogt dat programmaverantwoordelijken (dit begrip vervangt het begrip 'shipper') hun invoeding van gas afstemmen op hun onttrekking van gas, zodat de druk in het gastransportnet niet te hoog of te laag wordt. Dit doel wordt bereikt doordat programmaverantwoordelijken (hierna ook aangeduid als: PV-ers) één dag van tevoren programma's opsturen naar de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, waarin zij aangeven hoeveel gas zij gaan onttrekken en invoeden. Deze programma's worden door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gecontroleerd, zodat deze weet dat er nagenoeg evenveel gas wordt ingevoerd als onttrokken.
56. Het nieuwe marktmodel eist dat invoeders en afnemers aparte programma's indienen, die op elkaar aansluiten. De entry PV-er (invoeder) en exit PV-er (onttrekker) sturen beiden een dag van tevoren hun programma's op aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. De entry PV-er stuurt een entryprogramma, waarin hij aangeeft hoeveel gas per uur hij invoedt en overdraagt aan de exit PV-er op het zogenaamde virtuele punt voor programmaverantwoordelijkheid (VPPV). De exit PV-er stuurt een programma op

waarin hij aangeeft hoeveel gas hij onttrekt aan het net en hoeveel gas hij overneemt van de entry PV-er op het VPPV. Voor zowel het entry- als exitprogramma geldt dat de dagelijkse cumulatieve invoeding gelijk is aan de onttrekking. De invoeding van gas per uur hoeft echter niet altijd precies te kloppen met de onttrekking van gas per uur. PV-ers kunnen de dempingsformule gebruiken, die uurlijkse afwijkingen in invoeding en onttrekking toelaat. Met de dempingsformule kan de PV-er aan de hand van zijn uurlijkse onttrekkingen, de bijhorende uurlijkse invoeding uitrekenen. Voor PV-ers die leveren aan kleinverbruikers is het verplicht om van de dempingformule gebruik te maken. Een nadere uitleg wordt hierna gegeven in onderdeel G van dit besluit.

57. Op de gasdag zelf worden de programma's, die een dag tevoren zijn opgestuurd, als basis gebruikt voor het bepalen van de onbalans van een PV-er. De onbalans is het verschil tussen het programma en de werkelijk gemeten gasstromen. Als bijvoorbeeld de afnemers van een exit PV-er meer afnemen dan in het programma staat aangegeven raakt de exit PV-er in onbalans. Dit kan de exit PV-er corrigeren door meer gas te kopen op de TTF.
58. Het grote voordeel van het nieuwe balanceringsregime is dat de PV-er zijn onbalanspositie kent en dus gerichte acties kan ondernemen om zijn onbalanspositie te herstellen. Er is goede stuurinformatie beschikbaar: over de balanspositie van het systeem wordt op 5-minutenbasis informatie verstrekt. Daarnaast is ook de balans in het eigen portfolio van de PV-er bekend. Zelfs indien de PV-er niet in staat is snel zijn positie te herstellen, heeft dat niet direct financiële gevolgen als het gasnet zelf niet in onbalans raakt. Het gasnet heeft namelijk een bepaalde buffer. Deze buffer wordt ook wel de groene zone genoemd. Binnen deze zone mogen PV-ers tijdelijk in onbalans zijn. Ook worden alle onbalansposities bij elkaar opgeteld waarbij tegengestelde onbalansposities elkaar opheffen. Het net is pas in onbalans indien de onbalansen elkaar niet opheffen en tevens een te grote hoeveelheid van de buffer is gebruikt.
59. Op het moment dat de onbalans van het gasnet te groot wordt, en de buffer kleiner wordt dan de groene zone, onderneemt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet actie. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet koopt dan fysiek gas op de biedladder om de onbalans van het gasnet te herstellen. De biedladder is een platform waar marktpartijen gas aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aanbieden om in te voeden of te onttrekken aan het net in tijden dat dat nodig is. De kosten die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet maakt, worden pro rata doorgegeven aan de PV-ers die de onbalans in het systeem hebben veroorzaakt. In feite balanceert de markt het gasnet, omdat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet slechts een doorgeefluik is tussen marktpartijen die gas aanbieden en PV-ers die in onbalans zijn en dit gas moeten betalen.

60. Naar verwachting is het gas dat op de biedladder wordt verhandeld voor de PV-ers die in onbalans zijn ongunstiger geprijsd dan het gas op de TTF, omdat in de prijs voor het biedladdergas reserveringskosten zijn verwerkt. Aanbieders van biedladdergas zijn niet zeker dat de biedladder dagelijks wordt afgeroepen en verwerken deze onzekerheid in de prijs. Dit is dan ook de prikkel voor PV-ers om via de TTF te balanceren. Immers, als de biedladder wordt afgeroepen, betalen de PV-ers die de onbalans hebben veroorzaakt een relatief hoge gasprijs. Overigens hebben de PV-ers nog een extra middel om financiële risico's te voorkomen. Zij kennen ook de onbalanspositie van het gasnet en kunnen dus voorspellen wanneer de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de biedladder moet afroepen. Als zij zorgen dat ze op dat moment niet in onbalans zijn, levert dat voor hen geen financiële consequenties op. Verder redenerend: als alle PV-ers op deze prikkel reageren, zorgen hun gezamenlijke acties ervoor dat het systeem niet in onbalans raakt; de biedladder hoeft niet gebruikt te worden en de handel concentreert zich op de TTF.
61. Als de biedladder wordt afgeroepen, treedt gelijktijdig een ander principe in werking, namelijk assistentiegas. Assistentiegas is bedoeld om PV-ers die het gasnet juist in balans houden wanneer het gasnet in onbalans is, te belonen. Tevens biedt assistentiegas PV-ers die niet op de TTF kunnen of willen handelen, de mogelijkheid om bij te dragen aan het in balans houden van het gasnet. PV-ers die onbalans veroorzaken kopen gas van PV-ers die het systeem juist in balans houden, tegen de biedladderprijs. Anders dan bij biedladdergas gebeurt er bij assistentiegas fysiek niets. Bij assistentiegas worden onbalansposities slechts uitgewisseld.
62. In principe is de TTF in combinatie met de biedladder voldoende om het systeem fysiek in balans te houden. Echter, als het afroepen van de biedladder niet voldoende gas oplevert, kan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet besluiten noodmaatregelen af te kondigen. Dit betekent dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet instructies geeft aan PV-ers om extra gas in te voeden of te onttrekken. De Raad gaat hier in onderdeel S nader op in. Daarnaast kan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de prijs op de biedladder kunstmatig verhogen door bij de prijs een zogenaamde prikkelcomponent op te tellen. De Raad gaat hier in onderdeel I nader op in. PV-ers zullen dan door de hogere prijs op de biedladder eerder geneigd zijn om via de TTF hun onbalansen op te vangen, dan te wachten op de biedladder.
63. Samengevat geeft het nieuwe balanceringsregime marktpartijen de middelen (informatievoorziening, buffer, biedladder) om zelf in balans te blijven en daarmee tevens het systeem in balans te houden. Dit levert handel op voor de TTF, omdat PV-ers de TTF gebruiken om in balans te blijven. Het nieuwe balanceringsregime is marktgericht, omdat alle balanceracties worden uitgevoerd door de markt via de TTF of

de biedladder. Hiermee voldoet het systeem aan het bepaalde in artikel 21 van Verordening 715/2009.

Het nieuwe marktmodel

64. In het huidige marktmodel voeden shippers gas in het net en leveren dat vervolgens af bij de afnemers via het gasontvangststation waarop de distributienetten zijn aangesloten of op de aansluiting in het geval afnemers rechtstreeks zijn aangesloten op het landelijke gastransportnet. De shipper die het gas aflevert bij de afnemer controleert de hele keten van invoeding tot het afnamepunt. Een afnemer heeft alleen de mogelijkheid om op de TTF te handelen als hij besluit om zelf shipper te worden met alle bijhorende verplichtingen, waaronder de verantwoordelijkheid voor onbalans en de financiële consequenties die dit met zich meebrengt.
65. Het nieuwe marktmodel bestaat uit twee belangrijke onderdelen: de scheiding van invoeders en onttrekkers volgens het nieuwe artikel 17b van de Gaswet en de verplichting van de verkoper om gelijke aanbiedingen te doen op de TTF en op de aansluiting volgens het nieuwe artikel 66d van de Gaswet.

Scheiding van invoeders en onttrekkers, artikel 17b

66. In het nieuwe marktmodel worden invoeding en onttrekking van elkaar gescheiden. Entry PV-ers zijn verantwoordelijk voor de invoeding van gas en afwijkingen van hun entryprogramma. Exit PV-ers zijn verantwoordelijk voor de onttrekking van gas en afwijkingen van hun exitprogramma. Entry- en exitprogramma's worden gekoppeld door het VPPV, het virtuele punt voor programmaverantwoordelijkheid. Indien de entry en exit PV-ers verschillende partijen zijn vindt de handel tussen deze partijen plaats op de TTF. Afnemers zijn bij wet aangewezen exit PV-ers.

Verplichting van gelijke aanbiedingen op de TTF en aansluiting, artikel 66d

67. Artikel 66d van de Gaswet bepaalt dat de overname van de programmaverantwoordelijkheid separaat van de verkoop van gas moet worden aangeboden. De verkoper mag de programmaverantwoordelijkheid niet opeisen en mag ook geen voorwaarden stellen aan de koper. Vermeden moet worden dat het aantrekkelijker voor de koper van gas wordt om ook zijn programmaverantwoordelijkheid over te dragen aan de verkoper. Dit komt er concreet op neer dat de verkoper van gas gelijkwaardige aanbiedingen moet doen voor 1) levering van commodity op de TTF, waarbij de koper zelf PV-er blijft en zijn eigen onbalans moet regelen en 2) levering van gas plus flexibiliteit, waarbij de verkoper de programmaverantwoordelijkheid overneemt van de koper.

68. Er is een uitzondering op bovenstaande regel, namelijk als de koper afsprekt met de verkoper dat de hoeveelheid gas die wordt geleverd afhangt van de feitelijke afname van de klanten van de koper. De verkoper levert dan altijd en onbeperkt wat de klant van de koper nodig heeft (profielcontracten). Dit gebeurt voornamelijk bij kopers die op hun beurt weer verkopers aan huishoudens zijn, omdat de vraag van huishoudelijke afnemers sterk temperatuurgerelateerd is en minder goed voorspelbaar. Als deze clausule niet zou bestaan, zouden er geen profielcontracten meer worden aangeboden, omdat volgens artikel 66d van de Gaswet profielcontracten dan ook moeten worden aangeboden op de TTF. Hiervan kan misbruik worden gemaakt, omdat leveranciers dan in principe onbeperkt gas kunnen verkrijgen en doorverkopen op de TTF. In de profielcontracten is de hoeveelheid gas namelijk niet vastgesteld. Artikel 66d maakt het dus mogelijk dat er nog steeds profielcontracten kunnen worden aangeboden zonder dat de koper of verkoper van deze mogelijkheid misbruik kan maken.

Opties voor de afnemers

69. Artikel 17b en artikel 66d van de Gaswet bieden de volgende drie opties voor afnemers:
- de afnemer draagt zelf zijn programmaverantwoordelijkheid. De entry PV-er (invoeder) draagt het gas aan de afnemer over via de TTF. Dit geeft de afnemer de mogelijkheid om zelf te bepalen wat hij met het geleverde gas doet: gebruiken of doorverkopen. Ook kan hij besluiten een deel van het gas uit andere bronnen te halen;
  - de afnemer draagt zijn programmaverantwoordelijkheid over aan een entry PV-er en kan nu niet meer zelf via de TTF gas verhandelen. De entry PV-er mag dit contract niet zodanig aantrekkelijk maken dat de exit PV-er waarschijnlijk zal kiezen zijn programmaverantwoordelijkheid over te dragen;
  - de afnemer draagt zijn programmaverantwoordelijkheid over aan een andere partij dan de entry PV-er. Met deze commerciële partij kan de afnemer dan afspraken maken waarbij hij bijvoorbeeld blokken gas (vaste hoeveelheden) op de TTF koopt, terwijl de commerciële partij de onbalans regelt. Dit biedt de afnemer dus de mogelijkheid op de TTF te handelen, zonder de zorgen voor eventuele onbalansen. De verwachting is dat er commerciële partijen ontstaan die de programmaverantwoordelijkheid van meerdere afnemers combineren om schaalvoordelen te genereren.

Het nieuwe marktmodel biedt dus meer mogelijkheden voor afnemers om zelf op de TTF actief te zijn en vergroot daarmee de liquiditeit van de TTF.

Evaluatie en eventuele aanpassing van de balanceringsvoorwaarden

70. De Raad stelt de voorwaarden vast nadat hij zich ervan heeft vergewist dat de voorwaarden niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet. De Raad realiseert zich echter wel dat het gedrag

van partijen op de markt niet met zekerheid kan worden voorspeld. Dat kan er toe leiden dat de technische voorwaarden te zijner tijd, als gevolg van nieuwe inzichten en ervaringen met de werking van het in het onderhavige besluit vastgestelde balanceringsregime en nieuwe marktmodel, zullen moeten worden aangepast. De Raad is voornemens om 18 maanden na inwerkingtreding van het balanceringsregime een rapport op te leveren met daarin een evaluatie van het balanceringsregime. De evaluatie is gebaseerd op informatie die de LNB aanlevert. Per onderdeel in dit besluit is aangegeven welke informatie de LNB dient aan te leveren. De informatie betreft de periode van 12 maanden na inwerktrading van het balanceringsregime.

71. Een evaluatie van het onderhavige besluit is tevens wenselijk met het oog op internationale ontwikkelingen waarin veelal van een systematiek van dagbalancing lijkt te worden uitgegaan. Een systematiek van cumulatieve balancing, zoals in het onderhavige besluit, is, in combinatie met de beschikbaarheid van stuurinformatie, naar het oordeel van de Raad in overeenstemming met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet, en betekent tevens een belangrijke verbetering ten opzichte van het huidige balanceringsregime.
72. VOEG brengt in zijn zienswijze hier tegenin dat het wenselijk is om de codetekst zodanig op te stellen dat niet noodzakelijkerwijs voor uurbalancing wordt gekozen. Het doel is om in de code te regelen dat balancing wordt gedaan voor zo lang mogelijke periodes (blokken van uren) als haalbaar is met inachtneming van de leveringszekerheid, aldus VOEG. De Raad is van oordeel dat het nieuwe balanceringsregime zoals dat thans wordt voorgesteld geen belemmeringen aanbrengt voor dagbalancing of balancing op basis van blokken van uren, mocht als gevolg van internationale ontwikkelingen een dergelijke systematiek in de toekomst de voorkeur verdienen. Dat dan wel een codewijziging is vereist, acht de Raad in het licht van de voorgenomen evaluatie van dit besluit niet onoverkomelijk. De Raad neemt de door VOEG voorgestelde wijzigingen derhalve niet over.

C Werking balanceringsregime

73. Zoals gezegd, is het doel van een balanceringsregime er voor te zorgen dat PV-ers hun invoeding van gas afstemmen op hun onttrekking van gas, zodat de druk in het gastransportnet niet te hoog of te laag wordt. Dit doel wordt onder andere bereikt doordat PV-ers één dag van tevoren programma's opsturen naar de netbeheerder van het landelijk gastransportnet waarin zij aangeven hoeveel zij onttrekken en invoeden. Deze programma's worden door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gecontroleerd, zodat hij weet dat er evenveel gas wordt ingevoed als onttrokken.

Concept

74. Het nieuwe marktmodel maakt bovenstaande controle iets ingewikkelder omdat het eist dat invoeders en afnemers aparte programma's moeten indienen die op elkaar aansluiten. Een voorbeeld hiervan is te zien in onderstaande tabel. De entry PV-er (invoeder) en exit PV-er (onttrekker) hebben beiden een dag van tevoren een programma bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ingediend. De entry PV-er voedt om 16:00 110 eenheden gas in en draagt de programmaverantwoordelijkheid over op het VPPV aan de exit PV-er die deze 110 eenheden gas onttrekt aan het net. Voor elk uur hebben de PV-ers deze informatie opgegeven in hun programma's die van tevoren bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zijn ingediend. De invoeding van gas per uur hoeft echter niet altijd precies gelijk te zijn aan de onttrekking van gas per uur. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan om transporttechnische redenen ervoor kiezen om hiervan af te wijken. Bij demping, dat wordt behandeld in onderdeel G, is dit het geval. Over een hele dag bekeken zijn de gecumuleerde invoeding en onttrekking wel altijd in balans.
75. Indien PV-ers op de gasdag zelf afwijken van hun programma, dan zijn zij in onbalans. Stel dat de entry PV-er 120 invoedt in plaats van de beloofde 110, dan is hij 10 in onbalans. De onbalanspositie van een bepaalde PV-er wordt bepaald door alle onbalansen van de afgelopen uren op te tellen en wordt portfolio onbalans signaal (POS) genoemd. Dus als de PV-er in uur 17 een onbalans van -5 heeft, dan is zijn POS $10 - 5 = 5$ (onbalanspositie tot en met 16 uur minus onbalans van uur 17). De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zorgt ervoor dat de entry PV-er uurlijkse informatie krijgt over zijn onbalanspositie.

Uur	Entry Programma (Entry PV-er)		VPPV	Exit Programma (Exit PV-er)	
	Fysieke Entry	Virtuele Exit		Virtuele Entry	Fysieke Exit
16	110	110		110	110

76. Als een PV-er in onbalans is, heeft dat niet direct financiële gevolgen. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet neemt alleen actie als de onbalans van het systeem (gastransportnet) buiten bepaalde grenzen treedt. De onbalans van het systeem is de som van alle onbalansen (zowel positief als negatief) van de individuele PV-ers en wordt

Figuur 1: weergave van de zones, het SBS en POS.

Concept

weergegeven in het systeem balans signaal (SBS). In onderstaande figuur is te zien dat op een bepaald moment het systeem buiten de donkergroene zone treedt. Op dat moment roept de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de biedladder af en treden er twee mechanismen in werking.

77. Ten eerste koopt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet fysiek gas op de biedladder en brengt dat in rekening bij degenen die het tekort hebben veroorzaakt. In Figuur 1 is dat onder andere de PV-er van wie het POS is weergegeven. Het proces van het systeem herstellen wordt daarom ook wel “de biedladder afroepen” genoemd en deze term wordt ook in het vervolg van dit besluit gebruikt.
78. De biedladder zelf bevat biedingen die PV-ers de dag voor de gasdag hebben gedaan om gas aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet te leveren of af te nemen. Het resultaat hiervan is dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op elk uur van de dag een bepaalde hoeveelheid gas achter de hand heeft om de systeembalans te kunnen herstellen. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal net zoveel biedingen afroepen als nodig is om de systeembalans te herstellen en zal eerst de goedkoopste biedingen afroepen. De uiteindelijke prijs van het biedladdergas wordt bepaald door de prijs van de laatste bieding die wordt afgeroepen; dit is de marginale prijs.
79. Ten tweede koopt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet tegelijkertijd assistentiegas van partijen die een overschot hebben en verkoopt dat aan de partijen die het tekort veroorzaken. De partijen van wie de netbeheerder van het landelijk gastransportnet het gas koopt krijgen een gunstige prijs voor dat gas en partijen aan wie de netbeheerder van het landelijk gastransportnet het gas verkoopt betalen een ongunstige prijs. Hier treedt geen fysieke stroming op; het gaat om gas dat zich al in het gastransportnet bevindt. Op deze manier kunnen ook partijen die niet in staat zijn op de TTF te handelen, bijdragen aan de systeembalans. Bij beide mechanismen is de financiële positie van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet neutraal: hij is slechts een tussenpersoon.
80. Bovenstaande mechanismen zijn het best uit te leggen aan de hand van Tabel 1. De eerste kolom laat alle PV-ers zien. PV-er D is actief op de biedladder. De tweede kolom geeft de posities (POS) weer van de PV-ers en het systeem. PV-ers A en B hebben een tekort van 100 en veroorzaken daarmee een tekortsituatie van -120 voor het systeem. PV-er C helpt het systeem juist omdat zijn positie positief is. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet stelt vast dat het systeem teveel in onbalans is en wil het tekort reduceren naar -70, zodat het systeem weer binnen de donkergroene zone belandt. Hij koopt daarom 50 eenheden gas van D tegen een voor D gunstige prijs en verkoopt dat

aan PV-ers A en B. In de volgende kolom is te zien dat D een fysieke actie onderneemt door 50 te leveren. Hierdoor komt zijn positie weer op nul. In de volgende kolom is te zien wat assistentiegas inhoudt. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet koopt 80 van partij C (balansassisterende partij) en verkoopt dit aan PV-ers A en B (de onbalansveroorzakende partijen). De laatste kolom geeft de gevolgen weer van de biedladder en assistentiegas. PV-ers A en B hebben een kleinere tekortpositie, de positie van C is gereduceerd tot nul en het systeem is van een tekort van 120 naar een tekort van 70 gegaan, dat blijkbaar binnen de toegestane bandbreedte is. PV-ers C en D zijn 'beloond' met een gunstige prijs (ten opzichte van de gasmarkt) voor het herstellen van de systeembalans. PV-ers A en B zijn 'gestraft' voor het veroorzaken van de systeemontbalans doordat ze verplicht waren om gas tegen een ongunstige prijs te kopen.

Tabel 1: Acties van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet n.a.v. een tekortsituatie

PV	Positie (POS)	Biedladder	Fysieke actie	Assistentiegas	Nieuwe positie
A	-100	+25 ☹ €		+40 ☹ €	-35
B	-100	+25 ☹ €		+40 ☹ €	-35
C	+80			-80 ☺ €	0
D (Biedladder)	0	-50 ☺ €	+50		0
systeem	-120		-70		-70

81. Op andere periodes in de dag is het systeem zijn de PV-ers wel in onbalans, maar door de natuurlijke buffer van het systeem hoeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet geen actie te ondernemen. In Figuur 1 is te zien dat het systeem zich in deze periodes in de donkergroene zone bevindt. Dit maakt de bedrijfsvoering van PV-ers eenvoudiger, omdat zij niet onmiddellijk worden afgerekend op hun onbalans en de tijd hebben om deze onbalans te herstellen. PV-ers zullen dus altijd het systeem en hun eigen positie in de gaten moeten houden. Indien zij zien dat het systeem een tekort aan gas heeft, moeten zij zorgen dat zij, voor wat betreft hun eigen portfolio, geen tekort aan gas hebben. Dit gas kopen zij op de TTF. Zij kunnen hun fysieke invoeding of onttrekking wijzigen. Zo voorkomen zij dat zij het relatief duurdere biedladdergas moeten kopen en houden zij tegelijkertijd het systeem in balans.
82. In principe is de TTF en het wijzigen van fysieke invoeding en onttrekking in combinatie met de biedladder voldoende om het systeem in balans te houden. Echter, als de biedladder niet voldoende gas levert, kan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet besluiten noodmaatregelen af te kondigen. Dit betekent dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet instructies geeft aan PV-ers om extra gas

in te voeden of te onttrekken. Daarnaast kan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de prijs op de biedladder kunstmatig verhogen door bij de prijs een zogenaamde prikkelcomponent op te tellen. PV-ers zullen dan eerder geneigd zijn om via de TTF hun onbalansen op te vangen, dan te wachten op de biedladder.

D Programmaverantwoordelijkheid

83. In de Gaswet is de programmaverantwoordelijkheid geregeld in artikel 17b. Wettelijke programmaverantwoordelijkheid is geïntroduceerd om ervoor te zorgen dat afnemers zelf zeggenschap hebben over hun aansluiting en dus zelf kunnen bepalen wat zij met hun gas doen: gebruiken of doorverkopen. Het inleidende voorstel van de gezamenlijke netbeheerders bevat een aantal wijzigingen met betrekking tot paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. In deze paragraaf heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de bevoegdheid eisen te stellen aan PV-ers. Slechts erkende PV-ers kunnen gebruik maken van diensten van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Die erkenning wordt door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gegeven als voldaan is aan de in de transportvoorwaarden door de gezamenlijke netbeheerders gestelde eisen zoals kredietwaardigheid en het kunnen indienen van programma's. Zoals gezegd is het inleidende voorstel gewijzigd door het tweede gewijzigde voorstel, dit naar aanleiding van de hiervoor genoemde uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven. De erkenningseisen zijn nu opgenomen in artikel 3.2.0 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB.
84. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft de programma's van die programmaverantwoordelijken nodig om de consistentiecontrole van programma's volgens het voorgestelde artikel 4.1.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB uit te voeren. Zonder deze consistentiecontrole loopt de integriteit van het landelijk gastransportnet gevaar⁷. Dit geldt ook voor het programma van de beurs, APX-ENDEX. APX-ENDEX is de door de Minister op grond van artikel 66b van de Gaswet aangewezen beurs. Indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet deze programma's niet heeft, kan zij niet controleren of handelstransacties in entry- of exitprogramma's wel aansluiten op andere entry- of exitprogramma's.
85. APX-ENDEX geeft in zijn zienswijze aan dat hij uit de codes afleidt dat eenieder, die gebruik wil maken van de diensten van de netbeheerder, erkende programmaverantwoordelijke dient te zijn. Men kan echter volgens artikel 17b van de Gaswet alleen programmaverantwoordelijke zijn als men gas invoedt dan wel onttrekt aan het net. Aangezien de beurs geen gas invoedt of onttrekt is de beurs geen

---

⁷ Dit blijkt uit de reactie van de gezamenlijke netbeheerders op het informatieverzoek van de Raad.

programmaverantwoordelijke in de zin van de wet en zou dus ook geen erkende programmaverantwoordelijke zijn en dus geen programma's hoeven in te dienen. APX-ENDEX meent dat de voorstellen van de gezamenlijke netbeheerders verder gaan dan de wet voorschrijft. Bovendien levert de beurs door haar positie helemaal geen bijdrage aan het balanceren, aldus APX-ENDEX.

86. De Raad is van oordeel dat programmaverantwoordelijkheid ook geldt voor administratieve netgebruikers, zoals de beurs. De erkenning door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de eisen die daaraan worden gesteld, zijn een nadere invulling van het wettelijke begrip programmaverantwoordelijkheid. Artikel 4.1.1.5 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB is een speciaal op de beurs toegesneden bepaling, waardoor de beurs zelf geen onbalansrisico loopt. Zoals hiervoor is uitgelegd, draagt het indienen van een programma door de beurs bij aan het door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in evenwicht houden van het net.
87. VEMW geeft in zijn zienswijze aan dat hij voorstander is van een systeem waarbij de afnemer feitelijk beschikking heeft over zijn exitcapaciteit. Door te hoge eisen aan de erkende programmaverantwoordelijke te stellen, wordt de afnemer gedwongen zijn programmaverantwoordelijkheid over te dragen, hetgeen in strijd is met de expliciete doelstelling van de gaswet, het versterken van de positie van afnemers.
88. Wat betreft de zienswijze van VEMW merkt de Raad op dat het juist is dat de positie van afnemers door dit voorstel is versterkt. Mede door de introductie van programmaverantwoordelijkheid is het mogelijk om handel en verantwoordelijkheid voor onbalans te scheiden. Dit maakt het mogelijk voor partijen die niet programmaverantwoordelijk kunnen of willen zijn de programmaverantwoordelijkheid over te dragen, maar toch actief te blijven in de handel van gas.
89. Voor wat betreft de voorwaarden die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet stelt aan de erkenning van PV-ers is de Raad van oordeel dat de gezamenlijke netbeheerders dit onderwerp zullen moeten betrekken bij het opstellen van een nieuw codewijzigingsvoorstel naar aanleiding van de meergenoemde uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven. Omdat de Raad het noodzakelijk acht dat de Transportvoorwaarden Gas – LNB ten minste enige bepalingen bevatten omtrent de bedrijfsvoering van de netbeheerder van het landelijk transportnet en omwille van een spoedige invoering van het balanceringsregime heeft de Raad ertoe besloten de bestaande erkenningseisen voorsnog in de Transportvoorwaarden Gas – LNB te handhaven. De Raad gaat thans derhalve niet verder inhoudelijk op dit onderdeel van de zienswijze van VEMW in; de Raad zal de zienswijze van VEMW te zijner tijd betrekken bij de beoordeling van het in te dienen nieuwe codewijzigingsvoorstel.

E Gevolgen faillissement leverancier grootverbruiker voor programmaverantwoordelijke

90. De gezamenlijke netbeheerders hebben een nieuw artikel 3.3.6 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB voorgesteld dat een regeling bevat voor het geval de leverancier niet meer aan zijn leveringsverplichtingen kan voldoen. EnergieNed heeft in zijn zienswijze met betrekking tot dit artikel opgemerkt dat het te rechtvaardigen is indien PV-ers een gedeelte van een leveranciersfaillissement dragen in geval van kleinverbruikers en kleine bedrijven, echter dit zou niet moeten gelden voor zeer grote professionele gasverbruikers. Het voorstel zou ook beter moeten aansluiten bij het Besluit leveringszekerheid Gaswet. Daarnaast vraagt EnergieNed zich af of het zo is dat de PV-er gedurende de 5 dagen waarvan in 3.3.6 sprake is, gas moet gaan leveren en zo ja, wie daarvoor het prijsrisico draagt.
91. Met betrekking tot de zienswijze van EnergieNed merkt de Raad op dat het voorgestelde artikel 3.3.6 in zoverre aansluit bij het Besluit leveringszekerheid Gaswet dat de regeling niet van toepassing is in het geval van surseance van betaling of faillissement van een vergunninghouder als bedoeld in het Besluit. Artikel 3.3.6 is dus van toepassing op alle overige leveranciers, waaronder leveranciers die leveren aan grote professionele gasverbruikers. De Raad acht de voorgestelde regeling met het oog op het betrouwbaar en doelmatig functioneren van de gasvoorziening en het doelmatig handelen van netgebruikers redelijk. Daarbij neemt de Raad in aanmerking dat de PV-er gedurende de in artikel 3.3.6 bedoelde periode van vijf dagen geen financieel risico draagt voor het tijdelijk continueren van zijn programmaverantwoordelijkheid. Het nieuwe artikel 1.2.3 van de Aansluitvoorwaarden Gas – LNB bepaalt immers dat de aangeslotene gehouden is tot het vergoeden van de extra kosten die de PV-er in dit kader maakt. Mocht het zo zijn dat de PV-er gas moet gaan leveren, dan zal de aangeslotene de PV-er daarvoor financieel moeten compenseren. De Raad acht artikel 3.3.6 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB derhalve niet in strijd met de belangen, regels en eisen als genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

F Overgangsregeling programmaverantwoordelijkheid

92. De gezamenlijke netbeheerders hebben in het inleidende voorstel een nieuwe paragraaf 3.6 in de Transportvoorwaarden Gas - LNB opgenomen. Paragraaf 3.6 regelt de automatische transitie van shippers naar programmaverantwoordelijken. Het voorstel luidt als volgt:

3.6 Overgangsregeling

3.6.1 De shipper die, op het moment van de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de programmaverantwoordelijkheid zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB, in het aansluitingenregister van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet vermeld staat bij een aansluiting, wordt geacht vanaf dat moment programmaverantwoordelijkheid voor deze aansluiting te dragen, tenzij de aangeslotene vooraf gemeld heeft aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dat hij zelf programmaverantwoordelijkheid zal uitoefenen of deze aan een erkende programmaverantwoordelijke zal overdragen. Indien door de inwerkingtreding van deze voorwaarden de allocatierol van een erkende programmaverantwoordelijke verandert dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de erkende programmaverantwoordelijke daarover informeren.

3.6.2 Shippers worden bij de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de programmaverantwoordelijkheid zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB van rechtswege erkende programmaverantwoordelijke.

93. Bij de toetsing van het voorstel aan de belangen, regels en eisen als genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet, heeft de Raad vastgesteld dat in het voorstel een regeling ontbreekt die geldt voor shippers die, op het moment van de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de programmaverantwoordelijkheid zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB, in het aansluitingenregister van de regionale netbeheerder vermeld staan bij een aansluiting. De Raad acht het voorstel op dit onderdeel strijdig met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet, te weten het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders.
94. Om de strijdigheid op te heffen, heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel te wijzigen, door ook een regeling voor te stellen die geldt voor shippers die, op het moment van de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de programmaverantwoordelijkheid zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB, in het aansluitingenregister van de regionale netbeheerder vermeld staan bij een aansluiting.
95. Naar aanleiding van de wijzigingsopdracht hebben de gezamenlijke netbeheerders een gewijzigd artikel 3.6.1 voorgesteld dat als volgt luidt:

3.6.1 De shipper die, op het moment van de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de programmaverantwoordelijkheid zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB, in het aansluitingenregister van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet of van de regionale netbeheerder vermeld staat bij een aansluiting, wordt geacht vanaf dat moment programmaverantwoordelijkheid voor deze

aansluiting te dragen, tenzij de aangeslotene vooraf gemeld heeft aan zijn netbeheerder dat hij zelf programmaverantwoordelijkheid zal uitoefenen of deze aan een erkende programmaverantwoordelijke zal overdragen. Indien door de inwerkingtreding van deze voorwaarden de allocatierol van een erkende programmaverantwoordelijke op het landelijk gastransportnet verandert dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de erkende programmaverantwoordelijke daarover informeren.

96. Naar het oordeel van de Raad heeft het eerste gewijzigde voorstel de strijdigheid met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet, weggenomen. De Raad stelt derhalve paragraaf 3.6 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB dienovereenkomstig vast.

G Plaatsing van de demping

97. Demping is de transporttechnisch noodzakelijke afwijking tussen de momentane invoeding in het landelijke gastransportnet en de momentane onttrekking. Zonder demping heeft het gastransportnet onvoldoende transportcapaciteit om onder alle omstandigheden aan de vraag van gas te voldoen. Demping maximaliseert de buffer van het gastransportnet, waar alle PV-ers middels de groene zone gebruik van kunnen maken. Deze buffer geeft hen de mogelijkheid om tijdelijk in onbalans te zijn, zonder directe financiële gevolgen. Om demping te realiseren op het landelijk gastransportnet is het noodzakelijk dat demping wordt toegepast op de programma's van portfolio's van individuele PV-ers. De gezamenlijke netbeheerders stellen in artikel 4.1.1.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB voor om de demping op het exitprogramma te plaatsen en voor PV-ers met programma's waarin zich kleinverbruikers bevinden verplicht te stellen. In de programma's geven de PV-ers een dag van tevoren op wat zij uurlijks invoeden en onttrekken.

Fysieke noodzaak van demping

98. De gasvraag in Nederland volgt een dagelijks patroon. Deze wisselende gasvraag wordt vooral veroorzaakt door de 6,5 miljoen huishoudens. In de ochtend en avond gebruiken zij meer gas dan 's middags en 's nachts. Deze wisselende gasvraag levert een behoorlijke belasting op voor het gastransportnet. Immers een hogere gasvraag leidt bij constante invoeding van gas tot een daling van de druk in het gasnet. Als de druk onder een bepaald niveau komt, is gastransport niet meer mogelijk. Andersom leidt een momentane lage gasvraag bij constante invoeding van gas tot een drukverhoging in het net. Het moge duidelijk zijn dat de invoeding goed moet worden afgestemd op de onttrekking van gas. Voor het goed functioneren van het landelijke gastransportnet is het van belang dat de momentane fysieke invoeding van gas in geringe mate afwijkt van de momentane fysieke onttrekking van gas. Dit verschil wordt in het balanceringsregime

demping genoemd. Over de gehele dag is de invoeding uiteraard wel gelijk aan de onttrekking van gas. Enerzijds omdat huishoudens de grootste bijdrage leveren aan de wisselende gasvraag anderzijds omdat hun gasvraag in voldoende mate voorspelbaar is, is demping voor PV-ers, die huishoudens in hun programma hebben, verplicht gesteld. Overigens geldt dat het toepassen van demping in programma's met afnemers met een voldoende voorspelbare gasvraag ook de efficiëntie van het gasnet bevordert.

99. Het is duidelijk dat demping noodzakelijk is voor het efficiënt bedrijven van het gastransportnet. Hoe PV-ers met demping in het net moeten omgaan is geregeld in het nieuwe balanceringsregime. Hierbij is rekening gehouden met het feit dat wettelijk gezien degenen die gas invoeden gescheiden zijn van de degenen die gas onttrekken. Het nieuwe balanceringsregime maakt een scheiding tussen entry PV-ers, die programmaverantwoordelijk zijn voor het gas dat zij invoeden op hun entry en transporteren tot een virtueel punt (het VPPV), en exit PV-ers, die programmaverantwoordelijk zijn voor het gas dat zij van dit virtuele punt nemen en transporten naar hun exit punt.
100. De invoeding van de entry PV-ers dient dus afgestemd te worden op de onttrekking van de exit PV-ers, zodat het fysieke dempingseffect ontstaat. Demping kan in theorie op drie manieren verdeeld worden: demping op het exitprogramma, demping op het entryprogramma of een verdeling over het entry- en exitprogramma, bijvoorbeeld 50%/50%.
101. Vanuit het oogpunt van systeembalanshandhaving en de integriteit van het gasnet, verdient het de voorkeur dat demping op de exit wordt geplaatst. Voor het functioneren van het balanceringsregime is het cruciaal dat de afname van huishoudens gedempt wordt. Huishoudens leveren de grootste bijdrage aan de wisselende gasvraag en daarbij gepaard gaande belasting van gasnet. Het kleinverbruik (huishoudens) bevindt zich aan de exitzijde van het net en wordt in de allocatievoorwaarden gas als aparte (afname)categorie onderscheiden. Wanneer de demping op de exit is geplaatst is de toepassing van de demping op het kleinverbruikersegment voor de PV-er eenduidig en kan deze worden geverifieerd door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Bij demping op de entry is dit niet mogelijk, aangezien op een entrypunt geen afnamecategorieën worden onderscheiden, waardoor het toepassen van de demping op een specifiek segment niet mogelijk is. Een 50/50% verdeling heeft nog extra nadelen. Door tussenkomst van de TTF en VPPV worden programma's en gas vele malen verhandeld waardoor het verdelen van demping zeer complex wordt. Als dit al zou slagen, dan zou dit niet op een transparante manier te regelen zijn.

Concept

102. De gezamenlijke netbeheerders stellen in artikel 4.1.1.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB voor om de demping op het exitprogramma te plaatsen.
103. Operationeel werkt de demping als volgt. Entry en exit PV-ers stellen een dag voor de gasdag een programma op dat bestaat uit per uur de onttrekking en invoeding van gas. Met dit programma kan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet het gastransport plannen voor de daarop volgende gasdag. Bij entry PV-ers zal de fysieke invoeding per uur altijd gelijk zijn aan de onttrekking per uur (ten gevolge van het overgaan van programma verantwoordelijkheid) op het VPPV. Bij exit PV-ers daarentegen wijkt door toepassing van demping de uurlijkse invoeding via het VPPV af van de fysieke onttrekking. Over een gehele dag bezien zijn invoeding en onttrekking gelijk aan elkaar. Demping heeft dus geen invloed op de inkoop en verkoop van gas gedurende een dag. De programma's van entry en exit PV-ers dienen op het VPPV op elkaar aan te sluiten.
104. In Tabel 2 is een voorbeeld te zien van een entry en exitprogramma die op elkaar aansluiten. Voor het gemak is ervan uitgegaan dat een dag 3 uur heeft, maar eigenlijk zou de tabel dus 24 uur moeten bevatten. Te zien is dat demping ervoor zorgt dat er een afwijking ontstaat tussen de fysieke onttrekking en de invoeding van de exit PV-er. De fysieke onttrekking wordt bepaald door de vraag van afnemers en de bijhorende invoeding wordt berekend met behulp van de dempingsformule, die door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet beschikbaar wordt gesteld. Zowel de maximale als minimale invoeding zijn minder extreem dan de bijhorende fysieke onttrekking. Over de gehele dag is de invoeding gelijk aan de onttrekking. Voor het entryprogramma is er geen verschil tussen fysieke invoeding en onttrekking.

Tabel 2: Voorbeeld van een entry en exit programma, waarbij demping op de exit is geplaatst

Uur	Entry Programma (Partij A)		VPPV	Exit Programma (Partij B)	
	Fysieke invoeding	Onttrekking		Invoeding	Fysieke Onttrekking
6:00 – 7:00	110	110		110	120
7:00 – 8:00	130	130		130	150
8:00 – 9:00	110	110		110	80
Totaal	350	350		350	350

Commercieel voordeel voor PV-ers die demping toepassen

105. Naast het gemeenschappelijke voordeel van demping door het maximaliseren van de buffer van het gasnet, kan demping een commercieel voordeel opleveren voor de individuele PV-er die demping toepast op zijn programma. Een onderdeel van de

onderhandeling kan de maximale capaciteit zijn van de gasstromen in de programma's. Demping kan een commercieel voordeel opleveren, omdat demping, gegeven een bepaalde afnamepatroon, de fluctuaties en de benodigde maximale capaciteit van de bijhorende invoeding vermindert. Tabel 3 is afgeleid van Tabel 2 en laat het uur zien, waarbij de fysieke onttrekking en behorende invoeding voor de exit PV-er maximaal is; dit is het uur van 7:00 tot 8:00. De demping zorgt ervoor dat voor deze maximale onttrekking van 150 slechts 130 nodig is als invoeding. Als de maximale uurlijkse onttrekking onderdeel is van de onderhandelingen tussen entry en exit PV-ers op de TTF, betekent dit voor de exit PV-er dat hij in plaats van een capaciteit van 150 slechts een capaciteit van 130 nodig heeft. Dit zou voor de exit PV-er een bepaalde commerciële waarde kunnen betekenen.

Tabel 3: maximaal benodigde capaciteit bij demping op de exit voor het uur van 7:00 – 8:00.

Uur	Entry Programma (Partij A)		VPPV	Exit Programma (Partij B)	
	Fysieke invoeding	Onttrekking		Invoeding	Fysieke Onttrekking
7:00 – 8:00	130	130		130	150

106. Overigens is het zo dat hoe minder de afname of fysieke onttrekking varieert, des te minder demping wordt gebruikt. Voor sommige exit PV-ers die afnemers in hun programma hebben die een constante afname hebben, treedt er helemaal geen demping op.
107. Naar de mening van de Raad zal demping in werkelijkheid waarschijnlijk geen significant commercieel voordeel voor exit PV-ers opleveren. De markt waarop exit PV-ers werkzaam zijn kenmerkt zich naar verwachting door een effectieve mate van concurrentie. In een dergelijke markt worden commerciële voordelen in de vorm van lagere kosten als gevolg van de concurrentie doorgegeven aan de afnemers in een lagere prijs. Indien een exit PV-er namelijk besluit om het commerciële voordeel van demping voor zichzelf te houden, dan zal hij uit de markt worden geprijsd door een andere PV-er, die het voordeel wel doorgeeft. Dit mechanisme dat wordt aangedreven door concurrentie leidt tot een prikkel voor exit PV-ers om het voordeel door te geven aan de afnemers. Dat de markt waarop exit PV-ers werkzaam zijn zich naar verwachting kenmerkt door een effectieve mate van concurrentie, leidt de Raad onder andere af de volgende criteria waaraan die markt voldoet:
  - a. *Een groot aantal aanbieders en potentiële aanbieders.* Er zijn in november 2010 volgens informatie van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet circa 100 entry en exit PV-ers. Het grootste deel van deze PV-ers zijn exit PV-ers. Entry PV-ers kunnen bovendien zonder merkenwaardige belemmeringen actief worden als exit PV-er. De

- Raad verwacht daarom dat het aantal (potentiële) aanbieders meer dan voldoende zal zijn.
- b. *Transparantie*. De werking van het nieuwe balanceringsregime en marktmodel is beschreven in de technische codes gas en de transparantie is daarmee gewaarborgd. Dit geldt in het bijzonder voor het kostenverlagende effect van demping; door het publiceren van de dempingsformule door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan het kostenverlagende effect door elke PV-er zelf worden berekend. Daarnaast is er voor de Raad geen reden om aan te nemen dat de prijzen die aanbieders vragen intransparant zullen zijn.
  - c. *Homogeen product*. Het product programmaverantwoordelijkheid is in de codes tot in detail vastgelegd. Aanbieders wordt daarmee de mogelijkheid ontnomen om op significant niveau hun producten te diversificeren. De markt zal zich naar alle waarschijnlijkheid dan ook kenmerken door een homogeen productaanbod, zodat concurrentie met name op de prijs plaats zal vinden. Daarnaast is het product gas zelf een homogeen product. Door de gesocialiseerde kwaliteitsconversie is er slechts één gaskwaliteit.
  - d. *Mogelijkheid tot overstappen*. De Raad ziet geen belemmeringen voor klanten van PV-ers om over te stappen naar andere PV-ers.

Zienswijzen

GasTerra

108. GasTerra merkt in zijn zienswijze op dat, ongeacht of de markt nu in de praktijk daadwerkelijk wel of niet transparant is, de regulering niet-discriminatoir dient te zijn ten aanzien van de twee typen netgebruikers in het kader van het balanceringsregime: de invoeders en de onttrekkers. De Gaswet is wat dat aangaat doelbewust volkomen symmetrisch geformuleerd door de wetgever: er zijn invoeders met entryprogramma's en onttrekkers met exitprogramma's. Daartussen zitten de TTF en het VPPV, waarbij het de bedoeling is dat zoveel mogelijk gas via die punten overgedragen wordt. Door de invoeders een commercieel voordeel te misgunnen worden deze zonder redelijk onderscheid gediscrimineerd en moeten zij meer productiekosten maken, aldus GasTerra. GasTerra stelt voor om de demping te verdelen over de entry en exitprogramma's.

NOGEP

109. NOGEP sluit zich in zijn zienswijze voor wat betreft demping grotendeels aan bij de woorden van GasTerra. Invoeders wordt bij het plaatsen van demping op het exitprogramma enig onrecht aangedaan. De demping vertegenwoordigt een

commercieel voordeel dat eerlijk dient te worden verdeeld over entry- en exitprogramma's. Producenten hebben naar de aard van hun bedrijfsvoering over het algemeen voornamelijk of uitsluitend entryprogramma's, waardoor zij worden uitgesloten van de voordelen die demping in het systeem biedt. Dat acht NOGEPA discriminatoir en onwenselijk. NOGEPA vindt daarom dat de voorstellen op dit punt moeten worden herzien.

Beoordeling door de Raad

110. GasTerra en NOGEPA stellen dat er twee typen netgebruikers zijn, namelijk invoeders en onttrekkers. De Gaswet maakt naar hun oordeel geen onderscheid tussen beiden, waardoor beiden volgens GasTerra en NOGEPA dan ook gelijk moeten worden behandeld en er geen sprake mag zijn van discriminatie. Het commerciële voordeel van demping moet dan ook gelijkelijk worden verdeeld.
111. In de markt waarin exit PV-ers actief zijn, is er naar verwachting sprake van effectieve concurrentie. Om deze reden wordt het commerciële voordeel van demping grotendeels doorgegeven, zodat er geen significant commercieel voordeel voor exit PV-ers resteert. Naar het oordeel van de Raad kan er daarom geen sprake zijn van discriminatie van entry PV-ers.
112. De Raad is van oordeel dat vanuit het oogpunt van systeembalanshandhaving en de integriteit van het gasnet, het de voorkeur verdient dat demping op de exit wordt geplaatst. Voor het functioneren van het balanceringsregime is het cruciaal dat de afname van huishoudens gedempt wordt. Huishoudens leveren de grootste bijdrage aan de wisselende gasvraag en daarbij gepaard gaande belasting van gasnet. Het kleinverbruik (huishoudens) bevindt zich aan de exitzijde van het net en wordt in de allocatievoorwaarden gas als aparte (afname)categorie onderscheiden. Wanneer de demping op de exit is geplaatst is de toepassing van de demping op het kleinverbruikersegment voor de PV eenduidig en kan deze worden geverifieerd door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Bij demping op de entry is dit niet mogelijk, aangezien op een entrypunt geen afnamecategorieën worden onderscheiden, waardoor het toepassen van de demping op een specifiek segment niet mogelijk is.
113. De Raad is van oordeel dat het voorstel voor het plaatsen van demping op de exit in overeenstemming is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van Gaswet. Daarnaast is de Raad tevens van oordeel dat een evaluatie noodzakelijk is om te bepalen in welke mate de exit PV-er markt concurrerend is. De mate van concurrentie zal namelijk afhangen van nog onbekend marktgedrag. In de evaluatie zullen de criteria worden gebruikt die in rnr 107 worden genoemd.

114. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de in rnr 70 bedoelde evaluatie. Deze evaluatie stelt dat de gevolgen van de voorstellen afhankelijk zijn van moeilijk te voorspellen marktgedrag en dat binnen een jaar de voorstellen geëvalueerd worden om eventueel onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. Aan de hand van de evaluatie kan de Raad besluiten een ontwerpbesluit te initiëren of de gezamenlijke netbeheerders verzoeken een codewijzigingsvoorstel in te dienen.

H Verdeling van de buffer over de groene zone en de bèta

Voorstellen

115. Wanneer het gastransportnet niet volledig is belast, dan kan het net naast de transportfunctie ook de functie van gasopslagmedium (buffer) vervullen. Om deze buffer te creëren is wel de hulp nodig van PV-ers, omdat zij een bepaalde voedingsstrategie moeten hanteren om de buffer te maximaliseren. Deze buffer is beschikbaar voor alle PV-ers, zodat zij zich binnen een bepaalde marge een afwijking kunnen veroorloven tussen hun invoeding en onttrekking van gas. De PV-ers dienen een dag vooruit een programma bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in waarin zij aangeven wat zij op de gasdag zelf per uur invoeden en afnemen. De PV-ers stellen het programma op aan de hand van een door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet beschikbaar gestelde dempingsformule. Deze formule berekent uit de hoeveelheid die PV-ers per uur onttrekken, de hoeveelheid die PV-ers per uur moeten invoeden. PV-ers die aan kleinverbruikers leveren zijn verplicht deze dempingsformule te gebruiken, maar hebben hier ook voordeel van omdat zij gedempt mogen invoeden, dat wil zeggen dat fluctuaties aan hun invoeding en de maximale benodigde capaciteit lager is, dan zonder demping het geval zou zijn. De dempingsformule zorgt voor een ideale voedingsstrategie die de buffer maximaliseert. De parameter in de dempingsformule die hiervoor verantwoordelijk is, is de alfa.
116. Naast de parameter alfa bevat de dempingsformule ook nog een bèta. De bèta kan de demping vergroten. De keerzijde is dat bij een bèta groter dan nul (zoals mogelijk in de zomermaanden) de voedingsstrategie niet optimaal is en de gemeenschappelijke buffer kleiner wordt. De gemeenschappelijke buffer wordt ook wel de groene zone genoemd. Het punt is dat vooral PV-ers die leveren aan kleinverbruikers profiteren van de extra demping veroorzaakt door de bèta. PV-ers die niet kiezen voor de dempingsformule, omdat zij daar weinig profijt van zien, worden dus benadeeld als de bèta wordt ingezet, omdat deze bèta ten koste gaat van de gemeenschappelijke buffer. Hier ontstaat dus een belangenconflict.

117. De werking van de dempingsformule, alfa, bèta en groene zone hebben de gezamenlijke netbeheerders beschreven in de voorstellen voor de artikelen 4.1.1.2 en 4.1.2.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Artikel 4.1.1.2 beschrijft dat PV-ers een dempingsformule kunnen gebruiken die de relatie voorschrijft tussen entry- en exithoeveelheden per uur. In deze formule geven de alfa en bèta de demping tussen entry en exit aan. Artikel 4.1.2.1 geeft de grootte van de groene zone aan. Deze wordt twee uur voor het begin van de gasdag gepubliceerd.

Zienswijzen

118. Centrica/VOEG hebben in hun zienswijzen aangegeven meer transparantie te willen over de manier waarop de alfa, bèta en groene zone worden berekend en op basis waarvan deze gewijzigd worden. EFET geeft aan in zijn zienswijze aan dat hij vreest dat door toepassing van de bèta de groene zone te klein wordt. Vooral voor programmaverantwoordelijken die de bèta niet willen gebruiken is dit nadelig. VME is van mening dat de grenzen van de zones en de dempingsformule een op te vragen bericht zou moeten zijn of automatisch op te halen waarden. De kans op fouten wordt hiermee minder.

Wijzigingsopdracht

119. De Raad heeft in zijn wijzigingsopdracht aangegeven dat de gezamenlijke netbeheerders in de technische voorwaarden onvoldoende gedetailleerd hebben beschreven hoe de bèta precies wordt ingezet en welke parameters bepalend zijn voor de grootte ervan. Zo is naar het oordeel van de Raad niet duidelijk wanneer en hoelang de bèta wordt ingezet en hoe hoog deze bèta in dat geval zal zijn hetgeen de rechtszekerheid van programmaverantwoordelijken schaadt. Programmaverantwoordelijken willen verder duidelijkheid over de verdeling van de buffer over de bèta en de groene zone, omdat dit belangrijke consequenties kan hebben voor het balanceren van hun programma's. Als duidelijk is wat zij kunnen verwachten van de bèta, kunnen zij hierop anticiperen. Het voorgaande heeft de Raad tot de conclusie geleid dat het inleidende voorstel strijdig is met het belang van het op een transparante wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel f van de Gaswet.
120. Om de strijdigheid op te heffen heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel te wijzigen, bijvoorbeeld door in ieder geval de volgende punten toe te voegen:
- a. een beschrijving van de methode volgens welke de bèta wordt ingezet en de hoogte van de bèta wordt bepaald;
  - b. de perioden waarin de bèta wordt ingezet;
  - c. de manier waarop de inzet en methodiek van de bèta met PV-ers wordt gecommuniceerd.

De gezamenlijke netbeheerders hebben als reactie op de wijzigingsopdracht artikel 4.1.1.2 gewijzigd en een nieuw artikel 4.1.1.2a toegevoegd.

121. De Raad constateert dat de gezamenlijke netbeheerders thans een methode hebben beschreven die bij de start van het balanceringsregime zal worden gehanteerd, maar die op basis van marktgedrag eventueel nog aangepast kan worden. De methode komt er in het kort op neer dat als de biedladder minder dan 30 keer per zomermaand wordt afgeroepen (drempelwaarde biedladderfrequentie), de groene zone blijkbaar groot genoeg is en de bèta verhoogd kan worden. Als de biedladder meer dan 30 keer per zomermaand wordt afgeroepen is de groene zone blijkbaar te klein en wordt de bèta verlaagd. De biedladderfrequentie is belangrijk omdat deze frequentie, samen met de hoeveelheid gas en de prijs van dat gas, een maat is voor de onbalansrisico's van PV-ers. Uit het gewijzigde voorstel blijkt voorts dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de bèta louter in de zomermaanden inzet volgens de zojuist beschreven methode. Verder blijkt uit het gewijzigde voorstel dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet communiceert met PV-ers via zijn website.

Beoordeling door de Raad

122. De Raad komt tot de conclusie dat de gezamenlijke netbeheerders met het gewijzigde voorstel tegemoet zijn gekomen aan de zienswijzen van Centrica en VOEG. De kwalitatieve relatie tussen alfa, bèta en groene zone wordt gegeven in randnummer 115 en 116. De precieze grootte van alfa en de groene zone wordt door computerprogramma's berekend en zijn niet kwantitatief in de codes te beschrijven.
123. Wat betreft de zienswijze van VME over de opvraagbaarheid van de grenzen van de zones, merkt de Raad op dat artikel 4.1.2.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB bepaalt dat deze grenzen voor eenieder uiterlijk twee uur voor het begin van de gasdag opvraagbaar zijn bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.
124. Wat betreft de zienswijze van EFET merkt de Raad het volgende op. De bèta zal in winter- en flankmaanden nul zijn. In de zomer kan de bèta wel ingezet worden omdat de gasstromen en de bijhorende onbalansposities dan relatief klein zijn en de buffer relatief groot. De gezamenlijke netbeheerders hebben in het gewijzigde voorstel toegelicht dat het doel van de inzet van de bèta is om vlakker invoeden mogelijk te maken, niet om de biedladder vaker af te roepen. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal de bèta zodanig inzetten dat de donkergroene zone altijd een bepaalde minimale omvang heeft, zodat voorkomen wordt dat de biedladder te vaak wordt afgeroepen. De vrees van EFET acht de Raad derhalve ongegrond.

125. De methode op basis waarvan de netbeheerder de inzet van de bèta bepaalt en daarmee de verdeling van de buffer over de bèta en de groene zone is in het gewijzigde voorstel verwerkt en bij inwerkingtreding van het balanceringsregime bekend. De Raad is van oordeel dat het aan de wijzigingsopdracht aangepaste voorstel voor de verdeling van de bèta en de groene zone in overeenstemming is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.
126. Afhankelijk van het feitelijke marktgedrag dat soms moeilijk te voorspellen is, kan het wenselijk zijn om de methode in de toekomst aan te passen. Hoewel het op het moment van het vaststellen van dit besluit niet de verwachting is, is het niet onmogelijk dat de biedladder weliswaar vaak wordt afgeroepen, maar dat de prijs en de hoeveelheid van het gas dat wordt verhandeld, slechts leiden tot lage onbalansrisico's. Op dat moment kan overwogen worden om de drempelwaarde van de biedladderfrequentie aan te passen. De Raad wil daarom evalueren of de methode na verloop van tijd aangepast moet worden.
127. De Raad verzoekt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om binnen 12 maanden na inwerkingtreding van het onderhavige besluit dit onderdeel te evalueren en daarover aan de Raad te rapporteren. Deze rapportage zal volgens de Raad in ieder geval moeten bevatten:
- de perioden waarin de bèta is ingezet, de hoogte van de bèta en de bijhorende afname van de groene zone;
  - de prijs en hoeveelheid van het biedladdergas dat tijdens de inzet van de bèta wordt verhandeld.
128. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de in randnummer 70 bedoelde evaluatie. Deze evaluatie stelt dat de gevolgen van de voorstellen afhankelijk zijn van moeilijk te voorspellen marktgedrag en dat binnen een jaar de voorstellen geëvalueerd worden om eventueel onvoorziene en momenteel onvoorziebare gevolgen te mitigeren. Aan de hand van de evaluatie kan de Raad besluiten een ontwerpbesluit te initiëren of de gezamenlijke netbeheerders verzoeken een codewijzigingsvoorstel in te dienen.

I Biedladder, onderdeel prikkelcomponent

Voorstellen

129. De gezamenlijke netbeheerders hebben in paragraaf 4.1.5 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voorgesteld om de onbalansprijs op te bouwen uit de biedladderprijs vermeerderd met een zogenaamde prikkelcomponent. Dus: $\text{onbalansprijs} = \text{biedladderprijs} + \text{prikkelcomponent}$. De prikkelcomponent geeft de gezamenlijke netbeheerders de mogelijkheid om de onbalansprijs op de biedladder te verhogen. Een verhoging van de onbalansprijs geeft PV-ers een prikkel om onbalans te vermijden door

bijvoorbeeld te handelen op de TTF. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal de prikkelcomponent alleen inzetten indien de biedladder te vaak wordt afgeroepen. Dit kan het geval zijn als PV-ers menen dat de financiële risico's van de biedladder niet opwegen tegen de inspanningen om in balans te blijven door handel op de TTF of het aanpassen van afname of productie. Totdat de biedladder wordt afgeroepen kunnen zij namelijk gratis gebruik maken van de buffer van het net, de groene zone. PV-ers maken continu de afweging tussen de voordelen van het gratis gebruiken van de groene zone en de nadelen van de financiële consequenties die de biedladder oplevert.

130. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet streeft ernaar de waarde van de prikkelcomponent zo laag mogelijk te houden en ziet de prikkelcomponent als een van de weinige middelen waarmee zij kunnen voorkomen dat de biedladder te vaak wordt afgeroepen.

Zienswijzen

131. GasTerra meent dat het niet de taak is van de landelijk netbeheerder om de marktprijzen te beïnvloeden en is daarom geen voorstander van toepassing van een prikkelcomponent. Indien de Raad dit voorstel toch overneemt zou volgens GasTerra tevens bepaald moeten worden dat voor het gebruik van een prikkelcomponent door de netbeheerder vooraf toestemming moet worden gevraagd aan de Raad.
132. VEMW en EFET menen dat transparantie ontbreekt in de vaststelling van de prikkelcomponent. EFET vraagt zich daarnaast af hoe de prikkelcomponent zich verhoudt tot de reserveringsvergoeding.
133. NOGEPa geeft aan dat hij de prikkelcomponent marktverstoring vindt. De prikkelcomponent dient bij nul te beginnen en slechts in uitzonderlijke gevallen te worden toegepast. De Raad dient te controleren of winsten van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet terugvloeien naar marktpartijen, aldus NOGEPa. Ook VME is geen voorstander van een prikkelcomponent, omdat hij van mening is dat de prijsvorming aan de markt moet worden overgelaten. VME vindt dat het onduidelijk is wie de prikkelcomponent bepaalt en hoe dat gebeurt.
134. VOEG vindt het simpele feit dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet over de mogelijkheid beschikt een prikkelcomponent te hanteren ongewenst. VOEG verzoekt hierbij dan ook om deze mogelijkheid te schrappen. Een prikkelcomponent is onnodig omdat marktpartijen ook zonder prikkelcomponent altijd zullen proberen een gebalanceerd programma in te dienen en conform dat programma te handelen omdat onbalansen verrekenbaar kunnen worden tegen de biedladder prijs. Een extra prikkelcomponent leidt dan tot onnodige maatregelen door de PV-er om onbalansen te

voorkomen, met welvaartsverlies tot gevolg. Daarnaast betekent de prikkelcomponent een kunstmatige drempel voor nieuwkomers (waardoor de concurrentie op de gasmarkt wordt belemmerd). Prikkelcomponenten verhogen namelijk de kosten van onbalans in algemene zin en bevoordelen daarmee die PV-ers die naar verhouding de geringste portefeuille onbalans hebben, aldus VOEG.

135. EON is van mening dat de prikkelcomponent na een zekere tijd moet worden afgeschaft. Centrica geeft aan dat de hogere prijs van korte termijn gas al genoeg prikkel is voor marktpartijen om in balans te blijven, een prikkelcomponent acht Centrica niet nodig. Verder is niet transparant hoe die prikkelcomponent wordt ingezet. EnergieNed ten slotte geeft aan dat een prikkelcomponent waarschijnlijk niet nodig is. EnergieNed stelt voor om in de voorwaarden op te nemen dat de prikkelcomponent binnen twee jaar wordt geëvalueerd.
136. Samenvattend geven de marktpartijen het volgende aan:
- de prikkelcomponent is marktversturend, omdat deze de prijs van biedladder gas beïnvloedt;
  - de manier waarop de prikkelcomponent wordt ingezet is niet transparant;
  - de prikkelcomponent is niet nodig, omdat de biedladderprijs altijd al hoger is dan de marktprijs en voldoende prikkel geeft om in balans te blijven;
  - de prikkelcomponent kan door additionele kosten zorgen voor een kunstmatige toetredingsdrempel voor nieuwkomers;
  - de inzet van de prikkelcomponent moet gecontroleerd of geëvalueerd worden door de Raad.
137. Wat betreft de verhouding tussen de prikkelcomponent en de reserveringsvergoeding merkt de Raad op dat de reserveringsvergoeding er zorg voor dient te dragen dat er altijd gas op de biedladder beschikbaar is. De reserveringsvergoeding beperkt de biedladderprijs van het gereserveerde gas tot een bepaald maximumpercentage van de neutrale gasprijs. De prikkelcomponent is erop gericht om de onbalansprijzen te verhogen als de onbalansprijs niet genoeg prikkel geeft voor PV-ers om in balans te blijven.

Wijzigingsopdracht

138. De Raad heeft in zijn wijzigingsopdracht aangegeven het inleidende voorstel strijdig te achten met artikel 12f, eerste lid, onderdeel f, van de Gaswet, te weten het belang van het op een transparante wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet. In de wijzigingsopdracht heeft de Raad dit oordeel als volgt onderbouwd. De gezamenlijke netbeheerders hebben niet voldoende gedetailleerd in de het voorstel beschreven hoe de prikkelcomponent wordt ingezet. De prikkelcomponent heeft financiële gevolgen voor

marktpartijen die gas op de biedladder moeten kopen en het is voor hen belangrijk om vooraf duidelijkheid te hebben over de inzet van de prikkelcomponent. Daarnaast biedt de beperkte mate van detaillering onvoldoende bescherming en rechtszekerheid aan netgebruikers, hetgeen het voorstel ook strijdig maakt met het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders.

139. Om de strijdigheid op te heffen heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel te wijzigen, bijvoorbeeld door in ieder geval de volgende punten toe te voegen:
  - a. een beschrijving van de procedure volgens welke de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bepaalt of de prikkelcomponent geactiveerd of gedeactiveerd dient te worden;
  - b. een beschrijving van de methode die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hanteert voor het vaststellen van de hoogte van de prikkelcomponent.
140. De gezamenlijke netbeheerders hebben hierop een gewijzigd voorstel bij de Raad ingediend, dat bestaat uit een wijziging van artikel 4.1.5.2 en toevoeging van de artikelen 4.1.5.2a, 4.1.5.2b.

Beoordeling door de Raad

141. In het eerste gewijzigde voorstel staat nu een methode/procedure beschreven die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bij aanvang van het balanceringsregime hanteert voor de bepaling van de inzet en de hoogte van de prikkelcomponent. De prikkelcomponent zal bij aanvang van het balanceringsregime nul zijn. Indien grenswaarden van indicatoren, die op de website van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet worden gepubliceerd, worden overschreden, dan verhoogt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de prikkelcomponent met 1 €/MWh. Per week wordt vervolgens gekeken of de prikkelcomponent omhoog of omlaag kan, waarbij ook weer een stapgrootte van 1 €/MWh geldt. Afhankelijk van toekomstig marktgedrag kan het wenselijk zijn deze methode te veranderen. Deze verandering van methode en de motivering hiervoor zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet 3 maanden van tevoren aankondigen op zijn website.
142. De Raad komt tot de conclusie dat het gewijzigde voorstel voldoet aan de wijzigingsopdracht. Marktpartijen hebben aangegeven de prikkelcomponent niet transparant, onnodig voor de systeembalancing, marktverstoring en belemmerend voor nieuwkomers op de gasmarkt te vinden. Als gevolg van het eerste gewijzigde voorstel is de werking van de prikkelcomponent transparant geworden. De netbeheerder

van het landelijk gastransportnet zet de prikkelcomponent alleen in als deze ook daadwerkelijk noodzakelijk is voor de balancerings van het net.

143. Wat betreft de marktverstoring en belemmering voor nieuwkomers is de Raad van mening dat als de biedladder teveel wordt afgeroepen, oftewel het systeem te vaak in onbalans raakt, de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de mogelijkheid dient te hebben om door middel van de prikkelcomponent in te grijpen. Dit kan het geval zijn als PV-ers menen dat de financiële risico's van de biedladder niet opwegen tegen de inspanningen om in balans te blijven door handel op de TTF of het aanpassen van afname of productie. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zet de prikkelcomponent pas in als bepaalde grenswaarden van indicatoren, die op de website van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet worden gepubliceerd, worden overschreden. Standaard staat de prikkelcomponent op nul, maar als de prikkelcomponent wordt ingezet zal dit met relatief kleine stappen gebeuren om de mogelijke negatieve effecten van de prikkelcomponent te verminderen.
144. De Raad is van oordeel dat het gewijzigde voorstel voor de prikkelcomponent niet strijdig is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van Gaswet. Daarnaast is de Raad tevens van oordeel dat een evaluatie noodzakelijk is om mogelijk onvoorziene en momenteel onvoorziebare gevolgen te mitigeren. De eventueel optredende marktverstoring zal immers afhangen van toekomstig onbekend marktgedrag. Om zich een oordeel te kunnen vormen over de noodzaak van een aanpassing van de voorwaarden op het punt van de prikkelcomponent verzoekt de Raad de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om twaalf maanden na inwerkingtreding van het onderhavige besluit dit onderdeel te evalueren en daarover aan de Raad te rapporteren. Deze rapportage zal volgens de Raad in ieder geval moeten bevatten:
- a. de criteria voor inzet van de prikkelcomponent;
  - b. de grootte van de prikkelcomponent, wanneer deze ingezet wordt;
  - c. de tijdstippen waarop de prikkelcomponent wordt ingezet;
  - d. de tijdsduur van de inzet van de prikkelcomponent.
145. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de in randnummer 70 bedoelde evaluatie. Deze evaluatie heeft als achtergrond dat de gevolgen van de voorstellen afhankelijk zijn van moeilijk te voorspellen marktgedrag en dat binnen een jaar de het nieuwe balanceringsregime geëvalueerd wordt om eventueel onvoorziene en momenteel onvoorziebare gevolgen te mitigeren. Aan de hand van de evaluatie kan de Raad besluiten een ontwerpbesluit te initiëren of de gezamenlijke netbeheerders verzoeken een codewijzigingsvoorstel in te dienen.

J Biedladder, onderdeel reserveringsvergoeding

Voorstellen / wijzigingsopdracht

146. De gezamenlijke netbeheerders hebben middels artikel 4.1.3.5 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB de reserveringsvergoeding voorgesteld. De Raad is tot de conclusie gekomen dat het inleidende voorstel niet gedetailleerd genoeg is, zo wordt niet beschreven op welke manier de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gereserveerd gas inkoop. De Raad heeft de gezamenlijke netbeheerders een wijzigingsopdracht gegeven, ertoe strekkende dat de reserveringsvergoeding gedetailleerder wordt beschreven. De gezamenlijke netbeheerders hebben voldaan aan de wijzigingsopdracht en artikel 4.1.3.4 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB aangepast en de artikelen 4.1.3.6, 4.1.3.7, 4.1.3.8, 4.1.3.9, 4.1.3.10 en 4.1.3.11 aan de Transportvoorwaarden Gas- LNB toegevoegd. Hieronder volgt een uitleg van de reserveringsvergoeding zoals deze is opgenomen in het eerste gewijzigde voorstel.

Werking reserveringsvergoeding op hoofdlijnen

147. De reserveringsvergoeding werkt als volgt. PV-ers bieden gedurende een periode van een jaar gas aan op de biedladder, waarvan de prijs maximaal een bepaald percentage boven de marktprijs mag liggen. In ruil voor het beschikbaar stellen van dit aanbod ontvangen zij van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een vergoeding, de reserveringsvergoeding. Deze reserveringsvergoeding compenseert de PV-ers voor het feit dat zij fysieke middelen zoals gasopslagen een jaar lang stand by moeten laten staan om indien nodig gas te leveren op de biedladder. Ook biedt het compensatie voor het feit dat de prijs die zij voor het biedladder gas vragen niet hoger dan een bepaald maximum percentage van de marktprijs mag zijn. De reserveringsvergoeding is dus een vergoeding voor het reserveren van het gas, niet voor het gas zelf. PV-ers die geen overeenkomst aangaan met de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en dus geen reserveringsvergoeding ontvangen, mogen per dag beslissen of zij hun middelen op de biedladder willen plaatsen. Ook mogen zij zelf bepalen welke prijs zij voor dit gas vragen.
148. De reserveringsvergoeding verwerkt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in de transporttarieven. De reserveringsvergoeding leidt ertoe dat er voldoende gas op de biedladder wordt aangeboden tegen een redelijke prijs.

Inkoop van gas door middel van de reserveringsvergoeding

149. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet schrijft een tender uit om gas te reserveren voor de biedladder. Marktpartijen bieden aan om tegen een vergoeding gas te reserveren voor de biedladder. De prijs van dit gereserveerde gas is vooraf onbekend,

Concept

maar de marktpartijen moeten een keuze maken voor een van de drie prijsranges; voor invoeding zijn deze ranges: 150-120%, 200-110% en 300-105% van de neutrale gasprijs. Hoe breder de prijsrange des te meer winst een marktpartij potentieel kan maken als de biedladder wordt afgeroepen. Bij het vergelijken van biedingen uit verschillende prijsranges gebruikt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een wegingsfactor, zodat uiteindelijk voor invoeding een ranglijst ontstaat van biedingen, waaruit de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de goedkoopste selecteert. Voor onttrekking ontstaat een zelfde ranglijst. Dit houdt in dat een marktpartij die kiest voor een brede prijsrange (300-105%) een lage vergoeding zal vragen; zijn aanbod zal anders onderaan de ranglijst eindigen.

150. Hierna volgt een voorbeeld van een tender. Voor levering van biedladdergas kunnen PV-ers bieden op drie producten, zie onderstaande tabel:

	Product	Verkoop commodity	
		Maximum prijs	Minimum prijs
1	levering van 100 m3 gas	150%	120%
2	levering van 100 m3 gas	200%	110%
3	levering van 100 m3 gas	300%	105%

Een bieding bestaat uit de hoeveelheid reserveringsvergoeding die een PV-er vraagt in ruil voor het gedurende een jaar elke dag aanbieden van in dit geval 100 m³ gas tegen een prijs die zich bevindt tussen een minimum en maximumprijs. Om de biedingen van verschillende minimum en maximumprijzen te vergelijken, maakt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gebruik van een wegingsfactor.

151. In onderstaande tabel zijn de resultaten van een tender te zien:

	PV-er bieding		biedingen na wegingfactor	
Levering 100 m3 gas	A	60	30	
Prijsrange 120-150%	B	45	22,5	
Weegfactor = 1/2	B	50	25	
Levering 100 m3 gas	C	20	20	
Prijsrange 200-110%	A	30	30	
Weegfactor = 1	B	40	40	
Levering 100 m3 gas	B	8	16	Bod dat als eerste wordt gegund

Concept

Prijsrange 105-300%	A	20	40	
Weegfactor = 2	B	25	50	

In de eerste kolom staan weer de drie verschillende producten. In de tweede kolom staat het aanbod van marktpartijen voor de reserveringsvergoeding voor levering van dat product. Er zijn dus in totaal negen biedingen gedaan van drie PV-ers, A, B en C. In de derde kolom is het bod middels een wegingsfactor, $\frac{1}{2}$, 1 of 2 omgerekend, zodat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de biedingen kan vergelijken. De redenering achter de wegingsfactoren is dat hoe hoger de maximale prijs die een PV-er kan vragen des te beter deze PV-er zijn eigen reserveringskosten kan terugverdienen. Hij heeft dus genoeg aan een lagere reserveringsvergoeding. Een PV-er die biedt voor de prijsrange 300-105% moet dus een laag bod doen om na de wegingsfactor van 2 te concurreren met andere biedingen. Zoals te zien is in de tabel heeft PV-er B het goedkoopste bod gedaan, oftewel PV-er B ontvangt € 8 voor het plaatsen van 100 m³ gas met een prijsrange van 105-300% gedurende een jaar op de biedladder. Naast deze € 8, kan de PV-er geld verdienen door 100 m³ tegen 105-300% van de marktprijs te verkopen.

152. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om bij de start van het nieuwe balanceringsregime een hoeveelheid capaciteit te reserveren van 2100 MWh/h voor een periode van een volledig jaar. Deze hoeveelheid is gebaseerd op het maximale niveau van onbalans buiten toegestane grenzen in de afgelopen jaren. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal regelmatig de hoeveelheid gereserveerde capaciteit evalueren en indien nodig wordt deze hoeveelheid veranderd. De motivering hiervoor zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceren op zijn website.

Zienswijzen

153. APX-ENDEX en GasTerra hebben in hun zienswijzen aangegeven dat biedladderprijsregulering gekoppeld aan gereserveerd gas de marktwerking op de biedladder verstoort.
154. VOEG geeft aan dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dient te garanderen dat er voldoende gas tegen redelijke prijzen beschikbaar is op de biedladder. Dit kan door een reserveringsvergoeding te koppelen aan een prijsafspraken voor biedladdergas. Deze afspraak zou moeten inhouden dat de prijs van het biedladdergas gekoppeld wordt aan de day ahead prijs plus een bepaalde procentuele opslag. Op deze manier ontstaan er geen exorbitante prijzen voor gas, maar zijn er wel prikkels voor investeringen in gasopslag, aldus VOEG.
155. EFET is van mening dat de reserveringsvergoeding alleen zal worden gebruikt door PV-ers die het gehele jaar biedladdergas aanbieden. PV-ers die daartoe niet in staat zijn,

Concept

hebben dan een kleinere prikkel om biedladdergas aan te bieden. Centrica en EON geven aan dat de reserveringsvergoeding een tijdelijke maatregel dient te zijn, die nodig is om het balanceringsregime te kunnen opstarten.

156. VME vindt dat het voorstel onvoldoende duidelijkheid geeft over een aantal aspecten, zoals de rol voor de toezichthouder voor het verrekenen van de kosten voor de reserveringsvergoeding, de vraag waarvoor een overeenkomst wordt afgesloten en of deze overeenkomsten uniform dienen te zijn of niet, en de vraag of er een prijs voor het gas (volume) of voor de reservering (capaciteit) betaald wordt.
157. EnergieNed ten slotte stelt voor de overeenkomsten te maximeren in tijd, bijvoorbeeld 1 jaar en gaat er vanuit dat de overeenkomsten zijn gebaseerd op marktprijzen.
158. Wat betreft de zienswijzen van APX-ENDEX, GasTerra en VOEG merkt de Raad het volgende op. Indien de prijs van gereserveerd biedladdergas niet beperkt zou worden tot een bepaald maximum percentage van de marktprijs, bestaat het gevaar dat de prijzen dusdanig hoog kunnen worden dat het een belemmering voor toetreding tot de gasmarkt zou vormen. Daarnaast koopt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op een marktgebaseerde manier gereserveerd biedladdergas in. Hiermee is marktwerking in de inkoop van gereserveerd gas geborgd.
159. Wat betreft de zienswijze van EFET merkt de Raad het volgende op. PV-ers die geen gebruik maken van de reserveringsvergoeding en niet het gehele jaar biedladdergas kunnen aanbieden, kunnen nog steeds per dag bepalen of zij gas op de biedladder willen aanbieden. Het bestaan van een reserveringsvergoeding heeft daar geen invloed op. Zij hebben het voordeel dat zij niet gedurende het hele jaar capaciteit hoeven te reserveren en zij hebben geen prijsrestricties voor het aan te bieden gas.
160. Wat betreft de zienswijzen van Centrica en EON merkt de Raad op dat hij zal evalueren (zie randnummer 164) in hoeverre een reserveringsvergoeding in de toekomst nog noodzakelijk is. De zienswijze van VME ten aanzien van de onduidelijkheden over de reserveringsvergoeding heeft de Raad overgenomen in de wijzigingsopdracht.
161. Wat betreft de zienswijzen van EnergieNed merkt de Raad het volgende op. Als reactie op de wijzigingsopdracht heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een tenderprocedure voor het contracteren van te reserveren capaciteit voorgesteld die marktgebaseerd is. De contractduur is bepaald op een jaar, maar dit zal onderdeel zijn van de te volgen evaluatie.

Beoordeling door de Raad

Concept

162. De reserveringsvergoeding verlaagt de financiële gevolgen voor onbalans veroorzakende PV-ers als de biedladder wordt afgeroepen en zij geconfronteerd worden met gas dat is gekocht of verkocht op de biedladder. Door de reserveringsvergoeding zijn deze PV-ers er van verzekerd dat er altijd aanbod is op de biedladder. De reserveringsvergoeding bevordert naar het oordeel van de Raad het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel c van de Gaswet.
163. De reserveringsvergoeding op de biedladder bevordert naar het oordeel van de Raad bovendien de balanshandhaving door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hetgeen tegemoet komt aan het belang van het betrouwbaar, duurzaam, doelmatig en milieuhygiënisch functioneren van de gasvoorziening als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel b van de Gaswet. Het is namelijk mogelijk dat zonder de reserveringsvergoeding de netbeheerder van het landelijk gastransportnet onvoldoende gas op de biedladder tot zijn beschikking heeft om het gasnet te balanceren. De reserveringsvergoeding is tegen de achtergrond van de onzekerheden die gepaard gaan met de wijzigingen in het balanceringsregime essentieel voor het vertrouwen in de balanshandhaving van het gasnet.
164. De Raad stelt vast dat de voorgestelde reserveringsvergoeding in overeenstemming is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van Gaswet. De Raad is echter tevens van oordeel dat een evaluatie noodzakelijk is om mogelijk onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. De hoeveelheid gereserveerde capaciteit en de manier waarop op deze wordt ingekocht zullen namelijk afhangen van toekomstig marktgedrag. Een stabiel systeem is hierbij het uitgangspunt, echter bezien moet worden in hoeverre de hoeveelheid gereserveerd biedladdergas kan worden teruggebracht zonder deze stabiliteit aan te tasten. Om zich een oordeel te kunnen vormen over de noodzaak van een aanpassing van de voorwaarden op het punt van de reserveringsvergoeding verzoekt de Raad de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om twaalf maanden na inwerkingtreding van het onderhavige besluit dit onderdeel te evalueren en daarover aan de Raad te rapporteren. Deze rapportage zal volgens de Raad in ieder geval informatie moeten bevatten omtrent:
- a. de hoeveelheid gereserveerde capaciteit die wordt ingekocht en een onderbouwing voor deze hoeveelheid;
  - b. de manier van inkoop van de gereserveerde capaciteit.
165. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de in randnummer 70 bedoelde evaluatie. Deze evaluatie stelt dat de gevolgen van het nieuwe balanceringsregime afhankelijk zijn van moeilijk te voorspellen marktgedrag en dat binnen een jaar het

balanceringsregime geëvalueerd wordt om eventueel onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. Aan de hand van de evaluatie kan de Raad besluiten een ontwerpbesluit te initiëren of de gezamenlijke netbeheerders verzoeken een codewijzigingsvoorstel in te dienen.

K Verrekening reserveringsvergoeding en prikkelcomponent

166. De gezamenlijke netbeheerders hebben in het inleidende voorstel ten aanzien van de verrekening van de reserveringsvergoeding en de prikkelcomponent voor de Transportvoorwaarden Gas-LNB onder andere de volgende artikelen opgenomen.

4.1.3.5 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan overeenkomsten aangaan met erkende programmaverantwoordelijken waarin deze erkende programmaverantwoordelijken zich tegen een vergoeding verplichten voor de duur van die overeenkomst een minimale hoeveelheid biedingen te doen conform 4.1.3.1, waarbij de prijs van het gas voldoet aan hetgeen in die overeenkomst is bepaald. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zal de vergoedingskosten verwerken in de transporttarieven.

4.1.5.1 In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- marginale biedprijs: de prijs per m³(n;35.17) overeenkomend met de laatst afgeroepen bieding in het uur van afroep ten behoeve van de balanshandhaving als bedoeld 4.1.3.4;*
- prikkelcomponent: een bedrag per m³(n;35.17).*

4.1.5.1a De verrekenprijs bedraagt ingeval het systeem balans signaal een tekort laat zien, de marginale biedprijs vermeerderd met de prikkelcomponent;

4.1.5.1b De verrekenprijs bedraagt ingeval het systeem balans signaal een overschot laat zien, de marginale biedprijs verminderd met de prikkelcomponent;

4.1.5.2 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet streeft naar een zo laag mogelijke waarde voor de prikkelcomponent. De actuele hoogte en de methode van bepaling van de prikkelcomponent wordt door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gepubliceerd.

4.1.5.3 Het in een kalenderjaar voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet resulterende saldo van de onbalansverrekening zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in het volgende kalenderjaar verrekenen via de transporttarieven.

167. De gezamenlijke netbeheerders stellen in artikel 4.1.3.5 en 4.1.5.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voor de kosten voor de reserveringsvergoeding en de prikkelcomponent te verrekenen in de transporttarieven.

168. De Raad heeft het inleidende voorstel strijdig geacht met het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel e van de Gaswet, en heeft de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel aan te passen. Bepalingen die het verrekenen van kosten in de transporttarieven betreffen, horen thuis in de Tarievencode Gas – LNB. Een goede kwaliteit van dienstverlening houdt in dat de gezamenlijke netbeheerders de gehanteerde scheiding van tariefstructuren en transportvoorwaarden in stand houden, hetgeen de voorwaarden voor marktpartijen overzichtelijk houdt. De manier waarop kosten worden verwerkt in de tarieven wordt vastgelegd in een methode van regulering en niet in de transportvoorwaarden.

169. Als reactie op de wijzigingsopdracht van de Raad hebben de gezamenlijke netbeheerders de desbetreffende artikelen uit de Transportvoorwaarden Gas-LNB als volgt aangepast:

4.1.3.5 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet kan overeenkomsten aangaan met erkende programmaverantwoordelijken waarin deze erkende programmaverantwoordelijken zich tegen een vergoeding verplichten voor de duur van die overeenkomst een minimale hoeveelheid biedingen te doen conform 4.1.3.1, waarbij de prijs van het gas voldoet aan hetgeen in die overeenkomst is bepaald.

4.1.5.3 Het in een kalenderjaar voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet resulterende saldo van de onbalansverrekening zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in een volgend kalenderjaar verrekenen.

Daarnaast stellen de gezamenlijke netbeheerders voor artikel 3.4.1 van de TarievenCode Gas uit te breiden met een tweetal gedachttestreepjes:

- *de vergoedingen aan **erkende programmaverantwoordelijken** die zich hebben verplicht een minimale hoeveelheid biedingen op de biedladder te doen;*
- *de kosten van de onbalansverrekening in een voorgaand kalenderjaar.*

170. De Raad merkt op dat de ‘de kosten van de onbalansverrekening in een voorgaand kalenderjaar’ die genoemd worden in de laatste zin waarmee artikel 3.4.1 Tarievencode Gas wordt uitgebreid normaal gesproken negatieve kosten betreffen ook wel opbrengsten genoemd. Immers de prikkelcomponent is een bron van inkomsten voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. De opbrengsten zullen via een verrekening in de transporttarieven worden teruggegeven aan de PV-ers.

171. Door de bepalingen die het verrekenen van kosten in de transporttarieven betreffen uit de artikelen 4.1.3.5 en 4.1.5.3 te verwijderen en de verplaatsen naar artikel 3.4.1 van de Tarievenscode voldoen de gezamenlijke netbeheerders aan de wijzigingsopdracht en wordt de strijdigheid met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e van de Gaswet opgeheven. De Raad heeft het voorgestelde artikel 3.4.1. van de Tarievenscode Gas eveneens getoetst aan artikel 21, lid 3 van de Verordening waarin het volgende is opgenomen:

De tarieven voor onbalans zijn zoveel mogelijk kostengeoriënteerd en stimuleren in voorkomende gevallen de netgebruikers om hun invoeding en onttrekking van gas te balanceren. Zij zijn gericht op het vermijden van kruissubsidiëring tussen de netgebruikers en houden geen belemmering in voor het betreden van de markt door nieuwkomers.

172. De strijdigheid met artikel 21 lid 3 van de Verorening zou er uit kunnen bestaan dat de PV-ers die nooit in onbalans zijn, toch meebetalen aan de kosten voor reserveringsvergoedingen voor biedingen op de biedladder. De tarieven voor onbalans zijn daarmee niet gericht op het vermijden van kruissubsidie.
173. De Raad is van oordeel dat het kunnen toepassen van een reserveringvergoeding een manier is om:
- 1 - het aanbod van gas op de biedladder te stimuleren waarmee wordt bijgedragen aan de verplichting in artikel 21 lid 1 van de Verordening om een marktgebaseerd balanceringsregime in werking te hebben;
  - 2 - in voorkomende gevallen de systeembalans te kunnen herstellen omdat er door de reserveringvergoeding voldoende gas op de biedladder staat;
  - 3 – extremen in de prijs van biedladdergas te vermijden, aangezien in de reserveringcontracten is bepaald dat prijzen van biedladdergas slechts met een bepaald maximum percentage boven de marktprijs uit mogen stijgen.
174. Door de *kosten* van de reserveringsvergoedingen te spreiden over alle PV-ers in plaats van alleen over diegenen die onbalans veroorzaken worden de financiële barrières voor nieuwe toetreders verlaagd.]
175. Tarifiering moet gericht zijn op het vermijden van kruissubsidie. Hoewel het voorstel door de wijze van verrekening van de reserveringsvergoeding enige kruissubsidie met zich brengt, is de Raad van oordeel dat dit niet onacceptabel is aangezien hierdoor de financiële drempels voor nieuwe toetreders worden verlaagd. De Raad ziet in het bovenstaande geen strijdigheid met de Verordening.

L Biedladder, onderdeel wijziging prijs en volume biedladdergas

176. Met betrekking tot de biedladder stellen de gezamenlijke netbeheerders een nieuwe paragraaf 4.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB voor.
177. Door EFET, APX-ENDEX, EnergieNed en Centrica zijn zienswijzen ingediend met betrekking tot de wijziging van de prijs en het volume van biedladdergas. De zienswijzen komen in het kort op het volgende neer: als volume en prijs op de biedladder respectievelijk 8 uur en 4 uur voor levering worden vastgezet, ontstaat geen goede afspiegeling van de werkelijke *within day market price*.
178. De Raad beoordeelt de zienswijzen als volgt. Het vastleggen vier uur van tevoren vastleggen van de prijs heeft te maken met het feit dat de biedladder langzame middelen⁸ toestaat die gedurende 3 uren worden geleverd na afroep van de biedladder. Op de biedladder komen namelijk middelen te staan met een leadtime⁹ tot inzetbaarheid van ½, 1½ en 2½ uur. Voor het eerste uur nadat de biedladder wordt afgeroepen heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dus de mogelijkheid om alleen middelen van ½ uur in te zetten, voor het tweede uur na afroep van de biedladder zijn er middelen van een ½ uur en 1½ uur mogelijk en voor het derde uur middelen van ½, 1½ en 2½ uur. Door alle biedingen te combineren ontstaat de grootste mogelijke groep van biedingen en kan de goedkoopste totaaloplossing worden gebruikt. De prijs van de biedingen moet een uur voor de afroep van het langzaamste middel vastliggen om de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de kans te geven de biedladder op de juiste wijze af te roepen. De totale tijd tussen het vastleggen van de prijs en het moment van levering wordt dan 3½ uur. Omdat het systeem met hele klokuren werkt wordt 3½ uur afgerond naar 4 uur.
179. De eis om 8 uur voor levering kenbaar te maken dat er gas beschikbaar is, is een compromis tussen de zekerheid dat er voldoende gas aangeboden wordt (hoe eerder de biedladder bekend is hoe beter) en flexibiliteit voor de aanbieders (hoe later hoe beter).
180. De Raad is van oordeel dat er goede redenen zijn de termijnen voor prijs en volume op 4 respectievelijk 8 uur vast te stellen. Door een termijn van 4 uur bij de prijs aan te houden

---

⁸ Onder een langzaam middel wordt verstaan een middel om gas in te voeden of te onttrekken dat niet onmiddellijk na afroep inzetbaar is, maar pas enige tijd (bijvoorbeeld 3 uren) na afroep in staat is gas te leveren of te onttrekken. Een snel middel kan veel sneller na afroep gas invoeden of onttrekken.

⁹ Dit is de tijd tussen het moment dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de bieding afroept en het moment dat het gas geleverd moet worden.

wordt ook aan houders van langzamere middelen de mogelijkheid geboden deel te nemen aan de biedladder hetgeen het aanbod doet toenemen en derhalve het handelsverkeer bevordert. De 8 uren termijn voor het vastzetten van het volume ziet de Raad eveneens als een redelijke termijn. Bij een tekort aan biedladdergas heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet nog genoeg tijd om te vragen om aanvullende biedingen. Een kortere termijn zou het risico op een tekort aan biedladdergas te groot maken, vooral als bedacht wordt dat de gasdag om 06.00 uur begint en de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dus om 22.00 uur voorafgaand aan de desbetreffende gasdag nog kan informeren naar aanvullende biedingen. Reductie van deze 8 uur zou het lastig maken contact te leggen met potentiële leveranciers. De Raad ziet derhalve geen strijdigheid met de belangen, regels en eisen van artikel 12f, eerste lid van de Gaswet.

181. Hoewel de Raad van oordeel is dat het voorstel voor wijziging van de prijs en het volume van biedladdergas in overeenstemming is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van Gaswet, meent hij dat een evaluatie van deze onderdelen noodzakelijk is om mogelijk onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. Om zich een oordeel te kunnen vormen over de noodzaak van een aanpassing van de voorwaarden op het punt van het gedurende 8 uur niet wijzigen van het volume van biedladdergas verzoekt de Raad de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om binnen twaalf maanden na inwerkingtreding van het onderhavige besluit het onderwerp voor wijziging van de prijs en het volume van biedladdergas te evalueren en daarover aan de Raad te rapporteren. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de bedoelde evaluatie. Deze rapportage zal volgens de Raad in ieder geval moeten bevatten:
- a. een overzicht van de keren dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om circa 22.00 uur op de dag voorafgaand aan de gasdag naar zijn oordeel een tekort aan biedladdergas had;
  - b. de namen van de partij(en) die bereid zijn gevonden dit tekort aan te bieden;
  - c. een overzicht van de partijen die de mogelijkheid en bereidheid hebben om later dan 22.00 uur op de dag voorafgaand aan de gasdag nog een bieding op de biedladder te doen. Per partij dient ook te worden aangegeven tot welk tijdstip zij de mogelijkheid en de bereidheid hebben dit aanbod te doen.

M Biedladder, onderdeel prijs van biedladdergas

182. De gezamenlijke netbeheerders stellen een nieuwe paragraaf 4.1.5 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB voor. De gezamenlijke netbeheerders hebben voorgesteld de totaal afgeroepen hoeveelheid gas te beprijzen door middel van een marginale prijs systematiek. Dit houdt in dat de biedladderprijs wordt bepaald door de

prijs van het hoogste afgeroepen bod. Deze prijs zal dan gelden voor de totale hoeveelheid afgeroepen biedladdergas. De marginale prijssystematiek wordt vaak toegepast bij het beprijzen van gas of elektriciteit die wordt ingekocht door de netbeheerder om onbalans te herstellen.

183. VOEG heeft in zijn zienswijze zorgen geuit over de marginale prijssystematiek. VOEG meent dat de Nederlandse gasmarkt wordt gekenmerkt door een sterke concentratie van middelen voor korte termijn flexibiliteit. In deze sterk geconcentreerde markt kunnen dominante aanbieders vanwege het beperkte aanbod bij dit systeem hoge prijzen in de wacht slepen voor al het afgeroepen gas. De dominante aanbieder hoeft slechts een klein deel van de biedingen onredelijk hoog te prijzen om voor een groot volume betaald te worden tegen deze prijs, aldus VOEG. VOEG stelt derhalve voor om vooralsnog een *pay as bid* systeem te hanteren, hetgeen inhoudt dat de partijen op de biedladder de prijs krijgen waarvoor het gas op de biedladder staat.
184. De Raad is met VOEG van mening dat de Nederlandse markt voor korte termijn flexibiliteitsmiddelen geconcentreerd is en er derhalve een risico op te hoge prijzen aanwezig zou kunnen zijn. Dit is echter geen reden om van de marginale prijssystematiek af te stappen. Deze systematiek geeft de PV-ers namelijk de juiste impuls om in balans te blijven omdat onbalans als gevolg van deze systematiek relatief duur is. De kans op te hoge prijzen als gevolg van de omstandigheid dat er een beperkt aantal aanbieders is – hiervoor is VOEG bevreesd – wordt weggenomen door de reserveringcontracten die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet afsluit. Daarmee is gewaarborgd dat de prijzen slechts een maximaal percentage boven de marktprijs uitkomen. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet reserveert via contracten voldoende gas op de biedladder om de te verwachten onbalans te kunnen opvangen. Eventuele andere aanbieders gaan normaal gesproken dus niet boven de biedladderprijzen aanbieden aangezien zij dan niet zullen worden afgeroepen.
185. Indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet of marktpartijen, ondanks het bovenstaande, het vermoeden krijgen dat één of meer aanbieders op de biedladder uitzonderlijk afwijkende biedingen doen waardoor het biedproces ondoelmatig verloopt, dienen zij dit vermoeden kenbaar te maken aan de Raad. De Raad kan vervolgens dit vermoeden, met behulp van zijn bevoegdheden op grond van de Gaswet of de Mededingingswet, nader onderzoeken en eventueel passende maatregelen nemen.
186. De Raad komt tot de conclusie dat de marginale prijssystematiek de goede werking van de biedladder niet in de weg staat en ziet hierin geen strijdigheid met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, Gaswet.

N Biedladder, minimum grootte biedladder bieding

187. De gezamenlijke netbeheerders hebben in artikel 4.1.3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, voorgesteld dat de hoeveelheid gas die minimaal op de biedladder kan worden geleverd of afgenomen een veelvoud is van 150 MWh.
188. VOEG en Centrica geven in hun zienswijze aan dat het wenselijk is dat de minimale hoeveelheid gas die via de biedladder wordt geleverd of afgenomen wordt verlaagd naar 30 MWh in plaats van de voorgestelde 150 MWh. Dit biedt een kans aan kleinere partijen die ook op de biedladder willen participeren. Weliswaar kunnen deze partijen via assistentiegas ook balanceergas leveren of afnemen, echter de risico's hiervan zijn veel groter aldus VOEG, omdat er continu de kans bestaat dat de systeemom balans van teken wisselt en tevens omdat de betrokken partij geen invloed kan uitoefenen op de minimale waarde van zijn positie zoals een biedladderpartij dit wel kan. Ook EFET geeft aan dat het wenselijk is dat de minimale grootte van 150 MWh (op termijn) wordt verlaagd naar 30 MWh.
189. De Raad beoordeelt de zienswijzen als volgt. De grens van 150 MWh uur is gekozen als gevolg van overleg met marktpartijen voorafgaande aan het indienen van het voorstel bij de Raad. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft desgevraagd aangegeven dat een blok grootte van 300 MWh voor hem het meest geschikt is. Blokken van 300 MWh hebben nog net een fysieke impact en als de grens waarbij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet moet ingrijpen slechts licht wordt overschreden kan dus worden volstaan met de afroep van 1 blok van 300 MWh. Bij grotere overschrijdingen wordt een veelvoud van 300 MWh afgeroepen.
190. Uit bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ingewonnen informatie blijkt de Raad het volgende. De gezamenlijke netbeheerders hebben als gevolg van discussies met marktpartijen de grens van 300 MWh uiteindelijk verlaagd naar 150 MWh in combinatie met de mogelijkheid om maximaal 2½ uur¹⁰ na de afroep van de biedladder te mogen leveren. Dit moet het voor de meeste PV-ers mogelijk maken om gas op de biedladder aan te bieden, aldus de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.

---

¹⁰ Als een PV-er pas 2,5 uur na de afroep van de biedladder hoeft te leveren, betekent dit dat er meer middelen voor de biedladder in aanmerking komen. Veel middelen doorlopen namelijk eerst een bepaalde opstartfase waarna ze gas kunnen leveren. Doordat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de tijd tussen afroep en levering op 2,5 uur heeft gesteld in plaats van een kortere periode, zullen meer middelen op de biedladder kunnen worden aangeboden dan alleen de (schaarse) snelle middelen.

191. De Raad is van oordeel dat de grens van 150 MWh, gezien het bovenstaande, redelijk is, aangezien het nu voor de meeste PV-ers mogelijk is om aan te bieden op de biedladder. Het verder verlagen van de grens van 150 MWh naar 30 MWh geeft voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet meer operationele handelingen (er moeten gemiddeld meer biedingen worden afgeroepen voor dezelfde hoeveelheid gas). De Raad is er niet van overtuigd dat deze extra operationele handelingen in verhouding staan tot de voordelen voor de markt. De Raad ziet derhalve in de minimum blok grootte van 150 MWh voor biedingen op de biedladder geen strijdigheid met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

O Biedladder, eisen aan fysieke levering biedladdergas

192. De gezamenlijke netbeheerders hebben in artikel 4.1.3.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voorgesteld dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet alleen biedingen voor de biedladder accepteert als vooraf overeenstemming is bereikt over de bruikbaarheid van het door hem in te zetten flexibele middel op het entry of exitpunt. Bij het beoordelen van de bruikbaarheid kijkt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet naar locatie, gaskwaliteit en communicatie.
193. VOEG geeft in zijn zienswijze aan dat het fysiek valideren van biedladder instrumenten door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet niet wenselijk is. Het laten valideren van achterliggende fysieke middelen moet worden afgewezen omdat dit administratief complex is, een misplaatst vertrouwen in deze gevalideerde middelen geeft en omdat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zich dan te veel op een detailniveau beweegt. Centrica en EON geven aan dat de regels waaraan de fysieke middelen moeten voldoen vaag zijn en verder is Centrica niet overtuigd van de noodzaak dat een biedladder bieding geborgd moet zijn door een fysiek middel.
194. De Raad beoordeelt de zienswijzen als volgt. Voor het goed functioneren van het nieuwe balanceringsregime is het essentieel dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zeker kan zijn van de beschikbaarheid van fysieke middelen op het moment dat deze op de biedladder staan en worden afgeroepen. Dit kan hij bereiken door validatie van middelen die op de biedladder worden aangeboden. De Raad onderschrijft de redenen die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet noemt waarom validatie noodzakelijk is, namelijk om met betrekking tot locatie, gaskwaliteit en communicatie de bruikbaarheid van het aangeboden gas te beoordelen. De Raad twijfelt er vooralsnog niet aan dat de netbeheerder van het landelijk gastranspotnet in staat is deze validatie efficiënt en effectief te verrichten en gaat dan ook niet mee in de zienswijze van VOEG op dit punt.

195. Ten aanzien van de zienswijze van Centrica en EON dat de regels waaraan een fysiek middel moet voldoen vaag zijn merkt de Raad het volgende op. De regels zijn zo concreet als redelijkerwijs mogelijk is. Het landelijk gastransportnet heeft ruime mogelijkheden om fysieke middelen in te zetten voor het borgen van de systeemintegriteit. Door onder andere de verschillende gaskwaliteitsgebieden, drukken in het net en de seizoensgebonden dynamiek van het gastransport is het lastig regels voor fysieke middelen onder een of meer grootste gemene delers te vangen. Door per middel te bekijken in hoeverre dit kan worden ingezet is de netbeheerder van het landelijk gastransportnet beter in staat na te gaan of houders van fysieke middelen toch op de biedladder kunnen worden toegelaten waar een algemene regeling een aantal van hen wellicht zou uitsluiten. Maatwerk is derhalve in het voordeel van de houders van fysieke middelen. Concluderend acht de Raad de eisen aan de fysieke levering van biedladdergas niet strijdig met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, Gaswet.

P Biedladder, overslaan biedingen

196. De gezamenlijke netbeheerders stellen in hun inleidende voorstel in artikel 4.1.3.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voor om de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de mogelijkheid te geven om in bepaalde gevallen, die te maken hebben met beperking van transport, biedingen op de biedladder over te kunnen slaan. Het overslaan van een bieding betreft een uitzonderingssituatie. Welke uitzonderingssituaties zich zouden kunnen voordoen is beschreven in paragraaf 4.4.
197. EON geeft in zijn zienswijze aan dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet het overslaan van bepaalde biedladdertranches achteraf dient te verantwoorden. EnergieNed is van mening dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet niet mag beslissen om bij het afroepen van de biedladder biedingen over te slaan, omdat de procedure om tot deze beslissing te komen niet transparant is. Volgens EnergieNed betekent dit een vrijwel onmogelijk in te schatten risico voor een partij die een bieding op de biedladder wil plaatsen.
198. VME vraagt zich in zijn zienswijze af of de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de mogelijkheid heeft biedingen over te slaan, bijvoorbeeld indien er dringend gas op de Maasvlakte nodig is en het biedladdergas moet uit Groningen komen. VEMW ten slotte begrijpt in artikel 4.1.3.4 Transportvoorwaarden Gas-LNB de zinsnede “eventueel ten gevolge van kwaliteitsconversie” niet. Immers, kwaliteitsconversie is thans een systeemdienst en dient te allen tijde beschikbaar te zijn, aldus VEMW.

Concept

199. De Raad beoordeelt de zienswijzen als volgt. De Raad is met EON en EnergieNed van mening dat het oorspronkelijk voorgestelde artikel 4.1.3.4 tekortschiet in transparantie omtrent het overslaan van biedingen en dat eveneens een paragraaf ontbreekt waarin de netbeheerder van het landelijk gastransportnet wordt verplicht verantwoording af te leggen over de redenen van het overslaan van biedingen. Het ontbreken van deze bepalingen maakt dit artikel strijdig met artikel 12f, eerste lid, onderdeel f van de Gaswet, te weten het belang van het op een objectieve, transparante en niet-discriminatoire wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en op een wijze die de kosten weerspiegelt.
200. De Raad heeft de gezamenlijke netbeheerders opgedragen om gedetailleerd te beschrijven op basis waarvan biedingen worden overgeslagen en tevens de gezamenlijke netbeheerders te verplichten om achteraf verantwoording af te leggen aan de partijen waarvan de bieding is overgeslagen. De gezamenlijke netbeheerders hebben het voorstel aangepast conform de opdracht van de Raad. Hiermee is de strijdigheid met artikel 12f, eerste lid van de Gaswet opgeheven.
201. Met betrekking tot de vraag van VME over de bruikbaarheid van biedladdergas om een balanceringsprobleem op te lossen, meent de Raad dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet via het voorgestelde artikel 4.1.3.2 een voorselectie maakt onder andere op basis van de bruikbaarheid van het gas. Mocht de netbeheerder van het landelijk gastransportnet desondanks aan een bepaald balanceringsprobleem toch niet het hoofd kunnen bieden, dan kan hij biedingen overslaan of een noodsituatie uitroepen. De Raad meent dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hiermede voldoende middelen heeft om de systeemintegriteit te handhaven.
202. In het gewijzigde voorstel is in artikel 4.1.3.4 de zinsnede die bij VEMW onduidelijkheid veroorzaakte, “eventueel ten gevolge van kwaliteitsconversie”, verwijderd en een verwijzing toegevoegd naar paragraaf 4.4 waarin wordt opgesomd in welke gevallen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet biedingen op de biedladder overslaat. Transport kan worden beperkt ten gevolge van meerdere factoren¹¹ en niet alleen door beperking van kwaliteitsconversie. Het noemen van alleen kwaliteitsconversie is derhalve niet logisch. De titel van paragraaf 4.4 ‘Onderhoud en beperking van transport en kwaliteitconversie’ is om boven genoemde reden ook niet logisch. De Raad schrapt daarom de woorden ‘en kwaliteitsconversie’ uit de titel van deze paragraaf. Ook de

---

¹¹ Kwaliteitsconversie onderdeel is van transport van gas, immers indien dit niet beschikbaar is, is het onmogelijk om bijvoorbeeld H-gas in te voeden en G-gas te onttrekken en treedt derhalve een beperking van transport op. Transport kan echter ook worden beperkt door bijvoorbeeld leidingen die uit bedrijf worden genomen, of onderhoud van een compressorstation.

installaties voor kwaliteitsconversie zullen onderhouden moeten worden en derhalve kan een beperking van transport optreden. De Raad volgt dan ook niet de zienswijze van VEMW dat kwaliteitsconversie te allen tijde beschikbaar dient te zijn.

Q (Her) Nominatietijden

Voorstel

203. De gezamenlijke netbeheerders stellen het volgende artikel 4.2.2.3 van de Transportvoorwaarden Gas-LNB voor:

4.2.2.3 De erkende programmaverantwoordelijke is bevoegd hernominaties te sturen naar de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Van een ontvangen hernominatie neemt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet alleen wijzigingen in behandeling die betrekking hebben op uren in de gasdag die na het ontvangsttijdstip van de hernominatie liggen, rekening houdend met de leadtime voor hernominaties. De leadtime bedraagt een half uur of twee uur. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op haar website een lijst met punten waarvoor de leadtime een half uur bedraagt en de per punt geldende voorwaarden. Voor alle overige punten waar hernominaties mogelijk zijn geldt een leadtime van twee uur.

204. Uit de toelichting van gezamenlijke netbeheerders leidt de Raad het volgende af. Een nominatie is een bericht van een PV-er aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet waarin voor elk uur van de gasdag wordt aangegeven hoeveel gas de PV-er op elk van zijn entry- en/of exitpunten gaat invoeden en/of onttrekken. De PV-er heeft de mogelijkheid om gedurende de gasdag aanpassingen te doen aan zijn nominaties, dit wordt hernomineren genoemd. De hernominaties zijn gebonden aan een zogenaamde leadtime. Dit is de tijd tussen het moment dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet het hernominatiebericht ontvangt en het moment dat de hernominatie door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet fysiek kan worden uitgevoerd. Indien een PV-er bijvoorbeeld zijn nominatie voor het gas dat van 14 tot 15 uur op entry X wordt ingevoerd van 12.000 Nm³/h naar 20.000 Nm³/h wil brengen, dan dient dit bericht uiterlijk om 12 uur door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ontvangen te zijn als voor dit punt een leadtime van 2 uur geldt.
205. De gezamenlijke netbeheerders stellen in artikel 4.2.2.3 een standaard leadtime voor hernominaties voor van 2 uur en, indien mogelijk, voor bepaalde punten en onder voorwaarden, een ½ uur. Tijdens de hoorzitting heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet toegelicht dat hij in een aantal gevallen is gebonden aan een nominatietijd van 2 uur bijvoorbeeld vanwege coördinatie van internationale gasstromen of de impact die het omkeren van een berging van productie- naar injectiestand heeft.

Echter op bepaalde andere punten, afhankelijk van de impact van de hernominatie, kan de leadtime een ½ uur zijn, aldus de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.

206. De voorgestelde standaard leadtimes van 2 uur zijn een gevolg van de begrenzingen van het transportsysteem en de processen in de periferie hiervan. Deze leadtimes kunnen derhalve meestal niet worden verkort. Indien leadtimes echter op bepaalde punten naar een ½ uur kunnen worden gebracht, worden deze verkorte leadtimes aan de markt doorgegeven via de website van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Het zou tevens zo kunnen zijn dat na verloop van tijd punten met verkorte leadtime aan deze lijst kunnen worden toegevoegd. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders is naar de mening van de Raad een goed compromis tussen rechtszekerheid (de leadtime is maximaal 2 uur) en flexibiliteit (als het korter kan wordt dit op de website aangegeven).

Zienswijzen

207. NOGEPA en GasTerra geven in hun zienswijzen aan dat leadtimes op alle punten gelijk moeten zijn en op 30 minuten moeten worden gesteld. Daarnaast is NOGEPA van mening dat zeer korte leadtimes nodig zijn indien een invoeder te maken krijgt met een onverwachte uitval van een invoedingspunt en dit door grotere invoeding op een ander punt wil compenseren. GasTerra kan zich voorstellen dat leadtimes in de toekomst omlaag kunnen naar 15 minuten.
208. NOGEPA vindt verder dat de kwaliteit van het stuursignaal nadelig wordt beïnvloed doordat de veranderingen van de gasstroom die tijdig bekend zijn, pas na 2 uur worden meegenomen in het stuursignaal, aangezien de transportnominaties op entries door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gebruikt worden voor het stuursignaal. Voorts denkt NOGEPA dat er sprake is van discriminatie omdat invoeders op het ene punt te maken hebben met een leadtime van 30 minuten en invoeders op het andere punt met een leadtime van 2 uur. Ook merkt NOGEPA op dat de gezamenlijke netbeheerders geen nader te bepalen voorwaarden voor een entypunt mogen stellen aangezien dit leidt tot onzekerheid bij invoeders en ongelijkheid tussen invoeders. Tot slot geeft NOGEPA aan dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet tot nog toe geen lijst met leadtimes per punt heeft gepubliceerd waardoor de invoeders niet kunnen beoordelen of het voorgestelde balanceringsregime werkbaar is.

Beoordeling door de Raad

209. NOGEPA en GasTerra pleiten kort gezegd voor een verkorting van de leadtime voor hernominaties tot een ½ uur of korter. Bovenstaand is reeds aangegeven dat leadtimes van een ½ uur niet op alle punten mogelijk zijn. Op punten waar dit wel kan, kan ook de leadtime, onder voorwaarden, naar een ½ uur. Kortere leadtimes dan een ½ uur kunnen op dit moment niet door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet worden

verwerkt. De Raad is van oordeel dat een mogelijkheid tot verkorting van leadtimes zal moeten blijken uit een evaluatie waartoe de netbeheerder van het landelijk gastransportnet wordt verzocht en waarvan de resultaten binnen 12 maanden na inwerkingtreding van dit besluit bekend moeten zijn.

210. De Raad kan NOGEPA niet volgen in zijn zienswijze dat er van discriminatie sprake zou zijn tussen invoeders die met een leadtime van een ½ uur te maken hebben of invoeders die met een leadtime van 2 uur te maken hebben. Van discriminatie is onder andere sprake als gelijke gevallen ongelijk worden behandeld. Er is bij invoeders die op verschillende punten invoeden echter geen sprake van gelijke gevallen. Op een deel van de invoedingpunten is de netbeheerder van het landelijk gastransportnet namelijk wel in staat om gas binnen een leadtime van ½ uur te accommoderen en op een ander deel van de invoedingpunten heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hiervoor 2 uur nodig. Dit heeft vooral te maken met processen die zich afspelen buiten het landelijk gastransportnet.
211. NOGEPA komt op tegen de in zijn ogen gecreëerde rechtsonzekerheid voor invoeders doordat het voorgestelde artikel 4.2.2.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB het volgende bepaalt:
- De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op haar website een lijst met punten waarvoor de leadtime een half uur bedraagt en de per punt geldende voorwaarden.*
212. De Raad merkt op dat de per punt geldende voorwaarden inmiddels door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op zijn website zijn gepubliceerd. De Raad heeft geconstateerd dat voor alle punten waarvoor een verkorte leadtime van toepassing is, dezelfde voorwaarden gelden en dat derhalve op dit punt aan de zienswijze van NOGEPA tegemoet is gekomen.
213. Tot slot geeft NOGEPA aan dat de netbeheerder van landelijk gastransportnet nog geen lijst met punten waarvoor een verkorte leadtime geldt, heeft gepubliceerd. De Raad heeft vastgesteld dat deze lijst inmiddels door de netbeheerder van landelijk gastransportnet op zijn website is geplaatst, zodat ook op dit punt aan de zienswijze van NOGEPA tegemoet is gekomen.
214. De Raad komt tot de conclusie dat het voorstel met betrekking tot hernominatie tijden in artikel 4.2.2.3 niet strijdig is met de belangen, regels en eisen van artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

215. De lijst met punten waarvoor een verkorte leadtime geldt kan, zoals boven aangegeven na inwerkingtreding van het besluit worden uitgebreid. Het onderdeel hernominatietijden is daarmee één van de onderdelen waarvan op dit moment nog niet goed kan worden ingeschat hoe dit zich na inwerkingtreding van het nieuwe balanceringsregime zal gaan gedragen, dan wel zich zal gaan ontwikkelen. Hoewel de Raad van oordeel is dat het voorstel voor hernominatietijden in overeenstemming is met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van Gaswet, meent hij dat een evaluatie van hernominatietijden noodzakelijk is om mogelijk onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. Om zich een oordeel te kunnen vormen over de noodzaak van een aanpassing van de voorwaarden op het punt van hernominatietijden verzoekt de Raad de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om binnen twaalf maanden na inwerkingtreding van het onderhavige besluit het onderwerp hernominatietijden te evalueren en daarover aan de Raad te rapporteren. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de bedoelde evaluatie. Deze rapportage zal volgens de Raad in ieder geval moeten bevatten:
- een overzicht per entry en exit van de tijd per ingediende hernominatie die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet nodig had vanaf het moment van indienen tot het moment van waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet operationeel in staat was om het gas volgens deze hernominatie te accommoderen;
  - naar aanleiding van het onder a bedoelde overzicht, een antwoord op de vraag op welke punten de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in staat is de hernominatietijden verder omlaag te brengen;
  - voor de punten waar de hernominatietijden niet verder omlaag kunnen worden gebracht, per punt de reden van het niet verder omlaag kunnen brengen van de hernominatietijden.

R **Assistentiegas**

216. In artikel 4.1.4.2 en 4.1.4.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB hebben de gezamenlijke netbeheerders maatregelen voorgesteld die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet neemt teneinde de systeemonbalans, indien nodig, terug te brengen naar een acceptabele waarde. Deze maatregelen zijn onder te verdelen in twee typen:

Aan- of verkoop van gas op de biedladder

Biedladdergas is fysiek gas dat het landelijk gastransportnet in- of uitstroomt al naar gelang het teken van de systeemonbalans. Biedladdergas kan bijvoorbeeld afkomstig zijn van een opslag die gas in het net injecteert in een tekort situatie of juist een overschot aan gas inneemt.

Het uitwisselen van onbalansposities, assistentiegas

In geval van een onbalanssituatie waarbij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ingrijpt zullen er PV-ers zijn die op dat moment de onbalans veroorzaken doordat hun portfolio onbalans hetzelfde teken (bijvoorbeeld een tekort) heeft als de systeemonbalans. Meestal zijn er echter ook PV-ers die op dat moment een onbalans hebben die tegengesteld is aan de systeemonbalans. Zij helpen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet eigenlijk, immers zonder hen zou de systeemonbalans nog groter zijn. Het principe van assistentiegas houdt in dat PV-ers die het systeem helpen, gas verkopen aan de PV-ers die onbalans in het systeem veroorzaken.

217. De gezamenlijke netbeheerders lichten het systeem als volgt toe. Stel dat het systeem een tekort aan gas heeft en er slechts twee PV-ers actief zijn. PV-er A heeft een onbalanspositie van -100 en PV-er B heeft een positie van +20. PV-er A is dus de onbalansveroorzaker en PV-er B is degene die het systeem helpt, de balansassisterende PV-er. Het principe van assistentiegas houdt in dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de positie van B reduceert tot nul door zijn gas te verkopen aan PV-er A. Het resultaat van hiervan is dat de positie van PV-er B nul is en van PV-er A -80. Dit heeft geen effect op de systeembalans omdat de som van de posities niet verandert. De systeembalans wordt alleen beïnvloed door fysieke biedladderacties.
218. Assistentiegas heeft wel als effect dat PV-ers die het systeem helpen in balans te blijven, beloofd worden doordat zij, via de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, gas tegen een relatief hoge prijs moeten verkopen aan PV-ers die juist de onbalans in het systeem veroorzaken. Nadat assistentiegas in werking is getreden, zijn de betrokken PV-ers dichterbij de nulpositie. Een nulpositie houdt in dat hun onttrekking in balans is met hun invoeding. Samengevat biedt het landelijk gastransportnet PV-ers de mogelijkheid om meer of minder gas in te voeden of te onttrekken dan in het door hun ingediende programma is vermeld. Als het systeem echter in onbalans is wordt die positie weer gelijk gesteld aan het ingediende programma. De (ver)koop van assistentiegas heeft dan ook niet tot gevolg dat een PV-er zijn verplichtingen jegens afnemers niet zou kunnen nakomen.
219. De Raad acht een systeem dat ertoe strekt dat alle partijen, groot en klein, in staat stelt tot een bijdrage aan de systeembalans te leveren, van groot belang. Ten eerste biedt assistentiegas voor met name kleine partijen die niet de operationele middelen hebben om op de biedladder of de TTF mee te doen een uitkomst. Ten tweede bieden deze kleinere partijen samen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een extra hoeveelheid balansgas die zonder dit systeem van assistentiegas niet ontsloten zou

kunnen worden, waardoor er vaker een beroep op biedladdergas en/of noodmaatregelen zou moeten worden gedaan. Assistentiegas bevordert derhalve de ontwikkeling van het handelsverkeer en draagt bij aan het op een objectieve, transparante en niet-discriminatoire wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en op een wijze die de kosten weerspiegelt. De Raad acht de invoering van assistentiegas derhalve niet strijdig met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, van de Gaswet.

Zienswijzen

220. VME geeft in zijn zienswijze aan dat bij het afroepen van de biedladder balans assisterende PV-ers automatisch worden gereset naar nul. De onbalans veroorzakende PV-ers krijgen dit gas automatisch in hun portfolio zonder dat daar handel tegenover staat. Om meer marktwerking te krijgen is het beter om het assistentiegas in zijn geheel af te schaffen, aldus VME.
221. APX-ENDEX meent in zijn zienswijze dat het principe van assistentie gas een beloning is voor slecht gedrag van partijen die assistentiegas aanbieden, omdat zij liever de biedladder afwachten dan handelen op de within day market. Op de biedladder kunnen zij immers een betere prijs verwachten.
222. GasTerra heeft tijdens de hoorzitting aangegeven dat hij voorstander is van assistentiegas. De marktwerking en de liquiditeit die hiervan het slachtoffer zouden zijn, zijn geen doel maar een middel. Het doel is het handhaven van de systeemintegriteit, de druk, en de leveringszekerheid in Nederland. Dat is primair. Besloten is om dat te doen middels een marktgeoriënteerd mechanisme. Assistentiegas stimuleert het helpen van de systeembalans. Het gaat om de systeembalans, niet om de eigen balans. GasTerra onderschrijft ook de gedachte van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dat dit ook partijen die om een of andere reden niet aan de biedladder kunnen meedoen, stimuleert om de systeembalans te handhaven.
223. De Raad stelt vast dat de zienswijzen zich concentreren op twee aspecten:
  - a. bevordert assistentiegas de handel in gas?
  - b. stimuleert assistentiegas PV-ers het systeem in balans te houden?
224. VME stelt dat er minder op de TTF wordt gehandeld, omdat het gas via het principe van assistentiegas wordt uitgewisseld. APX-ENDEX betoogt dat partijen zullen kiezen voor assistentiegas in plaats van handel op de TTF vanwege de hogere prijs. De prijs voor assistentiegas is namelijk gelijk aan de biedladder prijs, die hoogstwaarschijnlijk hoger is dan de marktprijs. De reden hiervoor is dat partijen die biedladdergas aanbieden, de

onzekerheid dat de biedladder überhaupt wordt afgeroepen, verwerken in de biedladderprijs.

225. De gezamenlijke netbeheerders betogen daarentegen dat assistentiegas ervoor zorgt dat het systeem minder vaak in onbalans is en dat daardoor minder gas via de biedladder en assistentiegas wordt uitgewisseld en dus meer via de TTF:
- assistentiegas vergroot de financiële consequenties voor onbalansveroorzakende marktpartijen, doordat er meer gas wordt afgerekend en stimuleert hen om beter in balans te blijven bijvoorbeeld door te handelen op de TTF.;
  - voor balansassisterende partijen is dit grotere volume aan gas in principe een voordeel, maar ondanks het systeembalanssignaal (SBS) hebben zij geen zekerheid over wanneer het systeem in onbalans raakt en dus ook niet wanneer het assistentiegas in werking wordt geroepen en wat de prijs van dat gas is. Om dit risico te vermijden zouden zij ervoor kiezen om al eerder via de TTF te handelen. Hiermee houden ze automatisch het systeem in balans.
226. Wat betreft de hierboven weergegeven tweede vraag, het stimuleren van PV-ers door assistentiegas om het systeem in balans te houden, merken de gezamenlijke netbeheerders het volgende op:
- als het systeem een tekort heeft dan zullen partijen met een overschot aan gas eerder gedwongen worden fysiek te leveren via de biedladder. Hun assistentiegas wordt bij ingrijpen door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, namelijk naar o teruggebracht. Indien deze partijen op de biedladder een bod gestand moeten doen kan dus niet vanuit hun assistentiegaspositie – deze positie is o - geleverd worden en moet fysiek vanuit een andere bron worden ingevoed. Dit komt de systeembalans ten goede;
  - het eerste aandachtspunt onder randnummer 225 stimuleert een marktpartij om een onbalans te voorkomen;
  - assistentiegas maakt het mogelijk dat partijen die niet op de TTF kunnen handelen wel het systeem in balans kunnen houden door een positie op te bouwen die tegengesteld is aan het systeem. Hiervoor worden ze beloond als de biedladder wordt afgeroepen doordat zij kunnen profiteren van assistentiegas. Bovenstaande sluit goed aan op wat in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel 31 904 als een van de belangrijkste doelen van het nieuwe balanceringsregime wordt genoemd: “iedere marktpartij zelf kan bijdragen aan het in balans houden van het gastransportnet”.

Beoordeling door de Raad

227. De Raad is van oordeel dat assistentiegas geen negatieve invloed heeft op de liquiditeit van de TTF, omdat assistentiegas PV-ers stimuleert om beter in balans te blijven

bijvoorbeeld door te handelen op de TTF. De Raad is voorts van oordeel dat assistentiegas een noodzakelijk middel is voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om het systeem in balans te houden. Ten eerste stimuleert het partijen, die niet op de TTF kunnen handelen, het systeem in balans te houden. Ten tweede leidt assistentiegas ertoe dat PV-ers ook daadwerkelijk fysiek gas leveren om het systeem in balans te houden. Juist een regime zonder assistentiegas of een equivalent hiervan zou derhalve strijdig zijn met de belangen, regels en eisen van artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

228. Desalniettemin is de Raad tevens van oordeel dat een evaluatie noodzakelijk is om mogelijk onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. De mate waarin assistentiegas bijdraagt aan de liquiditeit van de TTF zal namelijk afhangen van toekomstig marktgedrag. Om zich een oordeel te kunnen vormen over de noodzaak van een aanpassing van de voorwaarden verzoekt de Raad de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om twaalf maanden na inwerkingtreding van het onderhavige besluit dit onderdeel te evalueren en daarover aan de Raad te rapporteren. Deze rapportage zal volgens de Raad in ieder geval moeten bevatten:
- gegevens omtrent de hoeveelheid gas en de bijhorende prijs die als assistentiegas is verhandeld per biedladderoproep in de evaluatieperiode;
  - het aantal biedladderoproepen in de evaluatieperiode en de tijdstippen van deze oproepen;
  - gegevens omtrent de hoeveelheid uitbetaalde reserveringsvergoedingen.
229. De Raad legt de rapportage mede ten grondslag aan de in randnummer 70 bedoelde evaluatie. Deze evaluatie is noodzakelijk omdat de gevolgen van de voorstellen afhankelijk zijn van moeilijk te voorspellen marktgedrag. De evaluatie van de thans vastgestelde voorwaarden vindt binnen een jaar plaats om eventueel onvoorziene en momenteel onvoorzienbare gevolgen te mitigeren. Aan de hand van de evaluatie kan de Raad besluiten een ontwerpbesluit te initiëren of de gezamenlijke netbeheerders verzoeken een codewijzigingsvoorstel in te dienen.

S Noodmaatregelen

230. De gezamenlijke netbeheerders stellen in het hun inleidende voorstel het volgende artikel voor de Transportvoorwaarden Gas - LNB voor:

4.1.4.4. Als de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.1, dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet maatregelen nemen in onderstaande volgorde:

- *inzet van eventueel gecontracteerde middelen voor noodsituaties;*

Concept

- *bindende aanwijzingen betreffende installaties voor de opslag van gas of LNG en op entrypunten van het landelijk gastransportnet;*
- *bindende aanwijzingen op exitpunten van het landelijk gastransportnet.*

Na afloop van de noodsituatie overleggen de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de betrokken erkende programmaverantwoordelijke over de afwikkeling van de ontstane situatie.

231. Daarnaast stellen de gezamenlijke netbeheerders voor in het kader van noodmaatregelen de artikelen 4.1.4.1b en 4.1.4.4a in de Transportvoorwaarden Gas - LNB op te nemen.
232. Op de artikelen met betrekking tot noodmaatregelen zijn zienswijzen ontvangen van GasTerra en NOGEP. Deze zienswijzen worden aan het einde van dit onderdeel over Noodmaatregelen behandeld.
233. De Raad heeft het voorgestelde artikel 4.1.4.4 strijdig geacht met artikel 12f, eerste lid, onderdeel f, van de Gaswet, te weten het belang van het op een transparante wijze in evenwicht houden van het landelijk gastransportnet en heeft de gezamenlijke netbeheerders een wijzigingsopdracht gegeven. In de wijzigingsopdracht is aangegeven dat de gezamenlijke netbeheerders in de voorwaarden niet voldoende gedetailleerd hebben beschreven hoe de noodmaatregelen precies worden ingezet. Zo is niet duidelijk a) hoe met programmaverantwoordelijken over de start en einde van de noodsituatie wordt gecommuniceerd en b) hoe een ontstane noodsituatie met de betrokken erkende programmaverantwoordelijke wordt afgewikkeld. Aangezien noodsituaties financiële gevolgen hebben voor marktpartijen is het belangrijk dat over bovenstaande punten duidelijkheid bestaat.
234. Voorts biedt de beperkte mate van detaillering onvoldoende bescherming en rechtszekerheid aan netgebruikers, hetgeen het voorstel ook strijdig maakte met artikel 12f, eerste lid, onderdeel f, van de Gaswet, te weten het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders.
235. Tenslotte heeft de Raad in de wijzigingsopdracht geoordeeld dat artikel 12b, vierde lid, onderdeel e van de Gaswet, te weten de wijze waarop de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een ernstige verstoring van het evenwicht van het door hem beheerde gastransportnet voorkomt of herstelt, te beperkt is uitgewerkt. Derhalve acht de Raad het voorstel op dit punt strijdig met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet, te weten het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders. In artikel 4.1.4.4, maar ook in artikel 4.1.4.1, zijn maatregelen voorgesteld die beschrijven hoe de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dient te handelen indien het

systeem in geval van nood door onvoldoende effect van de biedladder in de rode zone komt. Zonder maatregelen zal een dergelijke situatie aanleiding geven tot een tekort of overschot in het gehele transportsysteem waardoor de systeemintegriteit in het geding komt. De Raad constateert dat in de Transportvoorwaarden Gas - LNB echter geen maatregelen zijn opgenomen die beschrijven hoe de netbeheerder van landelijk gastransportnet dient te handelen in geval van onverwacht grote storingen in het gastransportnet die er niet toe leiden dat het systeem in de rode zone komt en die niet (direct) kunnen worden hersteld via de onbalansmarkt, maar waarbij wel de systeemintegriteit in het geding komt. Het ontbreken van een beschrijving van dergelijke maatregelen acht de Raad in strijd met het hiervoor genoemde belang.

236. Om de hiervoor genoemde strijdigheden op te heffen heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel te wijzigen door in ieder geval de volgende punten toe te voegen:
- a. een beschrijving van de manier waarop met programmaverantwoordelijken over de start en einde van de noodsituatie wordt gecommuniceerd;
  - b. een beschrijving van de manier waarop een ontstane noodsituatie met de betrokken erkende programmaverantwoordelijke wordt afgewikkeld.
237. Daarnaast heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen om in de gasvoorwaarden de maatregelen op te nemen die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet neemt om aantasting van de systeemintegriteit ten gevolge van onverwacht grote storingen in het gastransportnet te voorkomen en te herstellen.

Reactie van de gezamenlijke netbeheerders

238. De gezamenlijke netbeheerders stellen in een gewijzigd voorstel ten aanzien van noodmaatregelen de volgende codeteksten voor:

4.1.4.4 Als de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.1 of 4.1.4.5, dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet maatregelen nemen in onderstaande volgorde:

- *inzet van eventueel gecontracteerde middelen voor noodsituaties;*
- *instructies betreffende installaties voor de opslag van gas of LNG en op entrypunten van het landelijk gastransportnet;*
- *instructies op exitpunten van het landelijk gastransportnet.*

Als de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.1, dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dit publiceren conform 4.1.2. De start van de noodsituatie is daarbij het uur waarin de inzet van noodmaatregelen bekendgemaakt wordt. Een noodsituatie duurt één uur. Eventuele

nood in het uur daarna geldt als nieuwe noodsituatie die weer één uur duurt en opnieuw conform 4.1.2 gepubliceerd wordt.

Als de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.5, dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dit zo spoedig mogelijk publiceren conform 4.1.2.

In geval van een noodsituatie zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aan de betrokken erkende programmaverantwoordelijke geen tarief voor een overschrijding van de gecontracteerde entry- of exitcapaciteit conform artikel 3.2.1.5 van de Tarievencode Gas berekenen indien en voor zover deze overschrijding een gevolg is van een volgens dit artikel door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gegeven instructie.

4.1.4.5 Indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet geconfronteerd wordt met onverwachte grote storingen in het landelijk gastransportnet, waaronder ook wordt begrepen een storing in de tot het landelijk gastransportnet behorende ondersteunende communicatie en besturingssystemen, die er niet toe leiden dat de voorspelling conform 4.1.4.1 in de rode zone komt maar waarbij wel de systeemintegriteit in het geding komt, kan zij een noodsituatie uitroepen en handelen zoals beschreven in 4.1.4.4. Bij de afwikkeling van een dergelijke noodsituatie zal een eventueel verschil tussen de hoeveelheid entrygas en de hoeveelheid exitgas onder aftrek van het verschil tussen entry- en exitgas op basis van 4.1.1.2 verrekend worden tegen de neutrale gasprijs als bedoeld in 4.1.6.4.

239. In de voorgestelde artikelen van het gewijzigde voorstel met betrekking tot noodmaatregelen wordt verwezen naar het artikel 4.1.2 van het inleidende voorstel, dat als volgt luidt:

4.1.2 Informatieverstrekking ten behoeve van de balanshandhaving

4.1.2.1 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op basis van de goedgekeurde entry- en exitprogramma's uiterlijk twee uur voor het begin van de gasdag voor een ieder opvraagbaar de uurwaarden van de grenzen van de zones voor balanshandhaving voor de betreffende gasdag, zijnde: - de grens tussen de donkergroene zone en de lichtgroene zone; - de grens tussen de lichtgroene zone en de oranje zone; - de grens tussen de oranje zone en de rode zone.

4.1.2.2 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert, zodra deze beschikbaar zijn, per uur voor een ieder opvraagbaar: a. de biedingen op de biedladder inclusief prijzen en afroeptijden; b. de (eventueel) afgeroepen hoeveelheid gas en de uren waarin deze geleverd zal worden; c. de (eventueel) in het kader van 4.1.4.2 gekochte

of in het kader van 4.1.4.3 verkochte hoeveelheid gas van of aan balans assiserende programmaverantwoordelijken; d. de som van de posities van de onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijken; e. de marginale biedprijs zoals bedoeld in 4.1.5.1; f. het systeem balans signaal.

4.1.2.3 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op uurbasis per portfolio per uur, zodra deze beschikbaar zijn, onderstaande informatie die alleen opvraagbaar is door geautoriseerde medewerkers van de betreffende erkende programmaverantwoordelijke. a. het goedgekeurde entry- en/of exitprogramma; b. de uuronbalans, zijnde de vastgestelde netto afwijking van de near real time allocaties ten opzichte van het goedgekeurde entry- en/of exitprogramma; c. na afroep van de biedladder: de hoeveelheid gas die door netbeheerder van het landelijk gastransportnet is gekocht van of verkocht aan de erkende programmaverantwoordelijke, inclusief de verrekenprijs per transactie zoals bedoeld in 4.1.5.1 en het uur van afroep van deze transactie; d. de cumulatie van de uuronbalansen, zijnde het portfolio onbalans signaal.

Beoordeling door de Raad

240. In het gewijzigde voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders aan het voorgestelde artikel 4.1.4.4 een tekstdeel toegevoegd dat duidelijk maakt hoe een noodsituatie wordt gecommuniceerd aan de netgebruikers en wat het begin en het einde van een noodsituatie is. Hiermee is tevens tegemoetgekomen aan de zienswijze van GasTerra.
241. Aan de zienswijze van GasTerra dat de netbeheerder van landelijk gastransportnet geen kosten en boetes mag opleggen indien er voor een middel dat wordt ingezet in het kader van een noodmaatregel geen entry- of exitcapaciteit is geboekt, is tegemoet gekomen doordat in het nieuwe artikel 4.1.4.4 Transportvoorwaarden Gas - LNB is vastgesteld dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in geval van een instructie ter zake van noodmaatregelen geen heffing zal opleggen indien de gecontracteerde entry- of exitcapaciteit wordt overschreden. Indien overschrijdingen het gevolg zijn van inzet van door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet *gecontracteerde* middelen voor noodsituaties, zullen wel tarieven worden opgelegd. Dit acht de Raad logisch aangezien dan van tevoren vast staat wat er door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet wordt gecontracteerd en hoeveel entry- en/of exitcapaciteit hiervoor door de leverancier van het middel geboekt moet worden. De extra kosten voor entry- en/of exitcapaciteit kunnen dan door de leverancier van tevoren in de prijs worden verwerkt. Dit in tegenstelling tot de situatie waarbij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een willekeurige PV-er opdraagt om in het kader van een noodmaatregel extra gas in te voeden, zonder onderliggend contract, waardoor deze PV-er genoodzaakt zou kunnen zijn om zijn geboekte entry capaciteit te overschrijden.

242. Gas dat wordt afgeroepen via de biedladder, ook in een noodsituatie, wordt afgerekend tegen de marginale biedladderprijs. Dit is verwoord in het voorgestelde artikel 4.1.4.1b van de Transportvoorwaarden Gas - LNB, een artikel dat later is toegevoegd in het errata-voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Hiermee is tegemoetgekomen aan de zienswijze van GasTerra en NOGEP.
243. Tevens hebben de gezamenlijke netbeheerders een nieuw artikel 4.1.4.5 toegevoegd waarin wordt geregeld dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ook een noodsituatie kan uitroepen indien zich storingen voordoen die er niet direct toe leiden dat het systeem in de rode zone komt maar waarbij toch de systeemintegriteit in het geding is.
244. Tot slot hebben de gezamenlijke netbeheerders in het gewijzigde voorstel geregeld hoe de ontstane noodsituatie met de betrokkenen wordt afgewikkeld. Daartoe is in het nieuwe artikel 4.1.4.5 Transportvoorwaarden Gas - LNB een zin opgenomen die duidelijk maakt hoe verrekening van verschillen tussen entry – en exitgas plaatsvindt.
245. Gezien a) de verdere detaillering van de voorwaarden met betrekking tot het onderdeel noodmaatregelen en b) de toevoeging van een procedure omtrent onverwacht grote storingen die er niet direct toe leiden dat het systeem in de rode zone komt, concludeert de Raad dat het gewijzigde voorstel op het onderdeel noodmaatregelen niet strijdig is met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste lid van de Gaswet.
246. Tot slot is door de Raad geconstateerd dat de gezamenlijke netbeheerders het begrip 'bindende aanwijzing' hebben vervangen door het begrip 'instructie'. De Raad is van oordeel dat het begrip bindende aanwijzing niet een bindende aanwijzing is in de zin van artikel 6o, tweede lid van de Gaswet en derhalve voorkomt de vervanging van bindende aanwijzing door instructie in de artikelen 4.1.4.4 en 4.1.4.4a van de Transportvoorwaarden Gas-LNB misverstanden.

T Kredietwaardigheid

247. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor de bepalingen met betrekking tot de exposure – het financiële risico waaraan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet blootstaat – in artikel B1.5 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB aan te passen. In artikel B 1.5 wordt nu bepaald dat de totale exposure per programmaverantwoordelijke bestaat uit de exposure met betrekking tot het contracteren van diensten en de exposure met betrekking tot balancerings.

248. APX-ENDEX merkt in zijn zienswijze op dat uit het voorstel niet is op te maken hoe de hoogte van de financiële risico's van de landelijk netbeheerder zich verhouden tot de hoogte van de financiële zekerheden die erkende programmaverantwoordelijken moeten afgeven. Ook is niet inzichtelijk hoe de financiële risico's zijn vertaald in de berekening van de exposure, aldus APX-ENDEX (B1.5). Met betrekking tot B1.5, ad 2, vraagt APX-ENDEX zich af waarom de initiële exposure van een partij die een aanvraag heeft ingediend om erkend te worden als programmaverantwoordelijke gelijk is aan de maximale hoeveelheid gas die in een periode van drie dagen wordt geleverd (en niet 1, 8 of 365 dagen). Waarom kan niet meteen worden volstaan met het stellen van een financiële zekerheid die tenminste gelijk is aan de exposure zoals berekend op basis van de 'hoofdregel', is de vraag van APX-ENDEX. Met betrekking tot B 1.5, ad 2, stelt APX-ENDEX de vraag waarom de exposure voor onbalans in de overgangsregeling gelijk is aan twee vijfde deel van de totale exposure zoals die geldt op de datum van inwerkingtreding.¹²
249. De Raad trekt ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen in B1.5 en de zienswijze van APX-ENDEX de volgende conclusies. Afgaande op informatie die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet desgevraagd aan de Raad heeft verstrekt, duurt het drie dagen vanaf de detectie van een hoge exposure van de programmaverantwoordelijke tot het aanvullen van extra financiële zekerheden. Deze dagen zijn als volgt opgebouwd. Dag 1: de netbeheerder van het landelijk gastransportnet detecteert een hoge exposure bij de PV'er en maakt hem daarop attent. Dag 2: de netbeheerder van het landelijk gastransportnet controleert of de PV'er bijstuurt. Dag 3: de netbeheerder van het landelijk gastransportnet vraagt indien niet is bijgestuurd om aanvullende zekerheden.
250. Wat betreft de opmerking van APX-ENDEX betreffende de overgangsregeling van twee vijfde deel van de totale exposure zoals die geldt op de datum van inwerkingtreding, merkt de Raad het volgende op. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft op de hoorzitting aangegeven dat in het nieuwe balanceringsregime de exposure ten gevolge van onbalans wordt gebaseerd op de maximale onbalanspositie van de afgelopen 12 maanden. In het huidige regime kunnen onbalansposities niet worden bijgehouden en geldt een exposure van 5 maandfacturen, waarvan 2 maanden voor exposure als gevolg van onbalans en 3 maanden voor exposure als gevolg van rekeningen voor transportdiensten, aldus de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. In dit licht acht de Raad het redelijk om als overgangsregeling voor exposure als gevolg van onbalans twee vijfde van de huidige exposure kosten te nemen.

---

¹² Van de vijf vragen van APX-ENDEX behandelt de Raad slechts de vragen b en c, aangezien de overige vragen geen betrekking hebben op onderdelen van het onderhavige codewijzigingsvoorstel.

251. EnergieNed merkt in zijn zienswijze op dat het niet duidelijk is op welke wijze de nieuwe exposure berekend zal worden.¹³ Omdat de rol van de gasprijs in het berekenen van de exposure niet bekend is, kan geen inschatting gemaakt worden of de gevraagde zekerheden redelijk zijn. De Raad wijst er op dat de gasprijs voor het berekenen van de exposure wordt gegeven in 4.1.6.4 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Marktpartijen kunnen derhalve een inschatting maken ten aanzien van de redelijkheid van de gevraagde zekerheden.
252. VEMW tenslotte maakt in zijn zienswijze ernstig bezwaar tegen de eisen die de landelijk netbeheerder van het gastransportnet stelt aan de kredietwaardigheid van de programmaverantwoordelijken. VEMW verwijst in dit verband naar zijn zienswijze in het kader van het codewijzigingsvoorstel Capaciteit direct aangeslotenen.¹⁴ De Raad stelt vast dat de gestelde eisen aan kredietwaardigheid nauw verband houden met het zogenaamde ‘shipper-model’ en paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven heeft op 10 november 2010 uitspraak (AWB 07/965 en 07/966) gedaan in een beroep van GTS en de VEMW tegen het besluit van de Raad van 29 oktober 2007 (kenmerk 102379). Wegens strijd met artikel 12b, lid 2a van de Gaswet heeft het College onder meer het besluit van 29 oktober 2007 vernietigd voor zover artikel 2.1.1 en paragraaf 3.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB in stand zijn gehouden en heeft het College het besluit van 27 juni 2006 (kenmerk 101929-49) herroepen voor zover daarbij artikel 2.1.1, paragraaf 3.1 en artikel 7.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB zijn vastgesteld. Dit betekent dat genoemde bepalingen zijn komen te vervallen en dat de gezamenlijke netbeheerders een nieuw voorstel zullen moeten indienen.
253. Naar aanleiding van genoemde uitspraak heeft de Raad op 18 november 2010 een wijzigingsopdracht aan de gezamenlijke netbeheerders gezonden. Hierop hebben de gezamenlijke netbeheerders met een tweede wijzigingsvoorstel gereageerd en hebben zij een nieuw artikel 3.2.0 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB geïntroduceerd dat de oude artikelen 3.1.2 tot en met 3.1.4 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB vervangt. De Raad neemt deze wijzigingen over hetgeen onder meer impliceert dat de bestaande kredietwaardigheidseisen in stand blijven. In dit verband merkt de Raad op dat hij van oordeel is dat de gezamenlijke netbeheerders de kredietwaardigheidseisen opnieuw zullen moeten bezien in het kader van een nog in te dienen wijzigingsvoorstel ter implementatie van artikel 12b lid 2a Gaswet.

---

¹³ De zienswijzen ten aanzien van B1.3 en B1.7 bespreekt de Raad thans niet daar deze artikelen met het onderhavige voorstel niet worden gewijzigd.

¹⁴ Voorstel d.d. 5 juni 2009; het voorstel is op 20 oktober 2010 door de gezamenlijke netbeheerders ingetrokken.

254. De Raad komt tot de conclusie dat het voorstel met betrekking tot de wijziging van artikel B 1.5 niet in strijd is met de belangen, regels of eisen genoemd in artikel 12f van de Gaswet.

U Overige zienswijzen over kredietwaardigheid

255. EnergieNed heeft met betrekking tot B 1.4, B1.6 en B1.8 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB zienswijzen ingediend.¹⁵ Met betrekking tot B1.6 en B1.8 geeft EnergieNed aan dat de aanlevertermijn van financiële zekerheden (in geval de exposure groter is dan de kredietlimiet) niet realistisch is en dat deze moet worden opgetrokken naar 5 werkdagen. Ook VME heeft deze zienswijze. Volgens EnergieNed is er geen consistentie in de termijnen: in B1.6 wordt over een termijn van 1 dag gesproken, terwijl in B1.8 wordt gesproken over een termijn van 5 dagen.
256. Afgaande op inlichtingen die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet desgevraagd heeft verstrekt, interpreteert de Raad B1.6 en B1.8 als volgt. In het geval als beschreven in B1.6 is sprake van het operationele proces: de kredietlimiet van een partij is een gegeven en er ontstaat een tekort aan kredietruimte doordat de exposure van de partij is toegenomen. Een dreigend tekort kan door de betreffende partij worden voorkomen doordat hij op ieder moment via het elektronisch boekingsstelsel van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet (GEA Click and Book) zijn kredietruimte kan inzien en tijdig maatregelen kan treffen. In die zin is een aanlevertijd niet nodig en kan worden volstaan met 1 werkdag.
257. Het geval als beschreven in B1.8 komt veel minder frequent voor. Hierbij ontstaat het tekort aan kredietruimte niet doordat de exposure van de partij is toegenomen, maar doordat zijn kredietlimiet naar beneden wordt bijgesteld vanwege een verslechtering van de kredietwaardigheid van de betreffende partij, een gelieerd bedrijf of een garant staande partij. Omdat de partij het bijstellen van zijn kredietlimiet door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet niet kan voorzien, acht de Raad in dit geval een iets langere termijn (van 5 werkdagen) geschikt.
258. Met betrekking tot B1.4 merkt EnergieNed op dat in dit artikel aangegeven wordt dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de hoogte van de financiële zekerheden op de website publiceert. EnergieNed vraagt zich af hoe vaak dit wordt veranderd en stelt voor dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet partijen op de hoogte stelt als er verandering optreedt in het accepteren van zekerheden. Voorts is het EnergieNed niet

---

¹⁵ De zienswijzen met betrekking tot B 1.3, B 1.2.b en B 1.7 hebben geen betrekking op het wijzigingsvoorstel en worden hier niet besproken.

duidelijk waarom financiële zekerheden tenminste twee maanden langer geldig moeten zijn dan de einddatum van het contract.

259. De Raad stelt vast dat het in B1.4 niet gaat om de hoogte van de financiële zekerheden, maar om de vormen van financiële zekerheden die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet accepteert. Deze vormen van geaccepteerde zekerheden wijzigen zelden. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft desgevraagd aangegeven dat als de geaccepteerde zekerheden wijzigen, hij dit publiceert op zijn website en alle partijen hiervan op de hoogte stelt. De Raad merkt voorts op dat de twee maanden extra geldigheid voor financiële zekerheden geen onderdeel vormen van onderhavig wijzigingsvoorstel.
260. De Raad is van oordeel dat de voorgestelde wijzigingen in B1.4, B1.6 en B1.7 niet strijdig zijn met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f van de Gaswet.

V Wijziging flexibiliteitsdienst combiflex / Aanpassen van de termijn waarop volumeverrekening van de flexibiliteitsdienst plaatsvindt

261. De gezamenlijke netbeheerders hebben wijzigingen voorgesteld ten aanzien hoofdstuk 2.3, de artikelen 2.3.1, 2.3.2, 2.3.3, 2.3.4, 2.3.5, 2.3.6, 2.3.7 en bijlage 2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Het betreft wijzigingen ten aanzien van de beschrijving van de flexibiliteitsdiensten die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aanbiedt. In het voorstel komen de bestaande diensten Combiflex A en Combiflex B te vervallen en worden deze vervangen door een nieuw flexibiliteitsdienst, genaamd NieuweNaamFlex.
262. De gezamenlijke netbeheerders hebben in artikel B2.10 van bijlage 2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB een contractperiode van 168 uur gespecificeerd waarover het verschil tussen de bufferpositie aan het begin van de contractperiode (startpositie) en aan het eind van de contractperiode (na 168 uur) dient te worden verrekend.

Zienswijzen

263. Ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen van de flexibiliteitsdiensten geeft VOEG aan dat in paragraaf 2.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB Combiflex vooralsnog dient te worden gehandhaafd. In het voorstel is in artikel 2.3.2 het tekstdeel "binnen door het balanceringsregime gestelde grenzen te blijven" verwijderd. Deze verwijdering doet volgens VOEG afbreuk aan het vereiste niveau van de dienst en staat toe een flexibiliteitsdienst aan te bieden waarbij een PV-er in staat is zijn balans in beperkte mate positief te beïnvloeden. De essentie van deze dienst is dat de PV-er de gegarandeerde

toegang heeft tot diensten die het mogelijk maken flexibiliteit te kopen om zijn portfolio in balans te houden. Deze grenzen waren voorheen de uur, cumulatieve en dag grenzen, maar zijn nu de grenzen die worden gesteld voor het totale landelijke gastransportnetwerk, bepaald door de demping in het programma en de groene zone. VOEG is het niet eens met het verwijderen van dit zinsdeel en is van mening dat de regel aangepast moet worden in: “Het betreft een dienst waarmee de erkende programmaverantwoordelijke in staat is voldoende flexibiliteit te boeken voor zijn portfolio waarmee zijn (on)balans wordt beheerd”.

264. Daarnaast geeft VOEG aan dat in artikel 2.3.4 en bijlage 2 de verwijzingen naar Combiflex worden geschrapt. In Bijlage 2 wordt vervolgens een 'NieuweNaamFlex' geïntroduceerd met een minimale uitwerking van de details. Gelet op het grote manco van de Nederlandse gasmarkt, zijnde de gebrekkige toegang tot korte termijn flexibiliteit, vindt VOEG het ongewenst dat Combiflex wordt verwijderd voordat duidelijk is hoe in de toekomst de toegang tot de benodigde flexibiliteit zal worden geregeld. VOEG pleit er daarom voor het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders om Combiflex uit de voorwaarden te schrappen niet over te nemen. Pas nadat de details van 'NieuweNaamFlex' zijn vastgesteld, is het opportuun om een codewijziging op dit punt voor te stellen.
265. Centrica geeft in zijn zienswijze aan dat Combiflex niet goed is opgenomen in het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders. Volgens Centrica is het van belang dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet Combiflex of een gelijkwaardig product blijft aanbieden aan de netgebruikers tot is aangetoond dat GasTerra niet langer dominant is op de markt voor flexibiliteitsdiensten. Daarnaast geeft Centrica aan dat Combiflex in bijvoorbeeld artikel 2.3.4. van de Transportvoorwaarden – LNB moet worden gehandhaafd tot het moment waarop een nieuw product, dat Combiflex zal gaan vervangen, klaar is.

Wijzigingsopdracht

266. In de wijzigingsopdracht heeft de Raad ten aanzien van flexibiliteitsdiensten aangegeven dat in artikel B2.10 van bijlage 2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB van het voorstel een contractperiode van 168 uur gespecificeerd is waarover het verschil tussen de bufferpositie aan het begin van de contractperiode (startpositie) en aan het eind van de contractperiode (na 168 uur) dient te worden verrekend.
267. Het voorgestelde artikel B2.10 van bijlage 2 is naar het oordeel van de Raad in tegenspraak met artikel 2.3.8 Transportvoorwaarden Gas - LNB. Artikel 2.3.8 spreekt namelijk over een maandelijkse bepaling van de bufferpositie met bijbehorende verrekening van gas, terwijl het voorgestelde artikel B2.10 spreekt over een bepaling van

de bufferpositie aan het einde van een periode van 168 uur met bijbehorende verrekening van gas. De Raad acht het voorstel op dit onderdeel derhalve strijdig met het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel e van de Gaswet.

268. Als gevolg van genoemde strijdigheid heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders opgedragen om artikel B2.10 zodanig aan te passen dat de bepaling van de bufferpositie en de bijbehorende verrekening van gas elke maand plaatsvindt in plaats van elke week.

Reactie van de gezamenlijke netbeheerders

269. In de reactie op de wijzigingsopdracht hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat zij van mening zijn dat verrekenen aan het einde van het contract (contract settlement) de voorkeur verdient boven verrekenen aan het einde van een maand (maand settlement), hetgeen echter niet past binnen de wijzigingsopdracht van de Raad. De gezamenlijke netbeheerders hebben vervolgens aangegeven de eerder voorgestelde wijzigingen van onderdeel 2.3 ("Flexibiliteitsdiensten") en bijlage 2 ("NieuweNaamFlex") in te trekken. De gezamenlijke netbeheerders hebben tevens aangekondigd een nieuw wijzigingsvoorstel te zullen indienen. De zienswijzen van Centrica en VOEG behoeven hier derhalve geen bespreking meer.
270. De gezamenlijke netbeheerders hebben bij brief van 27 oktober 2010 met kenmerk N 2010-435 een nieuw wijzigingsvoorstel aan de Raad gezonden. Dit voorstel bevat wijzigingen ten aanzien van paragraaf 2.3 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Genoemde wijzigingen hebben betrekking op de bepalingen die gelden voor de flexibiliteitsdienst.
271. Het wijzigingsvoorstel van 27 oktober 2010 heeft de Raad in een aparte procedure behandeld. De Raad heeft dit wijzigingsvoorstel bij besluit van **P.M.** (kenmerk: 103633) vastgesteld. Dit besluit treedt gelijktijdig in werking met het onderhavige besluit.

W Diverse wijzigingen in de voorwaarden

272. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor om in alle in dit besluit behandelde voorwaarden de term 'shipper' te vervangen door het begrip 'erkende programmaverantwoordelijke'.
273. Over deze specifieke vervanging van termen zijn geen zienswijzen ontvangen. Deze verandering vloeit voort uit de wijziging van de Gaswet naar aanleiding van het wetsvoorstel 31 904. De Raad ziet geen strijdigheid met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

274. VOEG is van mening dat artikel 4.1.11.1 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB ten onrechte wordt geschrapd door de gezamenlijke netbeheerders. Artikel 4.1.11.1 gaat over situaties waarin bij het afhandelen van onbalansen, de LNB niet in staat is om gas te kopen of te verkopen. Als deze situaties zich voordoen wordt er geen onbalansheffing in rekening gebracht. De gezamenlijke netbeheerders geven aan dat dit artikel in de nieuwe situatie niet meer nodig is en kan vervallen, onder meer door de invoering van het SBS. VOEG ziet echter nog steeds situaties waarbij de omschreven situaties nog voor kunnen komen. Te denken valt aan situaties van storing van het SBS signaal of het ontstaan van onbalanskosten op het moment van ingrijpen in de systeem balans met behulp van de biedladder door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, aldus VOEG. Indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de biedladder afroept kunnen er onbalanskosten ontstaan voor PV-ers voor de gevallen zoals beschreven in artikel 4.1.11.1. VOEG stelt zich op het standpunt dat verwijderen van dit artikel de aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid van de netbeheerder van landelijk gastransportnet vermindert, maar het risico van de PV-er verhoogt.
275. De Raad constateert dat artikel 4.1.11.1 spreekt over het ter beschikking stellen of innemen van entry- of exitgas. Hiervan is in het nieuwe balanceringsregime geen sprake. Waar VOEG eventueel op zou kunnen duiden is de biedladder. Voor de biedladder zijn echter regelingen getroffen voor het geval dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bepaalde biedladdertranches moet overslaan. De Raad deelt het standpunt van VOEG derhalve niet en acht het verwijderen van artikel 4.1.11.1 niet in strijd met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

X Intrekking van de erkenning van een erkende programmaverantwoordelijke in geval van faillissement of surseance van betaling

276. De gezamenlijke netbeheerders hebben in de paragrafen 3.3.4 en 3.3.5 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB regelingen voorgesteld voor het geval een erkende programmaverantwoordelijke failliet gaat of surseance van betaling aanvraagt en diens erkenning als programmaverantwoordelijke wordt ingetrokken. EnergieNed heeft met betrekking tot deze paragrafen een zienswijze uitgebracht.
277. Ten aanzien van artikel 3.3.4.3 merkt EnergieNed op dat het van groot belang is dat de kredietgaranties en risico's voor marktpartijen niet onnodig hoog zijn en vraagt zich af waarom de meerkosten bij faillissement voor rekening komen van de overige PV-ers. EnergieNed is van mening dat deze kosten ten laste van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet moeten komen daar de netbeheerder van het landelijk

gastransportnet immers kredietwaardigheidseisen aan de PV'er heeft gesteld en deze financiële zekerheden heeft moeten verstrekken. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet stelt zich op het standpunt dat de kredietwaardigheidseisen worden gesteld met het oog op het gebruik van de transportdiensten en dat deze eisen niet worden gesteld ter dekking van de kosten die gemaakt moeten worden om gasleveranties voort te zetten in geval van surseance van betaling of faillissement van een erkende programmaverantwoordelijke.

278. De Raad acht het redelijk dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de kosten van de eventuele levering van gas gedurende maximaal tien dagen, zoals bepaald in artikel 3.3.4.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, verhaalt. EnergieNed doet de suggestie om dit te doen via de systeemdiensten. Dit zou betekenen dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet deze kosten doorberekent via de transporttarieven hetgeen een vergaande socialisatie betekent van de kosten. Het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders in artikel 3.3.4.3 om de kosten te verdelen naar evenredigheid van de opdeling zoals beschreven in 3.3.5.1b en d is een meer specifieke toedeling van de kosten en verdient daarom de voorkeur boven algehele socialisatie. Het andere voorstel van EnergieNed is het verrekenen van de kosten via de kredietwaardigheidseisen. Dit zou echter vermoedelijk betekenen dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet zich gedwongen ziet deze eisen aan te scherpen om de genoemde kosten te kunnen opvangen. Hogere kredietwaardigheidseisen leiden echter onvermijdelijk tot een hogere reservering van kapitaal en dus tot hogere kosten. De Raad is van oordeel dat beide alternatieven van EnergieNed afbreuk doen aan het belang van de bevordering van het doelmatig handelen van netgebruikers en het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt. De conclusie is derhalve dat het voorstel op dit onderdeel niet in strijd met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet. Daarbij merkt de Raad op dat de verwachting is gerechtvaardigd dat de in artikel 3.3.4.1 geregelde situatie zich slechts zeer sporadisch zal voordoen.
279. Ten aanzien van artikel 3.3.5.1, onderdeel d, merkt EnergieNed op dat de in dit artikel voorgestelde grens van 50.000 m³ per uur te hoog is en dat onderscheid moet worden gemaakt tussen kleinverbruikers en grootverbruikers, zoals dat ook bij elektriciteit gebeurt. De Raad merkt op dat artikel 3.3.5.1, onderdeel d, daadwerkelijk een onderscheid maakt tussen kleinverbruikers en grootverbruikers. De vraag is dan enkel of de grens van 50.000 m³ per uur een juiste grens is. De Raad constateert dat EnergieNed niet aangeeft waarom de grens van 50.000 m³/u te hoog zou zijn. De Raad is van oordeel dat grootverbruikers met een gecontracteerde capaciteit van 50.000 m³ per uur en meer geacht worden dermate professioneel te kunnen handelen dat zij snel een andere betrouwbare erkende programmaverantwoordelijke kunnen vinden. Als de grens op een

lager niveau wordt gelegd, neemt het aantal verbruikers dat met een afsluiting zou kunnen worden geconfronteerd flink toe, hetgeen niet in het belang van het betrouwbaar en doelmatig functioneren van de gasvoorziening is. De Raad acht dit artikel derhalve niet in strijd met de belangen, regels en eisen als genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

280. Wat betreft artikel 3.3.5.2 en 3.3.5.3 merkt EnergieNed op dat de nieuwe PV-er vrijwel onmogelijk het onbalansrisico kan managen van een hem onbekende grote klant die ook nog onaangekondigd mag overstappen. EnergieNed vraagt zich af waarom de grootverbruiker facturen van zijn nieuwe PV-er zou betalen en waarom een professionele grootverbruiker veel meer tijd (3 maanden) wordt gegund om zonder opzegtermijn te mogen overstappen dan een kleinverbruiker (1 week).
281. De Raad merkt ten aanzien van bovenstaande zienswijze van EnergieNed op dat de rechtvaardiging voor het onderscheid in reactietijd is gelegen in de mate waarin de desbetreffende marktpartij geacht kan worden professioneel in te kunnen springen op de in 3.3.5.1 geregelde situatie. De grootverbruikers met een gecontracteerde capaciteit tot 50.000 m³ zijn dat in mindere mate dan de vergunninghouder bij wie de programmaverantwoordelijkheid is belegd ten behoeve van kleinverbruikers. De Raad kan niet inzien waarom een PV-er 'vrijwel onmogelijk' het onbalansrisico kan managen van een hem onbekende grote klant. Juist de PV-ers die verhoudingsgewijs veel programmaverantwoordelijkheid dragen, krijgen er in het systeem van 3.3.5.1 ook veel programmaverantwoordelijkheid bij en de PV-ers die dat in mindere mate doen, krijgen dat ook in mindere mate. Op deze wijze worden de lasten naar draagkracht verdeeld. Indien zich op dit vlak toch moeilijkheden dreigen voor te doen, kan altijd in onderling overleg en snel een andere PV-er worden aangezocht. Mede daarom geldt er een termijn van 3 maanden waarbinnen zonder opzegtermijn kan worden gewisseld van erkende PV-er.
282. De Raad komt tot de conclusie dat de paragrafen 3.3.4 en 3.3.5 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet strijdig zijn met de belangen, regels en eisen als genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

Y Het uitoefenen van programmaverantwoordelijkheid

283. De gezamenlijke netbeheerders hebben in artikel 3.5 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB regelingen voorgesteld voor het uitoefenen van programmaverantwoordelijkheid.

Concept

284. Met betrekking tot artikel 3.5 heeft de Raad geen zienswijzen ontvangen. De Raad acht artikel 3.5 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB niet in strijd met de belangen, regels en eisen als genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

Z Shorthaul

285. GasTerra en NOGEPa geven in hun zienswijze aan het niet juist te vinden dat de dienst shorthaul (artikel 2.1.6 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB) wordt geschrapt. GasTerra is daarnaast van mening dat het balanceringsregime ook van toepassing moet zijn voor een shorthaulportfolio.
286. Ten aanzien van deze zienswijzen merkt de Raad op dat het voorliggende voorstel niet voorziet in het schrappen van artikel 2.1.6 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Dit is wel onderdeel van het codewijzigingsvoorstel d.d. 21 september 2007 (kenmerk 2007-3599). Op dit onderdeel van het desbetreffende voorstel moet de Raad nog besluiten. Bij het nog te nemen besluit zal de Raad ook de zienswijze van GasTerra ten aanzien van de toepasselijkheid van het balanceringsregime betrekken.

AA Call Correction Factor

Zienswijzen

287. VME geeft in zijn zienswijze aan dat er wordt gewerkt aan het definitieve marktprocesmodel (MPM) en de verschillende detailprocesmodellen (DPM's) waarin respectievelijk op hoofdlijnen en in detail de verschillende onderdelen van het nieuwe marktmodel worden uitgewerkt. Het MPM en de DPM's omvatten in grote lijnen afspraken binnen de energiesector. De documenten hebben echter geen wettelijke status. Deze wettelijke basis wordt gelegd in de voorwaarden. VME vindt het van belang dat de voorwaarden dusdanig worden opgeschreven dat ze eenduidig interpreteerbaar zijn en dat er een harmonisatie is met de DPM's en het MPM. Als voorbeeld noemt VME daarbij de introductie van een 'call correction factor' in het DPM. Dit is een factor waarvan de definitie in de DPM's is opgenomen maar die niet als zodanig is terug te vinden in de voorwaarden. VME pleit daarom voor meer harmonisatie tussen de verschillende documenten.
288. Ten aanzien van artikel 4.1.4.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB geeft VME aan dat het percentage zou moeten worden uitgebreid met werkelijke Megawatturen. Dat zorgt voor meer helderheid van het systeem. Partijen weten dan beter waar zij aan toe zijn. VME stelt de vraag of met dit percentage de call correction factor (CCF) wordt bedoeld zoals deze in de DPM biedladder staat. VME stelt de vraag hoe de netbeheerder van het landelijk gastransportnet deze CCF bepaalt en waarom deze niet in de

voorwaarden wordt opgenomen. In de DPM staat omschreven dat de CCF dient om te voorkomen dat het SBS teveel heen en weer “slingert”. Bij aanvang van het balanceringsregime wordt het CCF op 1 gezet. VME vraagt zich af waarom dit alles niet in de voorwaarden is vastgelegd. Tenslotte vraagt VME zich af hoe de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de afwijkingen ten opzichte van 1 bepaalt.

Beoordeling door de Raad

289. Ten aanzien van het punt van VME dat de CCF wel in het Detail Proces Model van de biedladder is beschreven maar geen onderdeel uitgemaakt van de voorwaarden merkt de Raad op dat hij op de hoogte is van het bestaan van documenten als de Markt Proces modellen en de Detail Proces Modellen maar dat hij geen concrete bevoegdheden heeft ten aanzien van de beoordeling ervan. Ten aanzien van het punt van het opnemen van de Call Correction Factor oordeelt de Raad dat dit geen onderdeel uitmaakt van het onderhavige wijzigingsvoorstel. Deze zienswijze behoeft derhalve thans geen bespreking.
290. Ten aanzien van de zienswijze van VME ten aanzien van de procedure van de hoeveelheid gas die op de biedladder wordt afgeroepen, zoals beschreven in artikel 4.1.4.1, oordeelt de Raad als volgt. Met betrekking tot de hoeveelheid gas die op de biedladder zal worden afgeroepen constateert de Raad dat dit een percentage is van het verschil tussen de voorspelde waarde van het systeem balans signaal aan het eind van het uur, en de grens tussen de donkergroene zone en de lichtgroene zone.
291. De Raad realiseert zich echter dat de hoeveelheid welke noodzakelijk is om systeembalans te herstellen, naast de afgeroepen hoeveelheid biedladdergas, ook wordt bepaald door het marktgedrag van PV-ers. Indien het systeembalanssignaal zich uit de groene zone gaat begeven, zullen PV-ers mogelijk hun neutrale positie van hun portfolio willen opzoeken om op die manier uit de onbalansheffingen te blijven. Dit betekent dat de hoeveelheid af te roepen biedladdergas niet gelijk hoeft te zijn aan de vooraf ‘ingeschatte’ systeemonbalans. Immers, PV-ers zullen als gevolg van hun marktgedrag ook een deel voor hun rekening nemen. Hierdoor hoeft de inzet van de biedladder maar een bepaald percentage van de systeemonbalans te bedragen.
292. Doordat het nieuwe balanceringsregime nog niet in werking is getreden is dit effect als gevolg van marktgedrag op voorhand moeilijk te voorspellen. Hierdoor is het ook moeilijk om deze percentages in de voorwaarden vast te leggen. Wel constateert de Raad dat in artikel 4.1.4.1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB is bepaald dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dit percentage, voorafgaand aan de gasdag waarop dit percentage betrekking heeft, op zijn website publiceert.

293. Doordat in ieder geval voordat de gasdag begint het te hanteren percentage op de website van de netbeheerder van landelijk gastransportnet wordt gepubliceerd is naar het oordeel van de Raad voldaan aan de noodzakelijke transparantie omtrent dit onderdeel. De Raad oordeelt dat het voorstel niet strijdig is met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.
294. Ten aanzien van het opnemen van de percentages in de voorwaarden overweegt de Raad als onderdeel van de in randnummer 70 beschreven evaluatie te zullen onderzoeken of percentages en/of eenheden kunnen worden vastgesteld ten aanzien van de af te roepen hoeveelheden gas op de biedladder.

BB Annulering gecontracteerde entrycapaciteit

295. NOGEPa constateert in zijn zienswijze dat artikel 2.1.2c van de Transportvoorwaarden Gas – LNB voorziet in de mogelijkheid tot annuleren van gecontracteerde exitcapaciteit. NOGEPa is van mening dat in een non-discriminatoire markt ook voorzien dient te worden in de mogelijkheid gecontracteerde entry capaciteit te annuleren.
296. Ten aanzien van deze zienswijze merkt de Raad op dat de toevoeging van artikel 2.1.2c aan de Transportvoorwaarden Gas – LNB onderdeel uitmaakt van het codewijzigingsvoorstel van 5 juni 2009 (kenmerk N 2009-276). De gezamenlijke netbeheerders hebben dit voorstel echter bij brief van 20 oktober 2010 (kenmerk N 2010-453) ingetrokken. De zienswijze van NOGEPa behoeft derhalve geen bespreking.

CC Allocatierollen op entriypunten bij productienetten

297. Met de introductie van programmaverantwoordelijkheid zijn gasproducenten anders dan bij het huidige balanceringsregime verantwoordelijk voor de hoeveelheden gas die zij het net invoeden. Deze gasproducenten zijn veelal aangesloten op een productienet en dit productienet is vervolgens aangesloten via een flens op het landelijk gastransportnet. Bij deze flens moet duidelijk zijn wie verantwoordelijk is voor delen van de gasstroom die het landelijk gastransportnet ingaan, de zogenaamde allocatiemethodiek.
298. Gasproducenten zullen waarschijnlijk hun programmaverantwoordelijkheid overdragen aan andere marktpartijen. Op deze manier ontstaat de situatie dat aan de productiekant van de flens een aantal producenten zijn en aan de gastransportnet kant een aantal PV-ers. Gasproducenten laten van oudsher de allocatiemethodiek (manier van toekennen van gasstromen aan producenten) over aan de beheerder van het gasproductienet, maar in artikel 4a van de Allocatievoorwaarden Gas hebben de gezamenlijke netbeheerders voorgesteld dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de allocatie uitvoert

voor alle entry- en exitpunten, uitgezonderd de exitpunten waar het landelijk gastransportnet is verbonden met een regionaal gastransportnet. Volgens het voorgestelde artikel 4a.3.1 van de Allocatievoorwaarden Gas kunnen erkende PV-ers echter ook de netbeheerder van het landelijk gastransportnet verzoeken of een andere partij de allocatie op een entry- of exitpunt uit mag voeren. Er moet dan wel overeenstemming zijn tussen alle PV-ers. Standaard voert dus de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de allocatie uit.

299. NOGEPa geeft in zijn zienswijze het volgende aan betreffende de allocaties op de entriepunten. Gebruikers van een punt kunnen zelf allocaties aanleveren aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, die dan worden gebruikt in plaats van de allocatiemethode die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hanteert. In het huidige voorstel zou dat echter kunnen worden verhinderd door één enkele PV-er die besluit om niet samen met de andere PV-ers een verzoek bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in te dienen. Dat is onwenselijk, omdat er op die manier een verschil ontstaat in de allocatie van gas in de upstream productiesystemen en die in het landelijk gastransportnet. Om dat te voorkomen zou het voldoende moeten zijn dat de beheerder van een dergelijk entriepunt, bijvoorbeeld de pijplijnoperator, het verzoek aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet doet om zelf de allocaties te mogen aanleveren. De betreffende beheerder heeft immers al overeenkomsten met producenten over de verdeling van het gas op die punten.
300. Daarnaast wordt in het betreffende artikel gesteld dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet eisen zou kunnen stellen aan het aanleveren van allocaties door een derde. NOGEPa is van mening dat die eisen zouden moeten worden beperkt tot consistentie met de cumulatieve meetgegevens en de tijdigheid van aanlevering, dat wil zeggen voldoende op tijd voor de real time allocatie. Andere eisen zouden niet moeten worden gesteld, omdat deze onderdeel zijn van de afspraken tussen de gebruikers van dat punt en daar zou de netbeheerder van landelijk het gastransportnet zich niet in moeten mengen.
301. De gezamenlijke netbeheerders motiveren het niet standaard uitvoeren van de allocaties door de beheerder van een entriepunt als volgt. Op deze punten is vaak een situatie van een aantal producenten aan de productiekant van de flens en een aantal erkende PV-ers aan de kant van het landelijke net. Deze partijen hebben onderling zakelijke relaties, waarvan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de details niet kent. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet vindt dat hij geen besluiten kan nemen om de verantwoordelijkheid betreffende de allocaties aan “zijn” PV-ers aan een derde over te dragen, bijvoorbeeld aan de beheerder van het productienet dat aansluit op het entriepunt, indien deze PV-ers daar niet mee instemmen. In theorie zou het immers

kunnen voorkomen dat de producenten in het productienet allocatieafspraken maken met de beheerder van dat net die ongunstig uitpakken voor een of meer PV-ers in het landelijk gastransportnet. Indien alle PV-ers op het betreffende punt akkoord zijn met de voorgestelde allocatiemethodiek, is de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bereid om de beheerder van het productienet dat aansluit op het entrypunt verantwoordelijk te maken voor de aanlevering van allocaties.

302. De Raad oordeelt als volgt. Het voordeel voor producenten bij het op hun verzoek uitvoeren van de allocaties door de beheerder van het productienet weegt volgens de Raad minder zwaar dan het nadeel dat een of meerdere overige PV-ers hiervan kunnen ondervinden. De standaard allocatie door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet acht de Raad voldoende voor PV-ers om hun programmaverantwoordelijkheid te kunnen dragen. De nadelen voor een of meerdere PV-ers bij het uitvoeren van de allocaties door de beheerder van het productienet kunnen dusdanig groot zijn, dat zij moeilijkheden kunnen ondervinden bij het uitvoeren van de programmaverantwoordelijkheid. Dit zou in strijd zijn met het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders als bedoeld in artikel 12, eerste lid, onderdeel e van de Gaswet. De Raad komt tot de conclusie dat het wijzigingsvoorstel op dit punt niet strijdig is met de belangen, regels en eisen als genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

DD Allocatierollen voor aangeslotenen met exitcapaciteit

303. De Raad vat het huidige allocatieproces als volgt samen. Indien PV-ers gas willen transporteren dienen zij vooraf nominaties in bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Nominaties geven aan hoeveel gas een PV-er op een bepaalde exitpunt en op een bepaald uur wil onttrekken. Nominaties worden een dag tevoren (D-1) ingediend bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet meet op de gasdag zelf (D) het werkelijke volume op een exitpunt en wijst dat volume toe (alloceert) aan de PV-ers die op die exit actief zijn op grond van hun allocatierollen en op grond van hun nominaties. Een PV-er met een proportionele allocatierol zal de hoeveelheid gas, die hij heeft genomineerd en die door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet is geconfirmeerd, worden gealloceerd. Er kan een verschil ontstaan tussen de som van de allocaties en het te alloceren volume, omdat PV-ers nooit 100% nauwkeurig het verbruik van hun afnemers kunnen voorspellen en nomineren. Dit verschil wordt gealloceerd aan de PV-er met de balancerende rol. Als er geen PV-ers zijn met de rol proportioneel, zal het te alloceren volume naar rato verdeeld worden over de PV-ers met de allocatierol balancerend.

304. De gezamenlijke netbeheerders hebben voorgesteld om slechts de allocatierol “balancerend” toe te staan voor aangeslotenen met exitcapaciteit. Dit is geregeld in artikel 4.o.2 van de Allocatievoorwaarden Gas. Dit houdt in dat de PV-er voor een bepaald exitpunt verantwoordelijk is voor het gehele te alloceren gasvolume. Omdat het met name bij zeer grote gasverbruikers voor kan komen dat het onbalansrisico te groot wordt voor één partij, kan de aansluiting administratief worden opgesplitst. Voor elk deel geldt dan dat voor de PV-er slechts de allocatierol “balancerend” is toegestaan. Met het oog op het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer als bedoeld in artikel 12f, eerste lid, onderdeel c van de Gaswet acht de Raad het gewenst dat zoveel mogelijk uitsluitend wordt gewerkt met de allocatierol balancerend en dat de allocatierol proportioneel zoveel mogelijk wordt vervangen door handel op de TTF.
305. VME vraagt zich in zijn zienswijze af of er wel een wettelijke basis is om de allocatierol proportioneel en de allocatierol “geen allocatie” niet toe te staan voor exitpunten die zijn verbonden met aangeslotenen met exitcapaciteit en wel voor overige exitpunten. De Raad merkt op dat de Gaswet geen specifiek regime kent voor allocatierollen. Wel stelt de Raad vast dat artikel 17b Gaswet bepaalt dat degenen die gas invoeden of onttrekken zelf programmaverantwoordelijk zijn en dat dit een actieve en dus balancerende rol impliceert en dat dit de marktwerking beoogt te vergroten. Het kader waaraan de Raad de voorwaarden toetst is opgenomen in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet. Zoals in het vorige randnummer reeds is opgemerkt, is de Raad van oordeel dat het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer in dit geval primair van belang is. De keuze om alleen de allocatierol balancerend toe te staan, bevordert de marktwerking. Indien de PV-er blokken gas wil kopen, moet hij dit doen via de TTF in plaats van via een partij die een proportionele allocatierol heeft. Ook de allocatierol “geen allocatie” kan via de TTF verlopen. Op deze manier concentreert de handel zich op de TTF, hetgeen bevorderlijk is voor de liquiditeit van de TTF. Dat de allocatierol proportioneel op andere exitpunten desondanks wel wordt toegestaan is ingegeven door het feit dat op de grenspunten en bij gasopslagen en gasproductienetten sprake is van een andere situatie daar in die gevallen de internationale handel het voor de hand liggende referentiekader is waarin het gebruikelijk is om te werken met een allocatierol proportioneel.
306. EON en EFET merken in hun zienswijze op dat als er slechts sprake is van een allocatierol balancerend op het exitpunt met een aangeslotene met exitcapaciteit, het (potentiële) gevaar bestaat dat de aangeslotene bedrijfsvertrouwelijke informatie moet prijs geven. Indien de aangeslotene gas wil kopen op de TTF moet hij dit doorgeven aan de PV-er met balancerende allocatierol. Deze PV-er heeft immers deze informatie nodig om te balanceren. De Raad merkt in de eerste plaats op dat de Gaswet bepaalt dat de aangeslotene met exitcapaciteit in dit geval primair programmaverantwoordelijk is. De aangeslotene kan er ook voor kiezen om erkende PV-er te worden en de balancerende

allocatierol op zich te nemen. Hij hoeft dan geen informatie over zijn TTF transacties door te geven. In de tweede plaats betreft dit een dienst die door een derde zou kunnen worden geleverd. Daarbij wijst de Raad er op dat het de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ingevolge artikel 10c, eerste lid van de Gaswet niet is toegestaan goederen of diensten waarmee zij in concurrentie treedt te leveren.

307. De Raad besluit overeenkomstig het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders nu er geen sprake is van strijdigheid met de belangen, regels en eisen genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

EE Definitie GOS

308. De gezamenlijke netbeheerders hebben voorstellen gedaan waarbij het begrip GOS in de Allocatievoorwaarden Gas wordt gewijzigd. Deze wijziging staat los van het wetsvoorstel 31 904 en geeft dus ook geen invulling aan het nieuwe balanceringsregime en het nieuwe marktmodel gas. De aanleiding van deze wijziging ligt in de beslissing op bezwaren inzake deel 1 van de technische voorwaarden.¹⁶ In dit besluit heeft de Raad in randnummer 190 indertijd geoordeeld dat het begrip GOS onvoldoende duidelijk in de voorwaarden omschreven was. Hoewel in de Begrippenlijst het begrip GOS, zijnde gasontvangststation, werd gedefinieerd als een administratief verzamelpunt, werd in de voorwaarden GOS ook als een fysiek punt bedoeld. De Raad was dan ook van mening dat het begrip "GOS" nader omschreven diende te worden en zou daartoe een verzoek doen bij de gezamenlijke netbeheerders.
309. Bij brief van 2 november 2007 (kenmerk 102843/1) heeft de Raad de gezamenlijke netbeheerders verzocht een voorstel tot wijziging van de voorwaarden in te dienen met betrekking tot de definitie van het begrip GOS in de Begrippenlijst Gas. Naar aanleiding van dit verzoek hebben de gezamenlijke netbeheerders op 28 juli 2008 een codewijzigingsvoorstel inzake de definitie van het begrip GOS bij de Raad ingediend.¹⁷
310. Op 16 februari 2009 hebben de gezamenlijke netbeheerders bij brief¹⁸ aangegeven dat, als gevolg van het nemen van de beslissing op bezwaren deel 2 van de technische voorwaarden¹⁹, zij tot de conclusie zijn gekomen dat het eerder ingediende

---

¹⁶ Beslissing op bezwaren inzake de vaststelling van de Gasvoorwaarden deel 1, zaaknummer 102379_1/52, 29 oktober 2007.

¹⁷ Codewijzigingsvoorstel inzake definitie van GOS, kenmerk N 2008-143, 28 juli 2008.

¹⁸ Codewijzigingsvoorstel definitie GOS, kenmerk N2009-237, 9 februari 2009.

¹⁹ Beslissing op bezwaren met betrekking tot de vaststelling van de Gasvoorwaarden deel 2, zaaknummer 102500_1/15, datum 29 oktober 2007.

codewijzigingsvoorstel ten aanzien van de definitie GOS niet meer valide is. Dit is voor de gezamenlijke netbeheerders de reden geweest om het codewijzigingsvoorstel inzake de definitie van GOS in te trekken.

311. In het codewijzigingsvoorstel van 30 september 2009 hebben de gezamenlijke netbeheerders voorgesteld om in de artikelen 4.1.3, 4.2, 4.2.1, 4.2.2, 4.4.1, 4.6.1, 4.6.4, 4.8.1, 4.8.2, 4.8.3, 4.8.4, 5.1, 5.1.4, 5.1.5, 5.3.1, B1.5.1.1, B1.5.1.2, B1.5.1.6, B2, B2.4, B2.5, B2.5.1, B2.5.2, B2.5.3, B3.1, B3.1.1, B3.3.1, B4.1.1, B5.2.3, B5.2.4, B5.3.1, B5.5, B5.5.1, B5.6, B6.2.3.2, B6.2.5.1, B6.2.5.2, B6.4.1, B6.4.2.1, B6.4.2.2, B6.4.2.3, B6.4.2.4, B6.5 en B6.5.1 van de Allocatievoorwaarden Gas het begrip 'GOS' te vervangen door het begrip 'Netgebied'.
312. In het errata-voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders in de Begrippenlijst Gas een definitie van 'netgebied' voorgesteld. Deze definitie luidt als volgt:

Netgebied

Onderdeel van een regionaal gastransportnet van één regionale netbeheerder

- a. dat wordt gebruikt als administratief verzamelpunt ten behoeve van de uitvoering van de allocatie van gasstromen van tussen het landelijk gastransportnet en een regionaal gastransportnet zoals bedoeld in hoofdstuk 2 van de Allocatievoorwaarden Gas.*
- b. waarbinnen de invoeding, eventueel gecorrigeerd voor netkoppelingen tussen de regionale gastransportnetten, gealloceerd wordt naar de afnemers.*
- c. dat wordt begrensd door de aansluitingen en de systeemverbindingen die hiermee verbonden zijn.*
- d. dat niet opdeelbaar is in twee of meer gebieden die op zichzelf ook weer een netgebied zouden kunnen vormen.*

313. Door partijen zijn ten aanzien van de voorgestelde wijziging geen zienswijzen ingediend. Naar het oordeel van de Raad is met het vervangen van het begrip 'GOS' door het begrip 'netgebied' voldaan aan het eerder gedane verzoek van de Raad.

FF Guidelines for good practices for gas balancing

314. APX-ENDEX en EnergieNed merken op dat de Guidelines of Good Practice for Gas Balancing (GGPGB) vereisen dat de TSO rapporteert over de mate waarin zijn balanceringsregime afwijkt van buitenlandse balanceringsregimes, de gevolgen die dat heeft voor (grensoverschrijdende) handel en mogelijke oplossingen om deze (negatieve) gevolgen te verminderen.

315. De Raad is het met APX-ENDEX en EnergieNed eens dat het belangrijk is dat het transport van gas binnen Europa niet wordt gehinderd door te grote verschillen tussen balanceringsregimes in Europa. Sinds de opstelling van de niet bindende GGPGB in 2006 is echter het Derde Pakket aan energiemaatregelen aangenomen dat op 3 maart 2011 in werking treedt. Om grensoverschrijdende problemen het hoofd te kunnen bieden is voorzien in de opstelling van zogenaamde Framework Guidelines. Deze worden in eerste instantie door de gezamenlijke toezichthouders²⁰ van de lidstaten opgesteld. Ook de Raad speelt hierin een actieve rol. De gezamenlijke Europese transmissiesysteembeheerders, verenigd in de ENTSOG, waar GTS als netbeheerder van het landelijke gastransportnet ook onderdeel van is, stellen op basis van deze Framework Guidelines netwerk codes vast. Na goedkeuring van deze codes door de Commissie en door de Europese toezichthouder ACER, zijn deze codes bindend voor elke transmissiesysteembeheerder. Zowel de ACER als de Raad zal op de correcte uitvoering van deze codes toezicht houden.
316. De opstelling van een rapport zoals door APX-ENDEX en EnergieNed voorgesteld zal onderdeel uit kunnen maken van de maatregelen die voortvloeien uit het Derde Pakket. Nu deze thans nog geen verplichtend karakter hebben legt de Raad deze niet aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op.
317. De beoordeling van de uitwerking van dit regime op het gastransport binnen Europa kan in ieder geval slechts plaatsvinden nadat het nieuwe balanceringsregime in werking is getreden en duidelijk is wat de uitwerking daarvan is op de Nederlandse en de aangrenzende gasmarkten. In randnummer 71 is reeds aangegeven dat indien uit de evaluatie blijkt dat het systeem van cumulatieve uurbalancing het transport binnen Europa hindert, het van belang is om deze belemmeringen zoveel mogelijk weg te nemen. De Raad is echter van oordeel dat het nieuwe balanceringsregime in zijn totaliteit reeds een belangrijke bijdrage vormt aan een verbeterde werking van de gasmarkt in Nederland en in Europa.

GG Complexiteit balanceringsregime

318. VEMW stelt dat de complexiteit van het nieuwe balanceringsregime in strijd is met artikel 12f van de Gaswet, omdat het een belemmering vormt voor toetreding. Ook Centrica stelt dat het voorgestelde balanceringsregime erg complex is.
319. De Raad merkt op dat de complexiteit voor een belangrijk deel het gevolg is van de real time informatie voorziening over de balanspositie van de PV'er en het systeem. Dit stelt

---

²⁰ Maar zo spoedig mogelijk door ACER zelf.

PV-ers in staat om zelf in balans te blijven en zo het systeem in balans te houden. De voordelen hiervan wegen volgens de Raad op tegen de nadelen. Deze informatievoorziening wordt overigens voorgeschreven door het nieuwe artikel 10, eerste lid, van de Gaswet. Een ander complex aspect is de splitsing van de voormalige shipper rol in entry en exit PV-ers en de daaruit voortvloeiende oprichting van het VPPV. Dit aspect is echter een directe vertaling van het nieuwe artikel 17b van de Gaswet.

320. Concluderend stelt de Raad vast dat de mogelijke complexiteit in belangrijke mate voortvloeit uit de Gaswet. Deze mogelijke complexiteit levert echter belangrijke voordelen op voor PV-ers, zoals de genoemde informatievoorziening. De Raad ziet derhalve geen strijdigheid met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

HH Stuurinformatie

321. De gezamenlijke netbeheerders hebben in de artikelen 1.1.3; 2.0.1; 2.0.2; 2.0.3; 2.0.4; 2.0.5; 2.0.6; 2.0.7; 2.0.8; 2.0.9; 4.1.0; 4.2.1a; 4.2.1; 4.2.2; 4.3.1; 4.3.1.2; 4.3.1.3; 4.3.1.4; 4.3.1.5; 4.3.1.6; 4.3.1.7; 4.3.1.8; 4.3.1.9; 4.3.1.10; 4.5.2; 4.6.0; 4.8; 4a; 6; 6.1; 6.2; 6.3; 6.4; 6.5; 6.6; B1.2.7a; B1a; B1a.1; B1a.2; B1a.2.1; B1a.2.2; B1a.2.3; B1a.2.4; B1a.2.5; B1a.2.6; B1a.2.7; B1a.2.8; B1a.2.9; B1a.2.10; B1a.3; B1a.3.1; B1a.3.2; B1a.4; B1a.4.1; B1a.4.1.1; B1a.4.1.2; B1a.4.1.3; B1a.4.1.4; B1a.4.1.5; B1a.4.1.6; B1a.4.2; B1a.4.2.1; B1a.4.2.2; B2a; B2a.1; B2a.2.1; B2a.2.2; B2a.3; B2a.4; B2a.5; B2a.5.1; B2a.5.2; B5.6.5a; 4a.4; 4a.4.1; 4a.4.2; 4a.4.3; 4a.4.4; van de Allocatievoorwaarden Gas en de artikelen 4.1.2.3; 4.1.6; 4.1.6.1; 4.1.6.2; 4.1.6.3; 4.1.6.4 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB voorstellen gedaan ten aanzien van de stuurinformatie.
322. Om meer duidelijkheid te geven over stuurinformatie zal de Raad voorafgaand aan de beoordeling van het voorstel eerst in het kort de volgende onderwerpen bespreken. Ten eerste zal worden ingegaan op de vraag wat stuurinformatie is, ten tweede wordt ingegaan op het belang van goede stuurinformatie, ten derde wordt ingegaan op de eisen die aan stuurinformatie kunnen of moeten worden gesteld, ten vierde wordt besproken op welke wijze de kwaliteit van de stuurinformatie kan worden gereguleerd en ten vijfde wordt bezien op welke wijze de gezamenlijke netbeheerders aan een en ander invulling hebben gegeven. Hierna zal de Raad overgaan tot de beoordeling van de voorstellen over stuurinformatie en de door partijen ingediende zienswijzen.

Wat is stuurinformatie

323. Stuurinformatie gaat over de informatieverstrekking van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aan individuele PV-ers. Deze stuurinformatie die, binnen de gasdag, ieder uur wordt verstrekt heeft betrekking op de balanceringsstatus van de

portfolio van een PV-er. Onder balanceringsstatus wordt verstaan het verschil tussen het ingediende programma en de allocatie. Stuurinformatie is een algemeen begrip waarbij men onderscheid kan maken in het Portfolio Onbalans Signaal (hierna POS) en de Near-Real-Time-Allocatie (hierna: NRTA). Het POS is de informatie die aan de PV-er wordt verstrekt voor wat betreft de balanceringsstatus voor een bepaald gasuur. De NRTA speelt een belangrijke rol voor het POS omdat de NRTA de basis vormt voor het POS. De NRTA worden samengesteld uit twee deelallocaties, te weten:

- a. allocatie voor aansluitingen op het landelijk gastransportnet uitgevoerd door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet;
- b. allocatie voor aansluitingen op de regionale gastransportnetten die worden uitgevoerd door het Centraal Systeem Stuurinformatie (hierna: CSS).

324. Deze deelallocaties worden samengesteld aan de hand van de meetinformatie van uurlijks uitgelezen meetinrichtingen die geplaatst zijn bij ongeveer 2000 grootverbruikers, verdeeld over zowel het landelijke als de regionale gastransportnetten. Voor de regionale gastransportnetten worden de uurlijkse meetgegevens aangeleverd door erkende meetverantwoordelijken en voor het landelijk gastransportnet worden de uurlijkse meetgegevens door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aangeleverd. Voor de overige aansluitingen, bestaande uit circa 6 miljoen kleinverbruikers worden de allocaties vastgesteld aan de hand van 'ingeschatte' verbruiksprofielen die dagelijks worden aangeleverd door de regionale netbeheerders aan het CSS.
325. Naast de NRTA worden er door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ook zogenaamde Off-Line-Allocaties (hierna: OLA) uitgevoerd. Deze OLA zijn allocaties die in de loop van de kalendermaand volgend op de gasmaand worden uitgevoerd. De basis van de OLA vormen de resultaten van de maandallocaties zoals de netbeheerders die uitvoeren. De OLA vormen de basis voor de verrekening (settlement) van het gas. Deze verrekening van het gas wordt in het voorstel in eerste instantie uitgevoerd aan de hand van de NRTA. Wanneer er echter afwijkingen tussen de NRTA en de OLA zijn opgetreden dan zullen de afwijkingen, in tegenstelling tot de onbalansafrekening, voor de verrekening van het gas worden gecorrigeerd.
326. Om onbalans te voorkomen is het voor PV-ers van belang om hun portfolio's gedurende de gasdag in balans te houden. Doordat de gasvraag binnen de gasdag op de exitpunten gaat variëren dienen PV-ers dit op de entypunten te compenseren. Doordat een deel van de gasvraag van een portfolio temperatuursafhankelijk is, en een deel niet, is deze gasvraag moeilijk te voorspellen. Hierdoor lopen PV-ers onbalansrisico's. Indien PV-ers gedurende de gasdag stuurinformatie in de vorm van het POS ontvangen kunnen zij de onbalansrisico's verminderen. Om verschillen tussen POS en onbalansverrekening te

voorkomen zal in het voorstel de onbalansverrekening tot stand komen op basis van het POS, welke tot stand komt aan de hand van de NRTA. Dit in tegenstelling tot de geldende methodiek waarbij de onbalansafrekening tot stand komt aan de hand van een maandelijksse allocatie. Doordat in het voorstel de stuurinformatie, in de vorm van het POS, wordt gebruikt als basis voor de onbalansverrekening acht de Raad de kwaliteit van de stuurinformatie van groot belang. Enerzijds zullen door deze maatregel 'fouten' in de stuurinformatie geen gevolgen hebben voor de onbalansafrekening. Immers, wanneer een PV-er zijn portfolio bijstuurt aan de hand van foutieve stuurinformatie zal deze niet geconfronteerd worden met onbalans. Anderzijds zullen PV-ers als gevolg van foutieve stuurinformatie wel verkeerde balanceeracties gaan ondernemen die de systeembalans zullen ondermijnen. Stuurinformatie van onvoldoende kwaliteit is daarom slecht voor het doelmatig handelen van netgebruikers en het doelmatig functioneren van de gasvoorziening. Daarnaast zullen er in het geval van slechte stuurinformatie grote verschillen ontstaan tussen de onbalansverrekening en de settlement van het gas. Dit is slecht voor de ontwikkeling van het handelsverkeer in Nederland. Daarom acht de Raad het van belang dat PV-ers gedurende de gasdag kunnen beschikken over kwalitatief goede stuurinformatie om aan de hand hiervan de juiste balanceeracties te kunnen uitvoeren. De Raad zal daarom eerst duidelijkheid geven over de kwaliteitseisen die dienen te gelden voor de stuurinformatie.

Welke kwaliteitseisen kunnen aan de stuurinformatie worden gesteld

327. Ten aanzien van de kwaliteitseisen die gelden voor stuurinformatie verwijst de Raad naar artikel 21, tweede lid, van Verordening (EG) Nr. 715/2009 van het Europees Parlement en de Raad:

Om de netgebruikers in staat te stellen tijdig corrigerende maatregelen te nemen, verstrekken de transmissiesysteembeheerders voldoende, tijdige en betrouwbare online-informatie over de balanceringsstatus van de netgebruikers. De verstrekte informatie is een afspiegeling van het niveau van de informatie die de transmissiesysteembeheerder tot zijn beschikking heeft, en sluit aan bij de verrekeningsperiode waar over onbalanskosten worden berekend. Voor deze informatie krachtens dit lid worden geen kosten in rekening gebracht.

De Raad constateert dat uit de Verordening volgt dat aan stuurinformatie kwaliteitseisen dienen te worden gesteld ten aanzien van volledigheid, tijdigheid en betrouwbaarheid.

Hoe kan de kwaliteit van de stuurinformatie worden gereguleerd

328. Nu er duidelijkheid is ten aanzien van de vraag of er kwaliteitseisen dienen te gelden voor stuurinformatie moet de vraag worden gesteld welke kwaliteitseisen zouden moeten gelden en hoe deze kwaliteitseisen onderdeel kunnen worden gemaakt van de regulering.

De Raad wijst in dit verband op artikel 12f, eerste lid, onderdeel e Gaswet. Op grond van dit artikel komt de Raad tot de conclusie dat de kwaliteitseisen met betrekking tot stuurinformatie dienen te worden opgenomen in de technische voorwaarden.

329. Doordat de Gaswet verder geen duidelijkheid geeft over de wijze waarop dit moet worden uitgevoerd heeft de Raad zich afgevraagd hoe kwaliteitseisen in de voorwaarden kunnen worden opgenomen. In dit verband verwijst de Raad naar een gepubliceerd visiedocument over kwaliteitsregulering voor distributienetten.²¹ Hoewel het document betrekking heeft op distributienetten kunnen ten aanzien van kwaliteitsregulering parallellen worden getrokken met de stuurinformatie. In paragraaf 4.3.1 van genoemd visiedocument worden instrumenten beschreven die kunnen worden gebruikt voor kwaliteitsregulering. Deze instrumenten zijn outputregeling en inputregeling.
330. In het geval van outputregulering worden er eisen gesteld aan de uitvoer (output) van een proces. Binnen het systeem van outputregulering kan daarbij onderscheid worden gemaakt in outputregulering met financiële prikkels en outputregulering met normen. In het eerste geval wordt de output gekoppeld aan financiële prikkels. In zo'n systeem zal het bedrijfseconomisch optimum van een netbeheerder gelijk zijn aan het maatschappelijke optimum. De geëigende manier om dit te doen zou zijn door middel van het introduceren van financiële instrumenten, zoals bonus-malus-systemen. In het geval van outputregulering met normen zullen minimale kwaliteitseisen voor de uitvoer (output) van een proces worden vastgesteld. Deze minimale kwaliteitseisen dienen dan in de technische voorwaarden te worden vastgelegd.
331. Wanneer het niet goed mogelijk is om financiële prikkels en/of minimale kwaliteitseisen vast te stellen, bijvoorbeeld door het ontbreken van ervaringscijfers of benchmarks ten aanzien van de minimale kwaliteitseisen, is het niet mogelijk om outputregulering toe te passen. In zulke gevallen dienen in ieder geval de kwaliteitsaspecten van het proces zelf, en de bijbehorende invoer (input) ervan te worden beschreven en te worden vastgelegd in de technische voorwaarden. Door het vastleggen van de eisen ten aanzien van de invoer en het proces zelf, kunnen dan de minimale kwaliteitseisen die voor de uitvoer zouden moeten gelden worden gegarandeerd. Zo'n systeem wordt inputregulering genoemd. Hoewel inputregulering suboptimaal is in vergelijking met outputregulering, kan inputregulering wel binnen de regulering worden toegepast.

Is er in het voorstel hier een invulling aan gegeven?

332. Nu er duidelijkheid is over hoe de kwaliteitseisen in de voorwaarden kunnen worden opgenomen kan de vraag worden gesteld of in het voorstel hier een juiste invulling aan is

---

²¹ 'Zorgen voor optimale energiedistributienetten', Energiekamer NMa, februari 2010.

gegeven. Ten aanzien van outputregulering kan worden gesteld dat in het voorstel in de technische voorwaarden hier geen invulling aan wordt gegeven. De Raad ziet enerzijds wel dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet periodieke kwaliteitsrapportages over de NRTA opstelt en deze bespreekt met de marktpartijen. Anderzijds constateert de Raad dat er geen minimale normen ten aanzien van bijvoorbeeld volledigheid, tijdigheid en betrouwbaarheid zijn opgesteld en dat deze niet in de technische voorwaarden zijn opgenomen.

333. De Raad constateert verder dat het in het voorstel voor de stuurinformatie wel invulling wordt gegeven aan het aspect van de inputregulering. Dit wordt duidelijk doordat enerzijds in de artikelen 4.1.2.5 en 4.1.3.9 van de Meetvoorwaarden Gas - RNB en in paragraaf 2.0 van de Allocatievoorwaarden Gas de aanlevering van uurlijkse meetgegevens ten behoeve van de NRTA zijn vastgelegd. Daarnaast zijn in de bijlagen van Allocatievoorwaarden Gas de regels omtrent de uitvoering van het NRTA proces vastgelegd. De Raad concludeert dat hiermee ten aanzien van de stuurinformatie een invulling is gegeven aan inputregulering doordat dit in de technische voorwaarden is opgenomen.

Informatieverzoek

334. De Raad heeft in het informatieverzoek de gezamenlijke netbeheerders gevraagd om informatie aan te leveren over de kwaliteit van de stuurinformatie. Dit is enerzijds gedaan om een antwoord te krijgen op de vraag of de kwaliteit van de stuurinformatie voldoende is om met het nieuwe balanceringsregime te kunnen starten. Daarnaast wilde de Raad de mogelijkheden van een outputregulering onderzoeken. Tenslotte wilde de Raad onderzoeken welke uitvaloorzaken kunnen worden herkend in de processen die leiden tot stuurinformatie en de kwaliteit van de stuurinformatie beïnvloeden. De Raad heeft hiertoe de gezamenlijke netbeheerders gevraagd rapportages aan te leveren over de kwaliteit van de stuurinformatie. In het bijzonder is daarbij informatie opgevraagd over de volledigheid, tijdigheid en betrouwbaarheid van de stuurinformatie.
335. De reactie op het informatieverzoek, waarin de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een nadere analyse geeft van de verschillen tussen NRTA voor de aansluitingen op de regionale gastransportnetten en OLA over de verbruiksmaand februari 2010, levert het volgende beeld op:
- op dagniveau is de gemiddelde afwijking van NRTA ten opzichte van OLA per shipper zo'n 6% waarbij uitschieters tot 13% voor komen;
  - op transportniveau is de gemiddelde uurafwijking van NRTA ten opzichte van OLA per shipper 8% waarbij uitschieters tot 18 % voor komen;
  - op afname categorieniveau is de gemiddelde afwijking van NRTA ten opzichte van OLA per shipper 11% waarbij uitschieters tot 20 % voor komen.

336. Om inzicht te krijgen in de oorzaken van de fouten in de NRTA heeft de Raad in het informatieverzoek de gezamenlijke netbeheerders gevraagd rapporten aan te leveren over de uitval van de invoergegevens van de stuurinformatie. Gevraagd is om de volledigheid en tijdigheid van de informatie te rapporteren.
337. Op grond van de aangeleverde informatie constateert de Raad dat de meeste uitval wordt veroorzaakt door niet aangeleverde uurlijkse meetinformatie van afnemers die moeten beschikken over een uurlijks uitleesbare meetinrichting. Voor afnemers met een jaarafname van meer dan 1 miljoen m³ geldt deze verplichting omdat het afnamepatroon van deze afnemers dermate onvoorspelbaar is dat voor de NRTA uurlijkse meetinformatie noodzakelijk is. Een tweede uitvalsoorzaak betreft de aanlevering van onjuiste stamgegevens uit de aansluitregisters van enkele regionale netbeheerders. Een derde uitvalsoorzaak treedt op voor afnemers die beschikken over een dagelijks uitleesbare meetinrichting. Voor deze afnemers zal de OLA worden uitgevoerd aan de hand van de dagelijks aangeleverde meetinformatie, echter de NRTA zal worden gebaseerd op het geschatte profielverbruik. Doordat het ene gegeven een gemeten verbruik is en het andere een geschat verbruik kunnen afwijkingen tussen NRTA en OLA optreden.

Beoordeling door de Raad

338. Op basis van de reactie op het informatieverzoek constateert de Raad dat afwijkingen voorkomen tussen de NRTA en de OLA. Deze afwijkingen tasten de kwaliteit van de stuurinformatie aan doordat de betrouwbaarheid ervan verslechtert. De Raad heeft zich de vraag gesteld of afwijkingen tussen NRTA en OLA mogen voorkomen. De Raad is van oordeel dat enerzijds de NRTA zoveel mogelijk vrij van fouten moet zijn, maar dat op voorhand fouten in de NRTA nooit helemaal kunnen worden uitgesloten. Wel vindt de Raad dat de minimumkwaliteit van de NRTA gewaarborgd moet zijn. Kwaliteitseisen ten aanzien van stuurinformatie dienen daarom in de technische voorwaarden te zijn opgenomen.
339. In randnummer 332 heeft de Raad reeds geconstateerd dat voor de stuurinformatie geen outputregulering wordt toegepast. Het feit dat geen outputregulering wordt voorgesteld maakt het voorstel naar het oordeel van de Raad niet strijdig met artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet. Niettemin zal de Raad na inwerkingtreding van onderhavig besluit blijven volgen of inputregulering voldoet.
340. Nu outputregulering niet wordt toegepast kan de vraag worden gesteld hoe de kwaliteit van de stuurinformatie gewaarborgd kan worden. In randnummer 333 van onderhavig besluit heeft de Raad reeds geconstateerd dat, hoewel suboptimaal, inputregulering een

bruikbaar instrument is om de kwaliteit van de stuurinformatie te waarborgen. Ook heeft de Raad geconstateerd dat de gezamenlijke netbeheerders in het voorstel een invulling aan inputregulering hebben gegeven. Echter uit de resultaten van het informatieverzoek is naar voren gekomen dat in het proces dat leidt tot stuurinformatie uitval voor komt. De Raad heeft zich naar aanleiding van deze constatering de vraag gesteld of in de voorwaarden ten aanzien van inputregulering hier wel voldoende rekening mee is gehouden. Ten aanzien van de uitval constateert de Raad dat er voldoende maatregelen zijn genomen om deze te beperken. Dit wordt duidelijk doordat er vanuit netbeheerders en vanuit de markt acties zijn ondernomen om ontbrekende uurlijkse meetinrichtingen te plaatsen en verbeteracties zijn ondernomen in de aanlevering van gegevens van de regionale netbeheerders aan het CSS. Op grond van deze constatering heeft de Raad daarom het gerechtvaardigde vertrouwen dat door het toepassen van inputregulering de kwaliteit van de stuurinformatie voldoende geborgd is om met het nieuwe regime te kunnen starten. De Raad concludeert dat met de invulling van inputregulering in de voorwaarden het voorstel ten aanzien van de stuurinformatie niet strijdig is met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerst en tweede lid van de Gaswet.

Evaluatie

341. Hoewel de invulling van inputregulering in de technische voorwaarden niet strijdig is met de voornoemde criteria van de Gaswet is de Raad de opvatting toegedaan dat na de inwerkingtreding van het nieuwe marktmodel een aanvullend onderzoek naar outputregulering gewenst is. De belangrijkste reden hiervoor is dat de Raad, zoals in randnummer 330 reeds aangegeven, van oordeel is dat outputregulering een beter instrument voor kwaliteitsregulering is dan inputregulering. Dit is de reden dat de Raad het wenselijk acht dat ten aanzien van de stuurinformatie op termijn ook outputregulering zal worden toegepast. Hiertoe zal de Raad 12 maanden nadat het nieuwe marktmodel in werking is getreden een evaluatie naar de werking van het nieuwe regime gaan uitvoeren. Onderdeel van deze evaluatie zal in ieder geval een onderzoek zijn naar de afwijkingen tussen NRTA en OLA. Ten aanzien van het vaststellen van minimale kwaliteitseisen zal worden onderzocht welke normen dienen te gelden ten aanzien van de volledigheid, tijdigheid en betrouwbaarheid van de NRTA en het POS. Ten aanzien van inputregulering zal de Raad onderzoeken of er nog correctieve maatregelen in de technische voorwaarden dienen te worden opgenomen teneinde de kwaliteit van de NRTA te kunnen verbeteren. Daarbij zal de Raad tijdens de evaluatie onderzoeken of de bepalingen ten aanzien van de inputregulering in de voorwaarden dienen te worden aangepast.

Zienswijze GasTerra

342. In haar zienswijze benadrukt GasTerra dat ten aanzien van de NRTA het van belang is om te kunnen beschikken over een tijdig en voldoende nauwkeurig POS. Ten aanzien van

het POS doet GasTerra daarbij onderstaande twee voorstellen: In de eerste plaats ziet GasTerra dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet wordt verplicht toe te zien op de kwaliteit van het stuursignaal door middel van een systeem van bewaking, rapportage en kwaliteitsborging. Maat voor de kwaliteit is daarbij het verschil tussen de NRTA en de maandelijkse allocaties achteraf, kortom de omvang van de “settlement” per meetpunt. In eerste instantie kan volstaan worden met bewaken, rapporteren en het waar nodig nemen van verbeteracties. Na verloop van tijd (bijvoorbeeld 1 jaar) zou echter een norm gesteld moeten worden voor het maximaal acceptabele verschil (bijv. 2%). Structurele afwijkingen van de norm moeten worden gerapporteerd, waarna actie moet worden ondernomen om de mate van afwijkingen in te perken.

343. Tijdens de hoorzitting heeft GasTerra voorgesteld dat de landelijk netbeheerder regelmatig (bijv. op maandbasis) de gasbalans over het hele systeem publiceert en significante / structurele afwijkingen buiten te stellen normen o.b.v. acceptabele meetfouten verklaart en acties onderneemt om die te herstellen.

Zienswijze VME

344. VME heeft tijdens de hoorzitting aangegeven dat de kwaliteit van de stuurinformatie van belang is. VME vindt het belangrijk dat de stuurinformatie zo correct en volledig mogelijk is. Zij pleit er daarom voor om hierover een kwaliteitsnorm in de Codes op te nemen.

Beoordeling door de Raad

345. Ten aanzien van deze zienswijzes van GasTerra en VME deelt de Raad de zorg van GasTerra over de kwaliteit van de stuurinformatie. Ten aanzien van het voorstel van GasTerra stelt de Raad vast dat hierin een systeem wordt beschreven dat sterke overeenkomsten vertoont met de outputregulering zoals beschreven in randnummer 330 van onderhavig besluit. In randnummer 333 heeft de Raad reeds geconcludeerd dat outputregulering als het beste instrument wordt gezien om de kwaliteit van de stuurinformatie te borgen. In randnummer 341 heeft de Raad aangekondigd als onderdeel van een evaluatie na 12 maanden te zullen gaan onderzoeken of het regime voldoende is ontwikkeld om outputregulering toe te passen.

Zienswijze GasTerra

346. GasTerra geeft aan dat achteraf gevonden fouten niet in de onbalansverrekeningen betrokken worden, maar moeten uitsluitend in de maandallocaties achteraf gecorrigeerd worden, en zodoende tot uiting komen in de omvang van de settlement.

Beoordeling door de Raad

347. De Raad constateert dat de wijze waarop de onbalansafrekening wordt uitgevoerd is beschreven in de artikelen 4.1.4.2a, 4.1.4.2b, 4.1.4.2c, 4.1.4.3a, 4.1.4.3b en 4.1.4.3 van de

Transportvoorwaarden Gas - LNB. In deze artikelen wordt beschreven dat verrekening van onbalans in het geval van een gastekort- en gasoverschotsituatie zal worden uitgevoerd aan de hand van het POS. Ten aanzien van ontstane verschillen tussen het POS en de OLA constateert de Raad dat in artikel 4.1.6.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB en artikel 4.6.o van de Allocatievoorwaarden Gas deze procedure beschreven is. De Raad constateert dat wanneer afwijkingen tussen POS, NRTA en OLA zijn opgetreden deze door middel van de OLA in de settlement zullen worden gecorrigeerd. De Raad oordeelt dat de zienswijze van GasTerra op dit punt overeenkomt met beschreven procedure in de voorwaarden.

Zienswijze EnergieNed

348. In haar zienswijze geeft EnergieNed aan dat het huidige codevoorstel alleen de nadruk legt op tijdige stuurinformatie, maar mist de focus op de correctheid van deze informatie. Dit creëert volgens EnergieNed onnodige risico's voor het POS voor PV-partijen.

Beoordeling door de Raad

349. Ten aanzien van deze zienswijze van EnergieNed deelt de Raad de zorg over de correctheid van de stuurinformatie. Wel heeft de Raad in randnummer 333 geconstateerd dat een systeem van inputregulering waarborgen biedt ten aanzien van de kwaliteit van de stuurinformatie. Immers door het vastleggen van de invoergegevens en het beschrijven van de NRTA en OLA in de voorwaarden kunnen de minimale kwaliteitseisen worden gewaarborgd. In randnummer 341 heeft de Raad aangekondigd als onderdeel van een evaluatie na 12 maanden te zullen gaan onderzoeken of het regime voldoende is ontwikkeld om outputregulering te kunnen introduceren.

Zienswijze LTO Noord Glaskracht

350. In haar zienswijze geeft LTO Noord Glaskracht aan bezwaar te maken tegen artikel 4.6.o van de Allocatievoorwaarden Gas. Hierin wordt voorgesteld dat de onbalansafrekening van PV-ers tot stand komt op basis van de NRTA en dat deze niet opnieuw wordt berekend aan de hand van de OLA. Volgens LTO Noord Glaskracht zullen de meetwaarden van de real time allocaties grote fouten ten opzichte van de definitieve (en juiste) meetwaarden opleveren, doordat de kwaliteit van het stuursignaal / near time allocaties ernstig te wensen over laten. De grote meetfoutrisico's komen gezien de systematiek voor rekening van PV-partijen die deze zullen afwentelen op de eindverbruikers. Door genoemde risico's loopt de beoogde toepassing van assistentiegas gevaar. Volgens LTO Noord Glaskracht kunnen juist glastuinbouwondernemingen een belangrijke bijdrage leveren aan dit assistentiegas.

Beoordeling door de Raad

351. Ten aanzien van de constatering van LTO Noord Glaskracht dat afwijkingen voorkomen tussen NRTA en OLA verwijst de Raad naar randnummer 328 van dit besluit. Hierin oordeelt de Raad dat afwijkingen tussen NRTA en OLA mogen voorkomen. Ten aanzien van de zienswijze dat de onbalansafrekening niet dient te worden uitgevoerd op basis van de NRTA maar op de OLA, verwijst de Raad in de eerste plaats hiervoor naar de Memorie van toelichting bij het wetsvoorstel 31 904. Op pagina 8, zesde aandachtspunt, van de Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat de 'onbalans wordt afgerekend op basis van het verschil tussen het ingediende programma en de verstrekte stuurinformatie'. Hieruit kan volgens de Raad worden opgemaakt dat de NRTA als basis moet dienen voor de onbalansverrekening. De Raad ziet in dat wanneer de kwaliteit van de NRTA onvoldoende blijkt te zijn dit mogelijk negatieve gevolgen heeft voor de toepassing van assistentiegas. Dit verhoudt zich slecht met het belang van de ontwikkeling van het handelsverkeer op de gasmarkt. De Raad kan echter op voorhand moeilijk bepalen wat de minimale kwaliteit van de NRTA zal moeten zijn voor de toepassing van assistentiegas. De Raad zal zoals eerder genoemd in randnummer 341 een evaluatie hiervoor gaan uitvoeren. Strijdigheid met de gaswet heeft de Raad op dit punt daarom niet kunnen constateren.

Zienswijze EON

352. In haar zienswijze onderschrijft EON het belang van near time allocation data waarmee PV-partijen op een juiste manier hun portfolio's kunnen sturen. Een belangrijke factor hierin is volgens EON dat zowel de landelijke netbeheerder als de regionale netbeheerders hun kosten, die nodig zijn voor het in stand houden van een 24 uren dienst, kunnen terugverdienen.

Zienswijze LTO Noord Glaskracht

353. LTO Noord Glaskracht herhaalt het feit dat de realisatie van het stuursignaal in hun ogen niet primair het belang van de eindgebruiker, maar het belang van een goede marktwerking dient. Hierom maakt LTO Noord Glaskracht daarom bezwaar dat de kosten voor het stuursignaal worden neergelegd bij de eindverbruiker.

Beoordeling door de Raad

354. Ten aanzien van de realisatie van de stuurinformatie verwijst de Raad in eerste instantie naar randnummer 40 en bijlage 2 van het tariefbesluit 2010 (kenmerk: 103263/3/4). In dit besluit worden de kosten van de netbeheerder van het landelijke gastransportnet voor stuurinformatie in de tarieven opgenomen. De Raad zal ten aanzien de kosten die de netbeheerder van het landelijke gastransportnet als gevolg van nieuwe investeringen ten aanzien voor de stuurinformatie voor bijvoorbeeld het POS en SBS een beslissing nemen

in het kader van de tariefregulering²². Voor zover de zienswijze van LTO Noord Glaskracht betrekking heeft op de investeringen die afnemers moeten doen voor het aanpassen van meetinrichting, waarbij de meetinrichting geschikt dient te worden gemaakt voor uurlijkse uitlezing, verwijst de Raad het besluit inzake het stuursignaal van 25 november 2008 (kenmerk 102973-8) en de beslissing op bezwaren inzake het stuursignaal van 7 juli 2009 (kenmerk: 103142). Hierin heeft de Raad ten aanzien van artikel 3.1.3a van de Meetvoorwaarden Gas – RNB geoordeeld dat bij aansluitingen die in het aansluitregister zijn aangeduid met de afnamecategorie GGV een uurlijks op afstand uitleesbare meetinrichting wordt toegepast. Op grond van artikel 1.1.2 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB is het de verantwoordelijkheid van de aangeslotene om te beschikken over een juiste meetinrichting. De Raad stelt vast dat de aangeslotene deze kosten zal dragen.

Zienswijze LTO Noord Glaskracht

355. LTO Noord Glaskracht geeft in haar zienswijze aan dat de verschillen tussen de NRT allocatie en off line allocatie conform artikel 4.1.6.2 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB verrekend worden tegen een gewogen daggemiddelde gasprijs van D-2, D-1 en D. Het standpunt van LTO Noord Glaskracht is dat deze settlement prijs de prijs moet zijn die zo dicht mogelijk de toepasselijke marktprijs benaderd. Dit is de daggemiddelde gasprijs op D+1 aangezien marktpartijen hun handelen daarop afstemmen. Door deze marktprijs te hanteren wordt het hier door ons behandelde risico als gevolg van verschillen tussen de NRT en de off line allocatie het meest beperkt.

Beoordeling door de Raad

356. De Raad is van oordeel dat verrekenprijs van de settlement een goede afspiegeling dient te zijn van alle handelsactiviteiten binnen de gasdag. Dit zou dan betrekking moeten hebben op zowel de day ahead- als de intraday-handel. De Raad vindt een systeem van een volumegewogen gemiddelde prijs over D-2, D-1 en D daarom meer de toepasselijke marktprijs benaderen dan wanneer alleen de intradayprijs zou worden gehanteerd. Daarnaast vindt de Raad dat hiermee ook het risico op prijsspieken worden voorkomen. Prijsspieken moeten, naar het oordeel van de Raad, zoveel mogelijk te worden voorkomen omdat het slecht is voor de ontwikkeling van de gasmarkt in Nederland. De Raad ziet niet in dat een intradayprijs de risico's als gevolg van afwijkingen tussen NRTA en OLA meer beperken dan de volumegewogen gemiddelde dagprijs. De Raad volgt LTO Noord Glaskracht op dit punt daarom niet.

Zienswijze EON

---

²² Deze beoordeling omvat tevens de gelijklopende zienswijze van EON op dit punt.

357. EON heeft tijdens de hoorzitting aangegeven dat de optimale beschikbaarheid van gegevens niet alleen een taak is voor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Ook de regionale netbeheerders, en wat het aansluitregister betreft ook EDSN, hebben een rol hierin te vervullen. Aan de Raad wordt de vraag gesteld op welke wijze hij denkt die garantie te kunnen verschaffen.

Beoordeling door de Raad

358. De Raad merkt op dat de verantwoordelijkheden die de regionale netbeheerders hebben ten aanzien van de NRTA en de OLA zijn beschreven in de Allocatievoorwaarden Gas. Deze verantwoordelijkheden hebben betrekking op het aanleveren van meetgegevens en verbruiksgegevens van afnemers. De rol van EDSN blijft beperkt tot die van dienstverlener die in opdracht van netbeheerders taken kan uitvoeren met betrekking tot de beschikbaarstelling van gegevens. De Raad acht deze verdeling van taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot de NRTA en de OLA niet in strijd met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

Zienswijze VME

359. Ten aanzien van artikel 4.3.1.9 van de Allocatievoorwaarden Gas geeft VME aan dat grootverbruikers horende bij categorie GXX automatisch worden omgezet naar GGV wanneer er een near real-time allocatie is. Aan de invoedingskant ligt de keuze bij de aangeslotene. Voor de eenduidigheid vindt VME het logischer om in geval van near-real time allocatie ook automatisch de profielcategorie GIN automatisch om te zetten in GIS.

Zienswijze LTO Noord Glaskracht

360. Ten aanzien van de indeling in afnamecategorieën geeft LTO Noord Glaskracht in haar zienswijze aan dat in artikel 4.3.1.4 het volgende is bepaald: 'Voor andere dan de in 4.3.1.3 bedoelde grootverbruikers, die beschikken over een uurlijks op afstand uitleesbare meetinrichting kan op verzoek van de aangeslotene de afnamecategorie GGV worden gebruikt.' De interpretatie die LTO Noord Glaskracht hieraan geeft is zo dat de indeling in een afnamecategorie in dit geval bepaald wordt door de keuze van de aangeslotene mits voldaan is aan de voorwaarde dat deze de beschikking heeft over een uurlijks op afstand uitleesbare meetinrichting. LTO Noord Glaskracht vraagt of de Raad dit kan bevestigen.

Beoordeling door de Raad

361. Ten aanzien van deze zienswijzen realiseert de Raad zich de verschillen in toewijzing van afnamecategorieën mogelijk discriminerend zijn. Dit zou dan strijdig zijn met het belang zoals genoemd in artikel 12f, eerste lid, onderdeel f van de Gaswet. De Raad stelt echter vast dat in artikel 4.3.1.4 van de Allocatievoorwaarden Gas de procedure is beschreven waarin de voor de grootverbruiker geldende afnamecategorie kan worden omgezet. De

Raad constateert dat in genoemd artikel de grootverbruiker, indien deze beschikt over een uurlijks uitleesbare meetinrichting, op verzoek zijn afnamecategorie van GXX naar GGV kan laten omzetten en dat dit niet automatisch gebeurt. De Raad deelt daarom de zienswijze van VME, dat de genoemde omzetting automatisch wordt uitgevoerd, niet. Daarnaast constateert de Raad dat in artikel 4.3.1.9 van de Allocatievoorwaarden Gas de procedure is beschreven waarbij een grootverbruiker zijn afnamecategorie kan laten omzetten naar GIS. De Raad constateert dat dit wederom op verzoek van de aangeslotene gebeurt. De Raad stelt vast dat beide procedures gelijk aan elkaar zijn en oordeelt dat van discriminatie geen sprake is.

II Volumemeting gasuitwisseling tussen regionale gastransportnetten ten behoeve van het stuursignaal gas

362. De gezamenlijke netbeheerders stellen in hun oorspronkelijke voorstel het volgende artikel voor de Meetvoorwaarden – RNB voor:

3.1.3a Een aansluiting, waarop de aangeslotene conform 4.3.1.5 of 4.3.1.10 van de Allocatievoorwaarden Gas de afname-categorie GXX respectievelijk GIN toegekend heeft gekregen, dient een dagelijks uitleesbare of een uurlijks uitleesbare telemetriegrootverbruikmeetinrichting, zoals beschreven in 3.3 te hebben.

363. Op de artikelen met betrekking tot de uurlijks uitleesbare meetinrichtingen zijn geen zienswijzen ontvangen.

Beoordeling door de Raad

364. Aangeslotenen op de regionale gastransportnetten met de afnamecategorie GGV zijn verplicht on-line gegevens aan te leveren ten behoeve van het stuursignaal gas. Om de dagallocatie niet te veel af te laten wijken van het stuursignaal is het van belang dat ook de uurlijkse on line meetgegevens van de meting op de netkoppelingen tussen de regionale gastransportnetten die in de dagallocatie worden gebruikt, on-line ten behoeve van het stuursignaal worden aangeleverd. Dit is niet in het inleidende voorstel opgenomen.
365. De Raad heeft daarom de gezamenlijke netbeheerders opgedragen het voorstel aan te passen omdat het op dit onderdeel strijdig is met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e, van de Gaswet, te weten het belang van een goede kwaliteit van de dienstverlening van netbeheerders. De gezamenlijke netbeheerders hebben niet volledig beschreven hoe de metingen op de netkoppelingen tussen regionale gastransportnetten worden verwerkt. Aangezien de juiste verwerking van de desbetreffende meetgegevens financiële gevolgen

Concept

kan hebben voor marktpartijen is het belangrijk dat over bovenstaande punten duidelijkheid bestaat.

366. De Raad heeft de gezamenlijke netbeheerders daarom opdracht gegeven het voorstel op een zodanige wijze aan te passen dat deze strijdigheid wordt weggenomen. De gezamenlijke netbeheerders hebben daarop het voorgestelde artikel 3.1.3 Transportvoorwaarden Gas-LNB en B5.2.4 Allocatievoorwaarden als volgt aangepast:

3.1.3 Een aansluiting, waarop de aangeslotene conform 4.3.1.3 of 4.3.1.8 van de Allocatievoorwaarden Gas de afnamecategorie GGV respectievelijk GIS toegekend heeft gekregen, alsmede een netkoppeling tussen twee regionale gastransportnetten zoals bedoeld in B5.2.4 van de Allocatievoorwaarden Gas, dient een uurlijks uitleesbare telemetrie-grootverbruikmeetinrichting, zoals beschreven in 3.3, te hebben.

B5.2.4 Indien de door de koppeling stromende hoeveelheid gas op jaarbasis meer bedraagt dan 1.000.000 m³(n;35,17) of 10% van het betrokken GOS netgebied waarover de laagste hoeveelheid stroomt:

*- vindt het in B5.2.3 beschreven proces plaats op dagbasis;
- wordt de data op uurbasis verstrekt aan het centraal systeem stuursignaal overeenkomstig de werkwijze als omschreven in 4.1.3 van de Meetvoorwaarden-Gas RNB.*

367. De gezamenlijke netbeheerders hebben in hun aangepaste voorstel aan artikel 3.1.3 een tekstdeel toegevoegd dat aangeeft dat op de netkoppelingen tussen distributienetten een uurlijkse op afstand uitleesbare meetinrichting aanwezig dient te zijn. Daarnaast is aan artikel B5.2.4 een zin toegevoegd waarmee wordt geregeld dat de uurlijks uitgelezen data aan het centraal stuursysteem aangeboden dient te worden indien er op jaarbasis meer dan 1.000.000 m³(n;35,17) gas door de netkoppeling stroomt.
368. De gezamenlijke netbeheerders hebben met het gewijzigde voorstel voldaan aan de wijzigingsopdracht van de Raad. Netkoppelingen met een debiet van 1.000.000 m³(n;35,17) per jaar worden in het aangepaste voorstel wel meegenomen in het stuursignaal. De grens van 1.000.000 m³(n;35,17)/jaar is logisch aangezien dit overeenkomt met de categorie GVV die als debiet ondergrens nog verplicht wordt meegenomen in het stuursignaal. Afnamecategorieën kleiner dan 1.000.000 m³(n;35,17)/jaar worden niet meegenomen in het stuursignaal.
369. Met het gewijzigde voorstel is de strijdigheid met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e, Gaswet opgeheven en stelt de Raad het artikel vast conform het gewijzigde voorstel van de gezamenlijke netbeheerders.

JJ Storingen in gastransport of invoeding

370. EnergieNed vraagt in zijn zienswijze waar de onbalanskosten terecht komen indien gas van of naar een fysiek instrument niet kan stromen, of in het geval het fysieke instrument zelf uitvalt.
371. De Raad merkt op dat in geval van storingen waardoor gas van of naar een fysiek instrument niet kan stromen, de netbeheerder van het landelijk gastransportnet volgens artikel 4.1.4.5 van het gewijzigde voorstel een noodsituatie kan uitroepen. Een eventueel verschil tussen exit- en entrygas wordt dan verrekend op basis van de neutrale gasprijs. Als het fysieke instrument zelf uitvalt en in de portfolio van de PV-er ontstaat onbalans, dan wordt deze onbalans door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gelijk behandeld als andere onbalansen, inclusief verrekening van kosten.
372. EFET geeft aan dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in diverse overleggen heeft aangegeven dat een partij wiens fysieke middel om in te voeden of te onttrekken na een leadtime van 8 uur niet beschikbaar is, deze partij dit aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet moet aangeven, waarna de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dit middel van de biedladder zal halen. Deze regeling is niet in de codes opgenomen, aldus EFET.
373. Verder geeft EFET aan dat paragraaf 4.1.3 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB zodanig dient te worden aangepast dat duidelijk is dat een portfolio van een PV-er niet *short* raakt indien zijn bieding op de biedladder wordt afgeroepen terwijl het onderliggende fysieke middel vanwege operationele problemen niet beschikbaar is.
374. In reactie op de zienswijze van EFET merkt de Raad op dat hij noch in het verslag van het GEN noch in het verslag van de hoorzitting bij de Energiekamer een reactie van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft kunnen vinden die overeenstemt met de bovenstaande zienswijze van EFET betreffende het van de biedladder halen van een bieding door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet indien dit middel niet beschikbaar is.
375. Indien een middel niet beschikbaar is en de bieding wordt toch door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet afgeroepen dan raakt de portfolio van de desbetreffende PV-er *short* (bevat een tekort aan gas). Indien de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hierdoor genoodzaakt is de biedladder nogmaals af te roepen zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dit tekort in de portfolio verrekenen tegen de dan vigerende biedladderprijzen.

KK Voorstellen tot wijzigingen balanceringsregime

Zienswijze EnergieNed en APX-ENDEX

376. Volgens EnergieNed blijkt uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel 31 904 dat het nieuwe balanceringsregime een eerste stap is op weg naar een meer marktconforme en toekomstbestendige wijze van balanceren. Het onderhavige wijzigingsvoorstel kan naar de mening van EnergieNed op bepaalde punten nog verder verbeterd worden. Zo zou de liquiditeit van de intra-day markt vergroot kunnen worden door een intra-day handelsplatform van de beurs te combineren met de biedladder, zoals is voorgesteld door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. In principe is een geïntegreerde intra-day markt, dus inclusief biedladder, beter dan twee gescheiden platformen. EnergieNed heeft begrip voor de eis van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dat hij 'firm' middelen tot zijn beschikking moet hebben. EnergieNed is van mening dat de Raad moet onderzoeken of de variant van één onbalansmarkt met (bijvoorkeur) één market operator, mogelijk is. Dit zou door één van de partijen georganiseerd kunnen worden. APX-ENDEX ondersteunt deze zienswijze.

Beoordeling door de Raad

377. Integratie van de biedladder en de intra-day markt vergroot inderdaad de liquiditeit van de intra-day markt. Echter, vanwege de onzekerheden die de opstart van een nieuwe balanceringsregime met zich meebrengt, laat de Raad de systeemintegriteit van het gasnet zwaarder wegen. Via een apart biedladder heeft de netbeheerder van het landelijk gastransportnet altijd fysieke middelen achter de hand. In de toekomst ziet de Raad integratie van de biedladder en intra-day markt wel voor de hand liggen.

Zienswijze EnergieNed

378. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor de Transportvoorwaarden Gas - LNB het volgende artikel voor:

3.3.5.1 Als de erkenning van de programmaverantwoordelijke is ingetrokken, waarbij deze intrekking niet is toe te rekenen aan de betrokken grootverbruikers, wordt de programmaverantwoordelijkheid over de erkende programmaverantwoordelijken als volgt verdeeld:

a. de programmaverantwoordelijkheid voor kleinverbruikers waarvoor de vergunninghouder de programmaverantwoordelijkheid heeft geregeld: aan de erkende program-maverantwoordelijke die de vergunninghouder onverwijd aan de netbeheerder van de betreffende kleinverbruikers opgeeft;

b. de programmaverantwoordelijkheid voor kleinverbruikers waarvoor de in sub a bedoelde vergunninghouder niet tijdig de programmaverantwoordelijkheid heeft geregeld: aan erkende programmaverantwoordelijken van kleinverbruikers naar rato van het aantal kleinverbruikers waarvoor een erkende programmaverantwoordelijke programmaverantwoordelijkheid draagt;

c. de programmaverantwoordelijkheid voor grootverbruikers waarvoor de leverancier, daartoe bepaaldelijk gemachtigd door de grootverbruiker, de programmaverantwoorde-lijkheid heeft geregeld:

aan de erkende programmaverantwoordelijke die de leverancier onverwijld aan de netbeheerder van de betreffende grootverbruikers opgeeft;

d de programmaverantwoordelijkheid voor grootverbruikers met een bij zijn netbeheerder gecontracteerde capaciteit van minder dan 50.000 m³(n;35,17) per uur, waarvoor de in sub c bedoelde leverancier niet tijdig de programmaverantwoordelijkheid heeft geregeld: aan erkende programmaverantwoordelijken voor grootverbruikers naar rato van de exitcapaciteit van de grootverbruikers waarvoor een erkende programmaverantwoordelijke programmaverantwoordelijkheid draagt. De grootverbruiker met een bij zijn netbeheerder gecontracteerde capaciteit van 50.000 m³(n;35,17) per uur of meer waarvoor de programmaverantwoordelijkheid niet tijdig is geregeld, wordt afgesloten.

379. EnergieNed is van mening dat de voorgestelde grens van 50.000 m³/u te hoog is. Er dient net als bij elektriciteit onderscheid gemaakt te worden tussen doelgroepen. Dat betekent onderscheid maken tussen GV en KV. Grootverbruikers kunnen afgesloten worden als hun programmaverantwoordelijke failliet gaat. Het is aan de aangeslotene om een betrouwbare leverancier te vinden, aldus EnergieNed.
380. De Raad merkt op dat de grens van 50.000 m³/h rekening houdt met een belangrijk aspect.. Grootverbruikers met een aansluiting van minder dan 50.000 m³/h zijn niet altijd heel intensief bezig met de problematiek die kan ontstaan wanneer een erkenning voor programmaverantwoordelijkheid wordt ingetrokken. Een afsluiting zou zich bij deze aangeslotenen als een ongewenste verrassing kunnen aandienen. Partijen met een aansluiting van meer dan 50.000 m³/h worden minder snel verrast doordat zij vaak beter op de hoogte zijn van ontwikkelingen en hierop beter kunnen anticiperen.

Zienswijze VOEG

381. VOEG stelt voor om artikel 4.1.o van de Transportvoorwaarden Gas - LNB te wijzigen. De technische voorwaarden dienen rechten en plichten van zowel netbeheerder als netgebruiker/programmaverantwoordelijke vast te leggen. Met deze voorgestelde toevoeging wordt de indruk weggenomen dat het balanceren van het systeem primair en alleen een verantwoordelijkheid van de programmaverantwoordelijken zou zijn, aldus VOEG. Volgens VOEG dient het artikel 4.1.o te worden gewijzigd in een tweetal nieuwe artikelen:
- 4.1.o.1 De netbeheerder van het landelijk gastransportnet is verantwoordelijk voor het bewaken en handhaven van de balans in het Nederlandse gastransportnet.*
- 4.1.o.2 De erkende programmaverantwoordelijke is verantwoordelijk voor het bewaken van de balans van zijn portfolio.*
382. De Raad ziet de toegevoegde waarde niet van een artikel 4.1.o.1 zoals voorgesteld door VOEG. De taak en daarmee de verantwoordelijkheid van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet om zijn net te balanceren is reeds vastgelegd in artikel 10a,

eerste lid, onderdeel b van de Gaswet. Naar het oordeel van de Raad is er geen noodzaak om de wettekst ook in de technische voorwaarden vast te leggen.

Zienswijze EON

383. EON stelt voor om de volgende ronde na het insturen van het initiële programma van 14 uur, niet te laten plaatsvinden voor 18.30 uur ter voorkoming van een constante herbevestiging van inconsistente programma's ten gevolge van handelsactiviteiten op de day ahead markt die tot 18 uur doorgaan.
384. De Raad kan EON niet volgen in zijn zienswijze dat er tussen 14 en 18.30 uur een berichten stop zou moeten worden ingelast ter voorkoming van herhaalde bevestiging van inconsistente programma's. Een programma kan na 14.00 uur op de dag (D-1) voorafgaand aan de dag dat het gas stroomt (D) niet meer worden gewijzigd en staat daarmee dus vast. Na 14.00 uur op D-1 kan er worden gehernomineerd, echter normaal gesproken treden hierbij geen inconsistenties op ook niet ten gevolge van handelsactiviteiten tussen 14 en 18 uur op D-1. Bij elke handelstransactie de TTF gaat een hoeveelheid gas over van partij A naar partij B en de netbeheerder van het landelijk gastransportnet ontvangt hiervan een bericht. Inconsistentie, waarbij hernominatie berichten van twee partijen niet met elkaar overeenstemmen, behoren tot de uitzondering en niet tot de normale gang van zaken.

Zienswijze EON

385. EON is van mening dat de Raad de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de regionale netbeheerders de kosten van een organisatie die is gericht op een 24-uursdienst voor het stuursignaal vergoed dienen te krijgen.
386. Vergoeding van kosten is een onderwerp dat thuishoort in de Tarieencode en niet in de technische voorwaarden. De Raad komt derhalve niet toe aan een inhoudelijke reactie op deze zienswijze van EON.

LL Diverse vragen over het balanceringsregime

Zienswijze EFET

387. EFET ziet niet in waarom er op d-1 programma's ingediend moeten worden terwijl er op de dag erna de zaken nog kunnen worden aangepast zonder financiële consequenties. Voorts is het EFET niet duidelijk of het een PV-er is toegestaan om biedingen te doen vanuit een portfolio van fysieke middelen.
388. De Raad merkt op ten aanzien van de eerste zienswijze van EFET op dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de dag van tevoren al een redelijk inzicht dient te

hebben in de te vervoeren hoeveelheden gas zodat hij zich hierop kan voorbereiden.

389. De Raad interpreteert de tweede zienswijze van EFET als volgt: is het voor een PV-er die de beschikking heeft over meerdere fysieke middelen mogelijk om bijvoorbeeld een bieding te doen op de biedladder van 100 eenheden die is opgebouwd uit 20 eenheden in te voeden via entry A1, 40 via A2 en 40 via A3?
390. De Raad oordeelt dat indien alle individuele fysieke middelen voldoen aan de vereisten van artikel 4.1.3.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, de PV-er de bieding van 100 eenheden die is samengesteld uit verschillende fysieke middelen, zonder verdere beperkingen op de biedladder kan zetten.

Zienswijze Centrica

391. Centrica maakt zich zorgen om de complexiteit van het nieuwe balanceringsregime waarbij zij een drietal concrete vragen stelt:
1. wat is het voordeel van het insturen van entry- en exitprogramma's door PV-ers als PV-ers daarnaast ook nog nomineren?
  2. waarom wordt er een VPPV gecreëerd bovenop een reeds bestaand TTF?
  3. waarom is het voor de lange termijn nodig dat er twee aparte within day markten zijn voor gas?
392. Ten aanzien van de eerste vraag van Centrica merkt de Raad op dat PV-ers een dag van te voren programma's insturen, die daarmee definitief zijn. Programma's bestaan uit in principe uit 2 reeksen van 24 uurwaarden. Voor een entryprogramma bijvoorbeeld, wordt voor elk uur van de gasdag aangegeven hoeveel door de PV-er totaal wordt ingevoerd en totaal op het VPPV wordt afgeleverd. Naast het indienen van programma's moet er eveneens genomineerd worden. Deze nominaties zijn gedetailleerder dan programma's aangezien de PV-er bij de nominatie per entry of exit moet aangeven hoeveel gas hij invoedt of onttrekt terwijl dit bij een programma slechts op geaggregeerd niveau dient te worden aangegeven. Deze nominaties kunnen, in tegenstelling tot de programma's, nog gewijzigd worden.
393. In principe zou de netbeheerder van het landelijk gastransportnet vanuit de nominaties een programma kunnen opstellen. Op bepaalde punten, bijvoorbeeld op exitpunten verbonden met regionale netten hoeft echter niet te worden genomineerd maar wil de netbeheerder van het landelijk gastransportnet wel een programma hebben. Ook de dempingsformule dient de PV-er zelf toe te passen op zijn programma voordat hij deze aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet toezendt. Dit zijn de belangrijkste redenen om naast nominaties eveneens een programma te eisen.

394. Ten aanzien van de tweede vraag van Centrica merkt de Raad het volgende op. De invoering van het VPPV vloeit rechtstreeks voort uit artikel 17b, onderdeel 1 en 2, Gaswet. Hierin is geregeld dat degene die gas invoedt op het gastransportnet tot een virtueel punt, verantwoordelijk is voor het opstellen van een (entry) programma. Degene die gas onttrekt vanaf het virtuele punt is verantwoordelijk voor het opstellen van een (exit) programma. Het virtuele punt waarover de wet spreekt heet in de technische voorwaarden het VPPV. Met het inrichten van het VPPV is geregeld dat er een centraal virtueel overdrachtpunt is en dat PV-ers programma's kunnen opstellen en indienen bij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Programma's dienen onder andere om later een eventuele onbalans te kunnen bepalen.
395. Bij de beantwoording van vraag 1 van Centrica is uitgelegd dat er naast het indienen van programma's ook ge(her)nomineerd dient te worden. Een voorbeeld van hernominatie is dat gas dat al in het systeem zit door partij A aan partij B wordt verkocht. Dit gebeurt op de TTF en de transactie wordt via de desbetreffende PV-ers aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gecommuniceerd via een elektronisch bericht. Hernomineren kan niet via het VPPV, immers het VPPV is alleen voor het indienen van programma's. Het VPPV moest bovenop de TTF gecreëerd worden omdat er in het voorgestelde balanceringsregime programma's moeten worden ingediend waar dit in het huidige regime niet het geval is.
396. Ten aanzien van de derde vraag van Centrica antwoordt de Raad dat hij aanneemt dat Centrica doelt op de within day markt op de TTF en de biedladder. De Raad heeft dit thema behandeld in randnummer 377 waarnaar de Raad verwijst.
- Zienswijze EON*
397. EON vraagt zich in zijn zienswijze af waarom er een VPPV nodig is naast een TTF. De Raad heeft deze vraag behandeld in randnummer 395 waarnaar de Raad verwijst.
- Zienswijze EnergieNed*
398. EnergieNed geeft in haar commentarenmatrix als onderdeel van haar zienswijze, onder Transportvoorwaarden artikel 3.5.1a het volgende aan: Alle aangeslotenen zijn direct of via het regionale net aangesloten op het landelijk transportnet. Gaat het hier over alle aangeslotenen of alleen de aangeslotenen op het landelijk gastransportnet? In dat laatste geval: hoe oefent de aangeslotene die NIET direct is aangesloten op het landelijk transportnet, zijn programmaverantwoordelijkheid uit? Dat geval moet ook behandeld worden in 3.5. Opmerking: Indien sprake is van een geïntegreerd net zou dit punt kunnen vervallen.

399. De Raad heeft geconstateerd dat in de Transportvoorwaarden Gas-LNB noch in de Aansluit- en Transportvoorwaarden Gas - RNB een artikel 3.5.1a wordt voorgesteld, zodat bespreking van de zienswijze van EnergieNed op dit punt achterwege kan blijven.

Zienswijze GasTerra

400. GasTerra stelt in haar zienswijze voor dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet naast administratieve ook fysieke testen uitvoert teneinde zeker te stellen dat het nieuwe balanceringsstelsel ook daadwerkelijk functioneert.
401. De Raad merkt ten aanzien van deze zienswijze op dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet onder andere tot taak heeft het door hem beheerde gastransportnet in evenwicht te houden en dat de netbeheerder hiervoor onder toezicht staat van de Raad. De Raad voert zijn toezichthoudende taak op dit punt onder andere uit door bestudering van de door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet opgestelde kwaliteits- en capaciteitsdocumenten, informatieverzoeken hieromtrent en regulier overleg met de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Het is de Raad tot dusver gebleken dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet goed in staat is het net op ordentelijke wijze in evenwicht te houden. Ook heeft de Raad geen redenen aan te nemen dat invoering van een nieuw balanceringsregime door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet niet met de grootste zorgvuldigheid plaatsvindt en dat de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de testen uitvoert die hij hiervoor noodzakelijk acht. Derhalve acht de Raad het opportuun om de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op gebied van testen van het stelsel zijn eigen regie te laten voeren.

Zienswijze NOGEPA

402. NOGEPA vindt het onwenselijk dat er vooraf entrycapaciteit moet worden geboekt voor gas dat via de biedladder wordt aangeboden. De aanbieder wordt vooraf gedwongen kosten te maken terwijl de inkomsten via de biedladder onzeker zijn hetgeen niet in belang is van een goede werking van de biedladder en tevens marktverstoring werkt, aldus NOGEPA. NOGEPA vindt dat slechts kosten voor entry capaciteit verschuldigd zijn nadat de biedladder daadwerkelijk is afgeroepen. Entrycapaciteit zou door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet op uurbasis ter beschikking moeten worden gesteld aangezien de biedladder ook op uurbasis wordt afgeroepen.
403. Ten aanzien van deze zienswijze merkt de Raad op dat gas slechts kan worden getransporteerd indien vooraf entry- en/of exitcapaciteit door de PV-er is geboekt. Dit stelsel is reeds vastgesteld en staat in het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders niet ter discussie. Het stelsel dat NOGEPA voorstaat past niet binnen het huidige gastransportsysteem. Het huidige stelsel is gebaseerd op het *first come first served* principe en het achteraf firm toekennen van entrycapaciteit – dit is wat NOGEPA wil -

doet geen recht aan dit principe. Immers, dan zou de situatie kunnen ontstaan dat een PV-er wiens gas op de biedladder wordt afgeroepen gebruikt maakt van de capaciteit die door een andere PV-er reeds wordt gebruikt waarbij deze laatste PV-er de capaciteit van tevoren heeft geboekt.

404. Evenmin is de Raad voorstander van het op uurbasis aanbieden van capaciteit door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet. Dit leidt tot te veel versnippering van het capaciteitsaanbod waardoor de netbeheerder van het landelijk gastransportnet minder aaneengesloten blokken capaciteit kan verkopen hetgeen uiteindelijk kostenverhogend werkt voor alle marktpartijen.

MM Integratie codes landelijk en regionaal net

EnergieNed

405. EnergieNed geeft in zijn zienswijze aan dat in het wetsvoorstel 31 904, dat ten grondslag ligt aan het codewijzigingsvoorstel, ten aanzien van programmaverantwoordelijkheid geen onderscheid maakt tussen het landelijke net en de regionale gasnetten. Programmaverantwoordelijkheid bestaat volgens EnergieNed uit een entry-deel en een exit-deel. Het entry-deel loopt vanaf het entry-punt tot aan een virtueel punt. Het exit-deel loopt vanaf het virtuele punt tot aan de aansluiting van de afnemer. EnergieNed geeft aan dat, anders dan bij elektriciteit, in het wijzigingsvoorstel de transportvoorwaarden voor de regionale netten nog niet met die voor het landelijke net zijn geïntegreerd. EnergieNed acht dit een gemiste kans omdat verschillende voorwaarden voor verschillende onderdelen van het gasnet lastig is voor aangeslotenen en het voor leveranciers lastig is om deze verschillen uit te leggen aan hun klanten.
406. Voorts geeft EnergieNed aan dat een invulling van programmaverantwoordelijkheid zonder de Transportvoorwaarden Gas - LNB en de Aansluit- en transportvoorwaarden Gas - RNB integraal te bezien geen optie is. Als onderdeel van genoemde integratie van de voorwaarden had naar de mening van EnergieNed tevens een discussie gevoerd moeten worden over het integrale capaciteitstarief, inclusief landelijke transportkosten.

LTO Noord Glaskracht

407. In zijn zienswijze geeft LTO Noord Glaskracht aan dat in het wijzigingsvoorstel en het wetsvoorstel het begrip programmaverantwoordelijkheid wordt geïntroduceerd. Deze programmaverantwoordelijkheid wordt toegekend aan de aangeslotene en kent geen onderscheid tussen netvlakken. De programmaverantwoordelijkheid gaat op een virtueel punt over van de aanbieder naar de gebruiker van het gas. In de transportvoorwaarden wordt echter nog een grens getrokken tussen regionale netten en landelijke netten. Daarnaast zijn ook de relaties met en onderlinge verbindingen tussen de

meetvoorwaarden en allocatievoorwaarden niet transparant. Dit maakt de resulterende constructie complex voor zowel aangeslotenen als marktpartijen. LTO Noord Glaskracht roept de Raad op om spoedig werk te maken van de integratie van de genoemde voorwaarden.

VEMW

408. VEMW geeft in zijn zienswijze aan dat in het in de Gaswet voorgestelde systeem van programmaverantwoordelijkheid geen onderscheid wordt gemaakt tussen landelijke en regionale gastransportnetten. Dit volgt naar het oordeel van VEMW uit artikel 17b van de Gaswet en het voorgestelde artikel 1 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Naar het oordeel van VEMW gaat een systeem van programmaverantwoordelijkheid uit van een geïntegreerd stelsel van zowel regionale netten als het landelijke net en dienen de procedures, diensten en systemen op elkaar te zijn afgestemd en vergaand geïntegreerd te zijn. Daarnaast geeft VEMW aan dat de regeling inzake programmaverantwoordelijkheid naar zijn aard verbonden is met het transport van gas. Dit volgt volgens VEMW bijvoorbeeld uit artikel 17b Gaswet, hetgeen betekent dat hierdoor de procedures ten aanzien van het transport van gas over zowel de landelijke als regionale netten vergaand op elkaar moeten worden afgestemd. Met de voorgestelde wijzigingen worden volgens VEMW feitelijk aparte systemen en procedures voor enerzijds het landelijke gastransportnet en anderzijds de regionale gastransportnetten gehandhaafd. Volgens VEMW verhoudt dit zich slecht met de voorgestelde regeling inzake programmaverantwoordelijkheid.
409. Tenslotte geeft VEMW het voorbeeld van een situatie waarin het gebrek aan integratie tussen het landelijk net en de regionale netten handelsbelemmerend werkt. Het betreft de situatie waarbij een leverancier, op grond van artikel 66d Gaswet, een aparte PV-dienst aan de afnemer op een regionaal gastransportnet aanbiedt. In zo'n geval moet een leverancier ten opzichte van de afnemer ook transportkosten voor het gebruik van het landelijk net in rekening brengen. Naar de mening van VEMW worden de PV-diensten hierdoor onnodig complex hetgeen niet bevorderlijk is voor de handel.

VME

410. Tijdens de hoorzitting heeft VME aangegeven ervoor te pleiten om, nadat het voorliggende wijzigingsvoorstel erdoor is, eens goed te kijken of de voorwaarden niet verder kunnen worden gestroomlijnd of zelfs geïntegreerd voor wat betreft het landelijk en regionaal beheer.

Beoordeling door de Raad

411. Ten aanzien van de zienswijzen van EnergieNed, LTO Noord Glaskracht, VEMW en VME, waarin men bezwaar maakt tegen het feit dat er onderscheid wordt gemaakt in

transportvoorwaarden voor de landelijke netbeheerder en voor de regionale netbeheerders en van mening is dat diensten en systemen op elkaar dienen te zijn afgestemd en vergaand geïntegreerd te zijn, oordeelt de Raad als volgt. De Raad realiseert zich dat een integratie van de voorwaarden voor het landelijke net en de regionale netten mogelijk gewenst is, echter de enkele omstandigheid dat er verschillende voorwaarden zijn voor het landelijke net en de regionale netten en dat dit mogelijk zelfs als complex wordt ervaren, leidt er naar het oordeel van de Raad niet toe dat er sprake is van strijd met de belangen, regels en eisen zoals beschreven in artikel 12f, eerste lid, van de Gaswet.

412. De Raad is wel van oordeel dat de bepalingen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB en de Transportvoorwaarden Gas – RNB consistent moeten zijn en dat deze voorwaarden zoveel mogelijk op elkaar moeten zijn afgestemd. Mede gezien de complexiteit van het onderhavige wijzigingsvoorstel kan de Raad billijken dat de gezamenlijke netbeheerders ervoor hebben gekozen de voorwaarden voor wat betreft het landelijke net en de regionale netten vooralsnog niet te integreren. Hierbij merkt de Raad op dat hij ervan uitgaat dat de gezamenlijke netbeheerders zich rekenschap geven van de wensen en ideeën van de marktpartijen op dit vlak en dat de gezamenlijke netbeheerders na inwerkingtreding van het balanceringsregime nader bezien of een verdere integratie van de voorwaarden kan worden bereikt.
413. Ten aanzien van de zienswijze van EnergieNed en VEMW waarin wordt gesteld dat het systeem waarin transportkosten voor het landelijk gastransportnet door de PV-ers worden doorbelast aan afnemers, de PV-diensten onnodig uitgebreid en complex maken en niet bevorderlijk voor het handelsverkeer is, oordeelt de Raad als volgt. De Raad erkent dat een complex regime mogelijk de ontwikkeling van het handelsverkeer beperkt omdat het vooral nieuwe toetreders zou kunnen afschrikken om op de Nederlandse gasmarkt actief zijn. De Raad stelt echter vast dat de systematiek van het doorbelasten van de landelijke transportkosten van de PV-er aan de afnemer niet afwijkt van de huidige systematiek en ook in overstemming is met de wettelijke criteria van de Gaswet. Het feit dat binnen het nieuwe marktmodel de levering van het gas en het aanbieden van programmaverantwoordelijkheid als gescheiden diensten kunnen worden aangeboden doet daar niets aan af. Van strijdigheid met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet is de Raad niets gebleken.

EnergieNed

414. EnergieNed vraagt zich af of het wettelijke begrip programmaverantwoordelijkheid wel correct wordt ingevuld in secundaire regelgeving. In de visie van EnergieNed komt de incorrectheid pregnant naar voren in de combinatie van artikel 1d Gaswet met artikel 17b Gaswet. In artikel 1d Gaswet wordt het gastransportnet gedefinieerd als één integraal

net, landelijk en regionaal. Op grond van artikel 17b Gaswet moet de PV'er in een programma aangeven hoeveel gas aan het gastransportnet wordt onttrokken. Dit is dus onttrekking op aansluitingen. Onttrekking ter plaatse van de overgang tussen landelijk en regionaal net is geen wettelijke bepaling.

415. EnergieNed geeft voorts aan dat als onderdeel van een integratie van de meetvoorwaarden ook een discussie moet worden gevoerd over de lekkages in de regionale netten. Bij elektriciteit kopen de regionale netbeheerders deze verliezen in en zij hebben daarmee een prikkel om netverliezen te beperken. Bij gas bestaat deze prikkel niet. EnergieNed meent dat de Raad de gezamenlijke netbeheerders de opdracht zou moeten geven om de voorwaarden binnen een aanvaardbare termijn te integreren. Daarbij kunnen de praktijkervaringen onder dit nieuwe systeem worden meegenomen.

Beoordeling door de Raad

416. Ten aanzien van de eerste zienswijze van EnergieNed merkt de Raad op dat het toerekenen van uurlijkse volumes aan programmaverantwoordelijken ofwel de allocatie, plaats moet vinden op grond van uurlijkse gemeten waarden, aangezien het balanceringsregime is gestoeld op vergelijking van uurlijkse waarden. Het overgrote deel van de aansluitingen op de regionale netten is echter niet uurlijks bemeten, met name de aansluitingen van kleinverbruikers. Uurlijkse metingen vinden wel plaats op de overgangen tussen het landelijk gastransportnet en de regionale netten waar speciale meetinrichtingen staan. Deze metingen bepalen de uiteindelijke totale allocatie. De onderverdeling onder PV-ers van de totale uurlijkse afname vindt plaats op basis van profielen (bij niet uurlijks bemeten afnemers) en de telemetrie waarden (bij uurlijks bemeten klanten).
Verlegging van allocatie naar van de metingen op de aansluitingen zou onmogelijk zijn aangezien deze metingen (voor zover niet voorzien van telemetrie), zoals eerder aangegeven, geen uurlijkse waarden afgeven en zou derhalve in strijd zijn met artikel 12f, eerste lid, onderdeel e, Gaswet, het belang van een goede kwaliteit van dienstverlening van netbeheerders. De Raad deelt de zienswijze van EnergieNed op dit punt derhalve niet. Overigens merkt de Raad wellicht ten overvloede op dat de afgenomen volumes op de aansluitingen *uiteindelijk wel* worden verrekend op basis van de *metingen op de aansluiting*. Dit proces wordt reconciliatie genoemd, waarbij de volumes gemeten op de aansluitingen over een bepaalde periode (bijvoorbeeld een jaar) worden bepaald en worden vergeleken met de eerdere allocaties. Afwijkingen ten opzichte van de eerder gealloceerde volumes worden verrekend.
417. Ten aanzien van de tweede zienswijze van EnergieNed constateert de Raad dat deze zienswijze verband houdt met een gasmeteronderzoek welke de Raad in 2008 heeft

uitgevoerd. De Raad verwijst derhalve naar de conclusies en aanbevelingen zoals die in genoemde rapportage zijn opgenomen. In dit verband merkt de Raad op hij bij brief van 3 november 2010 (kenmerk: 103640,1/B1090) de gezamenlijke netbeheerders heeft verzocht om binnen zes maanden een codewijzigingsvoorstel in te dienen waarin invulling wordt gegeven aan de temperatuurscorrectie voor gasmeters en de allocatie van netverliezen gas.

NN Diverse artikelen

418. In het voorstel van de gezamenlijke netbeheerders zijn zeer veel artikelen gewijzigd. De artikelen waarop de Raad zienswijzen heeft ontvangen en/of waar hij in eerste instantie strijdigheid met de wettelijke vereisten constateert worden eerst na uitgebreide motivering vastgesteld. Er is echter een groot aantal artikelen waarover geen zienswijzen door de Raad zijn ontvangen, die naar het oordeel van de Raad niet strijdig zijn met de wettelijke vereisten en inhoudelijk geen aanleiding geven tot verdere motivering bij het vaststellen. Het betreft veelal artikelen waar veranderingen in zijn aangebracht die nodig zijn om de technische voorwaarden tot een consistent geheel te maken en vaak een uitvloeisel zijn van belangrijke veranderingen in andere artikelen die wel door de Raad gemotiveerd worden vastgesteld.
419. De Raad stelt de artikelen desbetreffende artikelen derhalve zonder nadere motivering vast in het dictum aan het einde van dit besluit.

OO Gebruik dempingsformule

420. In onderhavig voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders onderstaande tekst voorgesteld ten aanzien van artikel 4.1.1.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB:

4.1.1.2

De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op zijn website een formule die de relatie voorschrijft tussen entry- en exithoeveelheden per uur voor een exitprogramma. De erkende programmaverantwoordelijke is verplicht de formule toe te passen in een exitprogramma waarin zich exitpunten bevinden die verbonden zijn met een regionaal gastransportnet. De formule mag niet worden toegepast op de netto verkooppositie door transacties op het virtuele handelspunt. De parameters van deze formule die gelden voor de volgende gasdag publiceert de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dagelijks voor 09:00 uur op zijn website. De formule wordt zodanig opgesteld dat na toepassing van de formule de entryhoeveelheid per gasdag gelijk is aan de exithoeveelheid.

Zienswijze VME en EnergieNed

421. Zowel VME als EnergieNed hebben in hun zienswijze ten aanzien van artikel 4.1.1.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB aangegeven dat de dempingsformule verplicht moet worden toegepast in een exitprogramma waarin zich exitpunten bevinden die verbonden zijn met een regionaal gastransportnet. Achter genoemde exitpunten zitten echter ook grootverbruikers en hiervoor geldt deze verplichting niet. Volgens VME en EnergieNed moet “Regionaal gastransportnet” in artikel 4.1.1.2 vervangen worden door “kleinverbruikers”. Want alleen voor kleinverbruikers geldt de verplichte toepassing van de dempingsformule.

Errata-voorstel van de gezamenlijke netbeheerders

422. In het errata-voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders voorgesteld artikel 4.1.1.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB zodanig aan te passen dat de verplichte toepassing van demping op exitprogramma’s voor exitpunten die verbonden zijn met een regionaal gastransportnet wordt gewijzigd in de verplichting waarin demping wordt toegepast voor exitprogramma’s die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op de levering aan kleinverbruikers. In de toelichting op de voorgestelde wijziging hebben de gezamenlijke netbeheerders aangegeven dat in het oorspronkelijk voorstel het een fout in de tekst betrof. Door de voorgestelde wijziging hebben de gezamenlijke netbeheerders artikel 4.1.1.2 in lijn willen brengen met de eindrapportage balanceringsregime aan het ministerie van Economische Zaken.
423. De voorgestelde codetekst luidt:

4.1.1.2

De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op zijn website een formule die de relatie voorschrijft tussen entry- en exithoeveelheden per uur voor een exitprogramma. De erkende programmaverantwoordelijke is verplicht de formule toe te passen in een exitprogramma dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op de levering van gas aan kleinverbruikers. De formule mag niet worden toegepast op de netto verkoopprijs door transacties op het virtuele handelspunt. De parameters van deze formule die gelden voor de volgende gasdag publiceert de netbeheerder van het landelijk gastransportnet dagelijks voor 09:00 uur op zijn website. De formule wordt zodanig opgesteld dat na toepassing van de formule de entryhoeveelheid per gasdag gelijk is aan de exithoeveelheid.

Beoordeling door de Raad

424. De Raad constateert dat de gezamenlijke netbeheerders door middel van de doorgevoerde wijzigingen in het errata-voorstel ten aanzien van artikel 4.1.1.2 Transportvoorwaarden Gas – LNB een zodanige invulling hebben gegeven aan de voorwaarden dat het PV-ers in hun exitprogramma de keuzevrijheid geeft om voor grootverbruikers, die onderdeel uitmaken van hun portfolio en aangesloten zijn op een regionaal gastransportnet, wel of geen demping toe te passen. Voor de kleinverbruikers

geldt dat hiervoor in hun exitprogramma wel altijd demping dient te worden toegepast. Dit blijkt omdat de demping alleen verplicht gesteld voor een portfolio die geheel of gedeeltelijk bestaat uit kleinverbruikers. Indien een PV'er zijn grootverbruikers in een afzonderlijke portfolio onderbrengt kan hij ervoor kiezen om geen gebruik van de demping te maken. De Raad constateert dat de gezamenlijke netbeheerders hiermee tegemoet zijn gekomen aan de zienswijzen van VME en EnergieNed. De Raad heeft geen strijdigheid met de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste en tweede lid, Gaswet geconstateerd.

PP Balansrelatie

425. De gezamenlijke netbeheerders hebben wijzigingen voorgesteld ten aanzien van artikel 4a.2.5 van de Allocatievoorwaarden Gas.

Zienswijze GasTerra

426. GasTerra heeft in haar zienswijze aangegeven dat in artikel 4a.2.5 de "balancerende handelsrelatie" op het virtuele punt wordt geïntroduceerd. Dit is een vorm van een allocatieregel waardoor een balansleverende PV'er gas kan leveren aan een balansontvangende PV'er. Dit is een goede en aantrekkelijke mogelijkheid voor marktpartijen om handelstransacties op te baseren. Niet alleen is het administratief eenvoudig, ook de vermelde varianten maken vele typen levering mogelijk en is dan ook handelsbevorderend.
427. GasTerra geeft aan te denken dat in de praktijk er behoefte zal ontstaan aan andere varianten dan nu in artikel 4a.2.5 zijn opgenomen. In de GEN vergadering over voorstel GEN 2009-066 is daarom aan de orde gesteld dat de redactie van dit artikel gewijzigd zal worden zodanig dat dat mogelijk is indien marktpartijen dat wensen en de netbeheerder van het landelijk gastransportnet daarmee instemt. De nu opgenomen varianten vormen dan een serie voorbeelden die in ieder geval mogelijk zullen zijn. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft hier mee ingestemd, zodat de redactie van dit artikel in die zin gewijzigd kan worden.
428. Tenslotte geeft GasTerra aan dat de term "balancerende handelsrelatie" om meerdere redenen niet geheel correct is. Een betere term is "balansrelatie". In de genoemde GEN vergadering is dit aan de orde gesteld en de netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft toegezegd dit te willen wijzigen, zodat de redactie van dit artikel in die zin gewijzigd kan worden.

Gewijzigd voorstel

429. In het gewijzigde voorstel hebben de gezamenlijke netbeheerders wijzigingen voorgesteld ten aanzien van artikel 4a.2.5 van de Allocatievoorwaarden Gas. De voorgestelde tekst luidt:

Balansrelatie op het virtuele handelspunt

In een Balansrelatie wordt de op het virtuele handelspunt gealloceerde hoeveelheid tussen één of meer balansleverende- en één balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke bepaald op basis van de fysieke levering op binnenlandse verbruikspunten in een portfolio van de balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke. Met behulp van de balancerende handelsrelatie kan daarmee onbalansrisico op binnenlandse verbruikspunten over één- of meerdere balansleverende partijen verdeeld worden.

De gealloceerde hoeveelheid wordt bepaald door de inzet van één of meer van de onderstaande varianten:

Afnamecategorieën

Een balansleverende- en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke kunnen een Balansrelatie beperken tot een of meer gespecificeerde afnamecategorieën binnen het gemeten verbruik binnen de balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke.

Procentuele nominatie

De verdeling van de fysieke levering vindt plaats op basis van een vooraf door de balansleverende- en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijken genomineerd en geconfirmeerd percentage.

Maxbalans

De gealloceerde hoeveelheid op het virtuele handelspunt tussen een balansleverende en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke heeft een vooraf gespecificeerde bovengrens.

Minbalans

De gealloceerde hoeveelheid op het virtuele handelspunt tussen een balansleverende en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke heeft een vooraf gespecificeerde ondergrens waaronder geen overdracht plaats heeft.

Own Use

De balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke brengt zelf een vaste hoeveelheid gas in in de Balansrelatie

Voor de toepassing van een Balansrelatie op het virtuele handelspunt:

Concept

- staat de balansontvangende partij als erkende programmaverantwoordelijke in het aansluitingenregister van de betreffende netbeheerder vermeld
- wordt de overdracht tussen de balansleverende en de balansontvangende partij geacht plaats te vinden bij de fysieke exit.
- worden de realisaties van de balansleverende partij onder de balancerende handelsrelatie beschouwd als exitallocaties.

Beoordeling door de Raad

430. Ten aanzien van de zienswijze van GasTerra constateert de Raad dat in de voorgestelde bepaling de term Balancerende Handelsrelatie is vervangen door Balansrelatie. Daarnaast constateert de Raad dat in de voorgestelde bepaling de varianten: 'afnamecategorieën', 'procentuele nominatie', 'maxbalans' en 'own use' zijn opgenomen. De Raad stelt vast dat de gezamenlijke netbeheerders door middel van de voorgestelde wijzigingen een invulling aan de zienswijze van GasTerra hebben gegeven. De Raad acht het voorstel niet strijdig met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.

QQ Matchingproces

431. De gezamenlijke netbeheerders stellen voor een artikel 4.2.3.5 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB toe te voegen dat luidt als volgt:

4.2.3.5

De hoeveelheden gas die in de nominaties zijn aangegeven, worden bevestigd in de confirmatie als uit de toetsingsprocedure in 4.2.3.2 blijkt dat dit toegestaan en mogelijk is. In andere gevallen wijken de gegevens in de confirmatie af van de gegevens in de nominaties. De geconfirmeerde hoeveelheden gas zijn nooit hoger dan de genomineerde hoeveelheden gas. Het is de verantwoordelijkheid van de erkende programmaverantwoordelijke om te controleren of een confirmatie is ontvangen en om kennis te nemen van de inhoud van de confirmatie.

Zienswijze NOGEP

432. Ten aanzien van artikel 4.2.3.5 heeft NOGEP in haar zienswijze aangegeven dat hierin wordt gesteld dat "de geconfirmeerde hoeveelheden gas nooit hoger zullen zijn dan de genomineerde hoeveelheden gas". Dit is volgens NOGEP echter onjuist aangezien als gevolg van de 'producer prevail matching regel' het wel terdege mogelijk is dat de geconfirmeerde hoeveelheid hoger is dan de genomineerde hoeveelheid. NOGEP stelt voor deze zin uit artikel 4.2.3.5 te verwijderen.

Beoordeling door de Raad

433. De Raad stelt vast dat het onderdeel van artikel 4.2.3.5 waarop NOGEPA een zienswijze heeft ingediend reeds in een eerdere procedure door de Raad is vastgesteld en geen onderdeel uitmaakt van het onderhavige voorstel. De Raad komt om deze redenen niet toe aan de inhoudelijke beoordeling van de zienswijze van NOGEPA. Terzijde merkt de Raad op dat hij overigens ook niet bekend is met een 'producer prevail regel' en dat NOGEPA ook verzuimd heeft de inhoud en de herkomst van deze regel toe te lichten.

RR Informatieverstrekking

Zienswijze VOEG

434. VOEG heeft een zienswijze ingediend over paragraaf 4.1.2 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB. Volgens VOEG bevat de codetekst enkele malen (bijvoorbeeld in artikel 4.1.2.1 en artikel 4.1.2.2) de formulering "De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert ... voor een ieder opvraagbaar ... ". VOEG veronderstelt dat de bedoeling van deze formulering is om duidelijk te maken dat de gepubliceerde informatie voor iedereen beschikbaar is en niet alleen voor geautoriseerde medewerkers van erkende programmaverantwoordelijken. De formulering is in dat geval echter niet gelukkig gekozen, omdat er wordt gesuggereerd dat de informatie alleen gepubliceerd wordt indien de informatie wordt opgevraagd, aldus VOEG. Teneinde de onduidelijkheid op te heffen stelt VOEG de volgende formulering voor: "De netbeheerder van het landelijk gastransportnet publiceert op haar open bare website ... "

Beoordeling door de Raad

435. De zienswijze van VOEG heeft betrekking op de wijze waarop de informatie beschikbaar wordt gesteld. De Raad stelt vast dat genoemde informatie beschikbaar wordt gesteld aan partijen die deze informatie nodig hebben voor de uitvoering van hun werkzaamheden. Doordat dit het geval is de Raad van oordeel dat de gezamenlijke netbeheerders hebben voldaan aan de belangen, regels en eisen zoals genoemd in artikel 12f, eerste lid, van de Gaswet.

IV. Besluit

436. De Raad is van oordeel dat de onderhavige voorstellen voor de tariefstructuren en de voorwaarden als bedoeld in de artikelen 12a en 12b van de Gaswet na het aanbrengen van bovengenoemde wijzigingen door de Raad, in overeenstemming zijn met de belangen, regels en eisen als bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid van de Gaswet.
437. Gelet op het vorenstaande, stelt de Raad de wijzigingen van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, Allocatievoorwaarden Gas, de Aansluit- en transportvoorwaarden Gas – RNB, de Aansluitvoorwaarden Gas – LNB, de Netkoppelingsvoorwaarden Gas – LNB, de

Concept

Meetvoorwaarden Gas – RNB, de Meetvoorwaarden Gas – LNB, de Wettelijke taken LNB van algemeen belang, de Samenwerkingsregeling netbeheerders Gas, de Begrippenlijst Gas, de Tarievenscode Gas en de Informatiecode Elektriciteit en Gas vast overeenkomstig de bijlage bij dit besluit.

438. Dit besluit treedt in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte in de Staatscourant waarin het wordt geplaatst.

439. Dit besluit wordt tevens geplaatst op de internetpagina van de Energiekamer.

Den Haag,

Datum:

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,

P. Kalbfleisch

Voorzitter van de Raad van Bestuur

J.Th.A. de Keijzer

Lid van de Raad van Bestuur

F.J.H. Don

Lid van de Raad van Bestuur

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse

Concept

Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag

CONCEPT

Bijlage behorende bij het besluit nr. 102669 van de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot wijziging van diverse voorwaarden ex artikel 12a en 12b, eerste lid van de Gaswet

De Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit,

Gelet op artikel 12f, eerste lid van de Gaswet;

Besluit:

ARTIKEL I

De Transportvoorwaarden Gas - LNB worden gewijzigd als volgt:

A

De inhoudsopgave komt te luiden:

1 Werkingssfeer en definities

2 Diensten

- 2.1 Transport
- 2.2 Kwaliteitsconversie
- 2.3 Flexibiliteitsdienst
- 2.4 Use it or lose it

3 Programmaverantwoordelijken en aangeslotenen met exitcapaciteit

- 3.1 Erkenning programmaverantwoordelijke
- 3.2 Erkende programmaverantwoordelijken
- 3.3 Vrijstelling en intrekking erkenning
- 3.4 Aangeslotene met exitcapaciteit
- 3.5 Het uitoefenen van programmaverantwoordelijkheid
- 3.6 Overgangsregeling

4 Operationele voorwaarden

- 4.1 Balanceringsregime
- 4.2 Uitvoering van transport
- 4.3 Allocatie
- 4.4 Onderhoud en beperking van transport

5 Overeenkomsten

- 5.1 Aangaan van overeenkomsten
- 5.2 Termijnen
- 5.3 Gevolgen van beëindiging van overeenkomsten

Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

6 Informatieverstrekking

7 Overige bepalingen

- Bijlage 1 Kredietwaardigheidseisen
- Bijlage 2 Combiflex A en B

B

Artikel 1 komt te luiden:

1 WERKINGSSFEER EN DEFINITIES

Dit document "Transportvoorwaarden Gas - LNB" bevat voorwaarden met betrekking tot de diensten transport, kwaliteitsconversie en flexibiliteitsdiensten op het **landelijk gastransportnet** en de

programmaverantwoordelijkheid op het **landelijk** en op een **regionaal gastransportnet**. Begrippen, die in de Gaswet of de Begrippenlijst Gas zijn gedefinieerd, hebben de in de Gaswet of Begrippenlijst Gas gedefinieerde betekenis en zijn in de hierop volgende tekst vetgedrukt.

C

Artikel 2.1.1 komt te luiden:

2.1.1 Transport vindt plaats op grond van een met de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** te sluiten overeenkomst en houdt in dat de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet gas** aangeboden op een **entrypunt** in het landelijk **gastransportnet** inneemt en op een **exitpunt** ter beschikking stelt. Transport vindt plaats met behulp van de diensten **entrycapaciteit** en **exitcapaciteit**. Deze diensten kunnen onafhankelijk van elkaar bij de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** worden gecontracteerd.

D

Artikel 2.1.2 komt te luiden:

2.1.2 **Entry- en exitcapaciteit**

Omschrijving van de dienst

De dienst **entrycapaciteit** geeft het recht om op een **entrypunt** een hoeveelheid **gas** per **uur** in het landelijk **gastransportnet** te voeden. De dienst **exitcapaciteit** geeft het recht om op een **exitpunt** een hoeveelheid **gas** per **uur** aan het landelijk **gastransportnet** te onttrekken.

Contractering en toewijzing

Entry- en exitcapaciteit worden gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe.

Afschakelbare dienst

De dienst afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** geeft het voorwaardelijke recht op **entrycapaciteit** respectievelijk **exitcapaciteit** en wordt aangeboden indien niet afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk niet afschakelbare **exitcapaciteit** niet meer beschikbaar is. De voorwaarde is dat uitsluitend van het recht op de dienst afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** gebruik gemaakt kan worden indien de **netgebruikers** van het landelijk **gastransportnet** die op het desbetreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikken over niet afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk niet afschakelbare **exitcapaciteit** dan wel eerder gecontracteerde afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** niet (volledig) van hun **entrycapaciteit** respectievelijk **exitcapaciteit** gebruik maken. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan, kan de **netgebruiker** op het desbetreffende **entry- of exitpunt** (deels) worden afgeschakeld.

De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** kan afschakelbare **entry- en exitcapaciteit** in verschillende tranches aanbieden, onderscheiden naar waarschijnlijkheid van afschakelen. Afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** in een tranche met een hogere waarschijnlijkheid van afschakelen wordt pas aangeboden indien de afschakelbare

entrycapaciteit respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** van een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen uitverkocht is.

Overige voorwaarden

De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** zal onverwijld, met inachtneming van 2.1.12, naar mate er bestaande niet afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk bestaande niet afschakelbare **exitcapaciteit** of bestaande afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk bestaande afschakelbare **exitcapaciteit** in een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen beschikbaar komt, de gecontracteerde afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** in een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen opwaarderen naar niet afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk niet afschakelbare **exitcapaciteit** dan wel de gecontracteerde afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** in een tranche met een hogere waarschijnlijkheid van afschakelen opwaarderen naar afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** in een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen. Het opwaarderen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempel.

E

Artikel 2.1.2b komt te luiden:

- 2.1.2b Voor **exitpunten** die de verbinding vormen tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet** bepaalt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de **plancapaciteit** en publiceert deze voorafgaand aan elk kalenderjaar op zijn website. In aanvulling op 2.1.2 wordt deze **plancapaciteit** geheel gecontracteerd door de gezamenlijke **erkende programmaverantwoordelijken** met erkenning LB. Deze **plancapaciteit** wordt vast (dit is niet **afschakelbaar**) gecontracteerd. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verdeelt de **plancapaciteit** over de **erkende programmaverantwoordelijken** met erkenning LB op basis van gegevens uit de **aansluitingenregisters** van de **regionale netbeheerders**. De **regionale netbeheerders** doen aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** maandelijks uiterlijk op de achtste **werkdag** volgend op de eerste kalenderdag van de maand opgave van de volgende gegevens, geldend per eerste kalenderdag van die maand, per **exitpunt** per **erkende programmaverantwoordelijke** per **leverancier**:

Voor **profielafnemers**:

- het aantal **profielafnemers** per profielcategorie en GKV (ten behoeve van de pieklevering);
- de som van de **standaardjaarverbruiken** per profielcategorie.

Voor **telemetriegrootverbruikers**:

- het aantal **telemetriegrootverbruikers**
- de som van de gecontracteerde capaciteit voor **telemetriegrootverbruikers** als vastgelegd in de **aansluitingenregister** van de **regionale netbeheerders**.

Voor het jaar 2008 geldt als overgangsmaatregel dat uiterlijk op de twaalfde **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben de **regionale netbeheerders** de genoemde gegevens nogmaals verstrekken aan de **netbeheerder** van het **landelijk**

gastransportnet, waarbij zij correcties verwerken die zijn aangebracht naar aanleiding van opmerkingen die zijn ingediend door **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** bij de **regionale netbeheerders**.

De **regionale netbeheerders** zenden op dezelfde dagen de genoemde gegevens tevens naar de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken**.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bepaalt de in een maand door elke **erkende programmaverantwoordelijke** met erkenning LB gecontracteerde hoeveelheid **exitcapaciteit**, op basis van informatie uit de **aansluitingenregisters** van de **regionale netbeheerders** als volgt:

-voor **profielafnemers** door per maand de maximale profiel fractie (volgens bijlage 1 van de Allocatievoorwaarden **Gas**) bij de voor die maand geldende referentietemperatuur te

vermenigvuldigen met de som van het **standaardjaarverbruik** per **erkende programmaverantwoordelijke** en met de **fitfactor exit RNB**, waarbij rekening wordt gehouden met pieklevering;

-voor **telemetriegrootverbruikers** door per maand de som van de gecontracteerde capaciteit per **erkende programmaverantwoordelijke** als vastgelegd in de **aansluitingenregisters** van de **regionale netbeheerders**, te vermenigvuldigen met de **profielfactor grootverbruik**, met de **poolfactor** en met de **fitfactor exit RNB**.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert de te hanteren **fitfactor exit RNB**, de referentietemperaturen, de **profielfracties** voor **profielafnemers** en de **profielfactoren grootverbruik** voorafgaand aan elk kalenderjaar op zijn website.

Voor **profielafnemers** achter een **niet OV-exitpunt** reserveert de beheerder van het **landelijk gastransportnet** voldoende **exitcapaciteit**.

F

Artikel 2.1.3 komt te luiden:

2.1.3 **Backhaul entry- en exitcapaciteit**

Omschrijving van de dienst

De dienst **backhaul entrycapaciteit** geeft het voorwaardelijke recht om op door de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** aangegeven **entrypunten** op of nabij de Nederlandse landsgrens, in tegenstroom met de fysieke stroomrichting, een hoeveelheid **gas** per **uur** administratief aan het landelijk **gastransportnet** te onttrekken. De dienst **backhaul exitcapaciteit** geeft het voorwaardelijke recht om op door de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** aangegeven **exitpunten** op of nabij de Nederlandse landsgrens, in tegenstroom met de fysieke stroomrichting, een hoeveelheid **gas** per **uur** administratief in het landelijk **gastransportnet** te voeden.

Contractering en toewijzing

Backhaul entry- en exitcapaciteit worden gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe.

Afschakelbare dienst

De voorwaarde voor **backhaul entry-** en **exitcapaciteit** is dat uitsluitend **gas** in tegenstroom kan worden getransporteerd en derhalve administratief aan het net kan worden onttrokken respectievelijk in het net kan worden gevoed indien voldoende forward stroom op het betreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikbaar is. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan kan de **netgebruiker** met **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** op het desbetreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** (deels) worden afgeschakeld.

De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** kan **backhaul entry-** en **exitcapaciteit** in verschillende tranches aanbieden, onderscheiden naar waarschijnlijkheid van afschakelen. **Backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** in een tranche met een hogere waarschijnlijkheid van afschakelen wordt pas aangeboden indien de **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** van een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen uitverkocht is.

Overige voorwaarden

De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** zal onverwijld, met inachtneming van 2.1.12, naar mate er bestaande **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk bestaande **backhaul exitcapaciteit** in een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen beschikbaar komt, de gecontracteerde **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** in een tranche met een hogere waarschijnlijkheid van afschakelen opwaarderen naar **backhaul entrycapaciteit** respectievelijk **backhaul exitcapaciteit** in een tranche met een lagere waarschijnlijkheid van afschakelen. Het opwaarderen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels.

G

Artikel 2.1.5 komt te luiden:

2.1.5 Wheeling

Omschrijving van de dienst

De dienst wheeling geeft het recht om op een **entrypunt** een hoeveelheid **gas** per **uur** in het landelijk **gastransportnet** te voeden en dit **gas** op een op dezelfde locatie gelegen **exitpunt** weer aan het landelijk **gastransportnet** te onttrekken.

Contractering en toewijzing

Wheeling wordt gecontracteerd en aan **erkende programmamaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe. De combinatie van **entry-** en **exitpunten** waarvoor de dienst wheeling wordt aangeboden wordt door de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** op zijn website gepubliceerd.

Afschakelbare dienst

De dienst afschakelbare wheeling geeft het voorwaardelijke recht op wheeling en wordt aangeboden indien niet afschakelbare wheeling niet meer beschikbaar is. De voorwaarde is dat uitsluitend van het recht op de dienst afschakelbare wheeling gebruik gemaakt kan worden indien de **netgebruikers** van het landelijk **gastransportnet** die op het betreffende **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** beschikken

over niet afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk niet afschakelbare **exitcapaciteit** dan wel eerder gecontracteerde afschakelbare **entrycapaciteit** respectievelijk afschakelbare **exitcapaciteit** niet (volledig) van hun **entrycapaciteit** respectievelijk **exitcapaciteit** gebruik maken. Indien niet aan deze voorwaarde wordt voldaan, kan de dienst afschakelbare wheeling van de **netgebruiker** (deels) worden afgeschakeld.

Overige voorwaarden

De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** zal onverwijld, met inachtneming van 2.1.12, naar mate er bestaande niet afschakelbare wheeling beschikbaar komt, de gecontracteerde afschakelbare wheeling opwaarderen naar niet afschakelbare wheeling. Het opwaarderen zal worden uitgevoerd in de volgorde van de volgens 5.1.6 vastgelegde tijdstempels.

H

Artikel 2.1.7 en 2.1.8 komen te luiden:

2.1.7 Diversion

Omschrijving van de dienst

De dienst diversion geeft het recht om gecontracteerde **entrycapaciteit** of **exitcapaciteit** te verplaatsen naar een ander op dezelfde locatie gelegen **entrypunt** respectievelijk **exitpunt** onder de voorwaarde dat er geen extra beslag op **transportcapaciteit** wordt gelegd.

Contractering en toewijzing

Diversion wordt gecontracteerd en aan **erkende programmaverantwoordelijken** toegewezen volgens het first come first served principe. De combinatie van **entry-** en **exitpunten** waarvoor de dienst diversion wordt aangeboden wordt door de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** op zijn website gepubliceerd.

Overige voorwaarden

De status van de door middel van diversion verplaatste **entry-** of **exitcapaciteit** zal niet worden aangetast tenzij deze verplaatsing de status van de **entry-** of **exitcapaciteit** van een andere **erkende programmaverantwoordelijke** zou aantasten.

2.1.8 Verlegging

Omschrijving van de dienst

De dienst verlegging geeft het recht om **exitcapaciteit** van een **exitpunt** voor een bepaalde periode te verplaatsen naar een ander **exitpunt**.

Contractering en toewijzing

De dienst verlegging wordt door de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** beoordeeld en als maatwerk aangeboden.

Overige voorwaarden

De status van de door middel van verlegging verplaatste **exitcapaciteit** zal niet worden aangetast tenzij deze verplaatsing de status van de **exitcapaciteit** van een andere **erkende programmaverantwoordelijke** zou aantasten.

I

Artikel 2.1.9 komt te vervallen.

J

De artikelen 2.4.2 tot en met 2.4.4 komen te luiden:

- 2.4.2 De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** stelt de **erkende programmaverantwoordelijke** schriftelijk op de hoogte van de beoogde ontneming van rechten en stelt deze **erkende programmaverantwoordelijke** in de gelegenheid om binnen drie **werkdagen** na ontvangst van deze mededeling een voldoende gemotiveerde verklaring aan de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** te verstrekken, waarin wordt aangegeven waarom de beoogde ontneming van rechten onterecht zou zijn. De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** beoordeelt deze verklaring met in achtneming van de belangen van de betrokken partijen en besluit op grond van deze belangenafweging om de beoogde ontneming van rechten al dan niet te entameren.
- 2.4.3 Ontneming van bij de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** gecontracteerde **entry- of exitcapaciteit** doet niet af aan de betalingsverplichtingen van de **erkende programmaverantwoordelijke** op grond van een overeenkomst met de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** en heeft ook overigens geen invloed op de rechten en verplichtingen van partijen uit deze overeenkomst.
- 2.4.4 Vanaf het moment dat de **erkende programmaverantwoordelijke** de rechten betreffende de onvoldoende gebruikte bij de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** gecontracteerde **entry- of exitcapaciteit** heeft verloren ingevolge het hiervoor bepaalde, is de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** vrij om deze **entry- of exitcapaciteit** aan derden aan te bieden overeenkomstig de normaal geldende voorwaarden. Daarbij zal de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** de desbetreffende **entry- of exitcapaciteit** eerst op non-discriminatoire wijze aan die derden aanbieden, die hem in de twee maanden voorafgaand aan het moment van ontneming tevergeefs om contractering van die **entry- of exitcapaciteit** hebben verzocht.

K

De titelaanduiding van hoofdstuk 3 en paragraaf 3.2 komt te luiden:

3 Programmaverantwoordelijken en aangeslotenen met exitcapaciteit

3.2 Erkende programmaverantwoordelijken

- 3.2.0 Een ieder kan bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een aanvraag indienen om **erkende programmaverantwoordelijke** te worden, volgens een door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** vastgesteld en via de website op te vragen model. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** accepteert een ieder als **erkende programmaverantwoordelijke** die
- a. voldoende kredietwaardig is in relatie tot zijn beoogde verplichtingen, dat wil zeggen dat is voldaan aan de eisen met betrekking tot financiële zekerheidsstelling die past bij het kredietrisico dat volgens vastgestelde regels door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aan de partij is toegekend. Deze regels zijn opgenomen in Bijlage 1 bij de Transportvoorwaarden Gas - LNB; en
  - b. voldoet aan de eisen met betrekking tot elektronisch berichtenverkeer met betrekking tot nominaties, entry- en exitprogramma's, portfolio onbalans signaal en de inzet van de biedladder; deze worden gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**; en
  - c. in alle opzichten uiting geeft te beschikken over de deskundigheid en zorgvuldigheid en over de technische, administratieve en organisatorische faciliteiten, die vereist zijn om deelnemer aan het gastransport in het **landelijk gastransportnet** te kunnen zijn en zich in overeenstemming daarmee gedraagt.

Indien aan de hiervoor genoemde voorwaarden is voldaan, verstrekt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de aanvrager een erkenning door middel van publicatie op zijn website, onder vermelding van de ingangsdatum van de erkenning.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** kan toestemming verlenen aan een derde die voldoet aan de eisen met betrekking tot elektronisch berichtenverkeer zoals hiervoor bedoeld onder b, maar die niet zelf een **erkende programmaverantwoordelijke** is, om het operationele berichtenverkeer zoals beschreven in 4.2 uit te voeren namens een **erkende programmaverantwoordelijke**.

- 3.2.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** onderscheidt twee typen erkenning voor een **erkende programmaverantwoordelijke**, waarbij het verschil tussen erkenning LA en erkenning LB betrekking heeft op de mogelijkheid exitcapaciteit te contracteren op een exitpunt tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet**.

Erkenning LA: rechtspersonen en natuurlijke personen met deze erkenning kunnen gebruik maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, behoudens van exitcapaciteit op een exitpunt tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet**. In aanvulling op de eisen vermeld onder 3.2.0.a t/m 3.2.0.c geldt de volgende voorwaarde:

- a. de partij dient te beschikken over een EAN-code ingeval deze partij **programmaverantwoordelijkheid** draagt op een binnenlands exitpunt.

Erkenning LB: rechtspersonen en natuurlijke personen met deze erkenning kunnen gebruik maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** met inbegrip van

exitcapaciteit op een exitpunt tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet**.

In aanvulling op de eisen vermeld onder 3.2.o.a t/m 3.2.o.c gelden de volgende voorwaarden:

- a. de partij dient te beschikken over een **EAN-code**;
- b. de partij dient deel te nemen aan het berichtenverkeer met betrekking tot allocatie;
- c. de partij contracteert exitcapaciteit volgens 2.1.2b.

3.2.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert de actuele lijst met **erkende programmaverantwoordelijken** inclusief het type erkenning op zijn website.

L

De artikelen 3.3.1 en 3.3.2 komen te luiden:

3.3.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** kan besluiten om voor een bepaalde, beperkte periode schriftelijk vrijstelling te verlenen van één of meer van de in 3.2 genoemde voorwaarden in het geval tijdelijk niet aan deze voorwaarden kan worden voldaan. Bedoelde vrijstelling wordt verleend op gemotiveerd schriftelijk verzoek tot uiterlijk een maand voor de aanvang van de gecontracteerde dienst.

3.3.2 Een erkenning is geldig tot het moment dat deze wordt ingetrokken. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal een erkenning slechts intrekken op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** of als de **erkende programmaverantwoordelijke** niet langer voldoet aan de voorwaarden zoals genoemd in 3.2. Intrekking van de erkenning op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** is uitsluitend mogelijk indien de **erkende programmaverantwoordelijke** geen gebruik (meer) maakt van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de **erkende programmaverantwoordelijke** geen **programmaverantwoordelijkheid** meer draagt. Voor het intrekken van de erkenning naar aanleiding van het niet langer voldoen aan de voorwaarden zoals genoemd in 3.2 gelden de regelingen zoals beschreven in 3.3.4 en 3.3.5. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** informeert elke **regionale netbeheerder** terstond over de intrekking van een erkenning LB.

M

De paragrafen 3.3.4 tot en met 3.3.6 en onderliggende artikelen komen te luiden:

3.3.4 Regeling in geval van surseance van betaling of faillissement van een erkende programmaverantwoordelijke

3.3.4.1 Onverwijld nadat de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** er kennis van heeft genomen dat voor een **erkende programmaverantwoordelijke** surseance van betaling is verleend respectievelijk faillissement is uitgesproken, meldt hij dat aan **de raad**. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bepaalt na overleg met **de raad** of, en zo ja onder welke voorwaarden, hij de **erkende programmaverantwoordelijke** dan wel de bewindvoerder en **erkende programmaverantwoordelijke** tezamen onderscheidenlijk de curator aanbiedt om intrekking van de erkenning als **programmaverantwoordelijke** op te schorten voor ten hoogste 10 dagen. In dat geval kan de

netbeheerder van het **landelijk gastransportnet** aanbieden, voor zover dat redelijkerwijs noodzakelijk is, garant te staan voor de meerkosten tijdens deze opschorting.

- 3.3.4.2 Onder meerkosten in de zin van 3.3.4.1 worden verstaan de eventuele extra kosten voor de inkoop van **gas** ten opzichte van de situatie dat de inkoopcontracten van de desbetreffende **erkende programmamaverantwoordelijke** niet zouden zijn beëindigd.
- 3.3.4.3 Indien het in 3.3.4.1 bedoelde overleg tot opschorting van de intrekking van de erkenning van de betreffende **programmamaverantwoordelijke** leidt, worden gedurende de opschorting alle individuele verzoeken tot overdracht van **programmamaverantwoordelijkheid** van of naar de betreffende **programmamaverantwoordelijke** geweigerd. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** brengt de meerkosten in de zin van 3.3.4.2 in rekening bij alle **erkende programmamaverantwoordelijken** naar evenredigheid van de opdeling zoals beschreven in 3.3.5.1 b en d.
- 3.3.5 Opdeling van programmamaverantwoordelijkheid voor groot- en kleinverbruikers bij intrekking van erkenning
- 3.3.5.1 Als de erkenning van de **programmamaverantwoordelijke** is ingetrokken, waarbij deze intrekking niet is toe te rekenen aan de betrokken **grootverbruikers**, wordt de **programmamaverantwoordelijkheid** over de **erkende programmamaverantwoordelijken** als volgt verdeeld:
- de **programmamaverantwoordelijkheid** voor **kleinverbruikers** waarvoor de **vergunninghouder** de **programmamaverantwoordelijkheid** heeft geregeld: aan de **erkende programmamaverantwoordelijke** die de **vergunninghouder** onverwijld aan de **netbeheerder** van de betreffende **kleinverbruikers** opgeeft;
  - de **programmamaverantwoordelijkheid** voor **kleinverbruikers** waarvoor de in sub a bedoelde **vergunninghouder** niet tijdig de **programmamaverantwoordelijkheid** heeft geregeld: aan **erkende programmamaverantwoordelijken** van **kleinverbruikers** naar rato van het aantal **kleinverbruikers** waarvoor een **erkende programmamaverantwoordelijke programmamaverantwoordelijkheid** draagt;
  - de **programmamaverantwoordelijkheid** voor **grootverbruikers** waarvoor de **leverancier**, daartoe bepaaldelijk gemachtigd door de **grootverbruiker**, de **programmamaverantwoordelijkheid** heeft geregeld: aan de **erkende programmamaverantwoordelijke** die de **leverancier** onverwijld aan de **netbeheerder** van de betreffende **grootverbruikers** opgeeft;
  - de **programmamaverantwoordelijkheid** voor **grootverbruikers** met een bij zijn **netbeheerder** gecontracteerde capaciteit van minder dan $50.000 \text{ m}^3(\text{n};35,17)$ per uur, waarvoor de in sub c bedoelde **leverancier** niet tijdig de **programmamaverantwoordelijkheid** heeft geregeld: aan **erkende programmamaverantwoordelijken** voor **grootverbruikers** naar rato van de **exitcapaciteit** van de **grootverbruikers** waarvoor een **erkende programmamaverantwoordelijke programmamaverantwoordelijkheid** draagt. De **grootverbruiker** met een bij zijn **netbeheerder** gecontracteerde capaciteit van $50.000 \text{ m}^3(\text{n};35,17)$ per uur of meer waarvoor de **programmamaverantwoordelijkheid** niet tijdig is geregeld, wordt afgesloten.

De **erkende programmamaverantwoordelijken** die op grond van sub b of sub d **programmamaverantwoordelijkheid** toegewezen hebben gekregen, informeren binnen drie **werkdagen** na de verdeling de betrokken **grootverbruikers** en de **vergunninghouder** van de betrokken **kleinverbruikers**, over deze toewijzing, de bij hen geldende voorwaarden en de opzegmogelijkheden.

Indien de **programmaverantwoordelijkheid** van **klein- of grootverbruikers** als gevolg van het intrekken van erkenning van de **programmaverantwoordelijke** wordt verdeeld op grond van sub b of sub d, zorgt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** er voor dat de verdeling van **programmaverantwoordelijkheid** binnen één **werkdag** in zijn **aansluitingenregister** wordt verwerkt en verzoekt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betrokken **regionale netbeheerders** deze verdeling binnen één **werkdag** in hun **aansluitingenregister** te verwerken.

3.3.5.2 De **grootverbruiker** die via de in deze paragraaf bedoelde verdeling een andere **erkende programmaverantwoordelijke** heeft gekregen voor zijn **aansluiting**, heeft gedurende drie maanden na de verdeling het recht zonder opzegtermijn van **erkende programmaverantwoordelijke** te wisselen.

3.3.5.3 De **vergunninghouder** van de **kleinverbruikers** die via de in deze paragraaf bedoelde verdeling een andere **erkende programmaverantwoordelijke** heeft gekregen voor zijn **aansluitingen**, heeft gedurende één week na de verdeling het recht zonder opzegtermijn van **erkende programmaverantwoordelijke** te wisselen.

3.3.5.4 In de in 3.3.5.1 genoemde verdeling wordt rekening gehouden met een verzoek van een **erkende programmaverantwoordelijke** om de aan hem toegewezen **aansluitingen** toe te wijzen aan een andere **erkende programmaverantwoordelijke** indien beide betrokken **erkende programmaverantwoordelijken** hiertoe gezamenlijk een verzoek hebben ingediend bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**. De verwerkingstermijn van een dergelijk verzoek bedraagt twee weken.

3.3.6 Regeling voor het geval de leverancier niet meer aan zijn leveringsverplichtingen kan voldoen

Indien een **leverancier** surseance van betaling is verleend respectievelijk failliet is verklaard, geldt voor de leveringen van de betreffende **leverancier** die niet vallen onder het Besluit leveringszekerheid Gaswet, dat de **erkende programmaverantwoordelijke** die de **programmaverantwoordelijkheid** voor die **aangeslotenen** draagt, zijn **programmaverantwoordelijkheid** tijdelijk dient te continueren. Betrokken partijen informeren elkaar onverwijld over de ontstane situatie. In verband met het continueren van zijn **programmaverantwoordelijkheid** informeert de **erkende programmaverantwoordelijke** de betrokken **aangeslotenen** onverwijld over de ontstane situatie. De **erkende programmaverantwoordelijke** dient zijn **programmaverantwoordelijkheid** voor die **aangeslotenen** te continueren tot het moment waarop die **aangeslotene** een nieuwe leveringsovereenkomst heeft gesloten dan wel de levering aan die **aangeslotene** is beëindigd, met dien verstande dat de continuering van zijn **programmaverantwoordelijkheid** in deze situatie hooguit gedurende een periode van vijf **werkdagen** nadat de **erkende programmaverantwoordelijke** de betrokken **aangeslotenen** onverwijld over de ontstane situatie heeft geïnformeerd, zal duren.

N

De artikelen 3.4.1 en 3.4.2 komen te luiden:

- 3.4.1 Een **aangeslotene** die voldoet aan het bepaalde in 3.2.o.a is uitsluitend gerechtigd **exitcapaciteit** te contracteren op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **aansluiting**.
- 3.4.2 De betrokken **aangeslotene** is niet gerechtigd gebruik te maken van de diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** waaronder begrepen het deelnemen aan het gastransport. Dit is voorbehouden aan een ieder die voldoet aan de voorwaarden van 3.2.o.a t/m 3.2.o.c.

O

De paragrafen 3.5 en 3.6 en onderliggende artikelen komen te luiden:

3.5 Het uitoefenen van programmaverantwoordelijkheid

- 3.5.1.1 Een **aangeslotene** die de **programmaverantwoordelijkheid** voor zijn **aansluiting** niet zelf zal uitoefenen, meldt aan zijn **netbeheerder** aan welke **erkende programmaverantwoordelijke(n)** hij zijn **programmaverantwoordelijkheid** heeft overgedragen. Deze melding kan door middel van een switchbericht van de daartoe gemachtigde **leverancier** dan wel door middel van een schriftelijke mededeling.
- 3.5.1.2 Op een grenspunt en op een installatie voor de opslag van **gas** of LNG heeft de **partij** die het gebruiksrecht van de **entry-** en/of **exitcapaciteit** heeft **programmaverantwoordelijkheid**.
- 3.5.1.3 Op een **entrypunt** waar een **gasproductienet** is verbonden met het **landelijk gastransportnet**, hebben de partijen aangesloten op dat **gasproductienet** **programmaverantwoordelijkheid**.
- 3.5.2 Een **erkende programmaverantwoordelijke** is verplicht **programmaverantwoordelijkheid** uit te oefenen met betrekking tot de **aansluitingen** waarvoor hij in de **aansluitingenregisters** van de **netbeheerders** op enig moment als **programmaverantwoordelijke** is vermeld.
- 3.5.3 De **netbeheerders** mogen afgaan op hetgeen in de **aansluitingenregisters** omtrent de **programmaverantwoordelijkheid** voor een **aansluiting** is vermeld, onverminderd het recht van de **erkende programmaverantwoordelijke** op correctie van een onjuiste vermelding.

3.6 Overgangsregeling

- 3.6.1 De **shipper** die, op het moment van de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de **programmaverantwoordelijkheid** zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB, in het **aansluitingenregister** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** of van de **regionale netbeheerder** vermeld staat bij een **aansluiting**, wordt geacht vanaf dat moment **programmaverantwoordelijkheid** voor deze **aansluiting** te dragen, tenzij de **aangeslotene** vooraf gemeld heeft aan zijn **netbeheerder** dat hij zelf **programmaverantwoordelijkheid** zal uitoefenen of deze aan een **erkende programmaverantwoordelijke** zal overdragen. Indien door de inwerkingtreding van deze voorwaarden de allocatierol van een **erkende programmaverantwoordelijke** op het **landelijk gastransportnet** verandert dan zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de **erkende programmaverantwoordelijke** daarover informeren.

- 3.6.2 **Shippers** worden bij de inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot de **programmaverantwoordelijkheid** zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas - LNB van rechtswege **erkende programmaverantwoordelijke**.

P

De paragrafen 4.1 tot en met 4.4 en onderliggende artikelen komen te luiden:

4.1 Balanceringsregime

- 4.1.0 De **erkende programmaverantwoordelijke** is verantwoordelijk voor het bewaken van de balans per **portfolio**.

4.1.1 [vervallen]

4.1.1 Het indienen van programma's

- 4.1.1.1 Een **erkende programmaverantwoordelijke** dient dagelijks voor 14:00 uur bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een **entryprogramma** en/of **exitprogramma** voor de volgende **gasdag** in.

- 4.1.1.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert op zijn website een formule die de relatie voorschrijft tussen entry- en exithoeveelheden per **uur** voor een **exitprogramma**. De **erkende programmaverantwoordelijke** is verplicht de formule toe te passen in een **exitprogramma**, dat geheel of gedeeltelijk betrekking heeft op de levering van gas aan **kleinverbruikers**. De formule mag niet worden toegepast op de netto verkooppositie door transacties op het virtuele handelspunt. De parameters van deze formule die gelden voor de volgende **gasdag** publiceert de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** dagelijks voor 09:00 uur op zijn website. De formule wordt zodanig opgesteld dat na toepassing van de formule de entryhoeveelheid per **gasdag** gelijk is aan de exithoeveelheid.

- 4.1.1.2a De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal de parameters van de formule genoemd in artikel 4.1.1.2 in de **zomermaanden** zodanig aanpassen dat de hoeveelheid **entrygas** extra wordt gedempt. Hierdoor neemt de omvang van de **lichtgroene zone** plus de **donkergroene zone** af. De afname van de **lichtgroene zone** plus de **donkergroene zone** wordt uitgedrukt in een percentage. Per jaar geldt voor dit percentage een vastgesteld maximum.

In de eerste **zomermaand** is het percentage gelijk aan het voor dat jaar vastgestelde maximum. Indien gedurende een **zomermaand** de biedladder 30 keer of vaker wordt afgeroepen conform 4.1.3.4 zal op de laatste dag van de maand het in deze maand van kracht zijnde percentage voor de daaropvolgende **zomermaand** met 10 procentpunt worden verminderd, behalve wanneer het van kracht zijnde percentage 0% is. Indien gedurende een **zomermaand** de biedladder minder dan 30 keer wordt afgeroepen conform 4.1.3.4 zal op de laatste dag van de maand het in deze maand van kracht zijnde percentage voor de daaropvolgende **zomermaand** met 10 procentpunt worden verhoogd tot maximaal het vastgestelde maximum percentage.

Gedurende de eerste zomerperiode na vaststelling van deze voorwaarden, is het maximum percentage 20%. Indien gedurende alle **zomermaanden** in een jaar de afname gelijk is aan het maximum percentage, dan wordt het maximum percentage voor het daaropvolgende jaar verhoogd met 10 procentpunt, tenzij het maximum percentage gelijk is aan 50%. Indien gedurende drie of vier **zomermaanden** in een jaar de afname gelijk is aan het maximum percentage, dan wordt het maximum percentage voor het daaropvolgende jaar gelijk gehouden. Indien gedurende minder dan drie **zomermaanden** in een jaar de afname gelijk is aan het maximum percentage, dan wordt het maximum percentage voor het daaropvolgende jaar verlaagd met 10 procentpunt, tenzij het maximum percentage gelijk is aan 0%.

Het actuele en het voor dat jaar vastgestelde maximum percentage zullen worden gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**.

- 4.1.1.3 Uiterlijk een **uur** na het tijdstip waarop de in 4.1.1.1 bedoelde **entry-** en/of **exitprogramma's** moeten zijn ingediend, informeert de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de **erkende programmaverantwoordelijke** of de **entry-** en/of **exitprogramma's** zijn goedgekeurd.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** keurt in ieder geval een **exitprogramma** af indien het **exitprogramma** niet voldoet aan de eisen zoals beschreven in 4.1.1.2. Indien de **erkende programmaverantwoordelijke** afziet van het toepassen van de in 4.1.1.2 bedoelde formule in zijn **exitprogramma**, dan keurt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in ieder geval het **exitprogramma** af indien in dat **exitprogramma** de entry- en exithoeveelheid niet ieder **uur** gelijk is..

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** keurt in ieder geval een **entryprogramma** af indien in het **entryprogramma** de entry- en exithoeveelheid niet ieder **uur** gelijk is.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** keurt in ieder geval een **entry-** respectievelijk **exitprogramma** af indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op het **VPPV** inconsistentie constateert met andere **exit-** respectievelijk **entryprogramma's** van de **erkende programmaverantwoordelijke** zelf en/of van een andere **erkende programmaverantwoordelijke**.

Dat een ander **exit-** respectievelijk **entryprogramma** nog niet volledig is goedgekeurd, hoeft voor een **programma** waarin **programmaverantwoordelijkheid** overgaat van of naar het nog niet goedgekeurde **programma**, niet te leiden tot inconsistentie.

- 4.1.1.4 Nadat de **erkende programmaverantwoordelijke** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bericht heeft ontvangen dat zijn **entry-** en/of **exitprogramma** is afgekeurd, dient hij een verbeterd **entry-** en/of **exitprogramma** in, die opnieuw de goedkeuring van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** behoeven.
- 4.1.1.5 Indien om 22:00 uur voorafgaand aan de **gasdag** geen goedgekeurd **entry-** en/of **exitprogramma** beschikbaar is, stelt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op basis van de hem bekende informatie dit **entry-** en/of **exitprogramma** vast.

Indien op dit tijdstip de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** inconsistentie constateert op het **VPPV** tussen het **programma** van een beurs aangewezen conform artikel 66b van de Gaswet of

een afwikkelonderneming (clearing house) die beschikt over een vergunning conform de Wet op het financieel toezicht (Wft) en een **exit-** en/of **entryprogramma** van een andere **erkende programmaverantwoordelijke**, dan stelt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betrokken **programma's** vast in lijn met het door een beurs of afwikkelonderneming ingediende **programma**.

4.1.2 Informatieverstrekking ten behoeve van de balanshandhaving

4.1.2.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert op basis van de goedgekeurde **entry-** en **exitprogramma's** uiterlijk twee **uur** voor het begin van de **gasdag** voor een ieder opvraagbaar de uurwaarden van de grenzen van de zones voor balanshandhaving voor de betreffende **gasdag**, zijnde:

- de grens tussen de **donkergroene zone** en de **lichtgroene zone**;
- de grens tussen de **lichtgroene zone** en de **oranje zone**;
- de grens tussen de **oranje zone** en de **rode zone**.

4.1.2.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert, zodra deze beschikbaar zijn, per **uur** voor een ieder opvraagbaar:

- a. de biedingen op de biedladder inclusief prijzen en afroeptijden;
- b. de (eventueel) afgeroepen hoeveelheid **gas** en de uren waarin deze geleverd zal worden;
- c. de (eventueel) in het kader van 4.1.4.2 gekochte of in het kader van 4.1.4.3 verkochte hoeveelheid **gas** van of aan **balans assisterende programmaverantwoordelijken**;
- d. de som van de posities van de **onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijken**;
- e. de marginale biedprijs zoals bedoeld in 4.1.5.1;
- f. het **systeem balans signaal**.

4.1.2.3 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert op uurbasis per **portfolio** per **uur**, zodra deze beschikbaar zijn, onderstaande informatie die alleen opvraagbaar is door geautoriseerde medewerkers van de betreffende **erkende programmaverantwoordelijke**:

- a. het goedgekeurde **entry-** en/of **exitprogramma**;
- b. de uuronbalans, zijnde de vastgestelde netto afwijking van de near real time allocaties ten opzichte van het goedgekeurde **entry-** en/of **exitprogramma**;
- c. na afroep van de biedladder: de hoeveelheid **gas** die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** is gekocht van of verkocht aan de **erkende programmaverantwoordelijke**, inclusief de verrekenprijs per transactie zoals bedoeld in 4.1.5.1 en het **uur** van afroep van deze transactie;
- d. de cumulatie van de uuronbalansen, zijnde het **portfolio onbalans signaal**.

4.1.3 De biedladder

4.1.3.1 **Erkende programmaverantwoordelijken** kunnen dagelijks voor 22:00 uur aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** biedingen voor de komende **gasdag** doen voor het leveren van een hoeveelheid **gas** aan of het afnemen van een hoeveelheid **gas** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**. Biedingen kunnen tot uiterlijk 8 **uur** voorafgaand aan het **uur** van levering of afname worden gewijzigd. Een bieding bevat de volgende gegevens:

- a. of de bieding een levering of afname betreft;

- b. het **uur** van levering of afname waarvoor de bieding geldt;
- c. de hoeveelheid **gas** die maximaal kan worden geleverd of afgenomen in een veelvoud van 150 MWh;
- d. de minimale prijs (voor een levering) die de **erkende programmaverantwoordelijke** wil ontvangen of de maximale prijs (voor een afname) die de **erkende programmaverantwoordelijke** wil betalen;
- e. het **entry-** of **exitpunt** waarop de **erkende programmaverantwoordelijke** zal leveren of afnemen;
- f. de minimale afroeptijd, zijnde een ½, 1½ of 2½ uur voorafgaand aan het **uur** van levering of afname;
- g. de code van het betreffende **portfolio** van de **erkende programmaverantwoordelijke**.

4.1.3.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** accepteert alleen biedingen nadat met de **erkende programmaverantwoordelijke** overeenstemming is bereikt over de bruikbaarheid van het door hem in te zetten flexibele middel op het **entry-** of **exitpunt**. Bij het beoordelen van de bruikbaarheid kijkt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** naar locatie, gaskwaliteit en communicatie.

4.1.3.3 De **erkende programmaverantwoordelijke** kan de prijs van zijn bieding aanpassen tot 4 **uur** voor het **uur** van levering of afname.

4.1.3.4 De volgorde van afroepen van de biedingen wordt bepaald aan de hand van de prijzen, waarbij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** begint met de afroep van de bieding met de voor de **onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijke(n)** meest gunstige prijs. In geval van beperkingen van het transport conform 4.4 die het afroepen van de bieding verhinderen is de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gerechtigd de betrokken bieding over te slaan.

Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** biedingen overslaat, zal hij de reden hiervoor binnen 2 werkdagen melden aan de **erkende programmaverantwoordelijke** die de bieding gedaan heeft. Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** 20 biedingen heeft overgeslagen of minimaal eenmaal per drie maanden, zal hij een overzicht van deze meldingen geven aan de **raad**. Dit overzicht zal tevens gepubliceerd worden op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, waarbij de informatie geanonimiseerd zal worden naar bieder en plaats van bieding.

4.1.3.5 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** kan overeenkomsten aangaan met **erkende programmaverantwoordelijken** waarin deze **erkende programmaverantwoordelijken** zich tegen een vergoeding verplichten voor de duur van die overeenkomst een minimale hoeveelheid biedingen te doen conform 4.1.3.1, waarbij de prijs van het **gas** voldoet aan hetgeen in die overeenkomst is bepaald.

4.1.3.6 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bepaalt aan de hand van een openbare aanbesteding (tender) de **erkende programmaverantwoordelijken** waarmee hij een overeenkomst aangaat zoals genoemd in artikel 4.1.3.5. In de tender wordt gevraagd te bieden op ten minste één product voor het leveren van een hoeveelheid **gas** of één product voor het afnemen van een hoeveelheid **gas**.

Indien meerdere producten voor het leveren van een hoeveelheid **gas** of voor het afnemen van een hoeveelheid **gas** onderdeel zijn van de tender, onderscheiden deze producten zich door de verschillen in voorwaarden die worden gesteld aan de maximum- en minimum prijs waarvoor **gas** op de biedladder wordt aangeboden. In de tender zullen de verschillen in de producten worden verdisconteerd met een weegfactor. De volgorde van de selectie van de aanbiedingen wordt bepaald op basis van de uitkomst van de vermenigvuldiging van prijs en weegfactor. De weegfactor is alleen van toepassing op de volgorde van selectie van de aanbiedingen en heeft geen overige consequenties.

Indien in de tender één product voor het leveren van een hoeveelheid **gas** wordt gevraagd, bedraagt de weegfactor voor dat product 1. Indien in de tender één product voor het afnemen van een hoeveelheid **gas** wordt gevraagd, bedraagt de weegfactor voor dat product 1.

In de tender worden in ieder geval de volgende voorwaarden aan de overeenkomsten gesteld:

- Per product: de in het in 4.1.3.7 genoemde rapport vermelde maximum- en minimumprijs waarvoor **gas** op de biedladder wordt aangeboden;
- Per product: de in het in 4.1.3.7 genoemde rapport vermelde weegfactor;
- Een contractduur van een jaar;
- Een nominatietijd van 30 minuten;
- Technische eisen ten aanzien van betrouwbaarheid, fysieke levering en communicatie.

4.1.3.7 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt een rapport op over de voorwaarden waaraan een overeenkomst zoals genoemd in 4.1.3.5 dient te voldoen. Dit rapport is gebaseerd op, maar niet beperkt tot, de ervaringen die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** heeft opgedaan met de biedladder. In dit rapport worden in ieder geval de in de tender in te kopen producten gespecificeerd op basis van de maximum - en minimum prijs waarvoor **gas** op de biedladder kan worden aangeboden alsmede de weegfactor die aan het product wordt toegekend. Dit rapport geeft een objectieveerbare onderbouwing van veranderingen in het aantal producten, de productspecificatie en de weegfactor. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert dit rapport op haar website.

Indien het rapport wordt gewijzigd, dan gelden deze gewijzigde voorwaarden voor tenders die in het kalenderkwartaal volgend op de publicatie door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** van het gewijzigde rapport op haar website, worden gestart.

4.1.3.8 Bij de aanvang van het nieuwe balanceringsregime zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een tender uitschrijven voor drie producten voor het leveren van een hoeveelheid **gas** en drie producten voor het afnemen van een hoeveelheid **gas**. De maximum- en minimumprijs waarvoor **gas** op de biedladder wordt aangeboden bedraagt voor het eerste product voor levering respectievelijk 150% en 120% van de meest recent bekend zijnde neutrale gasprijs; voor het tweede product voor levering respectievelijk 200% en 110% van de meest recent bekend zijnde neutrale gasprijs; en voor het derde product voor levering respectievelijk 300% en 105% van de meest recent bekend zijnde neutrale gasprijs. De weegfactoren voor levering bedragen voor het eerste product 0,5; voor het tweede product 1,0; en voor het derde product 2,0.

De maximum - en minimum prijs waarvoor **gas** op de biedladder wordt aangeboden bedraagt voor het eerste product voor afname respectievelijk 80% en 50% van de meest recent bekend zijnde neutrale gasprijs; voor het tweede product voor afname respectievelijk 90% en 0% van de meest recent bekend zijnde neutrale gasprijs; en voor het derde product voor levering respectievelijk 95% en -100% van de meest recent bekend zijnde neutrale gasprijs.

De weegfactoren voor afname bedragen voor het eerste product 0,5; voor het tweede product 1,0; en voor het derde product 2,0.

- 4.1.3.9 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt voor iedere verandering van de hoeveelheid te reserveren capaciteit op de biedladder een rapport op met daarin een objectieerbare onderbouwing van de hoeveelheid te reserveren capaciteit op de biedladder. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert dit rapport op haar website. Een wijziging van de hoeveelheid te reserveren capaciteit zal het kalenderkwartaal volgend op de publicatie door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** van het rapport op haar website, ingaan.
- 4.1.3.10 Bij de aanvang van het nieuwe balanceringsregime bedraagt de hoeveelheid te reserveren capaciteit 2100 MWh/h voor productie- en 2100 MWh/h voor injectiecapaciteit, te contracteren voor een periode van een volledig jaar.
- 4.1.3.11 In afwijking van artikel 4.1.3.7 en 4.1.3.9, zal in de eerste 24 maanden na invoering van het nieuwe balanceringsregime een periode van een kalendermaand worden aangehouden in plaats van een periode van een kalenderkwartaal.

4.1.4 Dagelijkse balanshandhaving

- 4.1.4.1 In de eerste helft van ieder **uur** voorspelt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de positie van het **systeem balans signaal** aan het einde van dat **uur**.

Als deze voorspelling in de **donkergroene zone** uitkomt, dan onderneemt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** geen actie met betrekking tot balanshandhaving.

Als deze voorspelling in de **lichtgroene zone** uitkomt en de systeemmonbalans toeneemt ten opzichte van de voorspelling van een **uur** eerder, dan roept de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de biedladder af conform 4.1.3.4 om de systeemmonbalans te verminderen. Bij deze afroep komen alle biedingen voor de eerstkomende drie **uren** in aanmerking, met inachtneming van de minimale afroeptijd. De hoeveelheid waarvoor de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de biedladder afroept, is een percentage van het verschil tussen de voorspelde waarde van het **systeem balans signaal** aan het eind van het **uur** en de grens tussen de **donkergroene zone** en de **lichtgroene zone**, verminderd met al afgeroepen maar nog niet geleverde volumes. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert dit percentage op zijn website voorafgaand aan de **gasdag** waarop dit percentage betrekking heeft.

Als deze voorspelling in de **oranje zone** of **rode zone** uitkomt, roept de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de biedladder af conform 4.1.3.4 om de systeemmonbalans te verminderen. Bij deze afroep worden alle biedingen voor het eerstkomende **uur**, met inachtneming van de minimale afroeptijd, in aanmerking genomen. De hoeveelheid waarvoor de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de biedladder afroept, is een percentage van het verschil tussen de

voorspelde waarde van het **systeem balans signaal** aan het eind van het **uur** en de grens tussen de **donkergroene zone** en de **lichtgroene zone**, verminderd met al afgeroepen maar nog niet geleverde volumes. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert ook dit percentage op zijn website voorafgaand aan de **gasdag** waarop dit percentage betrekking heeft.

Als deze voorspelling in de **rode zone** uitkomt en de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verwacht dat de inzet van de biedladder onvoldoende effect zal hebben, kan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een noodsituatie uitroepen en handelen zoals beschreven in 4.1.4.4.

- 4.1.4.1a Een afroep van een bieding wordt verrekend tegen de marginale biedprijs zoals bedoeld in 4.1.5 en heeft invloed op het **portfolio onbalans signaal** van het betreffende **portfolio**.
- 4.1.4.1b Een hoeveelheid **gas** die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** door middel van een bindende aanwijzing koopt of verkoopt, additioneel aan de biedladder, in het kader van een door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** uitgeroepen noodsituatie, wordt verrekend tegen de gewogen gemiddelde prijs van de afgeroepen biedingen in het betreffende **uur** en heeft invloed op het **portfolio onbalans signaal** van het betreffende **portfolio**.
- 4.1.4.2 Acties met betrekking tot balanshandhaving in een tekortsituatie
- 4.1.4.2a Indien het **systeem balans signaal** een tekort laat zien en de biedladder wordt afgeroepen, koopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het **uur** van afroep van iedere **balans assisterende programmaverantwoordelijke**, tegen de verrekenprijs zoals bedoeld in 4.1.5.1a, de hoeveelheid **gas** die gelijk is aan de waarde van het **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van afroep. Voor de berekening van het **portfolio onbalans signaal** is het **uur** van levering van dit **gas** gelijk aan het uur van afroep.
- 4.1.4.2b De hoeveelheid **gas** die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** koopt conform 4.1.4.2a verkoopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** tegen de verrekenprijs zoals bedoeld in 4.1.5.1a aan de **onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijke(n)** naar rato van de waarde van hun **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van afroep. Voor de berekening van het **portfolio onbalans signaal** is het **uur** van levering van dit **gas** gelijk aan het uur van afroep.
- 4.1.4.2c De hoeveelheid **gas** die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** koopt op de biedladder conform 4.1.4.1 verkoopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het **uur** van levering of afname tegen de verrekenprijs zoals bedoeld 4.1.5.1a aan de **onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijke(n)** naar rato van de waarde van hun **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van afroep. Dit heeft invloed op het **portfolio onbalans signaal** in het **uur** van levering of afname van dit **gas**.
- 4.1.4.3 Acties met betrekking tot balanshandhaving in een overschotsituatie
- 4.1.4.3a Indien het **systeem balans signaal** een overschot laat zien en de biedladder wordt afgeroepen, verkoopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het **uur** van afroep aan iedere **balans assisterende programmaverantwoordelijke**, tegen de verrekenprijs zoals bedoeld in 4.1.5.1b, de

hoeveelheid **gas** die gelijk is aan de waarde van het **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van afroep. Voor de berekening van het **portfolio onbalans signaal** is het **uur** van levering van dit **gas** gelijk aan het **uur** van afroep.

4.1.4.3b De hoeveelheid **gas** die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verkoopt conform 4.1.4.3a koopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** tegen de verrekenprijs zoals bedoeld in 4.1.5.1b van de **onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijke(n)** naar rato van de waarde van hun **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van afroep. Voor de berekening van het **portfolio onbalans signaal** is het **uur** van levering van dit **gas** gelijk aan het **uur** van afroep.

4.1.4.3c De hoeveelheid **gas** die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verkoopt op de biedladder conform 4.1.4.1 koopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het **uur** van levering of afname tegen de verrekenprijs zoals bedoeld 4.1.5.1b van de onbalans **veroorzakende programmaverantwoordelijke(n)** naar rato van de waarde van hun **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van afroep. Dit heeft invloed op het **portfolio onbalans signaal** in het **uur** van levering of afname van dit **gas**.

4.1.4.4 Als de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.1 of 4.1.4.5, dan zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** maatregelen nemen in onderstaande volgorde:

- inzet van eventueel gecontracteerde middelen voor noodsituaties;
- instructies betreffende installaties voor de opslag van **gas** of LNG en op **entrypunten** van het **landelijk gastransportnet**;
- instructies op **exitpunten** van het **landelijk gastransportnet**.

Na afloop van de noodsituatie overleggen de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de betrokken **erkende programmaverantwoordelijke** over de afwikkeling van de ontstane situatie.

Als de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.1, dan zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** dit publiceren conform 4.1.2. De start van de noodsituatie is daarbij het uur waarin de inzet van noodmaatregelen bekendgemaakt wordt. Een noodsituatie duurt één uur. Eventuele nood in het uur daarna geldt als nieuwe noodsituatie die weer één uur duurt en opnieuw conform 4.1.2 gepubliceerd wordt.

Als de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een noodsituatie heeft uitgeroepen zoals beschreven in 4.1.4.5, dan zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** dit zo spoedig mogelijk publiceren conform 4.1.2.

In geval van een noodsituatie zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aan de betrokken **erkende programmaverantwoordelijke** geen tarief voor een overschrijding van de gecontracteerde **entry-** of **exitcapaciteit** conform artikel 3.2.1.5 van de Tarievencode Gas berekenen indien en voor zover deze overschrijding een gevolg is van een volgens dit artikel door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gegeven instructie.

4.1.4.4a De hoeveelheid **gas** die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** door middel van een instructie koopt in een tekortsituatie respectievelijk verkoopt in een overschotsituatie in het kader

van een door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** uitgeroepen noodsituatie, verkoopt respectievelijk koopt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het **uur** van levering of afname tegen de prijs zoals genoemd in 4.1.4.1b aan respectievelijk van de **onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijke(n)** naar rato van de waarde van hun **portfolio onbalans signaal** die betrekking heeft op het begin van het **uur** van uitroepen van de noodsituatie. Dit heeft invloed op het **portfolio onbalans signaal** in het **uur** van levering of afname van dit **gas**.

4.1.4.5 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** geconfronteerd wordt met onverwachte grote storingen in het **landelijk gastransportnet**, waaronder ook wordt begrepen een storing in de tot het **landelijk gastransportnet** behorende ondersteunende communicatie en besturingssystemen, die er niet toe leiden dat de voorspelling conform 4.1.4.1 in de **rode zone** komt maar waarbij wel de systeemintegriteit in het geding komt, kan zij een noodsituatie uitroepen en handelen zoals beschreven in 4.1.4.4. Bij de afwikkeling van een dergelijke noodsituatie zal een eventueel verschil tussen de hoeveelheid **entrygas** en de hoeveelheid **exitgas** onder aftrek van het verschil tussen **entry-** en **exitgas** op basis van 4.1.1.2 verreken worden tegen de neutrale gasprijs als bedoeld in 4.1.6.4.

4.1.4.6 [vervallen]

4.1.5 Prijs van onbalans

4.1.5.1 In deze paragraaf wordt verstaan onder:

- marginale biedprijs: de prijs per **m³(n;35.17)** overeenkomend met de laatst afgeroepen bieding in het **uur** van afroep ten behoeve van de balanshandhaving als bedoeld 4.1.3.4;
- prikkelcomponent: een bedrag per **m³(n;35.17)**.

4.1.5.1a De verrekenprijs bedraagt in geval het **systeem balans signaal** een tekort laat zien, de marginale biedprijs vermeerderd met de prikkelcomponent;

4.1.5.1b De verrekenprijs bedraagt in geval het **systeem balans signaal** een overschot laat zien, de marginale biedprijs verminderd met de prikkelcomponent;

4.1.5.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** streeft naar een zo laag mogelijke waarde voor de prikkelcomponent. De actuele waarde van de prikkelcomponent wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gepubliceerd op haar website. Op het moment van inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot het balanceringsregime zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB bedraagt de prikkelcomponent € 0/MWh.

Een wijziging van de waarde van de prikkelcomponent wordt de dag voorafgaand aan de ingangsdatum van deze wijziging door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gepubliceerd op haar website. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** hanteert bij wijzigingen in de waarde van de prikkelcomponent een stapgrootte van € 1,0/MWh. De maximale waarde van de prikkelcomponent bedraagt € 10,0/MWh.

4.1.5.2a De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal de prikkelcomponent inzetten indien de grenswaarden van de indicator(en) zoals gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** is (zijn) overschreden. Na het inzetten van de prikkelcomponent zal de

netbeheerder van het **landelijk gastransportnet** iedere woensdag voor de periode van de zeven daaraan voorafgaande gasdagen nagaan of de grenswaarden van de indicator(en) is (zijn) overschreden. Indien één of meer grenswaarden zijn overschreden zal de prikkelcomponent worden verhoogd met de in 4.1.5.2 genoemde stapgrootte voor zover de in 4.1.5.2 genoemde maximale waarde van de prikkelcomponent niet wordt overschreden. Indien in de voorafgaande zeven dagen geen grenswaarden zijn overschreden en de prikkelcomponent ongelijk aan nul is, zal de prikkelcomponent worden verlaagd met de in 4.1.5.2 genoemde stapgrootte. In de overige gevallen blijft de prikkelcomponent ongewijzigd.

- 4.1.5.2b Ingeval de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de methode van inzet van de prikkelcomponent wil wijzigen, stelt zij een rapport op met daarin een gemotiveerde keuze voor (een) gewijzigd(e) indicator(en) en de daarbij behorende grenswaarden die zullen leiden tot inzet van de prikkelcomponent. De **netbeheerder** van het **landelijk** publiceert dit rapport op haar website. Een gewijzigde methode van inzet van de prikkelcomponent zal ingaan drie kalendermaanden na de publicatie door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op haar website.

In afwijking van het bovenstaande, zal in de eerste 24 maanden na inwerkingtreding van de voorwaarden met betrekking tot het balanceringsregime zoals opgenomen in de Transportvoorwaarden Gas – LNB een periode van één kalendermaand worden aangehouden in plaats van een periode van drie kalendermaanden.

- 4.1.5.3 Het in een kalenderjaar voor de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** resulterende saldo van de onbalansverrekening zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het volgende kalenderjaar verrekenen.
- 4.1.6 Verrekening van afwijkingen van near-real-time allocaties door de netbeheerder van het **landelijk gastransportnet**
- 4.1.6.1 Nadat de off line allocaties definitief zijn verklaard in de maand na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, wordt het verschil tussen de near-real-time allocaties en de off line allocaties bepaald.
- 4.1.6.2 Het verschil tussen de near-real-time allocaties en de off line allocaties wordt per **gasdag** verrekend tegen de neutrale gasprijs zoals bedoeld in 4.1.6.4.
- 4.1.6.3 De correctie van de off line allocaties in de vierde maand na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, wordt ook verrekend tegen de neutrale gasprijs zoals bedoeld in 4.1.6.4.
- 4.1.6.4 De neutrale gasprijs is de volumegewogen gemiddelde prijs van alle contracten die op de door **onze Minister** op grond van de Gaswet aangewezen beurs worden afgesloten op D-2, D-1 en D voor levering op D (balansdag). Hierbij is de index calculatie een continu en real-time proces en vindt de index publicatie plaats op 'near real time' basis en worden de historische gegevens op Internet gepubliceerd.

In formulevorm wordt de neutrale gasprijs als volgt weergegeven:

$$\text{INDEX}_D = \frac{\sum_{i=1}^x V_i P_i}{\sum_{i=1}^x V_i}$$

Waarbij:

INDEXD: 'Neutrale Gasprijs' voor de 'balansdag' (D) waarop contracten in levering gaan

Pi t/m Px: Prijzen van contracten voor levering van gas op balansdag (D)

Vi t/m Vx: Volumes van contracten voor levering van gas op balansdag (D)

x: aantal contracten afgesloten van D-2 t/m D.

4.1.6.5 [vervallen]

4.1.6.6 [vervallen]

4.1.6.7 [vervallen]

4.1.6.8 [vervallen]

4.1.6.9 [vervallen]

4.1.7 [vervallen]

4.1.7.1 [vervallen]

4.1.7.2 [vervallen]

4.1.8 [vervallen]

4.1.8.1 [vervallen]

4.1.8.2 [vervallen]

4.1.8.3 [vervallen]

4.1.9 [vervallen]

4.1.9.1 [vervallen]

4.1.9.2 [vervallen]

4.1.9.3 [vervallen]

4.1.9.4 [vervallen]

4.1.10 [vervallen]

4.1.11 [vervallen]

4.1.11.1 [vervallen]

4.2 Uitvoering van transport

4.2.1 Algemeen

4.2.1.1 De netbeheerder van het **landelijk gastransportnet** kent aan elke **erkende programmaverantwoordelijke** voor elk portfolio een unieke identificatie toe.

4.2.1.2 Berichtenuitwisseling tussen de **erkende programmaverantwoordelijke** en de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** met betrekking tot de uitvoering van transport zal plaatsvinden via een door deze **netbeheerder** geaccepteerd en vooraf afgestemd en getest communicatieprotocol.

4.2.2 Nomineren

4.2.2.1 **Nominaties** van **erkende programmaverantwoordelijken** geven de door de **erkende programmaverantwoordelijke** gewenste hoeveelheid te transporteren **gas** op een **entrypunt** of **exitpunt** aan. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gebruikt de **nominaties** in de planning van het gastransport (met het oog op het efficiënt bedrijven van het **landelijk gastransportnet**), voor de toekenning van eventuele afschakelbare **entry-** of **exitcapaciteit** en in het allocatieproces.

4.2.2.2 Een **erkende programmaverantwoordelijke** dient voor elke **gasdag** voor elk **entrypunt** en **exitpunt** voor elk **portfolio** een **nominatie** in bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**. Een **nominatie** dient uiterlijk om 14.00 uur op de dag vóór de **gasdag** waarop de **nominatie** betrekking heeft door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** ontvangen te zijn. Indien een **nominatie** niet wordt ontvangen door deze **netbeheerder**, dan wordt aangenomen dat de **nominatie** nul is voor het desbetreffende uur en **entrypunt** of **exitpunt**.

4.2.2.3 De **erkende programmaverantwoordelijke** is bevoegd hernominaties te sturen naar de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**. Van een ontvangen hernominatie neemt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** alleen wijzigingen in behandeling die betrekking hebben op **uren** in de **gasdag** die na het ontvangttijdstip van de hernominatie liggen, rekening houdend met de leadtime voor hernominaties. De leadtime bedraagt een half uur of twee uur. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** publiceert op haar website een lijst met punten waarvoor de leadtime een half **uur** bedraagt en de per punt geldende voorwaarden. Voor alle overige punten waar hernominaties mogelijk zijn geldt een leadtime van twee **uur**.

4.2.2.4 Voor een **entrypunt** vermeldt een **nominatie** voor een **gasdag** voor elk **uur** van die **gasdag** een hoeveelheid **gas**, de **portfolio** van de **erkende programmaverantwoordelijke**, het **entrypunt** en de partij waarvan **gas** (eventueel administratief) wordt overgenomen. Voor een **exitpunt** bevat een **nominatie** voor een **gasdag** voor elk **uur** van die **gasdag** een hoeveelheid **gas**, de **portfolio** van de

erkende programmaverantwoordelijke, het **exitpunt** en de partij waaraan **gas** (eventueel administratief) wordt overgedragen.

4.2.2.5 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** kan de **erkende programmaverantwoordelijke** voor bepaalde **entrypunten** of **exitpunten** tijdelijk vrijstelling verlenen van de verplichting tot nomineren. De voorwaarden waaronder de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** deze vrijstelling verleent, worden door hem op zijn website vooraf gepubliceerd. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verleent geen vrijstelling voor zover een dergelijke vrijstelling zich niet zou verdragen met handhaving van de integriteit (veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid) van het **landelijk gastransportnet** of als de **nominaties** vereist zijn voor het allocatieproces.

4.2.3 Matching en confirmatie

4.2.3.1 **Confirmaties** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** geven de hoeveelheden **gas** aan die hij voor de **erkende programmaverantwoordelijke** gaat transporteren. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt de inhoud van de confirmaties vast op basis van de **nominaties** van de **erkende programmaverantwoordelijke** en de uitkomst van een toetsingsprocedure.

4.2.3.2 De toetsingsprocedure bestaat uit één of twee stappen: de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** toetst elke **(her)nominatie** van de **erkende programmaverantwoordelijke** aan de voorwaarden van de relevante overeenkomst en – indien van toepassing – matcht deze met de **(her)nominatie** van andere **erkende programmaverantwoordelijken** in het **landelijk gastransportnet** of met informatie verkregen van aangrenzende **netbeheerders**.

4.2.3.3 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stuurt – zo vroeg mogelijk in het tijdvak tussen 14.00 uur en 16.00 uur op de dag vóór de **gasdag** waarop de **(her)nominatie** betrekking heeft die uiterlijk om 14.00 uur op die dag door hem is ontvangen – een **confirmatie** aan de **erkende programmaverantwoordelijke**. Voor zover meer dan de gecontracteerde **entry-** of **exitcapaciteit** wordt genomineerd stuurt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een **confirmatie** voor hoeveelheid nul naar de **erkende programmaverantwoordelijke**. In geval van afschakeling zal de **erkende programmaverantwoordelijke** middels een afschakelbericht op de hoogte worden gesteld. Dit afschakelbericht kan deel uitmaken van de **confirmatie**.

4.2.3.4 In geval van een **hernominatie** stuurt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een **confirmatie** zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval voor aanvang van het **uur** waarop de **hernominatie** betrekking heeft, aan de **erkende programmaverantwoordelijke**.

4.2.3.5 De hoeveelheden **gas** die in de **nominaties** zijn aangegeven, worden bevestigd in de **confirmatie** als uit de toetsingsprocedure in 4.2.3.2 blijkt dat dit toegestaan en mogelijk is. In andere gevallen wijken de gegevens in de **confirmatie** af van de gegevens in de **nominaties**. De geconfirmeerde hoeveelheden **gas** zijn nooit hoger dan de genomineerde hoeveelheden **gas**. Het is de verantwoordelijkheid van de **erkende programmaverantwoordelijke** om te controleren of een **confirmatie** is ontvangen en om kennis te nemen van de inhoud van de **confirmatie**.

4.3 Allocatie

4.3.1 Algemeen

4.3.1.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gebruikt allocatiegegevens om het gebruik van het **landelijk gastransportnet** per uur door **netgebruikers** vast te stellen.

4.3.1.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** maakt gebruik van allocatiegegevens bepaald conform het gestelde in de Allocatievoorwaarden Gas-

4.3.1.3 [vervallen]

4.3.2 [vervallen]

4.3.2.1 [vervallen]

4.3.2.2 [vervallen]

4.3.2.3 [vervallen]

4.3.2.4 [vervallen]

4.4 Onderhoud en beperking van transport

4.4.1 Activiteiten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** die naar zijn redelijke inschatting waarschijnlijk leiden tot beperking van diensten worden, tenzij er sprake is van omstandigheden waarin er onvoldoende tijd is om dit te doen, enkel ten uitvoer gebracht na overleg met de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken** over het tijdstip en de duur van de beperking. Bij het vaststellen van het tijdstip en de duur van de beperking houdt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** rekening met de belangen van de **erkende programmaverantwoordelijken** voor zover dat redelijkerwijs mogelijk is.

Gepland onderhoud wordt ten minste twee maanden voorafgaand aan de **gasdag** waarop dit de uitvoering van diensten van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zou kunnen beïnvloeden aangekondigd. Indien het noodzakelijk is om diensten te beperken, is de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gerechtigd het betreffende transport te verminderen. De rechten van de **erkende programmaverantwoordelijken** op gebruik van de door hen bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gecontracteerde **entry-** en **exitcapaciteit** worden in overeenstemming daarmee verminderd. Wanneer de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gepland onderhoud, verlegging of nieuwbouw noodzakelijk acht, verschaft hij op verzoek van de **erkende programmaverantwoordelijke** passend bewijs van deze noodzaak. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** spant zich in om beperking van diensten tot een absoluut minimum te beperken.

4.4.2 Voor zover de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in enig uur, door een niet aan de **erkende programmaverantwoordelijke** toe te rekenen oorzaak, niet in staat is om (een deel van) het gecontracteerde transport uit te voeren en dit leidt tot een merkbare beperking in het gebruik van de dienst, wordt het verschuldigde bedrag voor bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** verminderd naar verhouding van de beperking. De korting

wordt gebaseerd op honderd procent van het verschuldigde bedrag voor de gecontracteerde dienst rekening houdend met de duur en de omvang van de beperking.

- 4.4.3 In geval van beperking van **entry- of exitcapaciteit** wordt de voor de **erkende programmamaverantwoordelijken** beschikbare **entry- of exitcapaciteit** door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** pro rata toegewezen op basis van de door hen gecontracteerde **entry- of exitcapaciteit**.

Q

De artikelen 4.4.5 tot en met 4.4.7 komen te luiden:

- 4.4.5 De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** monitort de hoeveelheid beschikbare kwaliteitsconversie. De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** kan kwaliteitsconversie uitvoeren tot het niveau waarop de haar ter beschikking staande middelen zijn uitgenut. Bij kwaliteitsconversie ter verlaging van de verbrandingswaarde gaat het om de beschikbaarheid van **gas** met een lagere verbrandingswaarde dan de doelwaarde, waaronder synthetisch geproduceerd stikstof. Bij kwaliteitsconversie ter verhoging van de verbrandingswaarde gaat het om de beschikbaarheid van **gas** met een hogere verbrandingswaarde dan de doelwaarde. De **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** beschikt in dit geval niet over synthetisch geproduceerd **gas**. Op het moment dat er een tekort aan kwaliteitsconversie dreigt, zal de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** dit voor zover mogelijk aan de betrokken **erkende programmamaverantwoordelijken** melden met een vooraankondigingstijd van minimaal 4 **uur**. Na deze melding kan de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** contact opnemen met betrokken **erkende programmamaverantwoordelijken** met het verzoek het gebruik van de door hen gecontracteerde **transportcapaciteit** zodanig bij te stellen dat het dreigende tekort aan kwaliteitsconversie wordt afgewend.
- 4.4.6 In uitzonderlijke gevallen kan de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** vanwege beperking van kwaliteitsconversie niet tegemoetkomen aan (her)nominaties voor het gebruik van niet afschakelbare **transportcapaciteit**. In een dergelijk geval heeft de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** het recht aanwijzingen aan **erkende programmamaverantwoordelijken** te geven hun (her)nominaties zodanig, als voorgeschreven door de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet**, aan te passen dat de systeemintegriteit van het landelijk **gastransportnet** kan worden gehandhaafd. **Erkende programmamaverantwoordelijken** zijn verplicht deze aanwijzingen op te volgen. Voor zover mogelijk zal de **netbeheerder** van het landelijk **gastransportnet** de aanwijzingen naar evenredigheid over de veroorzakers van het probleem verdelen.
- 4.4.7 Onbalansen die het gevolg zijn van de maatregelen als bedoeld in 4.4.5 en 4.4.6 en die optreden in de periode waarop deze maatregelen betrekking hebben en de eerste 24 **uren** aansluitend hierop, ondanks dat **erkende programmamaverantwoordelijken** de redelijkerwijs van hen te vergen inspanningen hebben geleverd om hun **portfolio** in balans te houden, worden met de **netbeheerder** van het **landelijk gastransport** verrekend tegen de gasprijs conform 4.1.6.4.

R

Artikel 5.3.1 komt te luiden:

- 5.3.1 Vanaf het moment dat de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op basis van 3.3 de erkenning van een **erkende programmaverantwoordelijken** intrekt of een overeenkomst beëindigt, heeft deze **netbeheerder** geen verplichting meer tot het uitvoeren van diensten ten behoeve van deze partij c.q. met betrekking tot de beëindigde overeenkomst.

S

Bijlage B1 komt te luiden:

- B1.1 Een partij die **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** wenst te worden dient aan de kredietwaardigheidseisen te voldoen die voortvloeien uit een kredietanalyse uitgevoerd door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** overeenkomstig het bepaalde in deze Bijlage 1, afhankelijk van de risicocategorie waarin deze partij op basis van die kredietanalyse wordt ingedeeld.
- B1.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** voert de kredietanalyse als volgt uit:
- bij het bepalen van de risicocategorie wordt mede rekening gehouden met relaties tot moederbedrijven of gelieerde bedrijven;
  - indien sprake is van een gepubliceerde kredietwaardering, wordt de laagste van de kredietwaarderingen zoals gepubliceerd door Moody's of Standard & Poors gebruikt;
  - indien geen gepubliceerde kredietwaardering van de partij beschikbaar is, dan wordt een risicocategorie bepaald op basis van de jaarrapporten (jaarverslag + jaarrekening) van de afgelopen drie jaar. De belangrijkste financiële kengetallen hierbij zijn liquiditeit, solvabiliteit en rentabiliteit;
  - Bij het ontbreken van een gepubliceerde kredietwaardering dan wel de jaarrapporten van de afgelopen drie jaar wordt de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** ingedeeld in de risicocategorie hoog.

Tabel 1: Gepubliceerde kredietwaarderingen en risicocategorie

<u>Credit rating Moody's</u>	<u>Credit rating Standard & Poors</u>	<u>Risico Categorie</u>
Aaa, Aa, A	AAA, AA, A	Laag
Baa1, Baa2	BBB+, BBB	Midden
Baa3 of lager	BBB- of lager	Hoog

T

De artikelen B1.4 tot en met B2.10 komen te luiden:

- B1.4 Financiële zekerheid
Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** wordt ingedeeld in risicocategorie hoog dient financiële zekerheid te verschaffen. De hoogte van de kredietlimiet is in dat geval gelijk aan de hoogte van de afgegeven financiële zekerheid.

Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** wordt ingedeeld in risicocategorie laag of midden kan ervoor kiezen aanvullende financiële zekerheid te verschaffen om zijn kredietlimiet te verhogen. De hoogte van de kredietlimiet moet minstens de exposure dekken.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** maakt de financiële zekerheden die hij in elk geval accepteert bekend op zijn website. De geldigheidstermijn van de financiële zekerheid dient minstens 2 maanden langer te zijn dan de einddatum van het contract.

B1.5 Exposure

De totale exposure bestaat uit:

1. de exposure met betrekking tot het contracteren van diensten; en
2. de exposure met betrekking tot balancering.

Ad 1.

De exposure van contracten met een looptijd van meer dan 3 maanden is voor de **erkende programmaverantwoordelijke** gelijk aan de waarde van 3 maal de maximale maandfactuur (exclusief BTW) en is voor de aangeslotene met exitcapaciteit gelijk aan de waarde van 3 maal de maximale maandfactuur (exclusief BTW) minus € 20.000,- per maand.

Voor kortere contracten is de exposure zoveel lager als volgt uit de verhouding tussen de looptijd en de periode van 3 maanden.

De aangeslotene met exitcapaciteit dient uiterlijk twee maanden voor de ingangsdatum van het contract financiële zekerheid te verschaffen. De exposure van contracten wordt vermeerderd met eventuele facturen die langer dan twee maanden open staan.

Ad 2.

De exposure met betrekking tot balancering is gelijk aan de maximaal gerealiseerde exposure met betrekking tot balancering in de voorgaande twaalf maanden ('hoofdregeel').

De gerealiseerde exposure met betrekking tot balancering wordt berekend als het netto resultaat van de som van:

1. de actuele waarde van het **portfolio onbalans signaal** vermenigvuldigd met de gasprijs zoals beschreven in 4.1.6.4; en
2. de openstaande bedragen (al dan niet gefactureerd) naar aanleiding van de inzet van de biedladder; en
3. de openstaande facturen in verband met de verrekening van afwijkingen tussen de comptabele allocaties en de near real time waarden conform 4.1.6.

Degene die een aanvraag indient bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** om **erkend programmaverantwoordelijke** te worden, dient de maximale hoeveelheid **gas** op te geven die in een periode van drie dagen zal worden geleverd en waarvoor hij **programmaverantwoordelijkheid** zal dragen.

De eerste twaalf maanden na de erkenning is de exposure met betrekking tot balancering voor deze **erkende programmaverantwoordelijke** gelijk aan de opgegeven hoeveelheid, vermenigvuldigd met

het jaargemiddelde van de gasprijs zoals beschreven in 4.1.6.4. Indien de volgens de hoofdregel berekende gerealiseerde exposure op enig moment in deze periode van twaalf maanden hoger is dan de in de voorgaande zin beschreven exposure geldt vanaf dat moment de hoofdregel.

Als overgangsregeling geldt gedurende een periode van twaalf maanden na de inwerkingtreding van dit artikel dat de exposure met betrekking tot balancering gelijk blijft aan twee vijfde deel van de totale exposure zoals die geldt op de datum van de inwerkingtreding. Indien de volgens de hoofdregel berekende gerealiseerde exposure op enig moment in deze periode van twaalf maanden hoger is dan de in de voorgaande zin beschreven exposure met betrekking tot balancering geldt vanaf dat moment de hoofdregel.

B1.6 Kredietlimiet

Voor elke **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** stelt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een initiële kredietlimiet vast op basis van een analyse van financiële documenten.

Ten behoeve van de financiële analyse verschaft de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** informatie aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aangaande de structuur van de groep van bedrijven waartoe de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** behoort en het uiteindelijke moederbedrijf en de door een accountant goedgekeurde jaarrekeningen van de afgelopen 3 jaar (inclusief balans, winst en verliesrekening, kasstromen en toelichting bij de jaarstukken).

Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** kan contracten afsluiten met de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** totdat de kredietlimiet is bereikt. Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** die wordt ingedeeld in risicocategorie hoog heeft een kredietlimiet die gelijk is aan de afgegeven financiële zekerheid. Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** die wordt ingedeeld in risicocategorie midden heeft een initiële kredietlimiet die overeenkomt met een percentage van 3% van het reële eigen vermogen en kan eventueel zijn kredietlimiet verhogen door aanvullende financiële zekerheid te vestrekken. Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** die wordt ingedeeld in risicocategorie laag heeft een initiële kredietlimiet die overeenkomt met een percentage van 6% van het reële eigen vermogen en kan eventueel zijn kredietlimiet verhogen door aanvullende financiële zekerheid te vestrekken.

Voor partijen in elke risicocategorie zijn aanvullende financiële zekerheden vereist als de exposure boven de kredietlimiet komt.

In uitzonderlijke gevallen, zoals extreme uitkomsten van financiële ratio's of bijzondere ontwikkelingen binnen het bedrijf of de bedrijfstak, kan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** er toe over gaan om de partij een hogere kredietlimiet toe te kennen.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verschaft de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** op verzoek informatie over de actuele kredietruimte.

Voor **erkende programmaverantwoordelijken** en **aangeslotene met exitcapaciteit** in risicocategorie laag of midden kan op basis van de operationele cashflow en de winst een hogere of lagere kredietlimiet toegekend worden:

- a. indien de nettowinst positief is, wordt de initiële kredietlimiet verhoogd met 10%;
- b. indien de nettowinst negatief is, wordt de initiële kredietlimiet verlaagd met 10%;
- c. indien de operationele cashflow positief is, wordt de initiële kredietlimiet verhoogd met 5%;
- d. indien de operationele cashflow negatief is, wordt de initiële kredietlimiet verlaagd met 5%.

B1.7 Informatieverstrekking

De **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** dient de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** terstond te informeren over elke verandering of situatie die redelijkerwijs kan leiden tot een andere uitkomst van de kredietanalyse.

B1.8 Aanmerkelijke verandering kredietwaardigheid

Een **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** dient, binnen vijf **werkdagen** na ontvangst van een hiertoe strekkend verzoek van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, aanvullende zekerheden te overleggen indien zich een aanmerkelijke verslechtering van de kredietwaardigheid, vastgesteld op basis van de onder B1.7 aangeleverde informatie en leidend tot een indeling in een hogere risicocategorie volgens B1.2, voordoet van de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit**, een gelieerd bedrijf of een garant staande partij, waardoor redelijkerwijs te verwachten is dat de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** in mindere mate in staat zal zijn om aan zijn financiële verplichtingen te voldoen of die leidt tot een achteruitgang in de mate waarin de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aanspraak kan maken op (een garant staande partij van) de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit**. Voor dit doel mag de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aanvullende financiële zekerheden eisen als genoemd in B1.4.

Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** informatie beschikbaar komt, aangeleverd onder B1.7, waaruit blijkt dat er een aanmerkelijke verbetering van de kredietwaardigheid van de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** heeft plaatsgevonden, waardoor deze partij in een lagere risicocategorie volgens B1.2 zal worden ingedeeld en de behoefte aan (een aanvullende) zekerheid (deels) komt te vervallen, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de **erkende programmaverantwoordelijke** of **aangeslotene met exitcapaciteit** toestaan om de verstrekte zekerheden voor dat deel in te trekken.

B1.9 Erkenning LB

Voor een **erkende programmaverantwoordelijke** die wil beschikken over een erkenning LB zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** € 400.000,- ten laste brengen van de nog bestaande kredietruimte. Dit kan voor de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aanleiding zijn om ingevolge B1.5 aanvullende financiële zekerheid aan de **erkende programmaverantwoordelijke** te vragen. De financiële zekerheid dient geldig te zijn vanaf het moment dat de **erkende programmaverantwoordelijke** een erkenning LB krijgt tot 2 maanden na intrekking van de erkenning LB.

ARTIKEL II

De artikel 3.1.1 en 3.1.2 van de Aansluit- en transportvoorwaarden Gas – RNB komen te luiden:

- 3.1.1 Transport vindt plaats op grond van een tussen de **regionale netbeheerder** en de **aangeslotene** te sluiten **transportovereenkomst** en zal voorts alleen plaatsvinden indien de **aangeslotene** tevens op grond van een geldige aansluitovereenkomst recht heeft op aansluiting en indien bij de **netbeheerder** bekend is welke partijen ten behoeve van de desbetreffende **aansluiting** optreden als **leverancier**, **programmaverantwoordelijke** en erkende meetverantwoordelijke. De respectievelijke identificaties van genoemde partijen legt de **netbeheerder** op grond van 2.1.2 en 2.1.4 van de Informatiecode Elektriciteit en Gas vast in zijn **aansluitingenregister**.
- 3.1.2 Indien de **aangeslotene** voldoet aan het bepaalde in 3.1.1 heeft de aangeslotene recht op transport van **gas** binnen het **regionale gastransportnet** waarop hij is aangesloten tot een hoeveelheid ter grootte van de op de **aansluiting** van een **profielafnemer** betreft, een met de rekencapaciteit van de **aansluiting** overeenkomende capaciteit, zoals op grond van 2.1.4 sub i van de Informatiecode Elektriciteit en Gas is vastgelegd in het **aansluitingenregister**.

ARTIKEL III

De artikelen 1.2.1, 1.2.3, 7.1.1, 7.1.2, 7.1.3 en 7.1.4 van de Aansluitvoorwaarden Gas – LNB komen te luiden:

- 1.2.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt alleen **gas** via de **aansluiting** beschikbaar indien aan de beschikbaarstelling een **leverings-** en een **transportovereenkomst** ten grondslag liggen en een **erkende programmaverantwoordelijke** de **programmaverantwoordelijkheid** draagt.
- 1.2.3 Indien een **leverancier** surseance van betaling is verleend respectievelijk failliet is verklaard en de **erkende programmaverantwoordelijke** zijn **programmaverantwoordelijkheid** tijdelijk continueert overeenkomstig het bepaalde in artikel 3.3.6 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB, is **aangeslotene** gehouden tot het vergoeden van de extra kosten die de **erkende programmaverantwoordelijke** in dit kader maakt.
- 7.1.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** administreert voor iedere **aangeslotene** de relevante gegevens over de aansluiting (waaronder de **EAN-code**) en de **EAN-code(s)** van de **leverancier** en **erkende programmaverantwoordelijke**.
- 7.1.2 Een **leverancier**, een **erkende programmaverantwoordelijke** en een **aangeslotene** kunnen kennis nemen van de in 7.1.1 bedoelde administratie van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**. Een **leverancier**, een **erkende programmaverantwoordelijke** en een **aangeslotene** hebben het recht hen betreffende onjuistheden in de administratie te doen corrigeren. Daarnaast kunnen een **leverancier** en een **erkende programmaverantwoordelijke** wijzigingen laten aanbrengen in de gegevens die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in haar administratie heeft opgenomen, indien en voor zover het gaat om gegevens die betrekking hebben op de voor hen

relevante **aansluiting(en)**. Ingeval een erkende **programmaverantwoordelijke** de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verzoekt gegevens in haar administratie te wijzigen, stemt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** dit af met de betrokken **leverancier** alvorens de wijziging door te voeren. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** informeert **leverancier** en **erkende programmaverantwoordelijke** ten minste één maal per jaar schriftelijk over de voor **leverancier** respectievelijk **erkende programmaverantwoordelijke** relevante gegevens uit haar administratie.

7.1.3 Ingeval **aangeslotene** van **leverancier** en/of **erkende programmaverantwoordelijke** wisselt, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** het verzoek tot wisseling, dat door de nieuwe **leverancier** bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** wordt ingediend, binnen vijf (5) **werkdagen** na ontvangst daarvan in haar administratie verwerken, indien en voor zover het verzoek volledig en correct is. De (nieuwe) **leverancier** zal het verzoek tot de wisseling indienen volgens de procedure zoals gepubliceerd op de website van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, hetgeen onder meer betekent dat het verzoek bij voorkeur een maand doch uiterlijk 5 (vijf) **werkdagen** vóór de begindatum van de wisseling door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** moet zijn ontvangen. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal, na verwerking van het verzoek in haar administratie, de desbetreffende **leverancier(s)** en de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke(n)** over de wijziging informeren.

7.1.4 Ingeval **leverancier(s)** en/of **erkende programmaverantwoordelijke(n)** het beschikbaar stellen van **gas** aan **aangeslotene** beëindigen, zal de desbetreffende **leverancier(s)** of **erkende programmaverantwoordelijke(n)** de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** hierover ten minste één maand voor de voorgenomen beëindiging informeren. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal deze beëindiging verwerken in haar administratie.

ARTIKEL IV

Artikel 6.1.7 van de Netkoppelingsvoorwaarden Gas – LNB komt te luiden:

6.1.7 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** is bevoegd om zonder voorafgaande mededeling aan de **regionale netbeheerder** en/of de betrokken **erkende programmaverantwoordelijke(n)** de systeemverbinding af te sluiten indien dit vereist is wegens direct gevaar voor personen.

ARTIKEL V

De artikelen 2.5.5, 2.5.8, 2.5.10, 3.1.3, 3.1.3a, 4.1.3.5, 4.3.3.8, 4.3.4.2, 4.3.4.3, 4.3.4.4 en 5.1.3 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB komen te luiden:

2.5.5 Indien mogelijk treft de regionale netbeheerder bij aangeslotenen met een dagelijks op afstand uitleesbare meetinrichting, waarbij de dataverzameling, zoals bedoeld in 4.1.1, en de dataoverdracht, zoals bedoeld in 4.1.3, ondanks de intrekking van de erkenning van de erkende meetverantwoordelijke correct blijven functioneren, een regeling met de desbetreffende erkende programmaverantwoordelijke om de desbetreffende meetdata te gebruiken zolang de vangnetregeling van toepassing is.

- 2.5.8 Indien voor het in 2.5.6 bedoelde profiel geen gebruik gemaakt kan worden van historische meetdata, wordt gebruik gemaakt van een, door de gezamenlijke netbeheerders en de erkende programmaverantwoordelijken vooraf vastgesteld, noodprofiel.
- 2.5.10 Indien er, nadat de nieuwe erkende meetverantwoordelijke is aangewezen, nog geen dataoverdracht kan plaats vinden zoals bedoeld in 4.1.3, treft de regionale netbeheerder met de nieuwe erkende meetverantwoordelijke en de erkende programmaverantwoordelijke die het aangaat een regeling omtrent de te gebruiken meetwaarden.
- 3.1.3 Een aansluiting, waarop de aangeslotene conform 4.3.1.3 of 4.3.1.8 van de Allocatievoorwaarden Gas de afnamecategorie GGV respectievelijk GIS toegekend heeft gekregen, alsmede een netkoppeling tussen twee regionale gastransportnetten zoals bedoeld in B5.2.4 van de Allocatievoorwaarden Gas, dient een uurlijks uitleesbare telemetriegrootverbruikmeetinrichting, zoals beschreven in 3.3 te hebben.
- 3.1.3a Een aansluiting, waarop de aangeslotene conform 4.3.1.5 of 4.3.1.10 van de Allocatievoorwaarden Gas de afnamecategorie GXX respectievelijk GIN toegekend heeft gekregen, dient een dagelijks uitleesbare of een uurlijks uitleesbare telemetriegrootverbruikmeetinrichting, zoals beschreven in 3.3 te hebben.
- 4.1.3.5 Uiterlijk op de twaalfde werkdag, voor 12:00 uur, van de maand na de maand waarin de desbetreffende gasdag valt, ontvangt de erkende meetverantwoordelijke van de regionale netbeheerder de meetdata retour waarvan een leverancier of een erkende programmaverantwoordelijke op grond van 4.6.3 van de Allocatievoorwaarden Gas bij de regionale netbeheerder om correctie heeft verzocht.
- 4.3.3.8 Voor reparaties welke niet op een van de hiervoor genoemde wijzen kunnen worden uitgevoerd, moet in overleg met de aangeslotene, de regionale netbeheerder en de desbetreffende erkende programmaverantwoordelijke een afspraak worden gemaakt over het repareren van de meetdata.
- 4.3.4.2 Indien gedurende de periode tussen de veertiende werkdag van de maand volgend op de maand waarin de gasdag valt waarop de gegevens betrekking hebben en de achtste werkdag van de vierde maand na de maand waarin de gasdag valt waarop de gegevens betrekking hebben, wordt geconstateerd dat er, als gevolg van een onvolkomenheid aan de meetinrichting en/of de datacollectie, sprake is van onjuiste meetdata, wordt door de erkende meetverantwoordelijke, na afstemming met de desbetreffende leverancier, programmaverantwoordelijke, regionale netbeheerder en/of aangeslotene, een schatting gemaakt van het werkelijk verbruik voor de uren gedurende de (vermoedelijke) periode dat de meting onjuist is geweest. De erkende meetverantwoordelijke zendt deze gecorrigeerde meetdata uiterlijk om 07:00 uur op de achtste werkdag van de vierde maand na de maand waarin de gasdag valt waarop de gegevens betrekking hebben aan de regionale netbeheerder. De regionale netbeheerder beschouwt deze meetdata als definitieve meetdata.
- 4.3.4.3 Indien gedurende de periode tussen de achtste werkdag van de vierde maand na de maand waarin de gasdag valt waarop de gegevens betrekking hebben en het einde van de reconciliatietermijn, wordt geconstateerd dat er, als gevolg van een onvolkomenheid aan de meetinrichting en/of de

datacollectie, sprake is van onjuiste meetdata, wordt, na afstemming met de desbetreffende leverancier, programmaverantwoordelijke, regionale netbeheerder en/of aangeslotene, door de erkende meetverantwoordelijke een schatting gemaakt van het werkelijk verbruik gedurende de (vermoedelijke) periode dat de meting onjuist is geweest.

- 4.3.4.4 De in 4.3.4.3 bedoelde correctie wordt binnen vijftien werkdagen na constatering van de onvolkomenheid door de erkende meetverantwoordelijke schriftelijk gemeld aan de aangeslotene, de regionale netbeheerder, de erkende programmaverantwoordelijke en de leverancier. Bij deze melding worden de aard van de onvolkomenheid alsmede de genomen maatregelen vermeld en worden over de (vermoedelijke) periode waarin sprake was van een onvolkomenheid de volgende gegevens verstrekt:
- a. de oude en nieuwe (geschatte) volumes (per maand);
  - b. de oude en nieuwe (geschatte) hoogste uurwaarden per maand;
  - c. indien beschikbaar, de oude en nieuwe (geschatte) uurwaarden voor alle in deze periode vallende uren.
- 5.1.3 De regionale netbeheerder treft, wanneer hij in het geval, bedoeld in 5.1.2, niet in staat is definitieve gegevens aan de beheerder van het landelijk gastransportnet te verstrekken, met de desbetreffende erkende meetverantwoordelijke en de erkende programmaverantwoordelijke die het aangaat een regeling omtrent de te gebruiken meetwaarden. Deze meetwaarden worden geacht definitief te zijn en worden aan de desbetreffende erkende programmaverantwoordelijke en aan de beheerder van het landelijk gastransportnet verstrekt.
- 5.2.1 De regionale netbeheerder geeft voor een aansluiting, bedoeld voor een profielafnemer, ten minste eenmaal per jaar aan de leverancier de laatste tellerstand(en) alsmede het in de tussenliggende periode op de aansluiting gewisselde hoeveelheid gas, uitgedrukt in kubieke meter Groningen gas [m³ (n;35,17)] door. Deze dataoverdracht vindt plaats uiterlijk op de twintigste werkdag van de maand genoemd in het aansluitingenregister.
- 5.2.2 De regionale netbeheerder geeft per aansluiting bedoeld voor een telemetriegrootverbruiker maandelijks de uitgewisselde hoeveelheid gas per meetperiode uitgedrukt in MJ door aan de leverancier(s). Deze dataoverdracht vindt plaats uiterlijk op de zestiende werkdag van de maand na de maand waarin de desbetreffende gasdag valt.

ARTIKEL VI

De artikelen 1.4.5, 4.6.2 en 4.6.6 van de Meetvoorwaarden Gas – LNB komen te luiden:

- 1.4.5 Jaarlijks zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de standen van de **meetinrichtingen** opnemen en het verschil met de volgens artikel 1.4.3 geschatte jaarhoeveelheid met de **erkende programmaverantwoordelijke** verrekenen tegen de jaargemiddelde prijs van de in artikel 4.1.6.4 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB bepaalde gasprijs.
- 4.6.2 Indien de situatie, bedoeld in artikel 4.6.1, zich voordoet en dit leidt tot een correctie, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betrokken **erkende**

programmaverantwoordelijke(n) hierover informeren en hem (hen), indien en voor zover noodzakelijk, betrekken bij het overleg waarin wordt getracht het geschil op te lossen.

- 4.6.6 Indien ten gevolge van een correctie twijfel is ontstaan omtrent de **hoeveelheid energie** per **uur** in de periode van de correctie zal overleg plaatsvinden tussen de **aangeslotene**, zijn **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**.

ARTIKEL VII

De artikelen 2.1.2, 2.1.3, 2.1.5 en 2.2.3 van de Wettelijke taken LNB van algemeen belang komen te luiden:

- 2.1.2 Pieklevering betreft het deel van de feitelijke aflevering van **gas** in een **uur** aan alle **kleinverbruikers** in het **portfolio** van de **erkende programmaverantwoordelijke** dat de hoeveelheid te boven gaat zoals die maximaal in een uur aan de **kleinverbruikers** zou worden geleverd op een dag met een gemiddelde effectieve etmaal temperatuur in De Bilt van -9 °C. Deze maximale levering wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** maandelijks bepaald conform 2.1.2b van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, waarbij steeds als referentietemperatuur -9 °C wordt gebruikt. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal aan de **vergunninghouders gas** leveren ten behoeve van pieklevering en het **portfolio onbalans signaal** van **erkende programmaverantwoordelijken** dienovereenkomstig aanpassen.
- 2.1.3 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** brengt de gereserveerde **entry-** en **exitcapaciteit**, het benodigde **gas** en overige (capaciteits-)middelen in rekening bij de **vergunninghouders**. Vaste kosten voor productiecapaciteit voor de pieklevering wordt gespreid over het hele jaar maandelijks per profielcategorie verdeeld over de **vergunninghouders** naar rato van hun marktaandeel in de profielcategorieën G1 en G2 van het kleinverbruikersegment. De variabele kosten, waartoe in elk geval de kosten van in het kader van de pieklevering feitelijk geleverde hoeveelheid **gas** moeten worden gerekend, worden bij de **vergunninghouder** over de desbetreffende maand achteraf in rekening gebracht. De bedragen toe te rekenen aan gereserveerde **entry-** en **exitcapaciteit** worden verdeeld over de maanden december, januari en februari aan de **vergunninghouders** in rekening gebracht. Een **vergunninghouder** betaalt de hem toe te rekenen bedragen aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, tenzij de **vergunninghouder** met een **erkende programmaverantwoordelijke** is overeengekomen dat de kosten voor de voorzieningen ten behoeve van de pieklevering in rekening gebracht kunnen worden bij de **erkende programmaverantwoordelijke** .
- 2.1.5 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** draagt zorg voor de vaststelling van de aan de pieklevering toe te wijzen volumes. Om de allocatie van pieklevering per **vergunninghouder** vast te stellen vergelijkt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de laatste maandelijkse allocaties voor **kleinverbruik** met de **exitcapaciteit** voor **kleinverbruik** van de **vergunninghouders** van de betreffende maand, die berekend wordt zoals beschreven in 2.1.2b van de Transportvoorwaarden Gas – LNB, waarbij steeds als referentietemperatuur -9 °C wordt gebruikt. De pieklevering wordt bij de vergunninghouder in rekening gebracht en bij de betreffende **programmaverantwoordelijken** in mindering gebracht op de exit allocaties. Om het near-real-time volume vast te stellen waarmee het **portfolio onbalans signaal** van de **erkende programmaverantwoordelijken** wordt aangepast, vergelijkt

de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de near-real-time allocaties van het **centraal systeem stuursignaal** met de **exitcapaciteit** voor **kleinverbruik** in het **portfolio** van de betreffende **erkende programmaverantwoordelijke** van de betreffende maand, die berekend wordt zoals beschreven in de Transportvoorwaarden Gas – LNB, artikel 2.1.2b waarbij steeds als referentietemperatuur -9 °C wordt gebruikt. Bij de near-real-time berekening gaat de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** uit van de meest recente gegevens over de **standaardjaarverbruiken** per **portfolio**.

- 2.2.3 De **regionale netbeheerder** wijst vanaf de bekendmaking van het in 2.2.1 bedoelde besluit switchverzoeken betreffende wijziging van **leverancier** en/of **erkende programmaverantwoordelijke** af:
- a. die betrekking hebben op de **leverancier**, ten aanzien waarvan het in 2.2.1 bedoelde besluit is genomen; en
  - b. die zijn binnengekomen na de start van de vensterperiode.

Met vensterperiode wordt in het bepaalde in dit onderdeel 2.2 bedoeld de periode tussen die bekendmaking en de intrekking van de **leveringsvergunning**.

ARTIKEL VIII

Hoofdstuk 3 van de Samenwerkingsregeling netbeheerders Gas komt te luiden:

3 Programmaverantwoordelijken

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** erkent **erkende programmaverantwoordelijken** overeenkomstig de daarvoor geldende voorwaarden en sluit overeenkomsten met **erkende programmaverantwoordelijken**. Alle bepalingen uit de voorwaarden of de overeenkomsten die de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** met **erkende programmaverantwoordelijken** wil overeenkomen én die gevolgen hebben voor andere **netbeheerders** behoeven de voorafgaande instemming van die **netbeheerders**.

ARTIKEL IX

De hierna volgende begrippen van de Begrippenlijst Gas komen te luiden:

balans assisterende programmaverantwoordelijke

een erkende programmaverantwoordelijke waarvan het teken van zijn portfolio onbalans signaal tegengesteld is aan het teken van het systeem balans signaal

Confirmatie

Het bericht – per portfolio – van het dispatching centrum (CCP) van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aan de erkende programmaverantwoordelijke, dat onder andere bevat de hoeveelheden entrygas per uur die van een derde door een erkende programmaverantwoordelijke op een entrypunt zullen worden afgenomen en de hoeveelheden exitgas per uur die door een erkende programmaverantwoordelijke op een exitpunt aan een derde beschikbaar zullen worden gesteld.

donkergroene zone

de zone waarvoor geldt dat, zolang het systeem balans signaal zich binnen deze zone beweegt, de netbeheerder van het landelijk gastransportnet geen acties met betrekking tot balanshandhaving onderneemt

Entrygas

Het gas dat volgens een overeenkomst op een entrypunt gealloceerd is voor aflevering door de erkende programmaverantwoordelijke aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet.

entryprogramma

een programma als bedoeld in artikel 17b, eerste lid van de Gaswet

erkende programmaverantwoordelijke

partij die erkend is door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en daarmee de programmaverantwoordelijkheid uitoefent

Exitgas

Het gas dat volgens een overeenkomst op een exitpunt gealloceerd is voor aflevering door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aan de erkende programmaverantwoordelijke.

exitprogramma

een programma als bedoeld in artikel 17b, tweede lid van de Gaswet

lichtgroene zone

de zone waarvoor geldt dat, als het systeem balans signaal zich binnen deze zone bevindt, de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de biedladder inzet en daarbij alle aangeboden middelen ongeacht de minimale afroeptijd kan gebruiken

Netgebied

Onderdeel van een regionaal gastransportnet van één regionale netbeheerder:

- dat wordt gebruikt als administratief verzamelpunt ten behoeve van de uitvoering van de allocatie van gasstromen van tussen het landelijk gastransportnet en een regionaal gastransportnet zoals bedoeld in hoofdstuk 2 van de Allocatievoorwaarden Gas,
- waarbinnen de invoeding, eventueel gecorrigeerd voor netkoppelingen tussen regionale gastransportnetten, gealloceerd wordt naar de afnemers,
- dat wordt begrensd door de aansluitingen en de systeemverbindingen die hiermee verbonden zijn, dat niet opdeelbaar is in twee of meer gebieden die op zichzelf ook weer een netgebied zouden kunnen vormen.

Nominatie of hernominatie

Het bericht – per portfolio – van de erkende programmaverantwoordelijke aan het dispatching centrum (CCP) van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, waarmee de erkende programmaverantwoordelijke voor elk uur van de desbetreffende gasdag de hoeveelheid entrygas die van een derde door de erkende programmaverantwoordelijke op een entrypunt zal worden afgenomen en de hoeveelheid exitgas die door de erkende programmaverantwoordelijke op een exitpunt aan een derde beschikbaar zal worden gesteld aan de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bekend maakt.

onbalans veroorzakende programmaverantwoordelijke

een erkende programmaverantwoordelijke waarvan het teken van zijn portfolio onbalans signaal gelijk is aan het teken van het systeem balans signaal

oranje zone

de zone waarvoor geldt dat, als het systeem balans signaal zich binnen deze zone bevindt, de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de biedladder kan inzetten en daarbij alle aangeboden middelen met een korte afroeptijd kan gebruiken

Poolfactor

Factor, kleiner of gelijk aan 1, die de ongelijktijdigheid in de afname van de verschillende telemetriegrootverbruikers per erkende programmaverantwoordelijke per exitpunt representeert.

portfolio onbalans signaal

de netto cumulatieve afwijking van de entry- en/of exitprogramma's in het portfolio van de erkende programmaverantwoordelijke op basis van de near-real-time allocaties

Profielafnemer

Een kleinverbruiker of een afnemer met een aansluitcapaciteit groter dan 40 m³(n)/uur die niet beschikt over een dagelijkse of uurlijkse afstanduitlesing van de meetinrichting op zijn aansluiting, en op grond van de Meetvoorwaarden Gas - RNB daar ook niet over hoeft te beschikken.

programmaverantwoordelijke*

degene op wie programmaverantwoordelijkheid rust

programmaverantwoordelijkheid*

de verantwoordelijkheid voor het opstellen van een programma als bedoeld in artikel 17b, eerste of tweede lid, van de Gaswet

rode zone

de zone waarvoor geldt dat, als het systeem balans signaal zich binnen deze zone bevindt, de netbeheerder van het landelijk gastransportnet noodmaatregelen treft om de balans van het landelijk gastransportnet te handhaven

Shipper

[vervallen]

systeem balans signaal

de som van de portfolio onbalans signalen die door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet gepubliceerd wordt

TTF

De virtuele locatie, die dienst doet als een entrypunt en/of exitpunt, waar erkende programmaverantwoordelijken en/of handelaren gas kunnen overdragen.

virtueel Punt Programma Verantwoordelijkheid (VPPV)

het virtuele punt zoals bedoeld in artikel 17b, eerste en tweede lid van de Gaswet

ARTIKEL X

De Informatiecode Elektriciteit en Gas wordt gewijzigd als volgt.

A

De artikelen 1.1.1 en 1.2.3 komen te luiden:

1.1.1 Deze regeling bevat de voorwaarden met betrekking tot de wijze waarop netbeheerders, leveranciers, programmaverantwoordelijken, meetverantwoordelijken en afnemers zich gedragen ten aanzien van de administratieve processen en de uit te wisselen informatie daaromtrent tussen marktpartijen onderling.

1.2.3 [vervallen]

B

De artikelen 2.1.2, 2.1.4, 2.1.6, 2.1.7, 2.1.9 en 2.1.10 komen te luiden:

2.1.2 De netbeheerder beheert voor het eigen net een register, hierna te noemen het aansluitingenregister, waarin per aansluiting geïdentificeerd door de in 2.1.1 bedoelde EAN-code, is vastgelegd:

- a. de naam van de aangeslotene met wie de aansluit- en transportovereenkomst is gesloten;
- b. de adresgegevens, zijnde straat, huisnummer met eventuele toevoegingen, postcode en woonplaats, behorend bij het overdrachtpunt van de aansluiting;
- c. voor aansluitingen van kleinverbruikers of profielafnemers: de maand waarin de netbeheerder in de regel de jaarafrekening opmaakt;
- d. de identificatie van de erkende meetverantwoordelijke behorende bij de desbetreffende netaansluiting dan wel, indien sprake is van een netaansluiting waarbij op grond van 2.1.3.5 van de Netcode Elektriciteit geen comptabele meting aanwezig is, of indien sprake is van een aansluiting zoals bedoeld in B1.4.6 van de Allocatievoorwaarden Gas, de identificatie van de netbeheerder (bedrijfs-EAN-code);
- e. de identificatie van de actuele leverancier behorende bij de desbetreffende aansluiting (bedrijfs EAN-code);
- f. de identificatie van de actuele programmaverantwoordelijke op de desbetreffende aansluiting (bedrijfs EAN-code).

2.1.4 Voor gasaansluitingen worden in het aansluitingenregister in aanvulling op 2.1.2 tevens vastgelegd:

- g. de identificatie van het GOS of pseudo-GOS waarmee de aansluiting via het regionale gastransportnet is verbonden;
- h. het drukniveau van de aansluiting (25 t/m 200 mbar of meer dan 200 mbar t/m 8 bar);
- i. voor aansluitingen van telemetriegrootverbruikers: de op de aansluiting gecontracteerde transportcapaciteit (uitgedrukt in $m^3(n;35,17)/uur$) of voor aansluitingen van profielafnemers: een met de reken capaciteit van de aansluiting overeenkomende capaciteit (uitgedrukt in $m^3(n)/uur$);

- j. de actuele profielcategorie, of een aanduiding dat een dagelijks op afstand uitleesbare meetinrichting aanwezig is, onderscheidenlijk voor aansluitingen van kleinverbruikers en aansluitingen van telemetriegrootverbruikers in de categorieën zoals genoemd in paragraaf 4.3 van de Allocatievoorwaarden Gas
  - k. voor aansluitingen van profielafnemers: het actuele standaardjaarverbruik (uitgedrukt in $m^3(n;35,17)$);
  - l. indien er bij een aansluiting van een telemetriegrootverbruiker sprake is van meer dan één shipper en/of leverancier: een aanduiding daarvan.
- 2.1.6 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de netbeheerder van het landelijk gastransportnet hebben het recht de voor hen relevante onderdelen van de door de andere netbeheerders beheerde aansluitingenregisters in te zien. Zij kunnen de andere netbeheerders verzoeken hen gegevens met betrekking tot een individuele erkende programmaverantwoordelijke met een volledige erkenning te verstrekken.
- 2.1.7 Een aangeslotene, een leverancier, een erkende programmaverantwoordelijke of een erkende meetverantwoordelijke heeft het recht om het aansluitingenregister in te zien voor hem betreffende aansluitingen. Elk van de genoemde partijen heeft de plicht hem betreffende onjuistheden in het aansluitingenregister, binnen vijf werkdagen na ontvangst van gegevens uit het aansluitingenregister, te melden aan de netbeheerder en te doen corrigeren.
- 2.1.9 De netbeheerder ziet er op toe dat uitsluitend (rechts)personen als programmaverantwoordelijken in het aansluitingenregister zijn ingeschreven die als programmaverantwoordelijke met een volledige erkenning zijn vermeld in het PV-register. De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet respectievelijk de netbeheerder van het landelijk gastransportnet verlenen de andere netbeheerders daartoe desgevraagd inzage in het PV-register.
- 2.1.10 [vervallen]

C

De artikelen 2.2.1, 2.2.2 en 2.2.3 komen te luiden:

- 2.2.1 De netbeheerder informeert de desbetreffende meetverantwoordelijke(n) en leverancier(s) of programmaverantwoordelijke(n) uiterlijk de werkdag na een in het aansluitingenregister aangebrachte hen betreffende wijziging omtrent de aangebrachte wijziging.
- 2.2.2 Het gestelde in 2.2.1 is niet van toepassing voor de meetverantwoordelijke in geval van een bulk-PV-switch.
- 2.2.3 Meetverantwoordelijken, leveranciers en programmaverantwoordelijken zijn gehouden de conform artikel 2.2.1 door de netbeheerder verstrekte gegevens bij ontvangst te controleren op plausibiliteit en eventuele vermeende fouten binnen vijf werkdagen na ontvangst te melden bij de desbetreffende netbeheerder, opdat deze fouten gecorrigeerd kunnen worden.

D

De artikelen 2.4.2.4, 2.4.3.3, 2.4.6.1, 2.4.7.1, 2.4.7.4, 2.4.7.5 en 2.4.8.3 komen te luiden:

- 2.4.2.4 De netbeheerder bevestigt de geplande uitvoering van de uithuizing uiterlijk de werkdag na ontvangst van de uithuizingsmelding aan de leverancier en de programmaverantwoordelijke, onder vermelding van de EAN-code van de aansluiting, de uithuizingsdatum en de naam van de uithuizende aangeslotene.
- 2.4.3.3 De netbeheerder informeert de desbetreffende meetverantwoordelijke en leverancier en programmaverantwoordelijke conform 2.2.1 omtrent de in 2.4.3.2 bedoelde mutaties.
- 2.4.6.1 De aangeslotene machtigt zijn huidige dan wel de beoogde nieuwe leverancier om namens hem de inhuizing af te wikkelen. Op grond van deze machtiging stuurt de beoogde nieuwe leverancier namens deze aangeslotene een inhuizingsmelding naar de netbeheerder. In de inhuizingsmelding is opgenomen:
- de EAN-code van de aansluiting,
  - de naam van de nieuwe aangeslotene,
  - de inhuizingsdatum,
  - de programmaverantwoordelijke,
  - de acceptatie door de programmaverantwoordelijke,
  - de wijze van facturering (volgens leveranciersmodel of volgens netbeheerdersmodel),
  - het factuuradres indien dit afwijkt van het adres behorende bij de aansluiting,
  - of er sprake is van een aansluiting waarvoor op grond van art. 72aa, lid 3 van de wet geen MEP-tarief verschuldigd is.

Ingeval de inhuizingsmelding betrekking heeft op een aansluiting van een grootverbruiker wordt de inhuizingsmelding tenminste vijf werkdagen en ten hoogste één maand vóór de inhuizingsdatum verstuurd.

Ingeval de inhuizingsmelding betrekking heeft op een aansluiting van een kleinverbruiker wordt de inhuizingsmelding ten hoogste één werkdag na en ten hoogste één maand vóór de inhuizingsdatum verstuurd.

- 2.4.7.1 Naar aanleiding van de inhuizingsmelding controleert de netbeheerder of:
- de inhuizingsmelding volledig is;
  - de EAN-code voor komt in het aansluitingenregister;
  - ingeval de inhuizingsmelding betrekking heeft op een aansluiting van een grootverbruiker: of de inhuizingsdatum tenminste vijf werkdagen en ten hoogste één maand in de toekomst ligt;
  - ingeval de inhuizingsmelding betrekking heeft op een aansluiting van een kleinverbruiker: of de inhuizingsdatum ten hoogste één werkdag in het verleden en ten hoogste één maand in de toekomst ligt,
  - de opgegeven programmaverantwoordelijke een volledige erkenning heeft volgens het PV-register;

- f. in geval van gewenste facturering volgens het leveranciersmodel: of de desbetreffende leverancier een overeenkomst heeft met de netbeheerder die dat ondersteunt

2.4.7.4 Indien naar aanleiding van 2.4.7.2 de inhuizing niet uitgevoerd wordt bericht de netbeheerder dit uiterlijk de werkdag na ontvangst van de inhuizingsmelding aan de leverancier die de inhuizingsmelding heeft ingediend. In het bericht worden vermeld:

- a. de EAN-code van de aansluiting;
- b. de reden van het niet uitvoeren van de inhuizing:
  - de inhuizingsmelding is onvolledig;
  - de EAN-code is onbekend;
  - de inhuizingsdatum is onjuist;
  - de programmaverantwoordelijke komt niet voor in het PV-register;
  - de inhuizingsmelding conflicteert met een eerdere inhuizingsmelding;
  - de leverancier beschikt niet over de in 2.4.7.1 sub f bedoelde overeenkomst.

2.4.7.5 De netbeheerder bevestigt de geplande uitvoering van de inhuizing uiterlijk de werkdag na ontvangst van de inhuizingsmelding aan de leverancier en aan de programmaverantwoordelijke, onder vermelding van de EAN-code van de aansluiting, de inhuizingsdatum en de naam van de uithuizende aangeslotene.

2.4.8.3 De netbeheerder informeert de desbetreffende leverancier en programmaverantwoordelijke en meetverantwoordelijke conform 2.2.1 omtrent de in 2.4.8.2 bedoelde mutaties.

E

De artikelen 2.7.1.1, 2.7.2.1, 2.7.2.3, 2.7.2.4 en 2.7.3.3 komen te luiden:

2.7.1.1 De aangeslotene machtigt de beoogde nieuwe leverancier om namens hem de switch van leverancier af te wikkelen. Op grond van deze machtiging stuurt de beoogde nieuwe leverancier tenminste vijf werkdagen en ten hoogste één maand voor de beoogde switchdatum namens deze aangeslotene een switchmelding naar de netbeheerder. In de switchmelding is opgenomen:

- a. de EAN-code van de aansluiting,
- b. de beoogde switchdatum,
- c. de wijze van facturering (volgens leveranciersmodel of volgens netbeheerdersmodel),
- d. het factuuradres indien dit afwijkt van het adres behorende bij de aansluiting,
- e. de programmaverantwoordelijke met ingang van de switchdatum.

2.7.2.1 Naar aanleiding van de switchmelding controleert de netbeheerder of:

- a. de switchmelding volledig is;
- b. de EAN-code voor komt in het aansluitingenregister;
- c. de switchdatum tenminste vijf werkdagen en ten hoogste één maand in de toekomst ligt;
- d. de opgegeven programmaverantwoordelijke een volledige erkenning heeft volgens het PV-register;
- e. er geen eerder ingediende, doch nog niet geëffectueerde gelijksoortige switchmeldingen zijn met betrekking tot dezelfde EAN-code;

- f. in geval van gewenste facturering volgens het leveranciersmodel: of de desbetreffende leverancier een overeenkomst heeft met de netbeheerder die dat ondersteunt.
- 2.7.2.3 Indien naar aanleiding van 2.7.2.2 de switch niet uitgevoerd wordt, bericht de netbeheerder dit uiterlijk de werkdag na ontvangst van de switchmelding aan de leverancier die het switchbericht heeft ingediend. In het bericht worden vermeld:
- a. de EAN-code van de aansluiting;
  - b. de reden van het niet uitvoeren van de switch:
    - de EAN-code is onbekend;
    - de switchdatum is onjuist;
    - de programmaverantwoordelijke komt niet voor in het PV-register;
    - de switchmelding conflicteert met een eerdere switchmelding;
    - de leverancier beschikt niet over de in 2.7.2.1 sub f bedoelde overeenkomst.
- 2.7.2.4 Indien de leverancierswitch gepaard gaat met een switch van programmaverantwoordelijke, meldt de netbeheerder dit uiterlijk de werkdag na ontvangst van de switchmelding aan de oude programmaverantwoordelijke en aan de nieuwe programmaverantwoordelijke. De melding betreft tenminste: de EAN-code van de aansluiting en de switchdatum.
- 2.7.3.3 De netbeheerder informeert de desbetreffende leverancier en programmaverantwoordelijke en meetverantwoordelijke conform 2.2 omtrent de in 4.1.4.1 bedoelde mutaties.
- 2.7.4.2 Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vijftien werkdagen na de beoogde switchdatum, betrekking hebbend op een aansluiting van een kleinverbruiker of profielafnemer, zendt de beoogde nieuwe leverancier een bericht naar de netbeheerder met daarin de op grond van 2.7.4.1 ontvangen meterstand(en).

F

De artikelen 2.8, 2.8.1.1, 2.8.2.1, 2.8.2.3, 2.8.2.4, 2.8.3.3 en 2.8.4.2 komen te luiden:

- 2.8 Switch van programmaverantwoordelijke op een aansluiting zonder switch van leverancier
- 2.8.1.1 De aangeslotene machtigt zijn huidige leverancier om namens hem de switch van programmaverantwoordelijke af te wikkelen. Op grond van deze machtiging stuurt de leverancier tenminste vijf werkdagen en ten hoogste een maand voor de beoogde switchdatum namens deze aangeslotene een switchmelding naar de netbeheerder. In de switchmelding is opgenomen:
- a. de EAN-code van de aansluiting,
  - b. de beoogde switchdatum,
  - c. de wijze van facturering (volgens leveranciersmodel of volgens netbeheerdersmodel),
  - d. het factuuradres indien dit afwijkt van het adres behorende bij de aansluiting,
  - e. de programmaverantwoordelijke met ingang van de switchdatum.
- 2.8.2.1 Naar aanleiding van de switchmelding controleert de netbeheerder of:
- a. de switchmelding volledig is;
  - b. de EAN-code voor komt in het aansluitingenregister;

- c. de switchdatum tenminste vijf werkdagen en ten hoogste een maand in de toekomst ligt;
  - d. de opgegeven programmaverantwoordelijke een volledige erkenning heeft volgens het PV-register;
  - e. er geen eerder ingediende, doch nog niet geëffectueerde gelijksoortige switchmeldingen zijn met betrekking tot dezelfde EAN-code;
  - f. in geval van gewenste facturering volgens het leveranciersmodel: of de desbetreffende leverancier een overeenkomst heeft met de netbeheerder die dat ondersteunt.
- 2.8.2.3 Indien naar aanleiding van 2.8.2.2 de switch niet uitgevoerd wordt, bericht de netbeheerder dit uiterlijk de werkdag na ontvangst van de switchmelding aan de leverancier. In het bericht wordt vermeld:
- a. de EAN-code van de aansluiting;
  - b. de reden van het niet uitvoeren van de switch:
    - de EAN-code is onbekend;
    - de switchdatum is onjuist;
    - de programmaverantwoordelijke komt niet voor in het PV-register;
    - de switchmelding conflicteert met een eerdere switchmelding;
    - de leverancier beschikt niet over de in 2.8.2.1 sub f bedoelde overeenkomst.
- 2.8.2.4 De netbeheerder bevestigt de geplande uitvoering van de switch uiterlijk de werkdag na ontvangst van de switchmelding aan de leverancier, aan de oude programmaverantwoordelijke en aan de nieuwe programmaverantwoordelijke. De melding betreft tenminste: de EAN-code van de aansluiting en de switchdatum.
- 2.8.3.3 De netbeheerder informeert de desbetreffende initiërende leverancier en programmaverantwoordelijke en meetverantwoordelijke conform 2.2.1 omtrent de in 2.8.3.2 bedoelde mutaties.
- 2.8.4.2 Zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vijftien werkdagen na de beoogde switchdatum, betrekking hebbend op een aansluiting van een kleinverbruiker of profielafnemer, zendt de leverancier een bericht naar de netbeheerder met daarin de op grond van 2.8.4.1 ontvangen meterstand(en) die betrekking (heeft) (hebben) op de bedoelde switchdatum.

G

De artikelen 2.9.2.4, 2.9.3.1 en 2.9.3.3 komen te luiden:

- 2.9.2.4 De netbeheerder bevestigt de geplande uitvoering van de eindelevering uiterlijk de werkdag na ontvangst van de eindeleveringsmelding aan de leverancier en de programmaverantwoordelijke, onder vermelding van de EAN-code van de aansluiting en de eindeleveringsdatum.
- 2.9.3.1 Indien de netbeheerder geen melding ontvangt, zoals bedoeld in 2.9.2.6 of 2.9.2.7, muteert hij het aansluitingenregister door de vermelding van de leverancier en, ingeval van een kleinverbruiker tevens de vermelding van de programmaverantwoordelijke, te schrappen.

2.9.3.3 De netbeheerder informeert de desbetreffende meetverantwoordelijke en leverancier en programmaverantwoordelijke conform 2.2.1 omtrent de in 2.9.3.2 bedoelde mutaties.

H

De artikelen 4.1.1, 4.1.5 en 5.1.1 komen te luiden:

- 4.1.1 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet en de overige netbeheerders stellen in onderling overleg regels vast ten aanzien van hetgeen tussen de netbeheerders onderling alsmede tussen hen en leveranciers, erkende programmaverantwoordelijken en erkende meetverantwoordelijken geldt omtrent:
- a. berichtspecificaties voor de (elektronische) berichtenuitwisseling;
  - b. procedures en specificaties van het te gebruiken centrale postbussysteem (hierna te noemen: CPS) voor de geautomatiseerde berichtenuitwisseling;
  - c. communicatieprotocollen voor de dagelijkse informatie-uitwisseling;
  - d. specificaties waaraan de energieprogramma's en daarmee verband houdende berichten moeten voldoen.
- 4.1.5 De netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet stelt iedere leverancier, erkende programmaverantwoordelijke en erkende meetverantwoordelijke op de hoogte van de in 4.1.1 bedoelde regels door toezending daarvan.
- 5.1.1 Bij de inwerkingtreding van dit artikel wordt de shipper die tot dat moment op grond van 2.1.2, onderdeel f, voor een bepaalde aansluiting staat geregistreerd in het aansluitingenregister, automatisch beschouwd als de programmaverantwoordelijke voor de desbetreffende aansluiting.

ARTIKEL XI

Artikel 3.4.1 van de Tarievencode Gas komt te luiden:

- 3.4.1 De transporttarieven en de transportgerelateerde tarieven dienen ter dekking van de kostensoorten, die samenhangen met het transporteren van het gas en niet samenhangen met kwaliteitsconversie, flexibiliteit en pieklevering. Dit zijn:
- kosten voor het landelijk gastransportnet;
  - kosten voor beheer van het landelijk gastransportnet;
  - kosten voor het uitvoeren van het gastransport, waaronder bewaking en handhaving van druk en gaskwaliteit in het **landelijk gastransportnet**;
  - kosten voor het opstellen van transportcontracten;
  - administratiekosten;
  - kosten voor dataverwerking, alsmede de kosten voor meting, allocatie en reconciliatie;
  - kosten voor marktfacilitering, waaronder informatieverstrekking;
  - factureringskosten;

- kosten voor gebouwen en magazijnen niet behorende bij de netinfrastructuur;
- kosten voor gebouwen en magazijnen behorende bij de netinfrastructuur;
- de vergoedingen aan **erkende programmaverantwoordelijken** die zich hebben verplicht een minimale hoeveelheid biedingen op de biedladder te doen;
- de kosten van de onbalansverrekening in een voorgaand kalenderjaar.

ARTIKEL XII

De Allocatievoorwaarden Gas worden gewijzigd als volgt:

A

De inhoudsopgave komt te luiden:

INHOUDSOPGAVE

- 1 WERKINGSSFEER EN DEFINITIES
- 1.1 Werkingssfeer
- 1.2 Definities
- 2 TIJDSHEMA ALLOCATIE
- 2.1 Dagelijkse allocatie
- 2.2 Maandelijke allocatie
- 2.3 Dagelijkse allocatie: Allocatiegegevens op de 6^e werkdag na afloop van de dag
- 2.4 Maandelijke allocatie: Allocatiegegevens op de 6^e werkdag na afloop van de maand
- 2.5 Maandelijke allocatie: Allocatiegegevens op de 16^e werkdag na afloop van de maand
- 2.6 Maandelijke allocatie: Allocatiegegevens op de 10^e werkdag van de vierde maand na afloop van de maand
- 2.7 Consistentie van de aangeleverde gegevens
- 3 TIJDSHEMA RECONCILIATIE
- 4 NADERE ALLOCATIEREGELS
- 4.1 Verstrekking van basisgegevens door de netbeheerder van het **landelijk gastransportnet**
- 4.2 Allocatie per netgebied
- 4.3 Sommatie per afnamecategorie
- 4.4 Samenstellen van allocatiegegevens door de regionale netbeheerder
- 4.5 Restenergie
- 4.6 Correcties op allocaties
- 4.7 Bijzondere omstandigheden
- 4.8 Verstrekking van allocatiegegevens
- 5 NADERE RECONCILIATIEREGELS
- 5.1 Reconciliatie per netgebied
- 5.2 Verrekening door de netbeheerder van het **landelijk gastransportnet**
- 5.3 Verstrekking van reconciliatiegegevens

Bijlage 1	Verbruiksprofielen
Bijlage 2	Het allocatieproces door de regionale netbeheerder
Bijlage 3	Verwerken van restenergie
Bijlage 4	Verwerken van correctie-energie
Bijlage 5	Bijzondere omstandigheden
Bijlage 6	Rekenregels reconciliatie

B

De volgende artikelen in hoofdstukken 1 tot en met 5 komen te luiden:

1	Werkings sfeer en definities
1.1	Werkings sfeer en Definities
1.1.1	Het bepaalde in dit document betreft het proces van allocatie ten behoeve van erkende programmaverantwoordelijken en leveranciers op grond van gegevens van aangeslotenen op de regionale gastransportnetten en op het landelijk gastransportnet , alsmede de daarbij behorende instrumenten en informatiestromen.
1.1.2	Begrippen, die in de Gaswet of de Begrippenlijst Gas zijn gedefinieerd, hebben de in de Gaswet of Begrippenlijst Gas gedefinieerde betekenis en zijn in de hierop volgende tekst vetgedrukt.
1.1.3	Onder off line allocatie wordt binnen dit document verstaan de dagelijkse allocatie en de maandelijkse allocatie op de 6e en 16e werkdag na afloop van de maand en de 10e werkdag van de vierde maand na afloop van de maand.
2	TIJDSHEMA ALLOCATIE
	Het tijdschema voor de off line allocatie is schematisch toegelicht in bijlage 7.
2.0	Near-real-time allocatie
2.0.1	De netbeheerder van het landelijk gastransportnet verzamelt elk uur, kort na het volle uur, voor alle entry- en exitpunten met een jaarlijkse hoeveelheid gemeten gas ≥ 170.000 m ³ de meetwaarden per uur.
2.0.2	De netbeheerder van het landelijk gastransportnet verstrekt uiterlijk 5 minuten na afloop van het uur waarop de gegevens betrekking hebben, aan erkende programmaverantwoordelijke(n) de near-real-time allocatiegegevens, samengesteld op grond van de conform 2.0.1 verzamelde meetwaarden.
2.0.3	In afwijking van 2.0.2. verstrekt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aanerkende programmaverantwoordelijke(n) de near-real-time allocatiegegevens, samengesteld op grond van de conform 2.0.1 verzamelde meetwaarden voor de exitpunten waar het landelijk

gastransportnet is verbonden met een regionaal gastransportnet uiterlijk 15 minuten na afloop van het uur waarop de gegevens betrekking hebben.

- 2.0.4 Voor informatieve doeleinden verzamelt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de in 2.0.1 genoemde meetwaarden ook voor alle intervallen van 5 minuten binnen een uur. Indien de netbeheerder van het **landelijk gastransportnet** niet tijdig een in 2.0.1 genoemde meetwaarde voor een uur beschikbaar heeft, gebruikt de netbeheerder van het **landelijk gastransportnet** in plaats van de uurwaarde een lineaire extrapolatie van de laatst ontvangen 5 minuten waarde.
- 2.0.5 Indien de in 2.0.4 genoemde 5 minuten waarde niet beschikbaar is gebruikt de netbeheerder van het **landelijk gastransportnet** de laatst beschikbare uurwaarde.
- 2.0.6 Met behulp van het Centraal Systeem Stuursignaal wordt, uitgaande van de meetwaarden afkomstig van meetinrichtingen op de exitpunten waar het landelijk gastransportnet is verbonden met een regionaal gastransportnet, elk uur, kort na het volle uur, de allocatie van de meetwaarde per **erkende programmaverantwoordelijke** per netgebied per afnamecategorie uitgevoerd.
- 2.0.7 Bij het bepalen van de allocaties conform 2.0.6 wordt gebruik gemaakt van gegevens, geregistreerd door meetinrichtingen bij aangeslotenen die voorzien zijn van afnamecategorie GGV en GIS en die zijn aangesloten op een regionaal gastransportnet en van het aansluitingenregister van de regionale netbeheerder.
- 2.0.8 Bij het samenstellen conform 2.0.6 van de allocatiegegevens van aangeslotenen op gastransportnetten van regionale netbeheerders niet behorende tot de afnamecategorie GGV of GIS of met de afnamecategorie GGV of GIS, maar waarvoor geen meetwaarden zijn aangeleverd, worden de rekenregels toegepast van de methodiek Verbruiksprofielen, beschreven in respectievelijk bijlage 1 en bijlage 1a.
- 2.0.9 Nadere regels voor het uit te voeren allocatieproces zijn opgenomen in de hoofdstukken 4 en 4a en in bijlage 2a.

2.1 Dagelijkse allocatie

- 2.1.1. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de regionale netbeheerders verzamelen elke werkdag de meetwaarden per uur afkomstig van meetinrichtingen bij de **telemetriegrootverbruikers** die rechtstreeks zijn aangesloten op hun net.

De netbeheerder van het landelijk gastransportnet verzamelt dagelijks de meetwaarden per uur afkomstig van meetinrichtingen op de entrypuncten met uurmeting en op de overige exitpunten met uurmeting.

- 2.1.2. De **regionale netbeheerder** past bij het samenstellen van de allocatiegegevens gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** bij **verbruikers** en **systeemverbindingen** en van het **aansluitingenregister**.

Voor **exitpunten** die de verbinding vormen tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet** maakt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bij het samenstellen van de allocatiegegevens gebruik van gegevens, geregistreerd door

meetinrichtingen op de punten waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet** en van de door de **regionale netbeheerder** aangeleverde allocatiegegevens.

Voor **exitpunten** die de verbinding vormen tussen het **landelijk gastransportnet** en een **aangeslotene** op het **landelijk gastransportnet** maakt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bij het samenstellen van de allocatiegegevens gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, van **confirmaties** en van zijn **aansluitingenregister**. Voor overige **entry-** en **exitpunten** maakt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bij het samenstellen van de allocatiegegevens gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** op deze **entry-** en **exitpunten** en van **confirmaties**.

2.1.3. De **regionale netbeheerder** past bij het samenstellen van de allocatiegegevens afkomstig van **meetinrichtingen** van de op zijn net aangesloten **profielafnemers** de rekenregels toe van de methodiek Verbruiksprofielen, beschreven in bijlage 1.

2.1.4. Nadere regels voor het elke **werkdag** uit te voeren allocatieproces zijn opgenomen in de hoofdstukken 4 en 4a bijlage 2.

2.2 Maandelijks allocatie

2.2.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de **regionale netbeheerders** verzamelen maandelijks de meetwaarden per **uur** afkomstig van **meetinrichtingen** bij de **telemetriegrootverbruikers** die rechtstreeks zijn aangesloten op hun net.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verzamelt maandelijks de meetwaarden per **uur** afkomstig van **meetinrichtingen** op de **entrypunten** met **uurmeting** en op de overige **exitpunten** met **uurmeting**.

2.2.2 De **regionale netbeheerder** maakt bij het samenstellen van de allocatiegegevens gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** bij **verbruikers** en **stelselverbindingen** en van het **aansluitingenregister**.

Voor **exitpunten** die de verbinding vormen tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet** maakt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bij het samenstellen van de allocatiegegevens uitsluitend gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** op de punten waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet** en van de door de **regionale netbeheerder** aangeleverde allocatiegegevens.

Voor **exitpunten** die de verbinding vormen tussen het **landelijk gastransportnet** en een **aangeslotene met exitcapaciteit** maakt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bij het samenstellen van de allocatiegegevens gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, van **confirmaties** en van zijn **aansluitingenregister**.

Voor overige **entry-** en **exitpunten** maakt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bij het samenstellen van de allocaties gebruik van gegevens, geregistreerd door **meetinrichtingen** op deze **entry-** en **exitpunten** en van **confirmaties**.

2.2.3 De **regionale netbeheerder** past bij het samenstellen van de allocatiegegevens afkomstig van **meetinrichtingen** van de op zijn net aangesloten **profielafnemers**, de rekenregels toe van de methodiek Verbruiksprofielen, beschreven in bijlage 1.

2.2.4 Nadere regels voor het maandelijks uit te voeren allocatieproces zijn opgenomen in de hoofdstukken 4 en 4a en bijlage 2.

2.3 Dagelijkse allocatie: Allocatiegegevens op de 6e werkdag na afloop van de dag

2.3.1. De **regionale netbeheerder** verstrekt uiterlijk op de zesde **werkdag** na afloop van de dag waarop de gegevens betrekking hebben, de allocatiegegevens door middel van berichten aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)**.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt uiterlijk op de zesde **werkdag** na afloop van de dag waarop de gegevens betrekking hebben, door middel van berichten aan **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)** de allocatiegegevens, samengesteld op grond van de op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **verbruikers**.

2.3.2. De allocatiegegevens die verstrekt zijn volgens het bepaalde in artikel 2.3.1 worden beschouwd als de voorlopige allocatie.

2.3.3. Indien de **regionale netbeheerder** met betrekking tot een **aansluiting** niet tijdig meetgegevens heeft ontvangen van de erkende meetverantwoordelijke zal hij ten behoeve van de dagelijkse allocatie de betreffende meetwaarden gelijk stellen aan nul.

2.3.4. [vervallen]

2.3.5. [vervallen]

2.4 Maandelijks allocatie: Allocatiegegevens op de 6e werkdag na afloop van de maand

2.4.1. De **regionale netbeheerder** verstrekt uiterlijk op de zesde **werkdag** na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, de allocatiegegevens door middel van berichten aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)**.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt uiterlijk de zesde **werkdag** na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, door middel van berichten aan **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)** de allocatiegegevens, samengesteld op grond van de op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **verbruikers**.

Voor de overige **entry-** en **exitpunten** verstrekt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de allocatiegegevens uiterlijk de zesde **werkdag** na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben **aanerkende programmaverantwoordelijke(n)**.

2.4.2. De allocatiegegevens die verstrekt zijn volgens het bepaalde in artikel 2.4.1 worden beschouwd als de voorlopige allocatie voor zover het allocaties betreft van de **regionale netbeheerder** en van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op grond van de op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **verbruikers** en worden beschouwd als de definitieve allocatie voor zover het allocaties betreft voor de overige **entry-** en **exitpunten**.

2.4.3. Indien de **regionale netbeheerder** met betrekking tot een **aansluiting** niet tijdig of niet volledig meetgegevens heeft ontvangen van de erkende meetverantwoordelijke zal hij ten behoeve van de maandelijkse allocatie een schatting maken van het verbruik van de betreffende **aansluiting** voor de betreffende periode en dit verbruik vlak verdelen over de uren.

2.5 Maandelijkse allocatie: Allocatiegegevens op de 16e werkdag na afloop van de maand

2.5.1. De **regionale netbeheerder** verstrekt uiterlijk op de zestiende **werkdag** na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, de allocatiegegevens door middel van berichten aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)**.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt uiterlijk op de zestiende **werkdag** na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, door middel van berichten aan **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)** de allocatiegegevens, samengesteld op grond van de op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **verbruikers**.

2.5.2. Indien een **regionale netbeheerder** niet in staat blijkt om allocatiegegevens aan te leveren binnen de in 2.5.1 gestelde termijn, kan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** na overleg met betrokkenen – waaronder in elk geval worden begrepen de desbetreffende **regionale netbeheerder** en de betrokken **erkende programmaverantwoordelijke(n)** - de allocatie vaststellen met behulp van door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** geschatte waardes.

2.5.3. De allocatiegegevens die verstrekt zijn volgens het bepaalde in artikel 2.5.1 of 2.5.2 worden beschouwd als de definitieve allocatie die de basis vormt voor de financiële afwikkeling van handels- en/of transporttransacties.

2.6 Maandelijkse allocatie: Allocatiegegevens op de 10e werkdag van de vierde maand na afloop van de maand

2.6.1. **De regionale netbeheerder** verstrekt uiterlijk op de tiende **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, de allocatiegegevens door middel van berichten aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)**.

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt uiterlijk op de tiende **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand waarop de gegevens betrekking hebben, door middel van berichten aan **erkende programmaverantwoordelijke(n)** en **leverancier(s)** de allocatiegegevens, samengesteld op grond van de op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **verbruikers**.

2.6.2. Indien een **regionale netbeheerder** niet in staat blijkt om allocatiegegevens aan te leveren binnen de in 2.6.1 gestelde termijn, kan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** na overleg met betrokkenen – waaronder in elk geval worden begrepen de desbetreffende **regionale netbeheerder** en de betrokken **erkende programmaverantwoordelijke(n)** – de allocatie vaststellen met behulp van door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** geschatte waardes.

2.6.3. De allocatiegegevens die verstrekt zijn volgens het bepaalde in artikel 2.6.1 of 2.6.2 worden beschouwd als correcties op de definitieve allocatie, die de basis vormen voor correcties op de financiële afwikkeling van handels- en/of transporttransacties.

2.7 Consistentie van de aangeleverde gegevens

2.7.1. De **regionale netbeheerder** draagt er zorg voor dat informatie, die aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** wordt verschaft, consistent is (inclusief de restvolumes en correctievolumes).

2.7.2. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** draagt er zorg voor dat informatie, die aan **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** wordt verschaft, consistent is (inclusief de restvolumes en correctievolumes).

3 Tijdschema reconciliatie

3.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de **regionale netbeheerders** voeren maandelijks de reconciliatie uit aan de hand van de door de meetverantwoordelijke voor **aangeslotenen** op de **regionale gastransportnetten** aangeleverde standen en verbruiken.

3.2 De **regionale netbeheerders** zenden uiterlijk op de laatste **werkdag** van elke maand de reconciliatiegegevens door middel van berichten aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers**. In aanmerking nemende dat de **regionale netbeheerders** de allocatiegegevens conform het bepaalde in 2.6.1 uiterlijk op de tiende **werkdag** verstrekken, voeren de **regionale netbeheerders** de maandelijks reconciliatie uit in de periode tussen de tiende en de laatste **werkdag** van elke maand. De **regionale netbeheerder** draagt er zorg voor dat informatie, die aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** wordt verschaft, consistent is.

3.3 In uitzonderlijke gevallen kan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een **regionale netbeheerder** toestaan de reconciliatiegegevens na het in het vorige artikel gestelde tijdstip te verstrekken.

- 3.4 Nadat alle **regionale netbeheerders** de gegevens ter beschikking hebben gesteld totaliseert de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de aangeleverde te reconciliëren hoeveelheden **gas** en verrekent dit met de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken**. Dit betreft in principe een herverdeling van een reeds eerder berekende hoeveelheid **gas**, waarbij het saldo van de verrekening over een kalendermaand nul is. De reconciliatie betreft vooral een verrekening tussen **erkende programmaverantwoordelijken**, waarbij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een faciliterende rol speelt.
- 3.5 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verzendt de debetfacturen naar de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken** op de vijfde **werkdag** van elke maand en informeert de **erkende programmaverantwoordelijken** over de bedragen van de creditnota's. Deze facturering is gebaseerd op de in de voorgaande kalendermaand ontvangen reconciliatiegegevens.
- 3.6 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt de creditfacturen op en verzendt deze naar de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken** op de vijfde **werkdag** van elke maand, volgend op de maand waarin de debetfacturen zijn gemaakt. Op deze creditnota's zijn de betalingen op de debetnota's verwerkt, die inmiddels door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zijn ontvangen. In het geval (nog) niet alle debetnota's zijn betaald door de **erkende programmaverantwoordelijken**, zal de uitbetaling van de creditnota's onder vermindering van het nog niet betaalde bedrag worden uitbetaald aan de **erkende programmaverantwoordelijken**. De uitbetaling van de creditfacturen (zo nodig onder aftrek van niet-betaalde debetfacturen) wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** uitgevoerd op de zesde **werkdag** van elke maand. Betalingen op debetfacturen, die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zijn ontvangen nadat de creditfacturen zijn opgesteld, zullen worden verwerkt in gecorrigeerde creditfacturen, die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in de eerstvolgende maand zullen worden opgesteld.
- 3.7 Nadere regels voor het maandelijks uit te voeren reconciliatieproces zijn opgenomen in paragraaf 5.

4 Het allocatieproces voor netgebieden en aangeslotenen op het landelijk gastransportnet

De **regionale netbeheerder** voert voor de **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet**, de allocatie uit. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** voert de allocatie uit voor de **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **aangeslotene met exitcapaciteit**. In deze paragraaf wordt voor een **uur** aangegeven op welke wijze de **regionale netbeheerder** en de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de gegevens samenstellen.

4.0 Allocatierollen

4.0.1 Op **aansluitingen** verbonden met een **regionaal gastransportnet** is slechts één **erkende programmaverantwoordelijke** toegestaan. Deze **erkende programmaverantwoordelijke** zal de allocatierol balancerend hebben conform 4a.1.

4.0.2 Op **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **aangeslotene met exitcapaciteit** zijn meerdere **erkende programmaverantwoordelijken** toegestaan. Alle **erkende programmaverantwoordelijken** die actief zijn op deze **exitpunten** zullen de allocatierol balancerend hebben conform 4a.1.

4.1 Verstrekking van basisgegevens door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet

4.1.0 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zorgt er voor dat de gegevens, die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de near-real-time allocatie op **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet**, uiterlijk vijf minuten na afloop van het **uur** in het **Centraal Systeem Stuursignaal** beschikbaar zijn. Indien B5.2 van toepassing is in situatie B5.2.4 zorgt de **regionale netbeheerder** die de **meetinrichting** beheert dat de gegevens, die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de near-real-time allocatie op **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet**, uiterlijk vijf minuten na afloop van het **uur** in het **Centraal Systeem Stuursignaal** beschikbaar zijn.

4.1.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt de gegevens, die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de dagelijkse allocatie, uiterlijk de vierde **werkdag** na afloop van de dag om 07.00 uur aan de **regionale netbeheerder** door middel van het bericht 'MINFO'. Deze gegevens worden beschouwd als zijnde voorlopige gegevens.

4.1.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt de gegevens, die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van de maandelijkse allocatie, uiterlijk de vierde **werkdag** na afloop van de maand om 07.00 uur aan de **regionale netbeheerder** door middel van het bericht 'MINFO'. Deze gegevens worden beschouwd als zijnde definitieve gegevens.

4.1.3 Voor elk relevant **netgebied** worden voor elk **uur** van de betreffende periode de volgende gegevens verstrekt :

- de gemeten hoeveelheid **gas** (uitgedrukt in MJ)
- de **calorische bovenwaarde** van het **gas**
- de voor de allocatie relevante gegevens betreffende de **gaskwaliteit**.

Tevens wordt bij de maandelijkse allocatie restenergie verstrekt conform bijlage B3.1.1.

- 4.2 Allocatie per netgebied
- 4.2.1 De **regionale netbeheerder** voert voor elk relevant **netgebied** de off line allocatie uit. Daarvoor bepaalt de **regionale netbeheerder** voor elke **verbruiker** via welk **netgebied** het **gas** voor de **verbruiker** in het distributienet van de **regionale netbeheerder** wordt gevoed en legt dit vast in het **aansluitingenregister**. Ten behoeve van de near-real-time allocatie zorgt de **regionale netbeheerder** dat deze informatie ook dagelijks beschikbaar is in het **Centraal Systeem Stuursignaal**.
- 4.2.1a Met behulp van het **Centraal Systeem Stuursignaal** wordt voor elk relevant **netgebied** de near-real-time allocatie uitgevoerd.
- 4.2.2 Bij het uitvoeren van de allocatie wordt er voor gezorgd dat de som van de verstrekte allocaties (betreffende de **verbruikers**) van een **netgebied** voor elk **uur** gelijk is aan de—op het **netgebied** gemeten hoeveelheid **gas** van het desbetreffende **uur**.
- 4.3 Sommatie per afnamecategorie
- 4.3.1 De allocaties worden samengesteld, gesommeerd per afnamecategorie, waarbij per **verbruiker** de afnamecategorie bepalend is welke in het **aansluitingenregister** is opgenomen.
- 4.3.1.1 Voor die profielafnemers, waarvoor met behulp van de verbruiksprofielenmethode het verbruik per uur wordt berekend, gelden de respectievelijke profielcategorieën volgens bijlage 1 als afnamecategorie.
- 4.3.1.2 Toewijzing van afnamecategorieën door de regionale netbeheerder of de netbeheerder van het landelijk gastransportnet aan grootverbruikers gebeurt jaarlijks per 1 augustus op basis van de op dat moment bekende gegevens en de onderstaande toewijzingscriteria en is geldig vanaf 1 januari van het daaropvolgende jaar.
- 4.3.1.3 Voor grootverbruikers met een gemiddelde jaarafname over de laatste 36 maanden groter dan $1.000.000 \text{ m}^3 (n;35,17)$ wordt de afnamecategorie GGV gebruikt.
- 4.3.1.4 Voor andere dan de in 4.3.1.3 bedoelde grootverbruikers, die beschikken over een uurlijks op afstand uitleesbare meetinrichting kan op verzoek van de aangeslotene de afnamecategorie GGV worden gebruikt.
- 4.3.1.5 Voor andere dan de in 4.3.1.3 of 4.3.1.4 bedoelde grootverbruikers met een gemiddelde jaarafname over de laatste 36 maanden groter dan $170.000 \text{ m}^3 (n;35,17)$ dan wel een verbruik over de laatste 12 maanden van meer dan $250.000 \text{ m}^3 (n;35,17)$ wordt de afnamecategorie GXX gebruikt.
- 4.3.1.6 Voor andere dan de in 4.3.1.3 of 4.3.1.4 of 4.3.1.5 bedoelde grootverbruikers, die beschikken over een dagelijks op afstand uitleesbare meetinrichting kan op verzoek van de aangeslotene de afnamecategorie GXX worden gebruikt.
- 4.3.1.7 Voor andere dan in 4.3.1.3 of 4.3.1.4 of 4.3.1.5 of 4.3.1.6 bedoelde grootverbruikers wordt de afnamecategorie G2C gebruikt.
- 4.3.1.8 Voor een aansluiting op een regionaal gastransportnet waar gas in het gastransportnet gevoed wordt met een gemiddeld jaarvolume over de laatste 36 maanden groter dan $1.000.000 \text{ m}^3 (n;35,17)$ wordt de afnamecategorie GIS gebruikt.
- 4.3.1.9 Voor andere dan de in 4.3.1.8 bedoelde aansluitingen aan een regionaal gastransportnet waar gas in het gastransportnet gevoed wordt en die beschikken over een uurlijks op afstand uitleesbare meetinrichting kan op verzoek van de aangeslotene de afnamecategorie GIS worden gebruikt.

Voor andere dan de in 4.3.1.8 en 4.3.1.9 bedoelde aansluitingen aan een regionaal gastransportnet waar gas in het gastransportnet gevoerd wordt, wordt afnamecategorie GIN gebruikt.

4.4 Samenstellen van de allocatiegegevens door regionale netbeheerder

4.4.1 De **regionale netbeheerder** stelt de allocatiegegevens per **netgebied** vast op grond van gegevens van de op zijn net aangesloten **verbruikers**. De **regionale netbeheerder** voert voor elk **uur** van de maand de allocatie uit. In bijlage 2 (het allocatieproces door de RNB) zijn de door de **regionale netbeheerder** uit te voeren activiteiten stapsgewijs uitgewerkt.

4.4.2 De **regionale netbeheerder** is gehouden de samengestelde allocatiegegevens uitsluitend toe te wijzen aan tot het **landelijk gastransportnet** toegelaten **erkende programmaverantwoordelijken** met erkenning LB.

4.4.3 Als de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** constateert dat (een gedeelte van) de door een **regionale netbeheerder** samengestelde allocatiegegevens zijn toegewezen aan niet-erkende **programmaverantwoordelijken** of aan **erkende programmaverantwoordelijken** zonder erkenning LB, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betreffende **regionale netbeheerder** hierop wijzen en in de gelegenheid stellen de verstrekte gegevens te corrigeren.

Indien de **regionale netbeheerder** de correctie niet binnen de in 2.6.1 gestelde termijn uitvoert, of indien, na correctie, de verstrekte allocatiegegevens nog niet voldoen aan het in hiervoor gestelde, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de **regionale netbeheerder** voor de desbetreffende allocatie beschouwen als een levering aan de **regionale netbeheerder** en derhalve de geleverde transportdienst volgens de standaard voorwaarden factureren aan de **regionale netbeheerder**, tenzij dit niet aan de **regionale netbeheerder** kan worden toegerekend.

4.5 Restenergie

4.5.1 De restenergie wordt vastgesteld conform de Meetvoorwaarden Gas - LNB.

De wijze waarop de restenergie zal worden verwerkt in de allocatiegegevens is uitgewerkt in bijlage 3 (Verwerken van restenergie).

4.5.2 In geval van de near-real-time allocatie wordt de restenergie op nul gesteld.

4.6 Correcties op allocaties

4.6.0 Verschillen tussen near-real-time allocaties en de allocaties op de 10^e **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand worden verrekend via het settlement proces conform 4.1.6 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB. Het **portfolio onbalans signaal** en het **systeem balans signaal** worden niet opnieuw berekend naar aanleiding van off line allocaties.

4.6.1 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** binnen drie maanden nadat de gegevens conform 4.1.2 verstuurd zijn, constateert dat een conform 4.1.2 en 4.1.3 aan de **regionale netbeheerder** beschikbaar gestelde uurhoeveelheid voor een **netgebied** of een hoeveelheid restenergie op een **netgebied** onjuist is, verstrekt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** na overleg met de **regionale netbeheerder** aangepaste gegevens conform 4.1.2 en 4.1.3.

4.6.2 Indien een **regionale netbeheerder** binnen 80 dagen nadat de gegevens conform 2.5.1 verstuurd zijn, vaststelt dat een door hem samengesteld allocatiegegeven onjuist is, zal de daaruit voortvloeiende correctie worden uitgevoerd in het allocatieproces conform 2.6.1.

- 4.6.3 **Erkende programmaverantwoordelijken en leveranciers** zijn gehouden de conform de artikelen 2.3.1, 2.4.1 en 2.5.1 door de **regionale netbeheerder** of de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekte gegevens bij ontvangst te controleren op plausibiliteit en eventuele vermeende fouten zo spoedig mogelijk, doch in elk geval vijf **werkdagen** vóór de verstrekking van nieuwe gegevens conform respectievelijk de artikelen 2.4.1, 2.5.1 en 2.6.1, te melden bij de **regionale netbeheerder** of de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en, in geval van vermeende fouten in de meting, bij de partij die de meting verricht, opdat deze fouten gecorrigeerd kunnen worden vóór de verstrekking van nieuwe gegevens conform respectievelijk de artikelen 2.4.1, 2.5.1 en 2.6.1.
- 4.6.4 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** vaststelt dat een conform 4.1.3 aan een **regionale netbeheerder** beschikbaar gestelde uurhoeveelheid voor een **netgebied** of hoeveelheid restenergie op een **netgebied**, die betrekking heeft op één of meerdere maanden binnen de **reconciliatieperiode**, onjuist is, dan wel indien een **regionale netbeheerder** vaststelt dat een door hem samengesteld allocatiegegeven, dat betrekking heeft op (een **uur** van) een maand binnen de **reconciliatieperiode**, onjuist is, zal de daaruit voortvloeiende correctie (de zogenaamde correctie-energie) worden uitgevoerd in het reconciliatieproces. Deze correcties kunnen alleen worden uitgevoerd ingeval de correctie betrekking heeft op een binnen de **reconciliatieperiode** vallende periode.
- 4.6.5 De wijze waarop de correctie-energie zal worden verwerkt in de reconciliatiegegevens is uitgewerkt in bijlage 4 (Verwerken van correctie-energie).
- 4.7 Bijzondere omstandigheden
- 4.7.1 De allocatieregels richten zich op de normale omstandigheden. Een strikte toepassing van de regels kan in bijzondere omstandigheden leiden tot onbetrouwbare uitkomsten van het allocatieproces. Een aantal van deze bijzondere situaties, inclusief de te volgen werkwijze bij de allocatie, zijn beschreven in bijlage 5 (Bijzondere omstandigheden). In overige uitzonderingssituaties, indien deze het allocatieproces dreigen te verstoren, beslist de **regionale netbeheerder** of de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, na overleg met betrokkenen.
- 4.8 Verstrekking van off line allocatiegegevens
- 4.8.1 Van **regionale netbeheerder** naar de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, betreffende **erkende programmaverantwoordelijken en leveranciers**:
Voor elk relevant **Netgebied**: de berekende meetcorrectiefactor; hiervoor wordt het bericht 'CINFO' gebruikt.
- 4.8.2 Van de **regionale netbeheerder** naar de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**:
Voor elk relevant **netgebied**: de gesommeerde allocaties voor elke voorkomende combinatie van **erkende programmaverantwoordelijken, leverancier** en afnamecategorie; hiervoor wordt het bericht 'LALL' gebruikt.
- 4.8.3 Van de **regionale netbeheerder** naar desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken**:
Voor elk relevant **netgebied**: de gesommeerde allocaties voor de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke** voor elke voorkomende combinatie met een **leverancier** en afnamecategorie; hiervoor wordt het bericht 'LALL' gebruikt.

Van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** naar desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken**:

Bij een **verbruiker** met een **aansluiting** op het **landelijk gastransportnet**, voor elk relevant **netgebied**: de gesommeerde allocaties voor de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke** voor elke voorkomende combinatie met een **leverancier** en afnamecategorie; hiervoor wordt het bericht 'LALL' gebruikt.

4.8.4 Van de **regionale netbeheerder** naar desbetreffende **leveranciers**:

- Voor elk relevant **netgebied**: de gesommeerde allocaties voor de desbetreffende leverancier voor elke voorkomende combinatie met een **erkende programmaverantwoordelijke** en afnamecategorie; hiervoor wordt het bericht 'LALL' gebruikt;
- Voor elke **telemetrie grootverbruiker** met: de gealloceerde uurhoeveelheid; hiervoor wordt het bericht 'BALL' gebruikt.

Van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** naar desbetreffende **leveranciers**:

- Bij een **verbruiker** met een **aansluiting** op het **landelijk gastransportnet**, voor elk relevant **netgebied**: de gesommeerde allocaties voor de desbetreffende **leverancier** voor elke voorkomende combinatie met een **erkende programmaverantwoordelijke** en afnamecategorie; hiervoor wordt het bericht 'LALL' gebruikt;
- Voor elke telemetrie grootverbruiker: de gealloceerde uurhoeveelheid; hiervoor wordt het bericht 'BALL' gebruikt.

4a Het allocatieproces voor overige entry- en exitpunten

De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** voert voor alle **entry-** en **exitpunten**, uitgezonderd de **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet**, de allocatie uit. In deze paragraaf wordt voor elk **exitpunt**, uitgezonderd de **exitpunten** waar het **landelijk gastransportnet** is verbonden met een **regionaal gastransportnet** of met een **aangeslotene met exitcapaciteit**, voor een **uur** aangegeven op welke wijze de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de gegevens samenstelt.

4a.1 Allocatierollen

4a.1.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** kent de volgende allocatierollen:

Balancerend

Het verschil tussen het te alloceren volume en de som van de **confirmaties** aan **De erkende programmaverantwoordelijken** met de allocatierol proportioneel (inclusief **backhaul**) wordt gealloceerd aan de **erkende programmaverantwoordelijke** met de allocatierol balancerend (enkel ingeval de richting van dit verschil overeenkomt met de richting waarin de **erkende programmaverantwoordelijke** balancerend is).

Indien er meerdere **erkende programmaverantwoordelijken** zijn met de allocatierol balancerend dienen deze **erkende programmaverantwoordelijken** te nomineren en zal het genoemde verschil verdeeld worden naar rato van de **confirmaties** aan de betreffende **erkende programmaverantwoordelijken**.

Proportioneel

In de situatie dat **gas** wordt afgeleverd in een stromingsrichting die gelijk is aan de fysieke stromingsrichting zal de hoeveelheid zoals aangegeven in de **confirmatie** in principe worden gealloceerd aan de **erkende programmaverantwoordelijke**. Indien in deze situatie het verschil tussen het gemeten volume en de som van de **confirmaties** aan de **erkende programmaverantwoordelijken** met de allocatierol proportioneel niet gealloceerd kan worden aan **erkende programmaverantwoordelijken** met de allocatierol balancerend zal dit verschil worden gealloceerd aan de in de eerste zin genoemde **erkende programmaverantwoordelijken** naar rato van de hoeveelheden zoals aangegeven in de **confirmaties**.

In de situatie van **backhaul** zal de hoeveelheid zoals aangegeven in de **confirmatie** worden gealloceerd aan de **erkende programmaverantwoordelijke**.

Geen allocatie

Bij deze allocatierol zal geen **gas** worden gealloceerd aan de **erkende programmaverantwoordelijke**.

4a.1.2 Indien een **erkende programmaverantwoordelijke** volgens 4a.2 op een **entry-** of **exitpunt** de keuze heeft tussen verschillende allocatierollen, zal de **erkende programmaverantwoordelijke** de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** per **entry-** en **exitpunt** schriftelijk melden welke allocatierol hij zal vervullen. Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransport** deze informatie niet uiterlijk 5 **werkdagen** voor aanvang van de **programmaverantwoordelijkheid** op het betreffende **entry-** of **exitpunt** ontvangt zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aan de **erkende programmaverantwoordelijke** de rol proportioneel toekennen, tenzij de **erkende programmaverantwoordelijke** de enige **erkende programmaverantwoordelijke** op het betreffende **entry-** of **exitpunt** is, in welk geval de **erkende programmaverantwoordelijke** de rol balancerend zal krijgen.

4a.1.3 Indien een **erkende programmaverantwoordelijke** kiest voor de allocatierol balancerend terwijl er al een andere balancerende **erkende programmaverantwoordelijke** op het **entry-** of **exitpunt** aanwezig is, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in overleg gaan met zowel de oorspronkelijke balancerende **erkende programmaverantwoordelijke** als de nieuwe balancerende **erkende programmaverantwoordelijke**, met als resultaat een van de volgende situaties:

Beide **erkende programmaverantwoordelijken** krijgen de allocatierol balancerend en beide zullen nomineren

Een van beide partijen verandert zijn allocatierol in proportioneel en zal nomineren.

Een van beide partijen verandert zijn allocatierol in "geen allocatie".

4a.1.4 Indien de gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** of het gebruiksrecht van de gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** wordt overgedragen aan een andere **erkende programmaverantwoordelijke** dan wordt de allocatierol ook overgedragen, tenzij de ontvangende **erkende programmaverantwoordelijke** anders aangeeft.

Indien de gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** of het gebruiksrecht van de gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** gedeeltelijk wordt overgedragen, zullen de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken** handelen volgens 4a.1.2.

Indien de gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** of het gebruiksrecht van de gecontracteerde **entry-** en/of **exitcapaciteit** wordt overgedragen aan een andere **erkende programmaverantwoordelijke** die reeds actief is op het betreffende **entry-** en/of **exitpunt**, dan wordt de vigerende allocatierol van de ontvangende **erkende programmaverantwoordelijke** toegepast op de extra **entry-** en/of **exitcapaciteit**, tenzij anders aangegeven volgens 4a.1.2.

4a.1.5 Indien uitvoering van de artikelen 4a.1.2, 4a.1.3 en 4a.1.5 niet uiterlijk 5 **werkdagen** voor aanvang van de **programmaverantwoordelijkheid** op het betreffende **entry-** en/of **exitpunt** leiden tot een uitvoerbaar allocatiealgoritme zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken** een allocatierol toedelen en deze hierover informeren.

4a.1.6 Binnen de condities van artikel 4a.2 is een **erkende programmaverantwoordelijke** bevoegd zijn allocatierol te wijzigen volgens de volgende regels.

De **erkende programmaverantwoordelijke** zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zijn nieuwe allocatierol schriftelijk melden. Deze nieuwe allocatierol zal in werking treden op de eerste **gasdag** van de eerstkomende **gasmaand**, rekening houdend met een verwerkingstijd van 5 **werkdagen** door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** na ontvangst van de melding, tenzij anders overeen gekomen.

Indien tengevolge van voorgenoemde melding, of ten gevolge van het niet langer contracteren van **entry-** en/of **exitcapaciteit** door een **erkende programmaverantwoordelijke** met de allocatierol balancerend, niet langer een **erkende programmaverantwoordelijke** met de allocatierol balancerend op een **entry-** en/of **exitpunt** aanwezig is, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de andere **erkende programmaverantwoordelijken** op het betreffende **entry-** en/of **exitpunt** uiterlijk drie **werkdagen** voordat de wijziging in werking treedt schriftelijk op de hoogte brengen.

Indien ten gevolge van een wijziging van de allocatierol van een **erkende programmaverantwoordelijke** of ten gevolge van de aanvang van het contracteren door een **erkende programmaverantwoordelijke** met de allocatierol balancerend, een **erkende programmaverantwoordelijke** met de allocatierol balancerend actief wordt op een **entry-** en/of **exitpunt**, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de andere **erkende programmaverantwoordelijken** op het betreffende **entry-** en/of **exitpunt** uiterlijk drie **werkdagen** voordat de wijziging in werking treedt schriftelijk op de hoogte brengen.

4a.1.7 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal per **entry-** en **exitpunt** per **erkende programmaverantwoordelijke** de allocatierol opnemen in zijn administratie. Deze informatie is opvraagbaar voor **erkende programmaverantwoordelijken** die actief zijn op de betreffende **entry-** en/of **exitpunten** en zal verstrekt worden rekening houdend met belangen van alle betrokken partijen.

4a.2 Allocatie op entrypunten en exitpunten, uitgezonderd de exitpunten waar het landelijk gastransportnet is verbonden met een regionaal gastransportnet

4a.2.1 Allocatie op **entry-** en **exitpunten** op de landsgrens (grenspunten)

Op grenspunten zijn meerdere **erkende programmaverantwoordelijken** toegestaan. De **erkende programmaverantwoordelijken** die actief zijn op deze grenspunten kunnen de allocatierollen balancerend, proportioneel en “geen allocatie” hebben.

4a.2.2 Allocatie op **entry-** of **exitpunten** waar een installatie voor de opslag van **gas** of LNG is verbonden met het **landelijk gastransportnet**.

Op deze **entry-** of **exitpunten** zijn meerdere **erkende programmaverantwoordelijken** toegestaan. De **erkende programmaverantwoordelijken** die actief zijn op deze **entry-** of **exitpunten** kunnen de allocatierollen balancerend, proportioneel en “geen allocatie” hebben.

4a.2.3 Allocatie op **entrypunten** waar een **gasproductienet** is verbonden met het **landelijk gastransportnet**.

Op deze **entrypunten** zijn meerdere **erkende programmaverantwoordelijken** toegestaan. De **erkende programmaverantwoordelijken** die actief zijn op deze **entrypunten** kunnen de allocatierollen balancerend, proportioneel en “geen allocatie” hebben.

4a.2.4 Allocatie op het virtuele handelspunt

Op het virtuele handelspunt geldt dat de gealloceerde hoeveelheid gelijk is aan de geconfirmeerde hoeveelheid; een uitzondering hierop is de balansrelatie.

4a.2.5 Balansrelatie op het virtuele handelspunt

In een balansrelatie wordt de op het virtuele handelspunt gealloceerde hoeveelheid tussen één of meer balansleverende- en één balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke bepaald op basis van de fysieke levering op binnenlandse verbruikspunten in een portfolio van de balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke. Met behulp van de balansrelatie kan daarmee onbalansrisico op binnenlandse verbruikspunten over één- of meerdere balansleverende partijen verdeeld worden.

De gealloceerde hoeveelheid wordt bepaald door de inzet van één of meer van de onderstaande varianten:

Afnamecategorieën

Een balansleverende- en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke kunnen een balansrelatie beperken tot een of meer gespecificeerde afnamecategorieën binnen het gemeten verbruik binnen de balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke.

Procentuele nominatie

De verdeling van de fysieke levering vindt plaats op basis van een vooraf door de balansleverende- en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijken genomineerd en geconfirmeerd percentage.

Maxbalans

De gealloceerde hoeveelheid op het virtuele handelspunt tussen een balansleverende en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke heeft een vooraf gespecificeerde bovengrens.

Minbalans

De gealloceerde hoeveelheid op het virtuele handelspunt tussen een balansleverende en een balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke heeft een vooraf gespecificeerde ondergrens waaronder geen overdracht plaats heeft.

Own Use

De balansontvangende erkende programmaverantwoordelijke brengt zelf een vaste hoeveelheid gas in in de balansrelatie

Voor de toepassing van een balansrelatie op het virtuele handelspunt:

- staat de balansontvangende partij als erkende programmaverantwoordelijke in het aansluitingenregister van de betreffende netbeheerder vermeld
- wordt de overdracht tussen de balansleverende en de balansontvangende partij geacht plaats te vinden bij de fysieke exit.
- worden de realisaties van de balansleverende partij onder de balansrelatie beschouwd als exitallocaties.

4a.3 Overige bepalingen

4a.3.1 **Erkende programmaverantwoordelijken** op een **entry-** en/of **exitpunt** kunnen de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verzoeken de allocatie op het betreffende **entry-** en/of **exitpunt** door een andere partij te laten uitvoeren. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de betreffende **erkende programmaverantwoordelijken** dienen vooraf overeenstemming te bereiken over de werkwijze. Als voorwaarde geldt dat de gemeten hoeveelheid energie en de som van de allocaties voor het betreffende **entry-** en/of **exitpunt** voor elk uur exact overeen dienen te komen; tevens geldt dat het tijdstip van beschikbaarstelling van de allocaties overeen dient te komen met 2.0.3 voor de near-real-time allocaties en met 2.4 en 2.5 voor de off line allocaties.

4a.3.2 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransport** niet conform 4a.3.1 en de overige met die andere partij gemaakte afspraken de allocaties krijgt aangeleverd, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zelf die allocaties voor het betreffende **entry-** en/of **exitpunt** bepalen in overeenstemming met het bepaalde in deze Allocatievoorwaarden Gas.

4a.4 *Correcties op allocaties*

4a.4.1 Verschillen tussen near-real-time allocaties en de definitieve allocaties worden verrekend via het settlement proces conform 4.1.6 van de Transportvoorwaarden Gas - LNB. Het **portfolio onbalans signaal** en het **systeem balans signaal** worden niet opnieuw berekend naar aanleiding van off line allocaties.

4a.4.2 **Erkende programmaverantwoordelijken** zijn gehouden de conform de artikelen 2.4.1 door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekte gegevens bij ontvangst te controleren op plausibiliteit en eventuele vermeende fouten zo spoedig mogelijk, doch in elk geval twee maanden vóór het verstrijken van de **reconciliatieperiode**, te melden bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en, in geval van vermeende fouten in de meting, bij de partij die de meting verricht, opdat deze fouten gecorrigeerd kunnen worden binnen de **reconciliatieperiode**

4a.4.3 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** vaststelt dat een door hem samengesteld allocatiegegeven onjuist is en dit allocatiegegeven heeft betrekking op één of meerdere maanden na de **reconciliatieperiode**, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**:

- informatie verstrekken over de correctie aan de **erkende programmaverantwoordelijke** met betrekking tot de aansluiting waarop de gecorrigeerde uurwaarde betrekking heeft;
- een correctie uitvoeren op de gealloceerde uurhoeveelheid. De aldus bepaalde allocatiegegevens worden beschouwd als correcties op de definitieve allocatie, die de basis vormen voor de settlement.

4a.4.4 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** vaststelt dat een door hem samengesteld allocatiegegeven onjuist is en dit allocatiegegeven heeft betrekking op één of meerdere maanden binnen de **reconciliatieperiode**, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**:

- informatie verstrekken over de correctie aan de **erkende programmaverantwoordelijke** met betrekking tot de aansluiting waarop de gecorrigeerde uurwaarde betrekking heeft;
- een correctie uitvoeren op de gealloceerde maandhoeveelheid, waarbij de verwerking analoog plaatsvindt aan verwerking conform B4.2, inclusief de daaraan verbonden termijnen, echter buiten het **reconciliatieproces**.

5 Nadere reconciliatieregels

5.1 Reconciliatie per netgebied

5.1.1 De **regionale netbeheerders** voeren de reconciliatie uit per **netgebied**. De **regionale netbeheerders** zorgen er voor dat tijdens het uitvoeren van het reconciliatieproces (gegevens van de) **verbruikers** aan hetzelfde **netgebied** zijn 'gekoppeld' als ten tijde van het uitvoeren van het allocatieproces.

5.1.2 Voor elke **profielafnemer** waarvoor bij het samenstellen van de allocatiegegevens gedurende (een deel van) de **reconciliatieperiode** het verbruik per **uur** met behulp van de verbruiksprofielenmethodiek is berekend, berekent de **regionale netbeheerder** tijdens het reconciliatieproces het verbruik. De door de **regionale netbeheerders** uit te voeren bewerkingen zijn gespecificeerd in paragraaf B6.2 van bijlage 6 (Rekenregels reconciliatie). Van de **verbruikers** waarvoor slechts gedurende een gedeelte van de **reconciliatieperiode** het verbruik per **uur** met behulp van de verbruiksprofielenmethodiek is berekend, worden uitsluitend de gegevens van het desbetreffende deel van de **reconciliatieperiode** berekend conform het bepaalde in paragraaf B6.2 van bijlage 6 (Rekenregels reconciliatie).

5.1.3 Voor elke **verbruiker** waarvoor de in het vorige artikel genoemde voorwaarden niet gelden, berekent de **regionale netbeheerder** tijdens het reconciliatieproces het verbruik per **uur**. De door de **regionale netbeheerder** uit te voeren bewerkingen zijn gespecificeerd in paragraaf B6.3 van bijlage 6 (Rekenregels reconciliatie). Van de **verbruikers** waarvoor slechts gedurende een gedeelte van de **reconciliatieperiode** het verbruik per **uur** met behulp van de verbruiksprofielenmethodiek is berekend, berekent de **regionale netbeheerder** de gegevens van het deel van de **reconciliatieperiode** dat niet met behulp van de verbruiksprofielenmethodiek is bepaald, conform het bepaalde paragraaf B6.3 van bijlage 6 (Rekenregels reconciliatie).

- 5.1.4 Nadat de berekeningen voor alle relevante **verbruikers** door de **regionale netbeheerder** zijn uitgevoerd, berekent de **regionale netbeheerder** de maand-meetcorrectiefactor (MMCF) van het desbetreffende **netgebied**, zoals uitgewerkt in paragraaf B6.4 van bijlage 6 (Rekenregels reconciliatie). De **regionale netbeheerder** informeert de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** over de maand-meetcorrectiefactor.
- 5.1.5 De **regionale netbeheerder** berekent voor elk **netgebied** voor iedere **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie voor elke kalendermaand de door de in 5.1.2 en 5.1.3 bedoelde **verbruikers** afgenomen **hoeveelheid energie**. Dit is het maandtotaal per **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie. De wijze van berekening is beschreven in paragraaf B6.5 van bijlage 6 (Rekenregels reconciliatie).
- 5.2 Verrekening door de netbeheerder van het landelijk gastransportnet
- 5.2.1 Nadat de reconciliatiegegevens door alle **regionale netbeheerders** zijn aangeleverd sommeert de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** deze aangeleverde reconciliatiegegevens tot een met de betreffende **erkende programmaverantwoordelijke** te verrekenen hoeveelheid per kalendermaand.
- 5.2.2 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bepaalt per kalendermaand de verrekenprijs. Als verrekenprijs zal de maandgemiddelde prijs worden gebruikt van de in artikel 4.1.6.4 van de Transportvoorwaarden Gas – LNB bepaalde gasprijs.
- 5.3 Verstrekking van reconciliatiegegevens
- 5.3.1 Door **regionale netbeheerder** aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, betreffende **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers**:
Voor elk **netgebied**: per kalendermaand per afnamecategorie voor elke voorkomende **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie de tijdens het lopende reconciliatieproces vastgestelde totale hoeveelheid **gas** (uitgedrukt in MJ), de totale hoeveelheid **gas** vóór de uitvoering van dit reconciliatieproces, alsmede de maand-meetcorrectiefactor; hiervoor wordt het bericht 'RNINFO' gebruikt.
- 5.3.2 Door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** aan de betreffende **erkende programmaverantwoordelijken**:
Per kalendermaand de te reconciliëren hoeveelheid **gas** (verschil tussen de tijdens het lopende reconciliatieproces vastgestelde totale hoeveelheid **gas** en de totale hoeveelheid **gas** vóór de uitvoering van dit reconciliatieproces), uitgedrukt in MJ, en het bij deze hoeveelheid behorende factuurbedrag; hiervoor wordt het bericht 'RSINFO' gebruikt.

- 6 Settlement (verrekening van verschillen tussen near-real-time allocaties en off line allocaties)
- 6.1 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** voert maandelijks de settlement uit aan de hand van de near-real-time allocaties per **uur**, de allocatiegegevens op de 16e **werkdag** na afloop van de maand en de allocatiegegevens op de 10e **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand.
- 6.2 Het settlement voorschot wordt berekend met behulp van de allocatiegegevens op de 16^e **werkdag** na afloop van de maand door van de vastgestelde netto afwijking van de off line allocaties op de 16^e **werkdag** na afloop van de maand ten opzichte van het goedgekeurde **entry-** en/of **exitprogramma** af te trekken de vastgestelde netto afwijking van de near-real-time allocaties ten opzichte van het goedgekeurde **entry-** en/of **exitprogramma**.
- 6.3 De settlement afrekening wordt berekend met behulp van de allocatiegegevens op de 10^e **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand door van de vastgestelde netto afwijking van de off line allocaties op de 10^e **werkdag** van de vierde maand na afloop van de maand ten opzichte van het goedgekeurde **entry-** en/of **exitprogramma** af te trekken de vastgestelde netto afwijking van de off line allocaties op de 16e **werkdag** na afloop van de maand ten opzichte van het goedgekeurde **entry-** en/of **exitprogramma**.
- 6.4 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** totaliseert de te verrekenen hoeveelheden **gas** en verrekent dit met de betrokken **erkende programmaverantwoordelijken**. Dit betreft in principe een herverdeling van een reeds eerder berekende hoeveelheid **gas**, waarbij het saldo van de verrekening over een **gasmaand** nul is. De settlement betreft vooral een verrekening tussen **erkende programmaverantwoordelijken**, waarbij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** een faciliterende rol speelt.
- 6.5 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt de debetfacturen op en verzendt deze naar de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken** aan het eind van elke maand. Deze facturering is gebaseerd op de in deze kalendermaand ontvangen off line allocatiegegevens.
- 6.6 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** stelt de creditfacturen op en verzendt deze naar de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijken** uiterlijk 10 **werkdagen** volgend op het moment dat de debetfacturen zijn gemaakt.

C

De Bijlagen 1 tot en met 6 komen te luiden:

Bijlage 1 Verbruiksprofielen profielafnemers

- B1.1.1 Deze bijlage is alleen van toepassing op **profielafnemers**.
- B1.1.2 Ten behoeve van de vaststelling en het beheer van de verbruiksprofielen organiseren de gezamenlijke **netbeheerders** een overlegplatform, waarin naast een delegatie van de gezamenlijke **netbeheerders** tevens zitting hebben alle **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** die leveren aan en/of transporteren voor **profielafnemers**.

- B1.2   Standaardprofielen
- B1.2.1   Uiterlijk op 1 april van elk jaar worden per profielcategorie de profieldata (de parameters TOP, RER en TST) aan de **regionale netbeheerder** ter beschikking gesteld door het overlegplatform als bedoeld in B1.1.2.
- B1.2.2   De aldus ter beschikking gestelde profieldata worden door de **regionale netbeheerder** gebruikt bij de profielberekeningen vanaf de eerste **gasdag** van het volgende kalenderjaar.
- B1.2.3   Een verbruiksprofiel beschrijft een verbruikspatroon van een **profielafnemer** en kent voor elk **uur** de volgende parameters:
- TOP: een fractie van een (jaar)verbruik dat het temperatuurafhankelijke verbruik van het desbetreffende **uur** weergeeft;
  - RER: een fractie van een (jaar)verbruik dat het temperatuurafhankelijke verbruik per graad Celsius van het desbetreffende **uur** weergeeft;
  - TST: de temperatuur in °C waarboven geen temperatuurafhankelijk verbruik is, de zogenaamde stooktemperatuur;
  - Een temperatuur van het desbetreffende **uur**.
- De parameters TOP en RER hebben een precisie van acht cijfers achter de komma; de parameter TST kent vier cijfers achter de komma.
- B1.2.4   Het standaardprofiel geeft het verwachte verbruikspatroon van een gemiddelde **profielafnemer** in een standaard jaar, waarbij het standaard jaar wordt beschouwd als een jaar met gemiddelde klimaatcondities, dat wil zeggen een kalenderjaar met een gemiddelde temperatuur (en overige relevante klimaatcondities) per **uur** die gelijk is aan het gemiddelde van de over diezelfde uren gerealiseerde temperaturen (en overige relevante klimaatcondities) gedurende de periode 1988 tot en met 2002. Het totaal van de fracties van het standaardprofiel, gesommeerd over een kalenderjaar (met uitzondering van een schrikkeljaar), is gelijk aan 1.
- B1.2.5   Het veronderstelde profiel geeft het verwachte verbruikspatroon van een **profielafnemer** gedurende de verbruiksperiode; hierbij wordt gebruik gemaakt van de gerealiseerde temperaturen.
- B1.2.6   Voor het vaststellen van de gerealiseerde temperaturen en/of de verbruiksprofielen wordt één temperatuurgebied onderscheiden. De gerealiseerde temperatuur en overige relevante klimaatgegevens worden gebaseerd op de meetgegevens van meteorostation De Bilt.
- B1.2.7   De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt elke **werkdag** voor elk temperatuurgebied de actuele temperatuurcoëfficiënt (TAC), uitgedrukt in °C, voor elk **uur** van de voorafgaande **gasdag(en)** aan de **regionale netbeheerders, erkende programmamverantwoordelijken** en **leveranciers**. Hiervoor wordt het bericht 'TINFO' gebruikt.
- B1.2.7a   Ten behoeve van de near-real-time allocatie wordt in plaats van de actuele temperatuurcoëfficiënt (TAC) gebruik gemaakt van de verwachte temperatuurcoëfficiënt conform B1a.2.7.

- B1.2.8 De actuele temperatuurcoëfficiënt (TAC) is gedefinieerd als het gemiddelde van de effectieve temperatuur van een etmaal van 00:00-24:00 uur en wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** als volgt berekend:

$T_{\text{eff}} = T - W/1,5$, waarin:

1.1.1.1.1 T_{eff} = etmaalgemiddelde effectieve temperatuur ($^{\circ}\text{C}_{\text{eff}}$).

1.1.1.1.2 T = etmaalgemiddelde temperatuur ($^{\circ}\text{C}$)

1.1.1.1.3 W = etmaalgemiddelde windsnelheid (m/sec)

- B1.2.9 De actuele temperatuurcoëfficiënt, berekend over een etmaal van 00.00-24.00 uur, wordt toegepast voor alle uren van de **gasdag**, die begint om 06.00 uur van het desbetreffende etmaal. De actuele temperatuurcoëfficiënt kent dus voor elk **uur** van een **gasdag** dezelfde waarde.

- B1.2.10 Alle berekeningen in het kader van de verbruiksprofielen worden uitgevoerd met variabelen met zoveel mogelijk cijfers achter de komma ('single precision floating point').

- B1.3 Indeling van verbruikers in profielcategorieën

- B1.3.1 Voor de **kleinverbruikers** waarvan verondersteld wordt dat ze een gelijkvormig verbruikspatroon hebben, kan hetzelfde verbruiksprofiel worden gebruikt. De **kleinverbruikers** worden daarom ingedeeld in profielcategorieën; deze indeling vindt plaats op grond van objectieve en kwantitatieve criteria.

- B1.3.2 Toewijzing van profielcategorieën door de **regionale netbeheerder** aan **kleinverbruikers** gebeurt bij ingebruikname van de **aansluiting** en vervolgens jaarlijks per 1 januari op basis van de op dat moment bekende gegevens en de onderstaande toewijzingscriteria. Indien van een **kleinverbruiker** niet voldoende gegevens beschikbaar zijn om deze **kleinverbruiker** bij een bepaalde profielcategorie in te delen, wordt de **kleinverbruiker** ingedeeld bij de profielcategorie die, naar het redelijk inzicht van de **regionale netbeheerder**, het beste op de desbetreffende **kleinverbruiker** aansluit.

- B1.3.3 Eén van de toewijzingscriteria betreft de profielbedrijfstijd. Onder profielbedrijfstijd (PBT) wordt verstaan het conform onderdeel B1.4 van deze bijlage bepaalde **standaardjaarverbruik** van een **kleinverbruiker**, gedeeld door de nominale metercapaciteit (bij een overdruk van 30 mbar) behorende bij de meter van die **kleinverbruiker**. Indien de overdruk in de **gasmeter** van de desbetreffende **kleinverbruiker** meer dan 200 mbar bedraagt, dient de nominale metercapaciteit gecorrigeerd te worden voor de druk door de nominale metercapaciteit te vermenigvuldigen met de factor $(P_{\text{net}}+1013,25)/1043,25$; waarbij P_{net} de overdruk in de meter is, zie de hieronder weergegeven voorbeeldberekening.

Voorbeeldberekening

Nominale metercapaciteit : 8 m³/uur (G8-meter)

Overdruk **gasmeter** : 250 mbar(0)

Standaardjaarverbruik : 3000 m³(n;35,17)

Profielbedrijfstijd

: 309 uur

Zonder deze correctie zou de profielbedrijfstijd 375 uur zijn geweest.

B1.3.4 De **verbruikers** worden aan de hand van de volgende criteria ingedeeld in profielcategorieën:

Profielcategorie	Indelingscriterium
G1A	- kleinverbruikers zonder meetinrichting - kleinverbruikers met een standaardjaarverbruik $< 5000 \text{ m}^3(n;35,17)$ en met een gasmeter $\leq G6$
G2A	- kleinverbruikers die niet voldoen aan de criteria voor profielcategorie G1A
G2B	- deze categorie wordt niet gebruikt
G2C	- overige profielafnemers

B1.3.5 Indien een **kleinverbruiker** ten gevolge van de jaarlijks conform B1.3.2 van deze bijlage op te stellen indeling van profielcategorieën, verandert van profielcategorie, zal het **standaardjaarverbruik** van die **kleinverbruiker** conform B1.4 van deze bijlage opnieuw moeten worden berekend met behulp van de profiel fracties van de nieuw toegewezen profielcategorie.

De herberekening van het **standaardjaarverbruik** leidt niet tot herziening van de toegewezen profielcategorie.

B1.4 Het standaard jaarverbruik

B1.4.1 Het **standaardjaarverbruik** van een **profielafnemer** is het verwachte jaarverbruik (uitgedrukt in $\text{m}^3(n;35,17)$) van een betreffende **verbruiker** in een standaard jaar (dat wil zeggen een jaar met gemiddelde klimaatcondities).

B1.4.2 Indien er sprake is van een relevante verbruiksperiode, wordt het **standaardjaarverbruik** van een **profielafnemer** door de **regionale netbeheerder** berekend binnen vier weken nadat de meterstand is vastgesteld. De verbruiksperiode wordt relevant geacht, indien de periode tussen twee meteropnames tenminste 300 dagen beslaat en tevens de volledige maanden januari en februari omvat.

B1.4.3 Het **standaardjaarverbruik** wordt bepaald door het gemeten verbruik over de laatste relevante verbruiksperiode, uitgedrukt in $\text{m}^3(n;35,17)$, te delen door de som van de profiel fracties in het veronderstelde profiel over de desbetreffende verbruiksperiode. In formule:

$SJV = VVP / \sum VP_{PC}$, waarin:

$SJV =$ **standaardjaarverbruik** van een **profielafnemer** [$\text{m}^3(n;35,17)$];

$VVP =$ verbruik over de verbruiksperiode van een **profielafnemer** [$\text{m}^3(n;35,17)$];

$VP_{PC} =$ de profiel fracties van het verondersteld profiel van de profielcategorie in de desbetreffende verbruiksperiode, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied.

- B1.4.4 Indien van een **kleinverbruiker** in profielcategorie G1A het gemeten verbruik geen betrekking heeft op een relevante verbruiksperiode, wordt het **standaardjaarverbruik** van deze **kleinverbruiker** bepaald door het gemiddelde te nemen van de **standaardjaarverbruiken** van alle **kleinverbruikers** van de betreffende **regionale netbeheerder** in profielcategorie G1A waarvan het **standaardjaarverbruik** is vastgesteld op basis van het gemeten verbruik over een relevante verbruiksperiode.
- B1.4.5 Indien van een **profielafnemer** in een van de andere profielcategorieën het gemeten verbruik geen betrekking heeft op een relevante verbruiksperiode, bepaalt de **regionale netbeheerder** het **standaardjaarverbruik** van die **profielafnemer** naar beste inzicht.
- B1.4.6 Het **standaardjaarverbruik** van **kleinverbruikers** zonder **meetinrichting** wordt vastgesteld naar beste inzicht van de **regionale netbeheerder**, waarbij de volgende richtlijn gehanteerd kan worden:
- a. kookgasafnemers: $65 \text{ m}^3(n;35,17)$
- b. warmtapwatergasafnemers: $375 \text{ m}^3(n;35,17)$
- c. kookgas-/warmtapwatergasafnemers $440 \text{ m}^3(n;35,17)$
- B1.5 De databepaling
- Het **standaardjaarverbruik** van een **profielafnemer** vormt de basis van de door de RNB uit te voeren profielberekeningen.
- B1.5.1 Berekening ten behoeve van de allocatie
- B1.5.1.1 De **regionale netbeheerder** voert de onder deze paragraaf B1.5.1 vermelde bewerkingen per **netgebied** uit.
- B1.5.1.2 De **regionale netbeheerder** bepaalt in welk temperatuurgebied het **Netgebied** valt.
- B1.5.1.3 De **regionale netbeheerder** bepaalt de som van de **standaardjaarverbruiken** van de **profielafnemers** van dezelfde combinatie van **erkende programmaverantwoordelijke, leverancier** en profielcategorie ($\sum S_{JV_{PV,LE,PC,Netgebied}}$).
- B1.5.1.4 De **regionale netbeheerder** bepaalt voor de desbetreffende profielcategorie voor elk **uur** de profiel fractie van het temperatuurafhankelijke deel van het profiel (TAP) uit de regressiecoëfficiënt (RER) voor het desbetreffende **uur**, de stooktemperatuur (TST) voor het desbetreffende **uur** en de actuele temperatuurcoëfficiënt (TAC) van het relevante temperatuurgebied van het desbetreffende **uur** volgens de formules:
- $TAP_{PC} = 0$ indien $TAC > TST_{PC}$ en
- $TAP_{PC} = RER_{PC} \times (TST_{PC} - TAC)$ indien $TAC \leq TST_{PC}$
- De **regionale netbeheerder** gebruikt hierbij de actuele temperatuurcoëfficiënt, behorende bij het betreffende temperatuurgebied.
- B1.5.1.5 De **regionale netbeheerder** bepaalt vervolgens voor elke profielcategorie voor elk **uur** de profiel fractie van het verondersteld profiel (VP) uit de desbetreffende profiel fractie van het temperatuurafhankelijke deel van het profiel (TOP) en de desbetreffende profiel fractie van het temperatuurafhankelijke deel van het profiel (TAP), volgens de formule:

$$VP_{PC} = TOP_{PC} + TAP_{PC}$$

- B1.5.1.6 De **regionale netbeheerder** bepaalt voor elk **uur** het veronderstelde geprofileerde verbruik (VGV), uitgedrukt in MJ, per **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie (PV;LE) per profielcategorie (PC) achter een bepaald **netgebied** volgens de formule:

$$VGV_{PV;LE,PC,netgebied} = VP_{PC} \times \sum SJV_{PV;LE,PC,netgebied} \times 35,17, \text{ waarin:}$$

VP_{PC} = de profiel fractie van het verondersteld profiel voor de desbetreffende profielcategorie voor het desbetreffende **uur**, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied;

$\sum SJV_{PV;LE,PC,netgebied}$ = de som van alle **standaardjaarverbruiken** van **profielafnemers** van de desbetreffende **erkende-programmaverantwoordelijke / leverancier** combinatie in de desbetreffende profielcategorie achter het desbetreffende overdrachtpunt (**netgebied**)

$VGV_{PV;LE,PC,netgebied}$ = het veronderstelde geprofileerde verbruik voor de desbetreffende **erkende-programmaverantwoordelijke / leverancier** combinatie, profielcategorie en overdrachtpunt (**netgebied**), uitgedrukt in MJ.

Het aldus berekende veronderstelde geprofileerde verbruik is de basis voor de allocatie op grond van de 'profielklanten'.

- B1.5.2 Berekening ten behoeve van geschat verbruik

- B1.5.2.1 Voor het berekenen van een geschat verbruik van een **profielafnemer** kan gebruik worden gemaakt van de profielenmethodiek, bijvoorbeeld in het geval een **profielafnemer** switcht van **leverancier** zonder dat daarbij een meterstand bekend is.

- B1.5.2.2 De **regionale netbeheerder** bepaalt de verbruiksperiode waarover het verbruik moet worden geschat. De verbruiksperiode omvat de periode vanaf de eerste **gasdag** na de laatste meteropname tot en met de **gasdag** waarop een geschatte meterstand bekend moet zijn.

- B1.5.2.3 Het geschatte verbruik van een **profielafnemer** over de verbruiksperiode, uitgedrukt in $m^3(n;35,17)$, wordt bepaald door het **standaardjaarverbruik** te vermenigvuldigen met de som van de profiel fracties in het veronderstelde profiel over de desbetreffende verbruiksperiode. In formule:

$$\text{Geschat verbruik} = SJV \times \sum VP_{PC}, \text{ waarin:}$$

SJV = standaardjaarverbruik van een **profielafnemer** [$m^3(n;35,17)$];

VP_{PC} = de profiel fracties van het verondersteld profiel van de profielcategorie in de desbetreffende verbruiksperiode, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied.

- B1.5.2.4 Het ingevolge B1.5.2.3 berekende geschatte verbruik is uitgedrukt in $m^3(n;35,17)$. Om de geschatte meterstand (bijv. switchstand) te bepalen moet dit geschatte verbruik worden gecorrigeerd met de gemiddelde **calorische waarde** gedurende de verbruiksperiode zodat het geschatte verbruik wordt uitgedrukt in $m^3(n)$. De geschatte meterstand wordt bepaald door de laatste meterstand te verhogen met het geschatte verbruik in $m^3(n)$.
- B1.6 Wijziging profielenmethodiek
- B1.6.1 Binnen het in B1.1.2 bedoelde overlegplatform vindt de vaststelling en het beheer van de verbruiksprofielen plaats.
- B1.6.2 Het overlegplatform kan wijzigingen ontwerpen aangaande de regels van de profielmethodiek. Voor zover deze wijzigingen niet verenigbaar zijn met de op dat moment geldende voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet zullen de gezamenlijke **netbeheerders** deze wijzigingen als voorstellen van de gezamenlijke **netbeheerders** met inachtneming van artikel 12d, Gaswet, indienen bij de raad, tenzij de gezamenlijke **netbeheerders** op redelijke gronden hun instemming onthouden aan die wijzigingen.
- B1.6.3 Onder de regels met betrekking tot de profielenmethodiek worden in elk geval gerekend regels betreffende:
- de parameters van een verbruiksprofiel;
  - de temperatuurgebieden;
  - de profielcategorieën;
  - de beschikbaarstelling van de profielgegevens;
  - de berekeningsmethodiek.

Bijlage 1a Verbruiksprofielen voor grootverbruikers met afnamecategorie GXX

- B1a.1 Deze bijlage is alleen van toepassing op **grootverbruikers** met afnamecategorie GXX en GGV (de laatste alleen voor fall-back), De in deze bijlage voorgeschreven verbruiksprofielen worden uitsluitend gebruikt ten behoeve van de near-real-time allocatie.
- B1a.2 Standaardprofielen
- B1a.2.1 Uiterlijk op 1 april van elk jaar worden de parameters voor het verbruiksprofiel voor de profielcategorie GXX die worden gebruikt in het **Centraal Stuur signaal** bekend gemaakt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**.
- B1a.2.2 Dit verbruiksprofiel wordt in het **Centraal Stuur signaal** gebruikt bij de profielberekeningen vanaf de eerste **gasdag** van het volgende kalenderjaar.
- B1a.2.5 Dit verbruiksprofiel geeft het verwachte gemiddelde verbruikspatroon van een **grootverbruiker** met afnamecategorie GXX gedurende de verbruiksperiode; hierbij wordt gebruik gemaakt van de verwachte temperaturen zoals gedefinieerd in B1a.2.8.
- B1a.2.6 Voor het vaststellen van de verwachte temperaturen en/of de verbruiksprofielen wordt één temperatuurgebied onderscheiden. De gerealiseerde temperatuur en overige relevante klimaatgegevens worden gebaseerd op de meetgegevens van meteostation De Bilt.
- B1a.2.7 De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekt elke **werkdag** uiterlijk om 10:00 uur voorafgaande aan de betreffende **gasdag(en)** de verwachte temperatuurcoëfficiënt (VTC), uitgedrukt in °C, voor elk **uur** van de komende **gasdag(en)** aan het **Centraal Stuur signaal**.
- B1a.2.8 De verwachte temperatuurcoëfficiënt (VTC) is gedefinieerd als het gemiddelde van de verwachte effectieve temperatuur van een etmaal van 00.00-24.00 uur en wordt door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** als volgt berekend:
- $$T_{\text{veff}} = T - W/1,5, \text{ waarin:}$$
- T_{veff} = verwachte etmaalgemiddelde effectieve temperatuur (°C_{eff}).
- T_v = verwachte etmaalgemiddelde temperatuur (°C)
- W_v = verwachte etmaalgemiddelde windsnelheid (m/sec)
- B1a.2.9 De verwachte temperatuurcoëfficiënt, berekend over een etmaal van 00.00-24.00 uur, wordt toegepast voor alle **uren** van de **gasdag**, die begint om 06.00 uur van het desbetreffende etmaal. De verwachte temperatuurcoëfficiënt kent dus voor elk **uur** van een **gasdag** dezelfde waarde.
- B1a.2.10 Alle berekeningen in het kader van de verbruiksprofielen worden uitgevoerd met variabelen met zoveel mogelijk cijfers achter de komma ('single precision floating point').

B1a.3 Het jaarverbruik

B1a.3.1 Het jaarverbruik wordt bepaald door het gemeten verbruik over de laatste relevante verbruiksperiode, uitgedrukt in $m^3(n;35,17)$, te delen door het aantal uren in de genoemde verbruiksperiode en vervolgens te vermenigvuldigen met het aantal uren in het betreffende jaar. In formule:

$JV = VVP/UP*UJ$, waarin:

$JV =$ jaarverbruik van een grootverbruiker met afnamecategorie GXX of GGV [$m^3(n;35,17)$];

$VVP =$ verbruik over de verbruiksperiode van een grootverbruiker met afnamecategorie GXX of GGV [$m^3(n;35,17)$];

$UP =$ aantal uren dat de verbruiksperiode van een grootverbruiker met afnamecategorie GXX of GGV omvat [uren]

$UJ =$ aantal uren in het betreffende jaar (8760 uur voor een standaard en 8784 uur voor een schrikkeljaar) [uren]

B1a.3.2 Indien van een **grootverbruiker** met afnamecategorie GXX of GGV het gemeten verbruik geen betrekking heeft op een relevante verbruiksperiode, bepaalt de **regionale netbeheerder** het jaarverbruik van die **grootverbruiker** naar beste inzicht.

B1a.4 De databepaling

Het jaarverbruik van een **grootverbruiker** met afnamecategorie GXX vormt de basis voor de met het **Centraal Stelsel Stuuringsinformatie** uit te voeren berekeningen ten behoeve van de near-real-time allocatie.

B1a.4.1 Berekening ten behoeve van de allocatie

B1a.4.1.1 De onder B1.4.1 en B1.4.2 vermelde bewerkingen worden per **netgebied** uitgevoerd in het **Centraal Stelsel Stuuringsinformatie**.

B1a.4.1.2 De **regionale netbeheerder** bepaalt de som van de jaarverbruiken van de **grootverbruikers** met afnamecategorie GXX van elke combinatie van **erkende programmaverantwoordelijke en leverancier** en stelt deze informatie uiterlijk om 02:00 uur voorafgaande aan de betreffende **gasdag** beschikbaar voor gebruik in het **Centraal Stelsel Stuuringsinformatie**.

B1a.4.1.4 Voor de desbetreffende profielcategorie wordt voor elk **uur** de profiel fractie van het temperatuurafhankelijke deel van het profiel (TAP) uit de regressiecoëfficiënt (RER) voor het desbetreffende **uur**, de stooktemperatuur (TST) voor het desbetreffende **uur** en de verwachte temperatuurcoëfficiënt (VTC) van het relevante temperatuurgebied van het desbetreffende **uur** bepaald volgens de formules:

$TAP_{PC} = 0$ indien $VTC > TST_{PC}$ en

$TAP_{PC} = RER_{PC} \times (TST_{PC} - TAC)$ indien $VTC \leq TST_{PC}$

Hierbij wordt de verwachte temperatuurcoëfficiënt conform B1a.2.8 zoals aangeleverd is door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** gebruikt.

B1a.4.1.5 Vervolgens wordt voor de profielcategorie GXX voor elk **uur** de profiel fractie van het verondersteld profiel (VP) uit de desbetreffende profiel fractie van het temperatuurafhankelijke deel van het profiel (TOP) en de desbetreffende profiel fractie van het temperatuurafhankelijke deel van het profiel (TAP), bepaald volgens de formule:

$$VP_{PC} = TOP_{PC} + TAP_{PC}$$

B1a.4.1.6 Voor elk **uur** wordt het veronderstelde geprofileerde verbruik (VGV) bepaald, uitgedrukt in kWh, voor de **grootverbruikers** met afnamecategorie GXX per **erkende programmaverantwoordelijke/leverancier** combinatie (PV;LE) achter een bepaald **netgebied** volgens de formule:

$$VGV_{PV;LE,GXX,netgebied} = VP_{GXX} \times \sum J_{V_{SH;LE,GXX,Netgebied}} \times 9,7694, \text{ waarin:}$$

$VP_{GXX} =$ de profiel fractie van het verondersteld profiel voor de GXX profiel categorie voor het desbetreffende uur;

$\sum J_{V_{PV;LE,GXX,netgebied}} =$ de som van alle jaarverbruiken van grootverbruikers met afnamecategorie GXX van de desbetreffende erkende programmaverantwoordelijke/leverancier combinatie in het desbetreffende netgebied.

$VGV_{PV;LE,GXX,netgebied} =$ het veronderstelde geprofileerde verbruik van de grootverbruikers met afnamecategorie GXX voor de desbetreffende erkende programmaverantwoordelijke/leverancier combinatie, en netgebied, uitgedrukt in kWh.

Het aldus berekende veronderstelde geprofileerde verbruik is de basis voor de near real-time allocatie op grond van de 'profielklanten'.

B1a.4.2 Vervangende near real-time allocatie voor grootverbruiker met afnamecategorie GGV

Bij het ontbreken van de near real-time meetwaarden voor een **grootverbruiker** met afnamecategorie GGV kan voor het bepalen van een vervangende near real-time allocatie van een **grootverbruiker** met afnamecategorie GGV gebruik worden gemaakt van de profielenmethodiek.

B1a.4.2.1 De **regionale netbeheerder** stelt uiterlijk om 02:00 uur voorafgaande aan de betreffende **gasdag** het jaarverbruik van elke **grootverbruiker** met afnamecategorie GGV afzonderlijk beschikbaar voor gebruik in het **Centraal Stuur signaal**.

B1a.4.2.2 De berekening van een vervangende near real-time allocatie van een **grootverbruiker** met afnamecategorie GGV verloopt identiek aan de werkwijze zoals beschreven in B1a.5.1.1 en is dus gebaseerd op de GXX profiel categorie. In plaats van de in B1a.5.1.6 genoemde som van alle jaarverbruiken van **grootverbruikers** met afnamecategorie GXX van de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke/leverancier** combinatie in het desbetreffende **netgebied** dient het jaarverbruik van de betreffende **grootverbruiker** met afnamecategorie GGV te worden gebruikt.

Bijlage 2 Het off line allocatieproces door de regionale netbeheerder

De **regionale netbeheerder** voert voor elk relevant **netgebied** de allocatie voor elk **uur** van de maand uit. In deze bijlage wordt voor een **netgebied** voor een **uur** aangegeven op welke wijze de **regionale netbeheerder** de gegevens samenstelt.

- B2.1 Als eerste stap wordt door de **regionale netbeheerder** de allocatie op grond van de **telemetriegrootverbruikers** uitgevoerd. Voor elke **verbruiker** is in het **aansluitingenregister** vastgelegd aan welke **erkende programmaverantwoordelijken** en aan welke **leverancier(s)** de gemeten uurhoeveelheid moet worden toegewezen.
- B2.2 Als tweede stap worden de allocaties op grond van de **telemetriegrootverbruikers** gesommeerd per **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie per afnamecategorie.
- B2.3 [vervallen]
- B2.4 De **regionale netbeheerder** berekent, als derde stap, de totale afgenomen uurhoeveelheid voor het collectief van de **profielafnemers**. Daartoe trekt de **regionale netbeheerder** de som van de in de tweede stap bepaalde allocaties af van de op het **netgebied** gemeten hoeveelheid **gas** van het desbetreffende **uur**.
- B2.5 De vijfde stap betreft het uitvoeren van de allocatie voor de profielklanten. De basis hiervoor wordt gevormd door de conform de verbruiksprofielenmethodiek uitgevoerde berekeningen. Voor elke **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie berekent de **regionale netbeheerder** per profielcategorie het 'veronderstelde geprofileerd verbruik' ($VG_{PV,LE,PC,netgebied}$) (zie bijlage 1 Verbruiksprofielen). Hieronder wordt weergegeven hoe de allocatie voor de profielklanten plaatsvindt.
- B2.5.1 De meetcorrectiefactor (MCF) voor het desbetreffende **netgebied** wordt berekend door het ingevolge B2.4 berekende 'totaal profielklanten' te delen door de som van het 'veronderstelde geprofileerde verbruik':

$MCF_{netgebied} = \text{totaal profielklanten} / \sum VG_{netgebied}$, waarin:

$\sum VG_{netgebied} =$ de som van het veronderstelde geprofileerde verbruik van alle **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinaties op het **netgebied**.

De meetcorrectiefactor moet ten behoeve van toekomstig gebruik (bijvoorbeeld bij het reconciliatieproces) worden opgeslagen als variabele met zoveel mogelijk cijfers achter de komma ('single precision floating point').

- B2.5.2 Voor elke **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie per afnamecategorie/profielcategorie wordt het gecorrigeerde geprofileerde verbruik (GGV), uitgedrukt in MJ, berekend:

$GGV_{PV,LE,PC,netgebied} = MCF_{netgebied} \times VG_{PV,LE,PC,netgebied}$ waarin:

$GGV_{PV,LE,PC,netgebied} =$ het gecorrigeerde geprofileerde verbruik voor de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie en profielcategorie

Nr	Erkende programmaverantwoordelijke / Leverancier		Afname categorie	Allocatie
1	B1	Lev1	GGV	30
2	B1	Lev2	GGV	5
3	B2	Lev2	GGV	45
4	B2	Lev2	GKV	3
5	B1	Lev2	G1A	39
6	B2	Lev2	G1A	14
7	B2	Lev2	G2A	47

Bijlage 2a Het near-real-time allocatieproces in het Centraal Stuuringsysteem

In het **Centraal Stuuringsysteem** wordt voor elk relevant **netgebied** de allocatie voor elk **uur** uitgevoerd. In deze bijlage wordt voor een **netgebied** voor een **uur** aangegeven op welke wijze het **Centraal Stuuringsysteem** de gegevens samenstelt.

- B2a.1 Als eerste stap wordt in het **Centraal Stuuringsysteem** de allocatie op grond van de **aangeslotenen** met afnamecategorie GGV uitgevoerd. Voor elke **aangeslotene** is in de door de **regionale netbeheerders** aangeleverde gegevens van zijn **aansluitingenregister** vastgelegd aan welke **erkende programmaverantwoordelijke** de gemeten uurhoeveelheid moet worden toegewezen.
- B2a.2.1 Indien het **Centraal Stuuringsysteem** voor een **aangeslotene** met afnamecategorie GGV of GIS niet tijdig een meetwaarde ontvangt, gebruikt het **Centraal Stuuringsysteem** de meetwaarde van zeven dagen eerder op hetzelfde tijdstip van de betreffende **telemetriegrootverbruiker**. Indien er in deze situatie geen meetwaarde van zeven dagen eerder op hetzelfde tijdstip beschikbaar is, zal de meetwaarde berekend worden met behulp van de profielenmethodiek volgens bijlage B1a.
- B2a.2.2 Indien het **Centraal Stuuringsysteem** voor een **aangeslotene** met afnamecategorie GGV of GIS de in B2a.2.1 genoemde niet tijdig aangeleverde meetwaarde op een later tijdstip alsnog ontvangt, zal het **Centraal Stuuringsysteem** deze meetwaarde opslaan om gebruikt te kunnen worden in een situatie zoals beschreven in B2a.2.1.
- B2a.3 Als tweede stap worden de allocaties op grond van de **aangeslotenen** met afnamecategorieën GGV gesommeerd per **erkende programmaverantwoordelijke**.
- B2a.4 Het **Centraal Stuuringsysteem** berekent, als derde stap, de totale afgenomen uurhoeveelheid voor het collectief van de **profielafnemers** en de **aangeslotenen** met afnamecategorie GXX; dit zijn de niet-GGV **aangeslotenen**. Daartoe trekt het **Centraal Stuuringsysteem** de som van de in de tweede stap bepaalde allocaties af van de op het **netgebied** gemeten hoeveelheid **gas** van het desbetreffende **uur**.
- B2a.5 De vierde stap betreft het uitvoeren van de allocatie voor de niet-GGV **aangeslotenen**. De basis hiervoor wordt gevormd door de conform bijlagen 1 en 1a uitgevoerde berekeningen. Voor elke **erkende programmaverantwoordelijke** berekent het **Centraal Stuuringsysteem** per profielcategorie het 'veronderstelde geprofileerde verbruik' (VGVPV;LE,PC,netgebied) (zie bijlage 1 en 1a). Hieronder wordt weergegeven hoe de allocatie voor de niet-GGV en niet-GIS **aangeslotenen** plaatsvindt.
- B2a.5.1 De meetcorrectiefactor (MCF) voor het desbetreffende **netgebied** wordt berekend door het ingevolge B2a.4 berekende 'niet-GGV klanten' te delen door de som van het 'veronderstelde geprofileerde verbruik':

$MCF_{\text{netgebied}} = \text{totaal niet-GGV klanten} / \sum VGVPV_{\text{netgebied}}$, waarin:

$\sum VGVPV_{\text{netgebied}}$ = de som van het veronderstelde geprofileerde verbruik van alle **erkende programmaverantwoordelijken** op het **netgebied**.

- B2a.5.2 Voor elke **erkende programmaverantwoordelijke** per afnamecategorie/profielcategorie wordt het gecorrigeerde geprofileerde verbruik (GGV), uitgedrukt in MJ, berekend:

$GGV_{PV;PC,netgebied} = MCF_{netgebied} \times VGV_{PV;PC,netgebied}$ waarin:

$GGV_{PV;PC,netgebied}$ = het gecorrigeerde geprofileerde verbruik voor de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke** en profielcategorie

$VGV_{PV;PC,netgebied}$ = het veronderstelde geprofileerde verbruik voor de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke** en profielcategorie, uitgedrukt in MJ.

Voor deze allocaties geldt de profielcategorie als afnamecategorie.

Bijlage 3 Verwerken van restenergie

B3.1 Restenergie op netgebieden

B3.1.1 De hoeveelheid restenergie, die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** is vastgesteld op een relevant **netgebied** conform de Meetvoorwaarden Gas - LNB, wordt tegelijk met de onder 4.1.3 van de Allocatievoorwaarden Gas bedoelde hoeveelheid door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bekend gemaakt bij de **regionale netbeheerder** door middel van het bericht 'MINFO'. De **regionale netbeheerder** zal deze hoeveelheid restenergie verwerken in het reconciliatieproces op gelijke wijze als de correctie-energie (zie B4.1.1), met uitzondering van het "schriftelijk op de hoogte brengen".

B3.1.2 [vervallen]

B3.1.3 [vervallen]

B3.1.4 [vervallen]

B3.2 Restenergie bij een gebruiker met een aansluiting op een regionaal gastransportnet

B3.2.1 De hoeveelheid restenergie die door de **regionale netbeheerder** is vastgesteld bij een **gebruiker** wordt verwerkt in het reconciliatieproces op gelijke wijze als de correctie-energie (zie B4.2.1).

B3.2.2 De hoeveelheid restenergie die door de **regionale netbeheerder** is vastgesteld bij een **gebruiker** wordt tegelijk met de onder 2.4.1, 2.5.1 en 2.6.1 van de Allocatievoorwaarden Gas bedoelde hoeveelheid bij de **leverancier** bekend gemaakt door middel van het bericht 'BALL'.

B3.3 Restenergie bij een gebruiker met een aansluiting op het landelijk gastransportnet

B3.3.1 De hoeveelheid restenergie, die door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** is vastgesteld op een relevant **netgebied** conform de Meetvoorwaarden Gas – LNB voor een op het **landelijk gastransportnet** aangesloten **gebruiker**, wordt gealloceerd aan betreffende **erkende programmaverantwoordelijken** en **leveranciers** en tegelijk met de onder 2.4.1, 2.5.1 en 2.6.1 van de Allocatievoorwaarden Gas bedoelde hoeveelheid door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** bekend gemaakt bij de door middel van het bericht 'LALL' en de **leverancier** door middel van de berichten 'BALL' en 'LALL'. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal deze hoeveelheid restenergie maandelijks verrekenen met **erkende programmaverantwoordelijken** tegen de onder 5.2.2 van de Allocatievoorwaarden Gas genoemde prijs.

Bijlage 4 Verwerken van correctie-energie

B4.1 Herberekening ten gevolge van een gecorrigeerde uurwaarde op een netgebied

B4.1.1 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** vaststelt dat een ingevolge 4.1.3 van de Allocatievoorwaarden Gas aan de **regionale netbeheerder** beschikbare gestelde uurhoeveelheid voor een **netgebied** of hoeveelheid restenergie op een **netgebied** onjuist was en deze hoeveelheid heeft betrekking op één of meerdere maanden binnen de **reconciliatieperiode**, stelt de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de betreffende **regionale netbeheerder** schriftelijk op de hoogte van de correctie. De **regionale netbeheerder** houdt bij de reconciliatie (zie bijlage 6 – Rekenregels reconciliatie) rekening met deze correctie; de correctie wordt door de **regionale netbeheerder** in de eerstvolgende ronde van het reconciliatieproces verwerkt in een gecorrigeerde maandhoeveelheid.

B4.2 Herberekening ten gevolge van gecorrigeerde uurwaarde voor een verbruiker

B4.2.1 Indien een **regionale netbeheerder** vaststelt dat een door hem samengesteld allocatiegegeven onjuist is en dit allocatiegegeven heeft betrekking op één of meerdere maanden binnen de **reconciliatieperiode**, zal de **regionale netbeheerder**:

- informatie verstrekken over de correctie aan de **leverancier** met betrekking de **verbruiker** waarop de gecorrigeerde uurwaarde betrekking heeft;
- rekening houden met deze correctie bij de reconciliatie (zie bijlage 6 – Rekenregels reconciliatie); de wijzigingen met betrekking tot de toewijzing van de maandhoeveelheid aan **erkende programmaverantwoordelijken** wordt door de **regionale netbeheerder** bij de eerstvolgende ronde van het reconciliatieproces uitgevoerd.

B4.3 Herberekening ten gevolge van overige correcties

B4.3.1 Indien een **regionale netbeheerder** vaststelt dat een of meer resultaten van het allocatieproces onjuist zijn, en deze onjuiste resultaten hebben betrekking op één of meerdere maanden binnen de **reconciliatieperiode**, zullen de daaruit voortvloeiende correcties voor **erkende programmaverantwoordelijken** worden uitgevoerd in de reconciliatie.

B4.4 Herberekening ten gevolge van gecorrigeerde uurwaarde voor een verbruiker met een aansluiting op het landelijk gastransportnet

B4.4.1 Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** vaststelt dat een door hem samengesteld allocatiegegeven onjuist is en dit allocatiegegeven heeft betrekking op één of meerdere maanden binnen de **reconciliatieperiode**, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**:

- informatie verstrekken over de correctie aan de verbruiker, **erkende programmaverantwoordelijke** en **leverancier** met betrekking tot de **verbruiker** waarop de gecorrigeerde uurwaarde betrekking heeft;
- een correctie uitvoeren op de gealloceerde maandhoeveelheid, waarbij de verwerking

analoog plaatsvindt aan verwerking conform B4.2, inclusief de daaraan verbonden termijnen, echter buiten het reconciliatieproces.

B4.5 Grens voor het uitvoeren van correcties

B4.5.1 De **regionale netbeheerder** of de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** hanteert met betrekking tot de omvang van de correctie een grens van 25.000 kWh ($\gg 2442 \text{ m}^3(n;35,17)$) waaronder geen correcties worden uitgevoerd.

Bijlage 5 Bijzondere omstandigheden

B5.1 Vervallen

B5.2 Koppeling van distributienetten

- B5.2.1 Een directe koppeling van het **regionale gastransportnet** van een **regionale netbeheerder** met het **regionale gastransportnet** van een andere **regionale netbeheerder** kan een betrouwbare uitkomst van het allocatieproces belemmeren. De **regionale netbeheerders** melden in dat kader in voorkomende gevallen het bestaan van de koppeling aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**, waarna de karakteristieken van de koppeling (waaronder geografische plaats en capaciteit) zullen worden vastgelegd in een **Systeemverbindingsovereenkomst** tussen de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de desbetreffende **regionale netbeheerders**.
- B5.2.2 Op het koppelingspunt van de distributienetten is een dagelijks op afstand uitleesbare **meetinrichting**. Deze **meetinrichting** wordt door één van de betrokken **regionale netbeheerders** beheerd.
- B5.2.3 De **regionale netbeheerder** die de **meetinrichting** beheert, verstrekt aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** uiterlijk op de eerste **werkdag** na afloop van de dag of de maand de per **uur** door de koppeling gestroomde hoeveelheid **gas**. Voor zover van toepassing verwerkt de **regionale netbeheerder** de hoeveelheid restenergie (van het koppelingspunt) in de aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** verstrekte uurhoeveelheid. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal de ingevolge 4.1.3 van de Allocatievoorwaarden Gas aan de betrokken **regionale netbeheerders** te verstrekken hoeveelheid **gas** voor de betreffende **netgebieden** met de opgegeven hoeveelheid verrekenen.
- B5.2.4 Indien de door de koppeling stromende hoeveelheid **gas** op jaarbasis meer bedraagt dan 1.000.000 m³(n;35,17) of 10% van het betrokken **netgebied** waarover de laagste hoeveelheid stroomt.
- vindt het in B5.2.3 beschreven proces plaats op dagbasis
  - wordt de dat op uurbasis verstrekt aan het centraal systeem stuursignaal overeenkomstig de werkwijze als omschreven in 4.1.3 van de Meetvoorwaarden Gas – RNB.

B5.3 Slechts één verbruiker achter het Overdrachtspunt

- B5.3.1 In het uitzonderlijke geval dat er in het distributienet van een **regionale netbeheerder** slechts één **verbruiker** achter een **netgebied** aanwezig is en deze **verbruiker** niet beschikt over een dagelijks of uurlijks op afstand uitleesbare **meetinrichting**, zal de **regionale netbeheerder** de ingevolge 4.1.3 van de Allocatievoorwaarden Gas door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** beschikbare gestelde meetgegevens van het **netgebied** gebruiken ten behoeve van de allocatie op grond van deze **verbruiker**.

B5.4 Negatieve uitkomst allocatie

B5.4.1 Voor de **profielafnemers**, de zogenaamde profielklanten, kan zich de uitzonderingssituatie voordoen dat de allocatie een negatieve hoeveelheid oplevert. De betreffende **regionale netbeheerder** stelt deze negatieve allocatie ongewijzigd ter beschikking aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de **regionale netbeheerder** streven ernaar negatieve allocaties zo weinig mogelijk te laten voorkomen.

B5.5 Geen profielklanten achter het netgebied

B5.5.1 Indien uitsluitend **telemetriegrootverbruikers** in het **netgebied** aanwezig zijn en voor het **netgebied** de gesommeerde allocatie voor een **uur** ongelijk is aan de ingevolge 4.1.3 van de Allocatievoorwaarden Gas voor dat **uur** beschikbaar gestelde hoeveelheid **gas**, dient de **regionale netbeheerder** dit feit vóór de verstrekking van de allocatiegegevens te melden bij de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en zal in overleg tussen de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** en de betreffende **regionale netbeheerder**, met in achtneming van de belangen van de betrokkenen, een passende oplossing worden gezocht.

B5.6 Extra voedingspunten naast netgebieden, waaronder biogas

B5.6.1 Als een **regionale netbeheerder gas** niet alleen ontvangt vanuit het **landelijk gastransportnet** van de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** maar daarnaast ook **gas** ontvangt vanuit andere transportnetten, bergingen of productienetten (bijvoorbeeld in verband met biogasopwekking), zal de betreffende **regionale netbeheerder** hiermee bij de allocatie rekening moeten houden.

Het **gas** dat ontvangen wordt vanuit andere transportnetten, bergingen of productienetten (bijvoorbeeld in verband met biogasopwekking), wordt toegekend aan de **erkende programmaverantwoordelijke** voor de betreffende **aansluiting** en kan verhandeld worden als ware het **gas** ingevoerd in het **landelijk gastransportnet**.

De gevolgen hiervan voor het uitvoeren van de allocatie door de **regionale netbeheerder** worden in de volgende artikelen beschreven.

B5.6.2 Vervallen

B5.6.3 Vervallen

B5.6.4 De **regionale netbeheerder** registreert de **erkende programmaverantwoordelijke(n)** waarvoor het **gas** op de verbindingpunten met de andere transportnetten e.d. wordt ontvangen.

B5.6.5 De **regionale netbeheerder** voert het off line allocatieproces, zoals beschreven in bijlage 2 (Het off line allocatieproces door de **regionale netbeheerder**) ongewijzigd uit, waarbij meetwaarden voor **aansluitingen** met de afnamecategorie GIS of GIN als negatieve waarden in de allocatie berekening worden meegenomen, nadat eerst het totale verbruik van het **netgebied** is bepaald door de ingevoede hoeveelheid die niet afkomstig is uit het **landelijk gastransportnet** op te tellen bij de gashoeveelheid uit het **landelijk gastransportnet** (uitgedrukt in MJ).

B5.6.5a In het **Centraal Stuur signaal** wordt het near-real-time allocatieproces, zoals beschreven in bijlage 2a (Het near-real-time allocatieproces in het **Centraal Stuur signaal**) ongewijzigd uitgevoerd, waarbij meetwaarden voor **aansluitingen** met de afnamecategorie GIS of GIN als negatieve waarden in de allocatie berekening worden meegenomen, nadat eerst het totale verbruik van het **netgebied** is bepaald door de ingevoede hoeveelheid die niet afkomstig is uit het **landelijk gastransportnet** op te tellen bij de gashoeveelheid uit het **landelijk gastransportnet** (uitgedrukt in MJ).

B5.6.6 De **regionale netbeheerder** allociert de gemeten hoeveelheid op de verbindingpunten met andere transportnetten en dergelijke aan de betrokken **erkende programmaverantwoordelijke(n)**. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** beschouwt deze allocaties als allocatie op een virtueel **entrypunt**.

B5.6.7 Vervallen

B5.6.8 Een rekenvoorbeeld van de allocatie voor bijvoorbeeld biogasinjectie

Ter verduidelijking is de allocatie in geval van biogasinjectie in het distributienet van de **regionale netbeheerder** hierna uitgewerkt in een rekenvoorbeeld.

rekenvoorbeeld allocatie per netgebied (met lokale gasinvoeding)

		afname-categorie				PV1		PV2	
						LV1	LV2	LV1	LV3
meting (MJ) op de netkoppeling	155								
		uurbemeten invoeding 1	GIN						-40
totaal invoeding	-40					0	0	0	-40
totale afname netgebied	195								
		uurbemeten verbruik aansluiting 1	GGV			30			
		uurbemeten verbruik aansluiting 2	GGV					50	
		uurbemeten verbruik aansluiting 3	GGV					10	
		uurbemeten verbruik aansluiting 4	GXX			5			
totale afzet uurbemeten aansluitingen	95					35	0	60	0
afzet aansluitingen zonder uurbemeten	100								
				Verondersteld Geprofileerd Verbruik		Gecorrigeerd Geprofileerd Verbruik			
		profielklanten combi 1	G1A	42	0,934579439	39	39		
		profielklanten combi 2	G1A	15	0,934579439	14			14
		profielklanten combi 2	G2A	50	0,934579439	47			47
		totaal profielklanten		107		100	0	39	61
		meetcorrectiefactor van gos (107/100)		0,934579439					
		LALL-berichten							
			GIS						
			GIN						-40
			GGV			30		60	
			GXX			5			
			G1A				39		14
			G2A						47
totaal vanuit net van LNB	155 (moet gelijk zijn aan meting op netkoppeling)					35	39	60	21

Aantal berichten BALL
Aantal berichten LALL

5x
7x

B5.7 Allocatie bij pieklevering

- B5.7.1 In de situatie dat daadwerkelijk pieklevering plaatsvindt, worden de allocaties met afnamecategorie G1A en G2A van een **erkende programmaverantwoordelijke** op **exitpunten** die de verbinding vormen tussen het **landelijk gastransportnet** en een **regionaal gastransportnet** in twee delen opgesplitst, waarbij de hoeveelheid voor een **uur** die kleiner is dan de gesommeerde vastgestelde **exitcapaciteit** ten behoeve van **kleinverbruikers** van de betreffende **erkende programmaverantwoordelijke** aan de betreffende **erkende programmaverantwoordelijke** wordt toegekend en het meerdere aan de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet**.
- B5.7.2 De in B5.7.1 genoemde splitsing zal door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in de near-real-time allocatie worden verwerkt.
- B5.7.3 De in B5.7.1 genoemde splitsing zal niet door de **regionale netbeheerder** in de off line allocaties en het bijbehorende berichtenverkeer ("LALL") worden verwerkt. De **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** zal de splitsing na ontvangst van de allocaties aanbrengen in de sommeerde allocaties.

Bijlage 6 Rekenregels reconciliatie

B6.1 Deze bijlage bevat de rekenregels, die de **regionale netbeheerder** in acht moet nemen bij het uitvoeren van het maandelijkse reconciliatieproces.

B6.2 Berekeningen per profielafnemers met verbruiksprofiel

B6.2.1 Profielafnemers waarvoor in de laatste maand van de reconciliatieperiode een meterstand is vastgesteld

B6.2.1.1 Voor **profielafnemers** waarvoor in de laatste maand van de **reconciliatieperiode** een meterstand is vastgesteld, kunnen in het algemeen drie termijnen worden onderscheiden:

- De recente verbruiksperiode; dit betreft het tijdvak tussen de laatste en de voorlaatste vastgestelde meterstand. Voor deze periode berekent de **regionale netbeheerder** de daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** op basis van de vastgestelde meterstanden zoals beschreven in B6.2.3 van deze bijlage.
- De periode vóór de recente verbruiksperiode; dit betreft het tijdvak vanaf het begin van de **reconciliatieperiode** tot aan de datum waarop de voorlaatste meterstand is vastgesteld. De in deze periode daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** is al in een eerder reconciliatieproces berekend. De **regionale netbeheerder** handelt deze periode af conform B6.2.4 van deze bijlage.
- De periode na de recente verbruiksperiode; dit betreft het tijdvak tussen de laatste vastgestelde meterstand en het einde van de **reconciliatieperiode**. Voor het berekenen van het verbruik zijn geen meterstanden beschikbaar. De **regionale netbeheerder** past hiervoor de regels toe van B6.2.5 van deze bijlage.

B6.2.2 Profielafnemers waarvoor in de laatste maand van de reconciliatieperiode geen meterstand is vastgesteld

B6.2.2.1 Voor **profielafnemers** waarvoor in de laatste maand van de **reconciliatieperiode** geen meterstand is vastgesteld, kunnen in het algemeen twee termijnen worden onderscheiden:

- De periode tot aan de laatste vastgestelde meterstand; dit betreft het tijdvak vanaf het begin van de **reconciliatieperiode** tot aan de datum waarop de laatste meterstand is vastgesteld. De in deze periode daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** is al in een eerder reconciliatieproces berekend. De **regionale netbeheerder** handelt deze periode af conform B6.2.4 van deze bijlage.
- De periode vanaf de laatste vastgestelde meterstand; dit betreft het tijdvak tussen de laatste vastgestelde meterstand en het einde van de **reconciliatieperiode**. Voor het berekenen van het verbruik zijn geen meterstanden beschikbaar. De **regionale netbeheerder** handelt deze periode af conform B6.2.5 van deze bijlage.

B6.2.3 Afgenomen energie in de recente verbruiksperiode

B6.2.3.1 De **regionale netbeheerder** bepaalt van de desbetreffende **profielafnemer** de recente verbruiksperiode en de in deze verbruiksperiode daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie**. De recente verbruiksperiode is de periode tussen de laatste en de voorlaatste vastgestelde meterstand. De meterstanden worden geacht te zijn opgenomen aan het begin van een **gasdag**. De daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** van de **profielafnemer** is het gemeten verbruik (berekend op basis van vastgestelde meterstanden en eventueel gecorrigeerd voor druk en temperatuur), uitgedrukt in MJ (dus vermenigvuldigd met de gemiddelde **calorische bovenwaarde** over de verbruiksperiode). Eventueel geconstateerde fouten in de opgenomen meterstanden die zijn geconstateerd tussen het moment van meteropname en het moment dat de reconciliatieberekening wordt uitgevoerd, dienen te leiden tot een correctie van het gemeten verbruik.

B6.2.3.2 De aldus bepaalde daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** wordt vervolgens door de **regionale netbeheerder** verdeeld over de desbetreffende kalendermaanden, waarbij een kalendermaand bestaat uit volledige **gasdagen**. De **regionale netbeheerder** berekent de door een **profielafnemer** in een kalendermaand daadwerkelijk afgenomen energie, rekening houdend met de meetcorrectiefactor (MCF) van het **netgebied**, volgens de formule:

$$E_{\text{klant, mnd}} = E_{\text{klant, vperiode}} \times \sum (VP_{\text{Pc,h}} \times MCF_{\text{Netgebied,h}})_{\text{mnd}} / \sum (VP_{\text{Pc,h}} \times MCF_{\text{Netgebied,h}})_{\text{vperiode}}, \text{ waarin:}$$

$E_{\text{klant, vperiode}}$: de daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** van de **profielafnemer** in de recente verbruiksperiode;

$\sum (VP_{\text{Pc,h}} \times MCF_{\text{netgebied,h}})_{\text{mnd}}$: de som van het uurlijkse product van de profiel fractie van het verondersteld profiel voor de desbetreffende profielcategorie, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied en de meetcorrectiefactor van het **netgebied**; bedoelde som wordt berekend over (het gedeelte van) de desbetreffende kalendermaand waarvoor de hoeveelheid moet worden vastgesteld;

$\sum (VP_{\text{Pc,h}} \times MCF_{\text{netgebied,h}})_{\text{vperiode}}$: de som, berekend over de recente verbruiksperiode van het uurlijkse product van de profiel fractie van het verondersteld profiel voor de desbetreffende profielcategorie, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied en de meetcorrectiefactor van het **netgebied**;

$E_{\text{klant, mnd}}$: de daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** van de **profielafnemer** in de desbetreffende kalendermaand.

B6.2.4 Afgenomen energie reeds eerder gereconcilieerd

B6.2.4.1 De **regionale netbeheerder** heeft voor de bedoelde periode de daadwerkelijke **hoeveelheid energie** van de desbetreffende **profielafnemer** in een voorgaand reconciliatieproces reeds berekend op basis van vastgestelde meterstanden en dient er voor te zorgen dat de tijdens het onderhavige reconciliatieproces per kalendermaand vast te stellen daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** van de **profielafnemer** gelijk is aan de tijdens bedoeld voorgaand reconciliatieproces vastgestelde hoeveelheid.

B6.2.5 Toegerekende energie nog niet gereconcilieerd

B6.2.5.1 De **regionale netbeheerder** bepaalt de toegerekende **hoeveelheid energie** voor de **profielafnemer**, afgenomen in de periode vanaf de laatste vastgestelde meterstand tot aan het einde van de **reconciliatieperiode**. De berekening van de energiehoeveelheid voor de genoemde periode is conform de in paragraaf B1.5.2 van bijlage 1 (verbruiksprofielen) opgenomen berekening van geschat verbruik, rekening houdend met de meetcorrectiefactor (MCF) van het **netgebied**:

$$E_{\text{klant, toegerekend}} = \text{SJV} \times 35,17 \times \sum (VP_{\text{Pc,h}} \times \text{MCF}_{\text{netgebied,h}}), \text{ waarin:}$$

SJV : **standaardjaarverbruik** van de **profielafnemer**;

$\sum (VP_{\text{Pc,h}} \times \text{MCF}_{\text{netgebied,h}})$: de som van het uurlijkse product van de profielfractie van het verondersteld profiel voor de desbetreffende profielcategorie, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied en de meetcorrectiefactor van het **netgebied**, over de periode waarvoor de hoeveelheid moet worden vastgesteld;

$E_{\text{klant, toegerekend}}$: de toegerekende energie van de **profielafnemer** voor het tijdvak tussen de laatste vastgestelde meterstand en het einde van de **reconciliatieperiode**, uitgedrukt in MJ.

B6.2.5.2 Vervolgens verdeelt de **regionale netbeheerder** de conform het vorige artikel bepaalde toegerekende **hoeveelheid energie** over de desbetreffende kalendermaanden, waarbij een kalendermaand bestaat uit volledige **gasdagen**.

De **regionale netbeheerder** berekent de door een **profielafnemer** in een kalendermaand toegerekende energie, volgens de formule:

$$E_{\text{klant, mnd}} = E_{\text{klant, toegerekend}} \times \sum (VP_{\text{Pc,h}} \times \text{MCF}_{\text{netgebied,h}})_{\text{mnd}} / \sum (VP_{\text{Pc,h}} \times \text{MCF}_{\text{netgebied,h}})_{\text{periode}}, \text{ waarin:}$$

$E_{\text{klant, toegerekend}}$: de toegerekende **hoeveelheid energie** van de **profielafnemer** voor het tijdvak tussen de laatste vastgestelde meterstand en het einde van de **reconciliatieperiode**;

$\sum (VP_{\text{Pc,h}} \times \text{MCF}_{\text{netgebied,h}})_{\text{mnd}}$: de som van het uurlijkse product van de profielfractie van het verondersteld profiel voor de desbetreffende profielcategorie, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied, en de meetcorrectiefactor van het

netgebied; bedoelde som wordt berekend over dat deel van de desbetreffende kalendermaand waarvoor de hoeveelheid moet worden vastgesteld;

$\sum (VP_{Pc,h} \times MCF_{netgebied,h})_{periode}$: de som van het uurlijkse product van de profiel fractie van het verondersteld profiel voor de desbetreffende profielcategorie, rekening houdend met het juiste temperatuurgebied, en de meetcorrectiefactor van het **netgebied**; bedoelde som wordt berekend over de periode tussen de laatste vastgestelde meterstand en het einde van de reconciliatieperiode;

$E_{klant, mnd}$: de toegerekende **hoeveelheid energie** van de **profielafnemer** in het desbetreffende deel van de kalendermaand, uitgedrukt in MJ.

B6.3 Berekeningen per telemetriegrootverbruiker

B6.3.1 Voor elke kalendermaand binnen de **reconciliatieperiode** berekent de **regionale netbeheerder** voor iedere **telemetriegrootverbruiker** de daadwerkelijk afgenomen **hoeveelheid energie** door de dagelijks of uurlijks op afstand uitleesbare **meetinrichtingen** te sommeren en de sommatie uit te drukken in MJ. In principe zijn dit dezelfde uurwaardes als gebruikt tijdens het allocatieproces, behoudens een enkele gecorrigeerde waarde. De correctie van de aan een **erkende programmaverantwoordelijke** toegewezen **hoeveelheid energie** (op maandbasis) ten gevolge van een gecorrigeerde uurwaarde voor een **telemetriegrootverbruiker**, wordt dus tijdens het reconciliatieproces uitgevoerd.

B6.3.2 Voor de **telemetriegrootverbruiker** waarvoor met de **regionale netbeheerder** is overeengekomen dat zij (gedurende de betreffende kalendermaand) gelijktijdig een relatie hebben met meer dan één **leverancier** en/of met meer dan één **erkende programmaverantwoordelijke**, verdeelt de **regionale netbeheerder** de hoeveelheid over de desbetreffende **leveranciers** en/of **erkende programmaverantwoordelijken**. conform een met deze partijen overeengekomen verdeling.

B6.4 Berekening van de maand-meetcorrectiefactor (MMCF)

B6.4.1 Aanvullend op de meetcorrectiefactor die tijdens het maandelijkse allocatieproces is bepaald, wordt een voor de desbetreffende kalendermaand geldende maand-meetcorrectiefactor (MMCF) van een **netgebied** bepaald. Het toepassen van deze maand-meetcorrectiefactor maakt het onder meer mogelijk volumeherberekeningen ten gevolge van correcties van dagelijks of uurlijks op afstand uitleesbare **meetinrichtingen** op het **netgebied** of de **verbruiker** (de zogenaamde correctie-energie) te verwerken tijdens het reconciliatieproces.

B6.4.2 De maand-meetcorrectiefactor wordt als volgt bepaald:

B6.4.2.1 Bepaal maandtotaal **profielafnemers**

Als eerste stap berekent de **regionale netbeheerder** de totale afgenomen hoeveelheid op het desbetreffende **netgebied**. De door de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** in het kader van de allocatie ter beschikking gestelde **uurmetingen** op het **netgebied** van de hoeveelheid **gas** worden gesommeerd en verhoogd met de eventueel op het **netgebied** aanwezige en volgens B3.1.1 verstrekte restenergie en volgens B4.1.1 verstrekte correctie-energie tot een maandtotaal (d.i. het maandtotaal **netgebied**).

De **regionale netbeheerder** bepaalt de totale door de **profielafnemers** via het betreffende **netgebied** afgenomen hoeveelheid in de betreffende kalendermaand (d.i. het maandtotaal profielklanten) door het maandtotaal **netgebied** te verminderen met de gedurende de desbetreffende kalendermaand afgenomen **hoeveelheid energie** (inclusief de eventueel aanwezige en volgens B3.2.2 respectievelijk B4.2.1 verstrekte rest- en correctie-energie) door de **telemetriegrootverbruikers**.

B6.4.2.2 Correcties op het maandtotaal **netgebied**

Indien de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** op enig moment vaststelt dat een in het kader van het allocatieproces aan de **regionale netbeheerder** beschikbare gestelde uurhoeveelheid voor een **netgebied** onjuist is en deze onjuiste uurhoeveelheid heeft betrekking op een maand vallende binnen de **reconciliatieperiode**, zal de **netbeheerder** van het **landelijk gastransportnet** de **regionale netbeheerder** ingevolge paragraaf B4.1.1 (bijlage 4, verwerken van correctie-energie) schriftelijk op de hoogte stellen van de te corrigeren hoeveelheid. De **regionale netbeheerder** stelt in dat geval het in de vorige artikel beschreven maandtotaal **netgebied** vast en neemt daarbij deze correctie in acht.

B6.4.2.3 Extra voedingspunten

Als een **regionale netbeheerder** niet alleen **gas** ontvangt vanuit het **landelijk gastransportnet** maar daarnaast ook **gas** ontvangt vanuit andere transportnetten, bergingen of productienetten (bijvoorbeeld in geval van biogasopwekking), zal de betreffende **regionale netbeheerder** hiermee bij de berekening van het maandtotaal profielklanten rekening moeten houden. De gedurende de kalendermaand op het **netgebied** gemeten hoeveelheid **gas** zal moeten worden verhoogd met de hoeveelheid **gas** die uit de andere **gastransportnetten** e.d. is ontvangen. De dan te volgen werkwijze is beschreven in paragraaf B5.6 van bijlage 5 (Bijzondere omstandigheden).

B6.4.2.4 Berekening MMCF van het **netgebied**

De **regionale netbeheerder** berekent de maand-meetcorrectiefactor van het **netgebied** (MMCF) voor de desbetreffende kalendermaand door het berekende maandtotaal profielklanten te delen door de som van de gedurende deze kalendermaand afgenomen hoeveelheid door de **verbruikers**, bedoeld in paragraaf 5.1.2 van de Allocatievoorwaarden Gas en welke hoeveelheid is berekend zoals in deze paragraaf is aangegeven.

B6.5 Sommatie voor erkende programmaverantwoordelijke /leverancier op **netgebied**

B6.5.1 De **regionale netbeheerder** sommeert voor elk **netgebied** per afnamecategorie voor de desbetreffende **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie de berekende **hoeveelheid energie** per **verbruiker** voor elke kalendermaand. De per afnamecategorie aan de **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie toe te kennen **hoeveelheid energie** wordt verkregen door het totaal van :

- de som van de **hoeveelheid energie** per **verbruiker**, waarvan de hoeveelheid is vastgesteld ingevolge paragraaf B6.3 van deze bijlage
- de som van de **hoeveelheid energie** per **verbruiker**, waarvan de hoeveelheid is vastgesteld ingevolge paragraaf B6.2 van deze bijlage, te vermenigvuldigen met de MMCF (maand-meetcorrectiefactor) van het desbetreffende netgebied in de desbetreffende maand.

B6.5.2 Bij bedoelde sommatie moet door de **regionale netbeheerder** rekening worden gehouden met de omstandigheid dat, indien een **verbruiker** tijdens de **reconciliatieperiode** is veranderd van **erkende programmaverantwoordelijke** en/of **leverancier**, de **hoeveelheid energie** moet worden toegewezen aan de in de desbetreffende kalendermaand geldende **erkende programmaverantwoordelijke /leverancier** combinatie.